

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

ATLASUL
LINGVISTIC ROMÎN

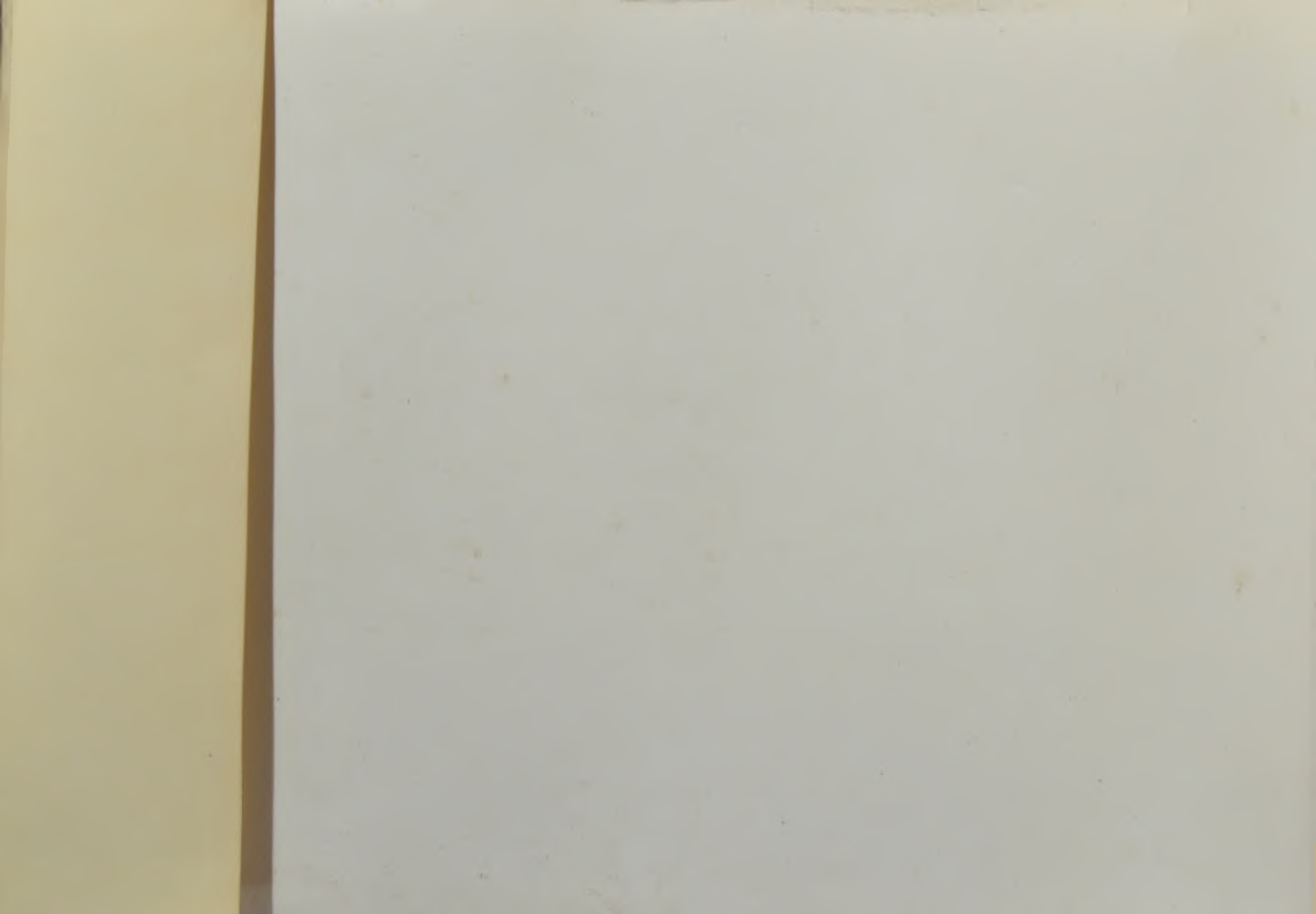
SERIE NOUĂ

VOL. II

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

1 9 5 6

ATLASUL
LINGVISTIC ROMÂN

SERIE NOUĂ

VOL. II

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

ATLASUL LINGVISTIC ROMÎN

SERIE NOUĂ

VOL. II

A. Creșterea vitelor

D. Păstorit

B. Carul, căruța, sania

E. Lîna, torsul, țesutul

C. Păsări de curte

F. Meserii

G. Pădurărit

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

1 9 5 6

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

SERIE NOUĂ

VOL. II

Intocmit de

INSTITUTUL DE LINGVISTICĂ

AL FILIALEI DIN CLUJ A ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÎNE

Sub direcția

Acad. **EMIL PETROVICI**

Redactor principal: Conf. univ. **IOAN PĂTRUȚ**

Redactori: **PIA GRADEA, PETRU NEIESCU, MALVINA PĂTRUȚ, IONEL STAN**

Colaboratori: **IOSIF PERVAIN, GRIGORE RUSU, LIDIA ȘERDEAN, MARIA ZDRENGHEA**

Tehnoredactor, proiectant-cartograf: **ȘTEFAN POENARU**

Desene: **MARIA OPREAN**

Material cules de acad. **EMIL PETROVICI** în anii 1929—1938

Materialul din punctul 02 a fost adunat de prof. univ. **ȘTEFAN PAȘCA**, membru corespondent
al Academiei R. P. R., iar cel din punctele 010 și 012 de **THEODOR CAPIDAN**

C U P R I N S U L

H Ă R Ţ I

A. CREȘTEREA VITELOR

Numărul hărții	Numărul întrebării		Numărul hărții	Numărul întrebării	
275	5478	(Cal) roib	312	5584	Lapte gras
276	5479	(Cal) sur	313	5886	Hrănim vitele
277	5480	(Cal) bălțot	314	5588	Băligar
278	5482	Răspuns la întrebarea: Cum chemi calul?	315	5589	Țesală
279	5483	Răspuns la întrebarea: Cum alungi calul?	316	5590	Grătar (pentru cai)
280	5485	Răspuns la întrebarea: Cum strigi la calul înhamat, ca să pornească?	317	5591	Pășune
281	5486	Vizitiu	318	5592	Staniștea vitelor
282	5490	Mirtoagă	319	5594	Cireadă (de vaci)
283	5504	Oblînc	320	5599	Herghele
284	5506	Pinteni	321	5600	Herghelegiu
285	5509	Cuie (de potcovit)	322	5661	Bilet de vite
286	5510	Dirlog (la căpăstru)	323	5667	Vită de pripas
287	5512	Streanguri (la ham)	324	5664	Cea!
288	5516	Ochi (la streangul hamului)	325	5665	Hăis!
289	5515	Curar (la ham)	326	5655	Os (de animal)
290	5517	Pofil	327	5666	Ciumpav
291	5518	Căpeșea	328	5671	Vacă a fâta
292	5520	Ochelari (la căpeșea)	329	5683	Castrează (vierul)
293	5523	Hățuri	330	5685	Troacă (pentru porci)
294	5522	Priponesc calul	331	5687	(Porcul) grohăie
295	5534	Catîr	332	5688	(Porcul) guiță
296	5535	Catîrcă	333	5689	Rîtul porcului
297	5537	Mugește (boul sau vaca)	334	5690	(Porcul) rîmă
298	5552	Taur tinăr			
299	5555	Cerbice (la bou)			
300	5559	(Vaca) nu sloboade laptele	335	5602	Policioară (la jug)
301	5560	(Vaca) fîrciie	336	5603	Bulfeie
302	5562	Prepeleac	337	5604	Înjug boii
303	5563	Lapte prins	338	5605	Dejugă boii
304	5564	Capac (pe oală)	339	5607	Șină (pe roată)
305	5565	Smîntînim (laptele prins)	340	5608	Butuc (la roată)
306	5567	Se bate untul	341	5609	Cercuri (pe butucul roții)
307	5570	Putinei (de bătut untul)	342	5610	Bucșă
308	5572	Mîtcă	343	5616	Vîrtej (la căruță)
309	5576	Iaurt	344	5619	Brăcinar (la căruță)
310	5582	(Laptele) se scoace	345	5622	Cruce (la căruță)
311	5583	Brînză de vacă	346	5623	Lambe
			347	5624	Orcicuri
			348	5625	Speteze (la loitră)

B. CARUL, CĂRUȚA, SANIA

Numărul hărții	Numărul întrebării		Numărul hărții	Numărul întrebării	
349	5626	Carîmbi (la loitră)	389	5341	Răspuns la întrebarea : Cum alungi caprele
350	5631	Umărul osiei	390	5344	Botei
351	5630	Străgălie	391	5345	Tîrlaş
352	5637	Coteşti (cu carul)	392	5348	Staur
353	5639	Mă scutură (căruța)	393	5351	Șopron (pentru oi)
354	5641	Cotigă	394	5352	Cioban
355	5641 bis	Trăsură	395	5355	Cață
356	5645	Tălpi (la sanie)	396	5357	Băgăm oile în brînză
357	5644	Țepușe (la sanie)	397	5364	Strungar (la oi)
358	5646	Cruce (la sanie)	398	5367	Tocmim cioban
359	5648	Botul săniei	399	5368	Răscolim oile
360	5651	Sania alungă	400	5373	Casa de la stîină
			401	5378	Strungă
		C. PĂSĂRILE DE CURTE	402	5380	Țarc (pentru miei)
361	5693	Orătării	403	5388	Cociorvă (semn în urechea oii)
362	5695	Jumulește (găina)	404	5389	Gaură (semn în urechea oii)
363	5696	Picior de găină (fript)	405	5392	Crestătură (semn în urechea oii)
364	5697	Pipotă	406	5395	Șuietură (semn în urechea oii)
365	5698	Răspuns la întrebarea: Cum se strigă găinile?	407	5383	Ceaun
366	5699	Răspuns la întrebarea: Cum se alungă găinile?	408	5399	Cărare (de la stîină la izvor sau în sat)
367	5700	(Găina) cîrcîie	409	5403	Urechi (la găleată)
368	5701	Cotcodăcește	410	5405	Cupă
369	5706	(Găinile) scurmă	411	5406	Strecoară (laptele)
370	5707	(Găina) ciugulește	412	5407	Strecurătoare
371	5708	Caută găina de ou	413	5408	Hîrzob
372	5713	Cuibar	414	5411	Putină
373	5718	(Puii) piuie	415	5413	Străgheată
374	5721	Cobe	416	5414	Frămîntă străgeata
375	5724	Cioc (de cocoș)	417	5422	Crintă
376	5729	(Cocoșii) se bat	418	5429	Jintiță
377	5730	Clapon	419	5433	Lingură mare pentru urdă
378	5731	Răspuns la întrebarea : Cum se strigă găștele ?	420	5438	Zer subțire
379	5732	Răspuns la întrebarea : Cum se alungă găștele ?	421	5424	(Cașul) se dospeste
380	5736	Răspuns la întrebarea : Cum se strigă rațele ?	422	5435	Jintuială
381	5738	(Rațele) măcăie	423	5444	Răspuns la întrebarea : În ce se păstrează brînză?
382	5740	(Curcanul) se umflă în pene	424	5449	Un lapte
383	5743	Bibilică	425	5450	(Brînză) iute
384	5750	(Porumbelul) îngurluie	426	5451	(Brînză) împuțită
					E. LÎNA, TORSUL, ȚESUTUL
385	5326	Răspuns la întrebarea : Cum chemi oile ?	427	5802	(Oile) năpîrlesc
386	5327	Răspuns la întrebarea : Cum alungi oile ?	428	5805	Tund (oile)
387	5332	Noatenă	429	5807	Foarfecă (de tuns oile)
388	5340	Răspuns la întrebarea : Cum chemi caprele ?	430	5809	Tușinează (oile)

Numărul hărții	Numărul întrebării		Numărul hărții	Numărul întrebării	
519	6514	Calapodul (pantofarului)	565	6645	Colțar
520	6516	Cleiu pantofarului	566	6672	Scoabă
521	6532	Croitor	567	6677	Butucul rotarului
522	5765	Croitoreasă	568	6679, 6680	Strung
523	5756	Ac cu gămălie	569	6684	Lingura rotarului
524	5760	Un capăt de ață	570	6688	Gealau de tras doage
525	5767	Însăilează	571	4252	Giuvaergiu
526	5761	Mașină de cusut	572	4255	Arginteață
527	5770	Căptușeală (la haină)	573	4272	Diamant
528	5769	Căptușește (o haină)	574	4266	Nichel
529	6606	Jupoaie (mielul)	575	4261	Cositor
530	6607	Piele (de miel)	576	4265	Zinc
531	6614	Argăsește	577	4267	Alamă
532	6626	Vopsea	578	4259	Cocleală
533	6519	Împletitor de coșuri	579	4262	Tuci
534	6525	Măcelărie	580	4275	Piatră acră
535	6527	Tinichigiu	581	6629	Muche (la secure)
536	6796	(Tinichigiul) lipește (o tinichea de alta)	582	4263	Oțelește (secură)
537	6576	Atelierul fierarului			
538	6577	Potcovar			
539	6588	Cuțitoaia potcovarului			
540	6605	Rașpă			
541	6578	Șorțul fierarului	583	6372	Pădurar
542	6581	Clește	584	6369	Pădure tânără
543	6590	Menghină	585	6360	Huci
544	6582	Pila fierarului	586	6362	Desiș
545	6593	Priboi	587	6366	Poiană (în pădure)
546	6594	Dalta fierarului	588	6371	Rariște
547	6595	Cușniță	589	6373	(Pădurile) înverzesc (primăvara)
548	6598	(Fierarul) înroșește fierul	590	6374	(Frunzele) se veștejesc (toamna)
549	6603	(Fierarul) sudează	591	6378	Vreascuri
550	6587	Mașină de găurit	592	6379	Sarcină de lemne
551	6475	Timplar	593	6367	Laz
552	6668	Tejgheaua timplarului	594	6368	Lăzuim
553	6636	Ferăstrău	595	6382	Stejăriș
554	6676	Dințar	596	6384	Făget
555	6638	Lamă la cuțitoaia dulgherului	597	6386	Brădet
556	6665	Scaun de cuțitoai	598	6387	Ulmet
557	6666	Cap (la scaunul de cuțitoai)	599	6388	Frăsinet
558	6667	Tălpig (la scaunul de cuțitoai)	600	6394	Cărpiniș
559	6591	Sfredel	601	6395	Păltiniș
560	6642	Floare (la sfredel)	602	6396	Mestecăniș
561	6643	Burghiu	603	6399	Cornet
562	6659	Coarbă	604	6398	Ariniș
563	6692	Șurubelniță	605	6392	Plop
564	6671	Compas	606	6391	Salcie pletoasă

G. PĂDURĂRIT

Numărul hărții	Numărul întrebării	
607	6401	Scoarță (de copac)
608	6402	Cojesc (lemnule)
609	6403	(Copac) scorbuos
610	6407	Ciot
611	6410	Exploatare de pădure
612	6412	Doboară (copacul)
613	6413	Curățã de crengi (copacul doborât)
614	6422	Trunchi (de copac)

Numărul hărții	Numărul întrebării	
615	6414	Rotunjește capetele trunchiului
616	6415	Dă drumul la vale (lemnului)
617	6416	Țapin
618	6417	Jilip
619	6418	Grămadă de trunchiuri
620	6421	Clupă
621	6409	Cherestea
622	6460	Ferăstrău circular

P L A N Ș E

Numărul planșei		Numărul planșei	
I	1. Grătar pentru cai, din Vălcani 2. Jug din Gîrda de Sus	IV	4. Rășchitor din Furcenii Vechi 5. Sucală din Gura Sărății
II	1. Casa de la stîină, din Covasna 2. <u>Țobă</u> din Gîrda de Sus 3. Hurdoi și mîtcă din Gîrda de Sus 4. Mulsul oilor la Sînmihaiul Almașului	V	1. Război de țesut din Bocșa 2. Război de țesut din Marginea 3. Război de țesut din Prundul Bîrgăului 4. Război de țesut din Gura Sărății
III	1. Piepteni din Roșia 2-3. Piepteni din Gîrda de Sus 4. Darac din Gura Sărății	VI	1. Compasul dogarului, din Gura Sărății 2. Gealău de tras doage, din Gura Sărății 3. Scaun de cuțitoiat din Gîrda de Sus
IV	1. Rășchitor din Căzânești 2. Drugă din Covasna 3. Rășchitor din Gura Sărății	VII	1. Scheletul căruței 2. Roată de căruță 3. Loitră 4. Hamuri la cal

(CAL) ROIB

[5478]

I. Întrebare indirectă, arătând un carton de culoare roșie închisă.

II. 29. nu-î nis negru, nis roșu : roșu-*ŋkis*, așa cam negru.

[37]. Cuvântul *mrc* are accent coborîtor pe *r*.

47. „Cel *riđ* e mai roșu decât cel *mîrc*”.

95. [x] *murg* : negru roșietic. [x][ø] *roib* : niți sur, niți negru”.

102. „Sunt puțini care au cai”.

157. „Sunt puțini cai : tot la a zecea casă câte unul. Informatorul a avut și el cai mai demult”.

172. *murg* : roșu-*ŋkis*”.

182. *murg* : roșu. roib : vine așa gâlbuț”.

192. roib : roșu tare la pâr”.

235. „Numai 6 oameni au cai” [ø] *cal roșiu*, *negru*”

272. *Ū roib d'ē cal : cāl rău d'ē tātului*”.

53 [III] *cal roșu*

48 *cărven con mîrc, riđ*”

76 *cal rōșu*

137 *mrc con*”

36 [I] *cal mîrc*

125 *cărven con*

29 *cal roib*”

1287. „Sunt puțini care au cai”.

310. Sugerându-i-se roib, informatorul a răspuns că la ei se zice *negru*”.

316. *niți-î roșu, niți-î negru*”.

325. *n-am avut cai, num-am umblat pîngă cāl*”.

520. „Cel roib e în doi per, cu roșu”.

531. „Roibi li se zice celor mai gâlbuț ; roșii, celor de culoare mai închisă”.

537. „*murg înkis* i se zice când are coama neagră ; [ø] roib, când coada e de culoare deschisă”.

812. *mai înkis ca ăc roșu*”.

836. *căre-î deșkis la pâr*”.

886. „In sat cei mai mulți oameni au boi, mai puțini au cai. Caii sunt aproape toți militei”.

899. *murg : roșu. [ø] roib : gâlben*”.

928. *murg : căre-î roșu. [ø] roib : vine nițel mai dăskis*”.

012. „Niți roșu, niți negru”.

ISTROROMĂNI	02 [x] <i>roșu că, prămast că</i>
AROMĂNI	010 <i>cal aroibu</i>
MEGLENOROMĂNI	012 <i>cal murgat</i> ”

(CAL) SUR

[5479]

I. Întrebare indirectă.

II. 53. „Cel dèreş are părul de culoare mai închisă decât cel sur”.

812 puțin ispicăt, dă-vînăt.

872. ăla-i în doi peri : are un păr vînăt ș-unu murg.

987. nu ȳe niț murg, nu ȳe niț negru.

ISTROROMÂNII	02 ?
AROMÂNII	010 —
MEGLENOROMÂNII	012 caț gălbinicaf [?]

(CAL) BĂLTĂT

[5480]

I. Întrebare indirectă.
II. 29. ca băii.

ISTROROMĂNI
02 [v] șecast că
AROMĂNI
010 cal larʷ
MEGLENOROMĂNI
012 caʷ șarot

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM CHEMI CALUL ?

[5482]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 27. *k* reprezintă o ocluzivă laterală, formată prin sugere.

260. „Se zice așa după unghurime [ca Ungurii].”

316. „Așa chemi și mánzul.”

349. Toate vocalele din *ně-mîzu-ně* sunt scurte.

784. „Întâi șuieri.”

836. și *pî-flujerăt*, cînd ie depărte.

876. și prin flujerăt.

987. și cu flujeru [adică prin șuierat].

III. În răspunsurile din unele puncte

există vibrante bilabiale, notate :

r 130, 362, *p* 182, *p* 555, *p* 574, *r* 705, *p* 723, *p* 762,

872, 876, 899, *p* 784, 791.

886, 928, *p* 848.

În răspunsurile din

câteva puncte sunt

notate :

ne 53, *ne* 48,

nee 47,

ne 76,

nee 371,

nea 36,

nee 25,

nee 29,

nă 2,

pî 848,

pșă 876,

lú 791,

pșo 899,

lú 928,

nea 482,

nea 987,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

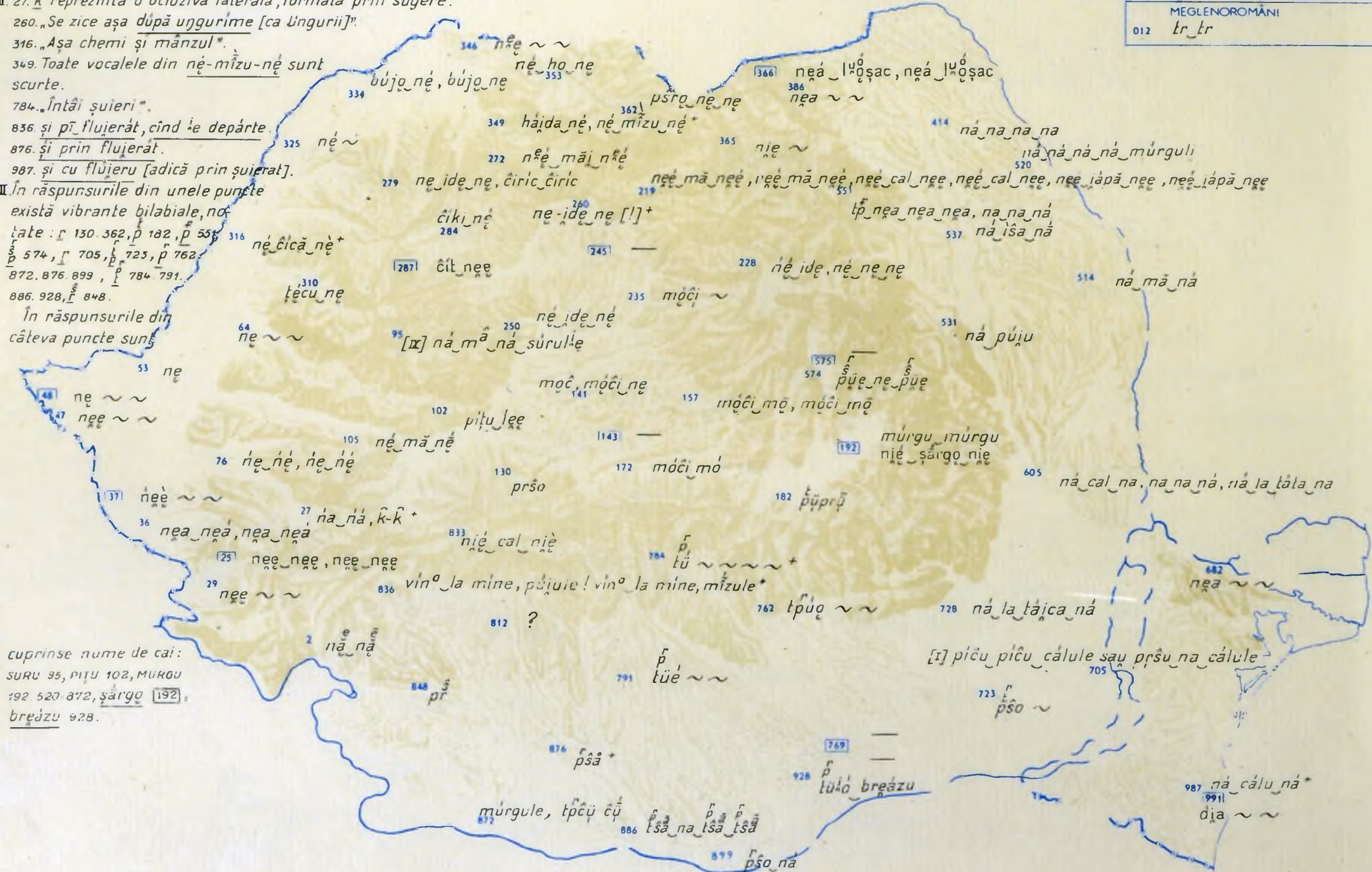
nea 991,

nea 991,

nea 991,

nea 991,

02	ISTROROMÂNI
	[x] ph ₁ , ~
010	AROMÂNI
	păș_păș, gă_gă
012	MEGLENOROMÂNI
	tr_tr

cuprinse nume de cai :
 SURU 95, PIȚU 102, MURGU
 192, 520, 872, șargo [192],
 breăzu 928.

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM ALUNGI CALUL ?

[54-83]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 29. *ɫ* reprezintă o ocluzivă dorsală, formată prin sugere.

36. „La mânz se strigă kiɫ”.

64. În *nɛ* scade tonul spre sfârșit.

250. *k* reprezintă o ocluzivă laterală, formată prin sugere.

353. În *nɛ̃* scade tonul spre sfârșit.

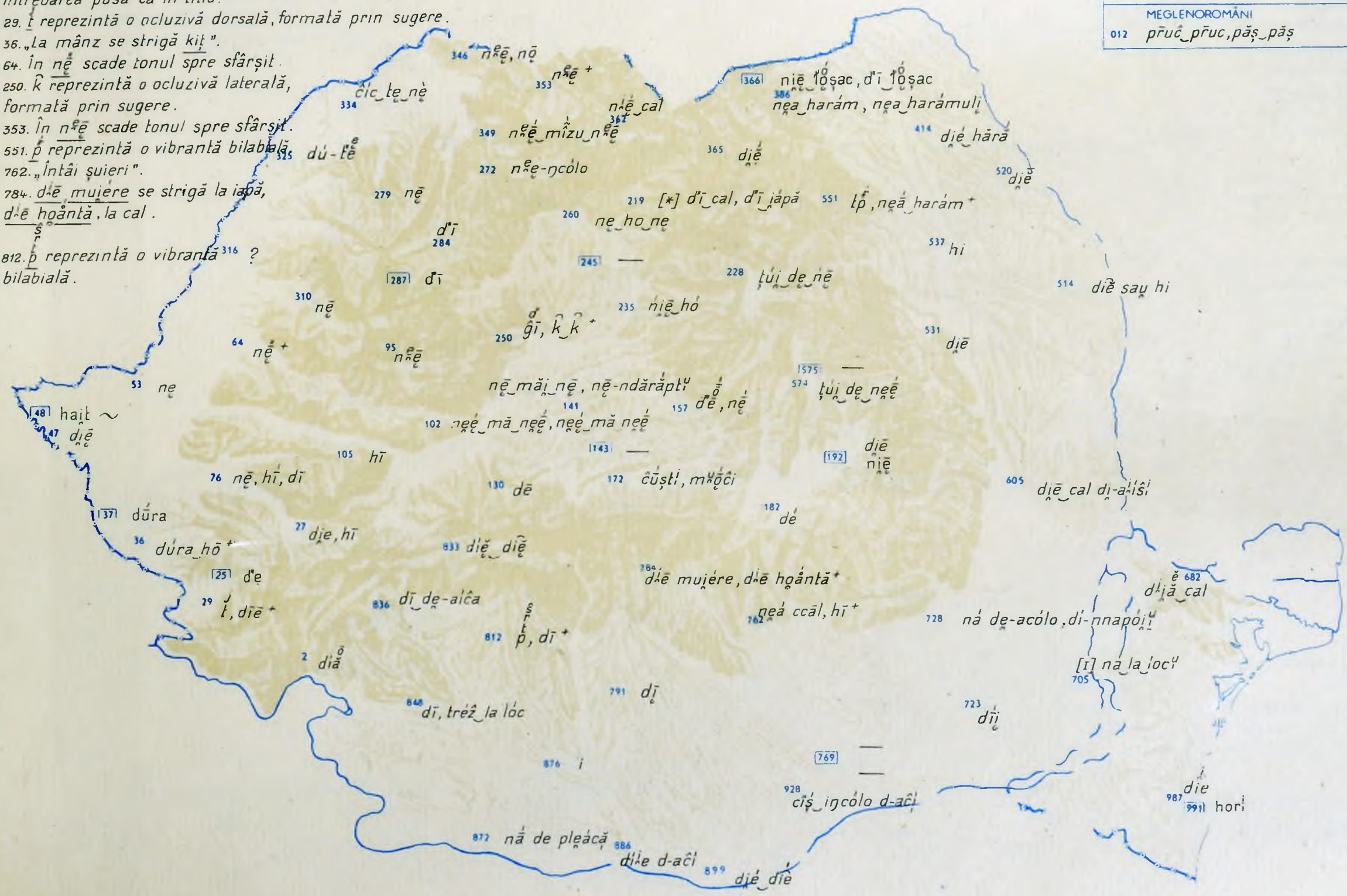
551. *p* reprezintă o vibrantă bilabială

762. „Întâi șuieri”.

784. *d̥e* *mujere* se strigă la *iapă*, *d̥e* *hoântă*, la cal.

812. *p* reprezintă o vibrantă bilabială.

ISTROROMĂNI	
02	[x] <i>ɫija</i>
AROMĂNI	
010	<i>dē, dī</i>
MEGLENOROMĂNI	
012	<i>p̃rũc, p̃ruc, p̃ăș, p̃ăș</i>

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM STRIGI LA CALUL ÎNHĂMAT, CA SĂ PORNEASCĂ ?

[5485]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 29. Vezi răspunsul de pe harta precedentă.

36. *k* reprezintă o ocluzivă laterală, formată prin sugere.

137. *k* are aceeași valoare ca cel dela punctul 36.

76. Pentru valoarea lui *l* vezi nota dela h. precedentă, punctul 29.

172. *MURGU* e numele calului.

284. *k* reprezintă același sunet ca la punctul 36.

325. *kēșei* e nume de cal.

537. *p* reprezintă o vibrantă bilaterală. Vezi h. 278, subț. III.

551. *murgu* e numele calului.

605. *ROIBU* e numele calului.

728. *MIȘU* e numele calului.

836. *și-i arăț biciu*.

848. *k* are aceeași valoare ca la punctul 36.

987. Pentru valoarea lui *k*, vezi nota dela punctul 36. *p* reprezintă o ocluzivă bilaterală formată prin sugere.

ISTROROMANI	02	[x] <i>χija, χija</i>
AROMANI	010	—
MEGLENOROMANI	012	<i>dī, dī, dī</i>

605 *hāi! cāj (mai sūjeri), diē roibūli +*

728 *hāidi mișule +*

hī cālu, de cālu

723 *diē cālū*

diē, kkkk, (le sumițām:) p +

hāidi

877 *diē de mērg*

899 *diē hāi*

VIZITIU

[5+86]

I. Întrebare indirectă.

II. 365. Subiectul, prelinde că vezătiu se zice după limba germină.

ISTROROMÂNI
02 [v] <i>cúçar, hlápăţ</i>
AROMÂNI
010 <i>cărvănar</i>
MEGLENOROMÂNI
012 <i>călar</i>

987 *birjăr sau vizitiu*
 căruţaşi, trăsurări, fajtongi'ă [s]

MĂRTOAGĂ

[5490]

I. Întrebare indirectă.

II. 260. „hîrós i se zice calului bolnav de piele”

ISTROROMÂNI
02 [x] mulina, mîrțina
AROMÂNI
010 cal psohi
MEGLENOROMÂNI
012 —

OBLÂNC

[5504]

I. Întrebare indirectă.

II. 29. „fruntu e cel dinainte, cuoda e cel dindărăt”.

76. „Așa i se zice celui dinainte”.

346. „Sunt foarte puține șele în sat”.

1366. zădni cabluc ‘oblâncul dindărăt’.

414. La armată a auzit că i se zice țasta șăii.

848. Știe din armată că se zice așa.

876. Subiectul și-a făcut stagiul mili 325# ?

tar la cavalerie.

899. am făcut armata la cavalerie.

ISTROROMÂNI
02 —
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 ublonc

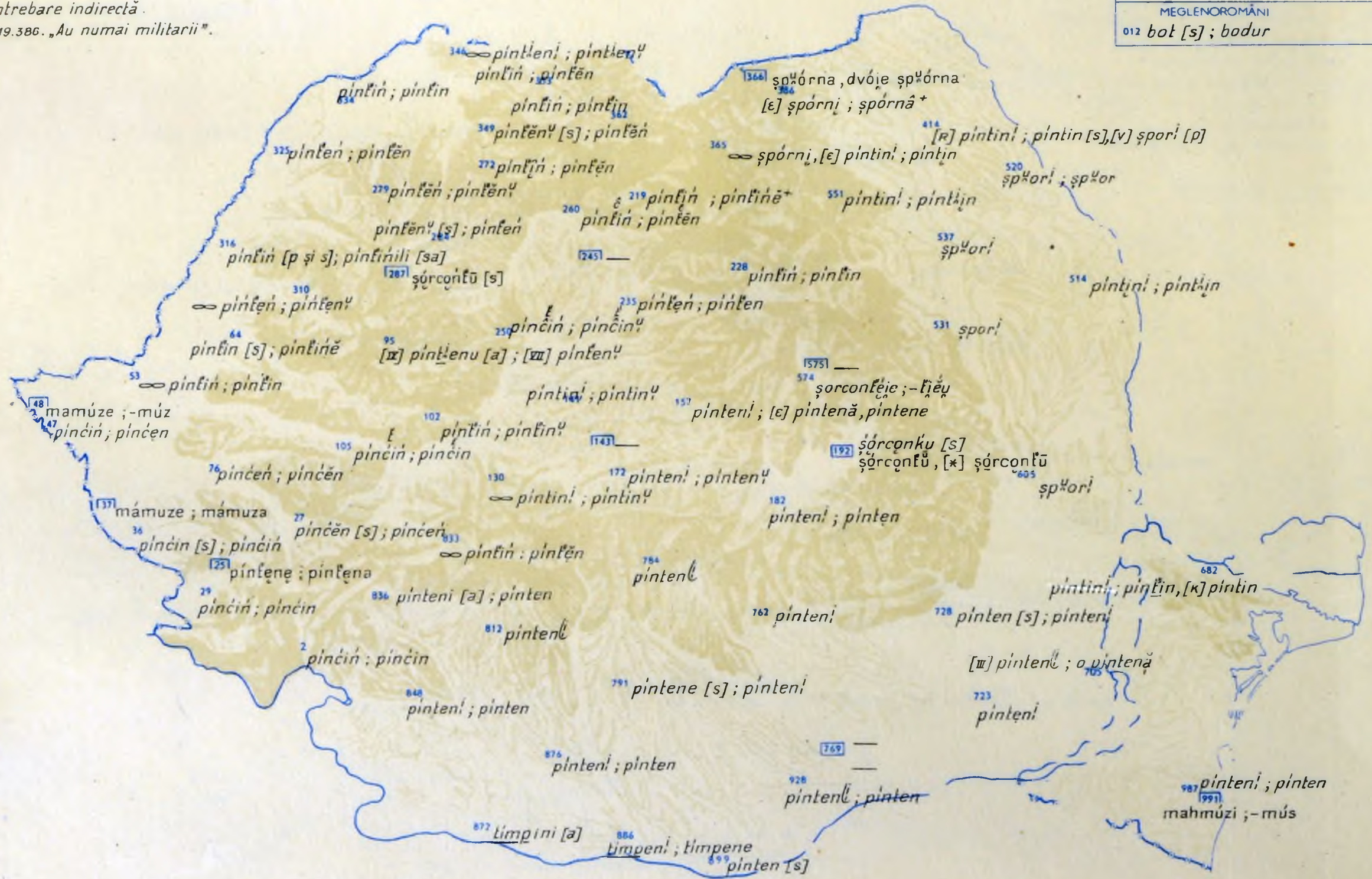
PINTENI

[5506]

I. Întrebare indirectă.

II. 219.386. „Au numai militarii”.

ISTROROMÂNI
02 [x] <i>şpirunu</i> ; — <i>rune</i>
AROMÂNI
010 <i>măhmuze</i> ; ~
MEGLENOROMÂNI
012 <i>bot</i> [s] ; <i>bodur</i>

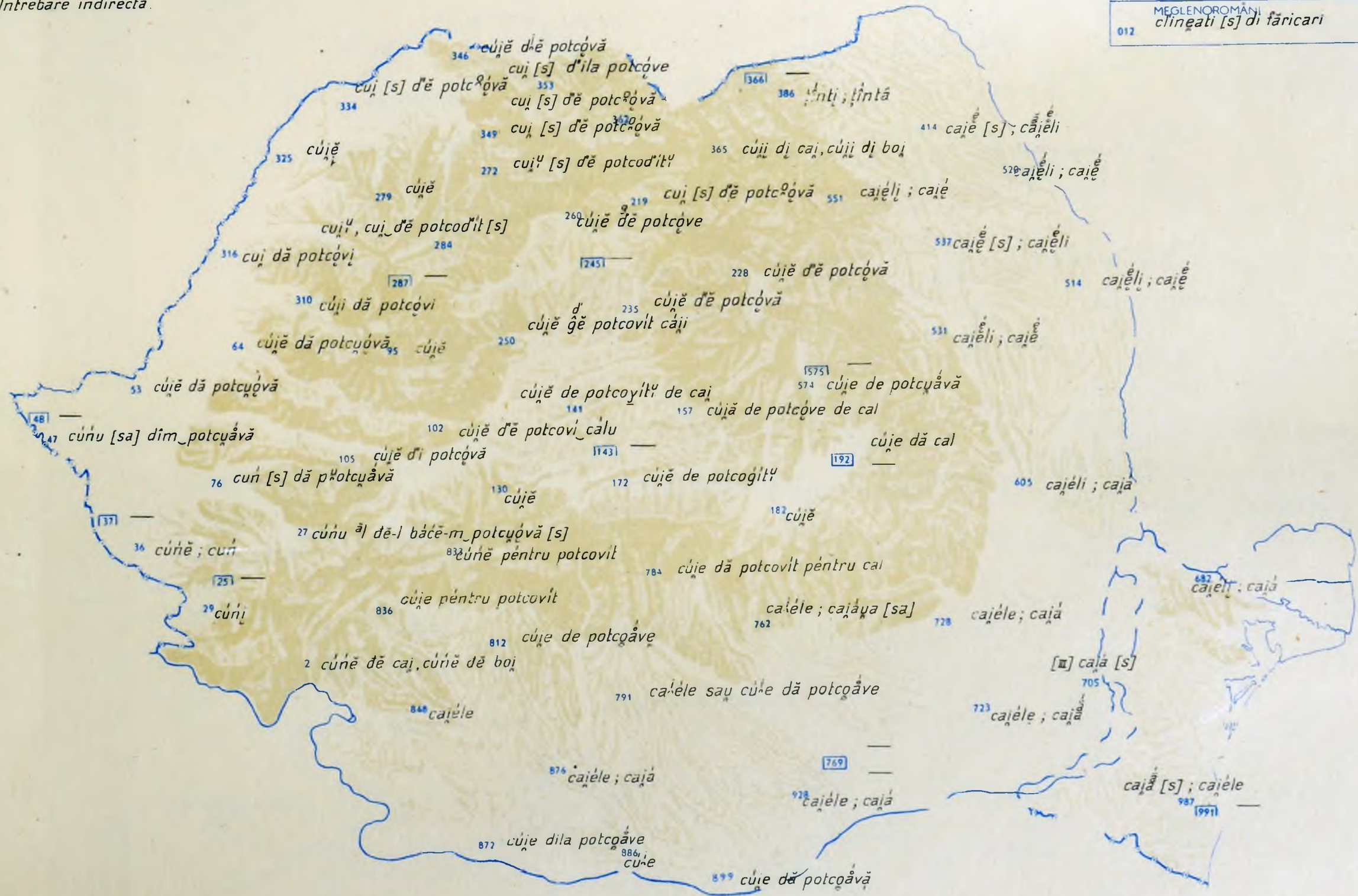

CUIE (DE POTCOVIT)

[5509]

I. Întrebare indirectă.

02	ISTOROMĂNI [v] cãwãr [s] ; cãwli
010	AROMĂNI gvozdu [s] ; gvojdî
012	MEGLENOROMĂNI clîngati [s] di fãricari

DĂRLOG (LA CĂPĂSTRU)

[5510]

I. Întrebare indirectă.

II. 102. frîu 'căpăstru'.

284. cîntăr! 'căpăstru'.

1366. Prin cîpăst'er, cîp'est'er se înțelege cîpăstrul cu dărlog cu tot.

III. Vezi Pl. VIII, fig. 4.

ISTROROMÂNI
02 [x] țuhălu
AROMÂNI
010 trecătpare
MEGLENOROMÂNI
012 cōadi [p] di cāpestru

ȘTREANGURI (LA HAM)

[5512]

I. Întrebare indirectă.

II. [25]. „La hamuri nu sunt ștreanguri, ci lanțeve șto

tégli con lanțuri de care trage calul”.

29. „Unii au la hamuri lanțuri (lanț [s])”.

141. „Unii au la hamuri curele de tras”.

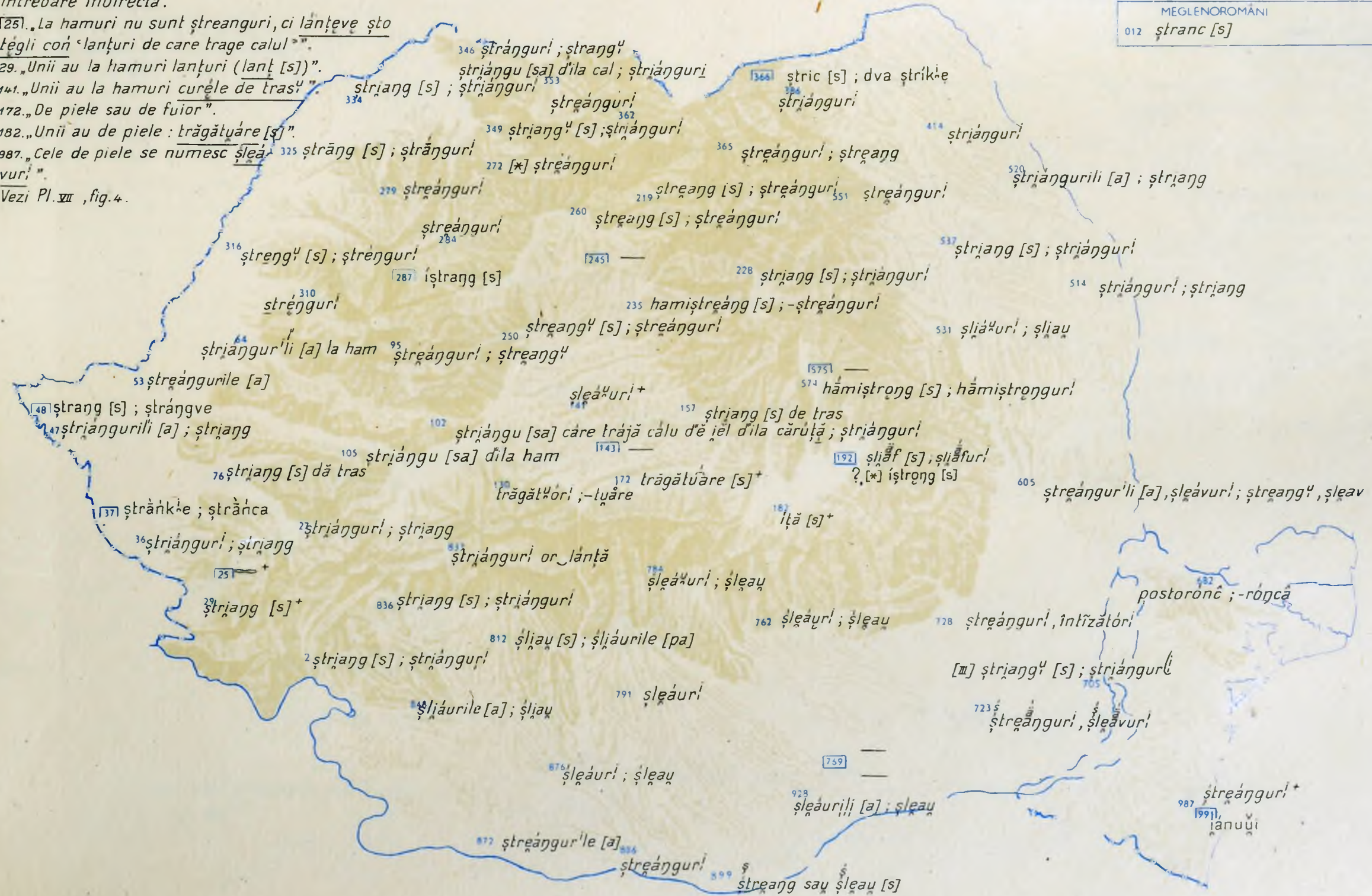
172. „De piele sau de fuior”.

182. „Unii au de piele: trăgătuare [s]”.

987. „Cele de piele se numesc șleă-
vuri”.

III. Vezi Pl. VIII, fig. 4.

ISTROROMÂNI	02 [ɣ] șră'ŋɣe
AROMÂNI	010 curayă [s]
MEGLENOROMÂNI	012 ștranc [s]

postoronc; -ronca

ștreanguri +
lanuu

OCHIU (LA ȘTREANGUL HAMULUI)

[5516]

I. *Întrebare indirectă.*

II. [25] „Lanțurile [vezi h. precedentă] se acață de orcicuri prin verigi (veriga [s]).”

29. „Lanțul [vezi h. precedentă] se acață de orcic printr'o verigă”.

141. „Curelele de tras [vezi h. precedentă] se acață de orcicuri prin câte o verigă de fier”.

[366]. *to je u ștrica zăsiuca ‘acela e ochiu la ștreang’.*

414. 514. 520. „Ștreangul se acață de orcic printr'o verigă”.

537. „Ștreangul are în capăt un cîrlig dî-acățat la Țurșic”.

784. „Ștreangul se acață la orcic printr'un cîrlig”.

928. „Acum șleauriți au la capete câte o brățară de fier”.

02	ISTROROMÂNII [x] <i>vjejănu</i> , <i>colăcu la ștrăiŋa</i>
010	—
012	MEGLENOROMÂNII <i>gaura di ștranc</i>

III. *Vezi Pl. VII, fig. 4.*

CURAR (LA HAM)
[5515]

- I. *Întrebare indirectă, arătând pe desen : Cum îi ziceți la cureaua aceasta, dela ham, care trece peste partea dinapoi a calului ? [Vezi Pl. VII, fig. 4.]*
- II. 36. *codrieni [cei din regiunile muntoase] au.*
353. „Hamurile care au și curea peste șoldul calului și curea peste partea dinapoi a calului se numesc forhămuri”.
987. „Cureaua de peste șoldul calului și curarul se numesc, la un loc trúpuri”.
- III. *În punctele 76. 105. 192. 235. 272. 723. 876 și 1991 prin termenii dați pe hartă se înțelege curarul împreună cu șoldarul (vezi și nota dela punctul 987).*

ISTROROMĂNI
02 [ɣ] șiru de rupoi
AROMĂNI
010 —
MEGLÉNOROMĂNI
012 upistiă

682 trup di ham

[III] cūru [a] dila ham

723 cūruri [p] dā ham

climpuri, trúpuri [p]
părdam

886 ain "ham" tot
899 ?

CĂPEȚEA

[5518]

I. Întrebare indirectă.

II. 723. frîu : la călărie.

987. frîu : la călărie, căpițea : la căruță.

III. Vezi Pl. VII, fig. 4.

ISTROROMÂNI	02	[x] cav ^h eca ; cav ^h ec
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	cap di căpestru

OCHELARI (LA CÂPEȚEA)

[5520]

I. Întrebare indirectă.

II. 325 „Nu știu cum le zice românește”.

III. Vezi Pl. VII, fig. 4.

02	?
ISTROROMÂNI	
AROMÂNI	
010	căpăki
MEGLENOROMÂNI	
012	căpăc [s] ; -păț

HĂȚURI

[5523]

I. Întrebare indirectă.

II.64. un dolog 'un hăț'.

235. „Cuvântul dîrlôz e adus din armată”.

316. „dolôj, la călărit; dîplîăuă, la caii înhămați la căruță”.

334. „dolôj, la călărit; dêplîăuă, la căruța”.

Vezi nota del punctul 316

353. „d'aplăuă se numesc cele de curea, hîțuri, cele de fuior”.

682. „ățuri, la căruță”.

723. „Dela mâna omului până

unde se despart [se bifurcă],

hățurile se numesc cîmpuri;

de acolo până la zăbalele

din gura calului, se nu-

mesc dîrlôg”.

848. „dîrlôg, la călă-

rit; hățuri, la căruță”.

frînilî [a]; frîne+

53 doluôjjele [a] dala frîne

481 iuzdîte

frînilî [a]; frîne

76 frîne; frîu

1371 úzdîte

36 dîpeêlê dă frîne; dîpălă

1251 úzde

29 frînilî [a]

812 hățuri

2 frîmbîj; frîmbă și frîne; frîu

848 dîrlôg, hățuri+

791 hățuri

876 [I] cîmpuri, frîu, hățuri+

hățurli [a]

877 hîjăță, frîne

frîu; heț, hețê, hețe+

899 dîrlôgî, hățuri+

876. cîmpuri are același sens ca la punctul 723.

„hățuri: partea dela zăbalele din gura cailor până la mâna omului. frîu, la călărit”.

886. „frîu, la călărit; heț, hețê, hețe, la căruță”.

899. „dîrlôgî, la călărit; hățuri, la căruță”.

02. Accentul e pe r.

III. Vezi Pl. VII, fig. 4.

ISTOROMĂNI	02 [v,*] b'rzdele+
ROMĂNI	010 —
MEGLENOROMĂNI	012 fronur

PRIPONESC CALUL

[5522]

I. Întrebare indirectă.

II. 1371. *Îl legăm mai lung, ca să poată paște, [ø] îl priponim?*

47. *cu pãivãnu "priponul"?*

141. *"Cu un pripon?"*

250. *țuiácŷ sau coșumbŷ "par scurt"?*

272. *priponěsc "îl împiedec de amândouă picioarele"?*

310. *"Cu un poivãnu "pripon" de un colțușŷ "par scurt"?*

1366. *prepněti trãba cõnã do cofã "trebuie priponit calul de un par"?*

414. *pripõn "par scurt"?*

605. *"Cu un pripõn?"*

705. *"Cu o fringie"?*

855. *"Cu pripõnu, cu un poivãnu"?*

1991. *"Sã-l punem în pripon, ca sã pãseã"?*

ISTROROMÂNII	
02	[x,*] priweji [3]
AROMÂNII	
010	—
MEGLÉNOROMÂNII	
012	la lec di par

CATĂR

[5534]

I. Întrebare indirectă.

II. 53. Știe cum i se zice femelei. Vezi h. următoare.

64. „În sat există numai una”.

95. A auzit dela soldați că i se zice așa.

219. asă ar trăbui să-i dică, da nu știu.228. cred c-așă-i zic: catîr.

1366. „Sunt prin Italia”.

ISTROROMÂNI

02 [ɤ] mŃlo; mulî

AROMÂNI

010 mlar

MEGLENOROMÂNI

012 moscă; moșt

CATÂRCĂ

[5535]

I. Întrebare indirectă.

II. 53. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

ISTROROMÂNI
02 [x] mula ; mule
AROMÂNI
010 mlare
MEGLENOROMÂNI
012 moscă

MUGEȘTE (BOUL SAU VACA)
[5537]

I. Întrebare indirectă.

II. 76. „buhăie boul : bŭh. [în bŭh tonul urcã]. zbiarã vaca sau boul. Vaca, când fatã, mužేశ्चē : m̃”.
192. muğేశ्ते, ciñ-kiãmã yiñ-ġelu, vaca.
1287. „Boul, vaca sau bivolul”.

02	ISTROROMĂNI
	[x] rukĕã
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

TAUR TÂNAR

[5552]

I. Întrebare indirectă.

II. 260. „Când are până la 2 ani”.

705. „mîzăt^u : de 2 ani, d-uh-gîț-êl^u : de 3 ani”.

784. „mîzăt : de 1 an, g^uonit^uori : de 2 ani,

d-um-vițâl : de 3 ani”.

791. „mîzăt : de 2 ani, [*] p-al doilea an,

[1] g^uonit^uori : într'al treilea an”.

ISTROROMÂNI
02 [v] bęc lîrăr
AROMÂNI
010 bic
MEGLENOROMÂNI
012 bic tinir

CERBICE (LA BOU)

[5555]

I. Întrebare indirectă.

II. 36. s-o făcūt șerbisē [un fel de bătătură] dă zug, cînd pluăie.

105. „șerbisē are la piept : aja care să dăbălă la jël”.

346. čerbdič ‘bărbie’.

ISTOROMĂNI	02 [v] čerbiča
AROMĂNI	010 zvercā
MEGLENOROMĂNI	012 gușa

(VACA) NU SLOBOADE LAPTELE

[5559]

I. Întrebare indirectă.

II. 27. să-i dăm momijală că îl sloboodē.

141. „Unele femei sau unii bărbați pot strica vacile. Iau laptele la vac”.

386. ...pi_și dăm yitálu să-mbeelij “să îmbăleze” [ugerul], apu ie slobuodî laptili.

ISTROROMÂNI
02 [v] ustave
AROMÂNI
010 lo_ascunde laptile
MEGLENOROMÂNI
012 la strinzi laptili

(VACA) **ȚIRCĂIE**
[5560]

I. Întrebare indirectă : Când vaca se mulge greu,
de abia picură laptele, ce ziceți că face?
II. În unele puncte verbul este tranzitiv factitiv.

02	ISTROROMÂNI
	[v] se țesco muz ^{le}
010	AROMÂNI
	—
012	MEGLENOROMÂNI
	—

1991

LAPTE PRINS

[5563]

Întrebare indirectă : Cum numiți laptele nefiert, pe care l-ați lăsat în oală o zi sau două, la căldură, de s'a încheagat?

53. „În alte părți îi zic lăptě adurmit”.

182. „Laptele bătut se numește zără”.

235. „Laptele s-o prīs”.

284. „După ce se ia smântâna de deasupra, se numește lăptě á cru”.

365. „Laptele s-o prīs”.

414. să pūni la prīs

514. „Laptele să prīndi”.

605. „După ce se ia smântâna de deasupra, se numește kișleág”.

682. „După ce se ia smântâna de deasupra, se numește kișleág”.

723. „Laptele să prīnde”.

769. „Îl puī dă să prīndi. Din laptele prins unii fac lăpte bătut, alții fağ briză care se mănâncă cu smântînă, iar alții rînd ‘alții’ îi dau kağ și fac briză care se poate și păstra”.

833. „Laptele să s-ărbădă ‘se prīnde’”.

848. „Laptele să năcrește și se numește lăpte bătut. Laptele bătut îl lăom la bătaie cu mălca. După ce l-am bătut, îi zicem zără”.

	ISTROROMĂNI
02	[x] kīsev lăpte
	AROMĂNI
010	—
	MEGLENOROMĂNI
012	lapti cătat

769. „Îl puī dă să prīndi. Din laptele prins unii fac lăpte bătut, alții fağ briză care se mănâncă cu smântînă, iar alții rînd ‘alții’ îi dau kağ și fac briză care se poate și păstra”.

833. „Laptele să s-ărbădă ‘se prīnde’”.

848. „Laptele să năcrește și se numește lăpte bătut. Laptele bătut îl lăom la bătaie cu mălca. După ce l-am bătut, îi zicem zără”.

CAPAC (PE OALĂ)

[5564]

I. Întrebare indirectă : Ce puneți pe oala cu laptele lăsat să se prindă, ca să nu cadă praf înăuntru ?

II. 172. „Pe oală punem o cîrpă și un țielăr ‘farfurie’ pe cîrpă”.

219. d’ē lut, d’ē lemn, d’ē plēv.

204. „De lut. Ori se pune pe oală un dosoi?” ‘bucată de pânză, prosop’ curat’.

386. dila olării facuți.

520. „fund, de lemn; pocriș, de lut”.

531. tō di lut’.

605. „De lut”.

812. „Sau se pune cîte-o străkină”.

872. „Sau o cîrpă sau o irtie”.

876. „Se pune un tăier de pămînt”.

886. „Se pune o pîză curată, un prosop’ curat”.

899. „Sau se pune o cîrpă curată”.

ISTROROMÂNII	
02	?
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	∞+

928. „Adică un căpăc de lemn de d'oniță. Sau se pune o basma”.

012. „Se pune un părta” ‘o sdreanță’”.

SMÂNTÂNIM (LAPTELE PRINS)

[5565]

I. Întrebare indirectă.

II. 130. *zmyālā* 'smântână'.

531. *rāmīni kişliāg*.

682. *ālī zīc căimác*.

886. „Laptele prins se amestecă, cu smântână cu tot, și se mănâncă”.

ISTROROMÂNII	02 [v] <i>pober'ēs</i> [1] <i>şcrijelubu</i>
AROMÂNII	010 —
MEGLENOROMÂNII	012 <i>leaṽ vrou di căimác</i>

SE BATE UNTUL

[5567]

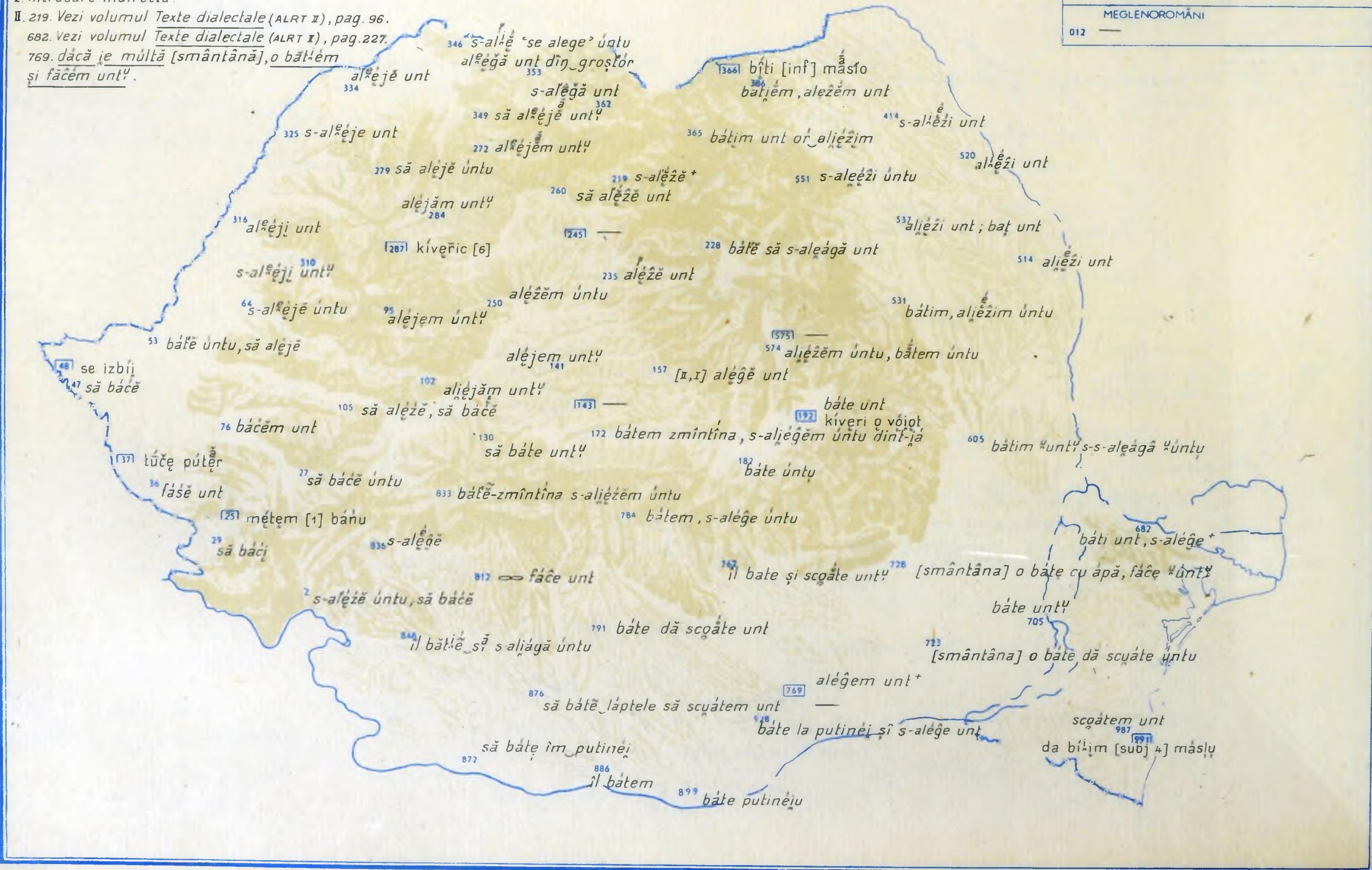
I. Întrebare indirectă.

II. 219. Vezi volumul *Texte dialectale* (ALRT I), pag. 96.

682. Vezi volumul *Texte dialectale* (ALRT I), pag. 227.

769. dacă ie multă [smântână], o băt-em și făc-em unt^u.

ISTROROMÂNI	
02	[v] smunțarés [1]
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

PUTINEIU

[5570]

Întrebare indirectă: Cum numiți vasul în care se bate untul?

I. 76. îl pînă uală și-l bace cu lingura.

172. Untul se bate într'un blid? De borcân? a auzit dela Moșii care umblă cu cercuri.

219. Vezi volumul Texte dialectale (ALRT I), pag. 96.

310. mujeruşca 'mătca'. Vezi răspunsul de pe h. următoare.

362. Se bate în lăgornită când se face unt mult, când se face mai puțin, se bate în căva ulcor?

386. Unii îl bat în uolă?

574. În partea de jos are șiep într'o buortă, pe unde se lasă să curgă zerul?

682. Vezi volumul Texte dialectale (ALRT I), pag. 227.

III. Pentru punctul 95, vezi Pl. I, fig. 3.

ISTROROMÂNI	
02	[x] șălița, zdilița
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

MÂTCĂ

[5572]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți, cu un cuvânt, roata împreună cu bățul de care e prinsă și cu care se bate untul în putineiu ?

II. 346. Informatorul crede că mâtca este ca instrumentul, numit *stred'etariu*, cu care se amestecă străghiata (laptele de oaie încheșat).

682. Vezi volumul *Texte dialectale* (ALRT I), pag. 227.

III. În punctele 130. 141. 182. 365. 414. 520.

531. 537. 574. 682. 791. 886. 928 și 02 nu

există termen pentru mâtca în

trecută, ci numai pentru cele

două părți ale ei : pentru ro

țiță și pentru coadă. Pe

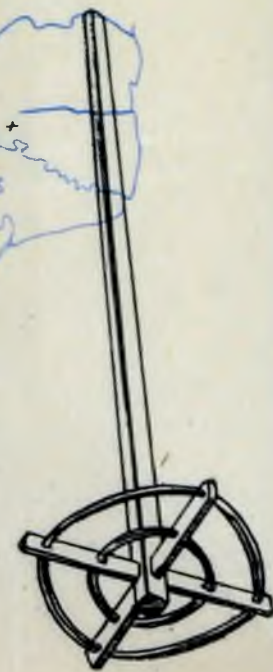
hartă sunt dați acești doi

termeni, legați printr'un

"și".

Pentru punctul 95, vezi

Pl. I, fig. 3.

(LAPTELE) SE SCOACE

[5582]

I. Întrebare indirectă : Ce ziceți că face laptele prins, când îl puneți la foc, ca să se închege mai bine ?

II. 76. „Se amestecă laptele dulce cu lapte acru și se pune la foc să să frebînce”.

130. „Laptele prins să mîncă”.

219. Vezi volumul Texte dialectale

(ALRT I), pag. 95.

310. „După aceea sãmălișe [vezi harta 303] o băgă-m prîzătorii”

349. „Laptele prins smântânit se numește sãmălișă”.

353. „Se numește lăptē scopt”.

414. „Laptele prins smântânit se chiamă kișliac”.

520. „Laptele prins

53. ?

481 da se svari [subj 3]

76 să să frebînce +

1371 mēta se nă vātru pa se mālō smliāci

251 se potsiri

29 să fiarbă

2 să fiarbă

848 să cuāce

cari rămîni dila smîntînă [după smântânit] se cheamă kișliag”.

531. „Laptele prins smântânit : kișliag”.

537. „așă sî k-āmā : scopt. Înainte de a-l scoace : kișliag”.

705. Vezi volumul Texte dialectale (ALRT I), pag. 233.

769. torn gālili cu lăpti [prins] î apă h-ārtă și laș briza nițel dā să-ncretēști și-o torn la sēculeți.

784. În Moldova făce trjāba āsta.

ISTROROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

346 să scōcē

334 să scōcē

353 să scōcā +

362 să scōcā

366 [I] puniēm s-ā să scuōcā

414 il scuāsim +

520 să scuāsi +

365 să scuāsi

551 să scuāsi

537 și-l scōs +

279 să scōcē

219 să scōcōșē +

592 să scuāsi

260 să să scōcā ; [se] scōșe

284 să să-ncālzăscă puțin

228 să scōșe

235 s-o-ncālzit

310 să asprești +

287 mēgmelegitic [e]

2451 —

574 să scuāșe

531 ol pui la scopt! +

1481 da se svari [subj 3]

(nu-l m-ai punē la f#oc)

102 —

157 [II] ?, [I] s-adună

1431 —

192 il ferbe mēlegiti teni [inf]

605 pūnim să scuāșim uāl'li

105 să pūnē la cālđură să să scofeāscă

130 — +

172 pūnem la foc să s-adūne

182 —

1371 mēta se nă vātru pa se mālō smliāci

27 să să-ncālđă pînă să strîžē

833 ?

784 +

il fierbe nițel în tučū

728 il hērbe puțin

836 să-ncālzăște

812 ?

[I] lu-ncālzim puțin +

705

723 il încālzește

2 să fiarbă

791 să cōāce

il hērb +

769

848 să cuāce

876 să-ncālzăște

928 ?

s-ā să brizeāscă

987

991 ?

872 l-încālzăște

886 ?

899

BRÂNZA DE VACĂ

[5583]

I. Întrebare indirectă.

II. 2. „Rar se face”.

95. „să faci caș”. Se strecoară în sac”.

102. „Se face cu chiag, ca cea de oaie”.

130. Se face ca la 102.

141. făcē lilișe și plăcinte cu briză de vacă.

152. [x]. Se mănâncă cu mămăligă”.

172. „ȘTREGHIATA e altceva: în lapte dulce se pune un strop de oțet. Laptele îndată se închiagă. Se întrebuițează ca alifie pentru bube. sminkişă se face rar”.

219. „pînă nu-l pînē săcu- / iet, laptele prins, cu dăr cu lăt, se numește sāmăcișă”.

260. Vezi volumul Texte dialectale (ALRT II), pag. 122

284. „Înainte de a fi stoarsă se numește scōcă”.

365. „Se face și brîndă dila vaș, cu caș, ca cea de oi”.

[366]. „Este mai slabă ‘mai slabă’ decât cea de oaie. Se face cu chiag, ca cea de oaie”.

574. „Se mănâncă amestecată cu smîntînă. Se numește lōpte scoopt”.

705. Vezi volumul Texte dialectale (ALRT II), pag. 233.

769. Vezi răspunsul de pe h precedentă.

784. „Cașul se face ca cel de oaie, cu chiag. Se frământă și se face briză”.

848. o străcurăm într-ū săcui de pîză

899. „Se face cu kaș dă mîel sau cu esență dela farmacie”.

928. „Se face brânză cu chiag, din lapte de oaie, amestecat cu lapte de vacă și de bivoliță”.

ISTROROMÂNI	
02	[x] cașu de vacă
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	caș di vacă

346 caș de vacă, [κ] brîndă de vacă
 zemin fllă
 334 briză de vacă
 362 brîndă de vacă
 349 briză de vacă
 365 scoptură +
 272 briză de vacă
 520 briză di vacă
 260 briză de vacă scōplă +
 219 brîndă de vacă +
 551 brîndă di vacă
 537 brîndă, brîndă di vacă
 228 brîndă dim sāmăcișă sau lăpfe scopt dim sāmăcișă
 514 briză di vacă
 316 scōcă
 279 scōcă
 [AL] sāmăcișă, [L] -lișă +
 287 fütött turo
 235 lăpfe stoșit
 250
 531 brîndă di vaș
 574 sāmăkișă +
 [x] briză de vacă, briză de lapte acru +
 157 [x] lapte storcit, [x] ~ ~ [!]
 102 briză de vacă +
 1143
 192 briză dă vacă tēhenturo, tēhenturo
 605 briză
 130 caș de vacă +
 172 [ε] ștregăță, [κ] sminkişă +
 182
 784 caș, briză +
 162 briză
 728 briză di vacă
 682 briză di yali
 27 lăfărăgă
 833 ?
 836 urdă de vacă
 812 briză nesărătă
 791 urdă
 848 urdă +
 876 urdă
 2 brîndă acra +
 29 dără
 36 brîndă dă vacă
 251 sirene ot crave
 1371 sir
 1371
 48 sumit
 41 briză
 53 briză dă vacă
 76 brîndă dă vacă
 105 zāmăcișă
 141
 157
 192
 605
 728
 682
 987 briză
 1991
 1991 isumik
 723 briză dă vacă
 705
 769 briză hîartă +
 728 ? +
 899 briză dă lapte de vacă +
 812 briză de vacă
 886 ?

LAPTE GRAS

[5584]

I. Întrebare indirectă.

II. 141. ca de d'iboliță.

414. îi váca bună, di ári máná.

02	ISTROROMÂNJI
	[x] <i>hust lăpte</i>
010	AROMĂNI
	—
012	MEGLENOROMĂNI
	<i>lăpti untos</i>

HRĂNIM VITELE

[5586]

I. Întrebare indirectă.

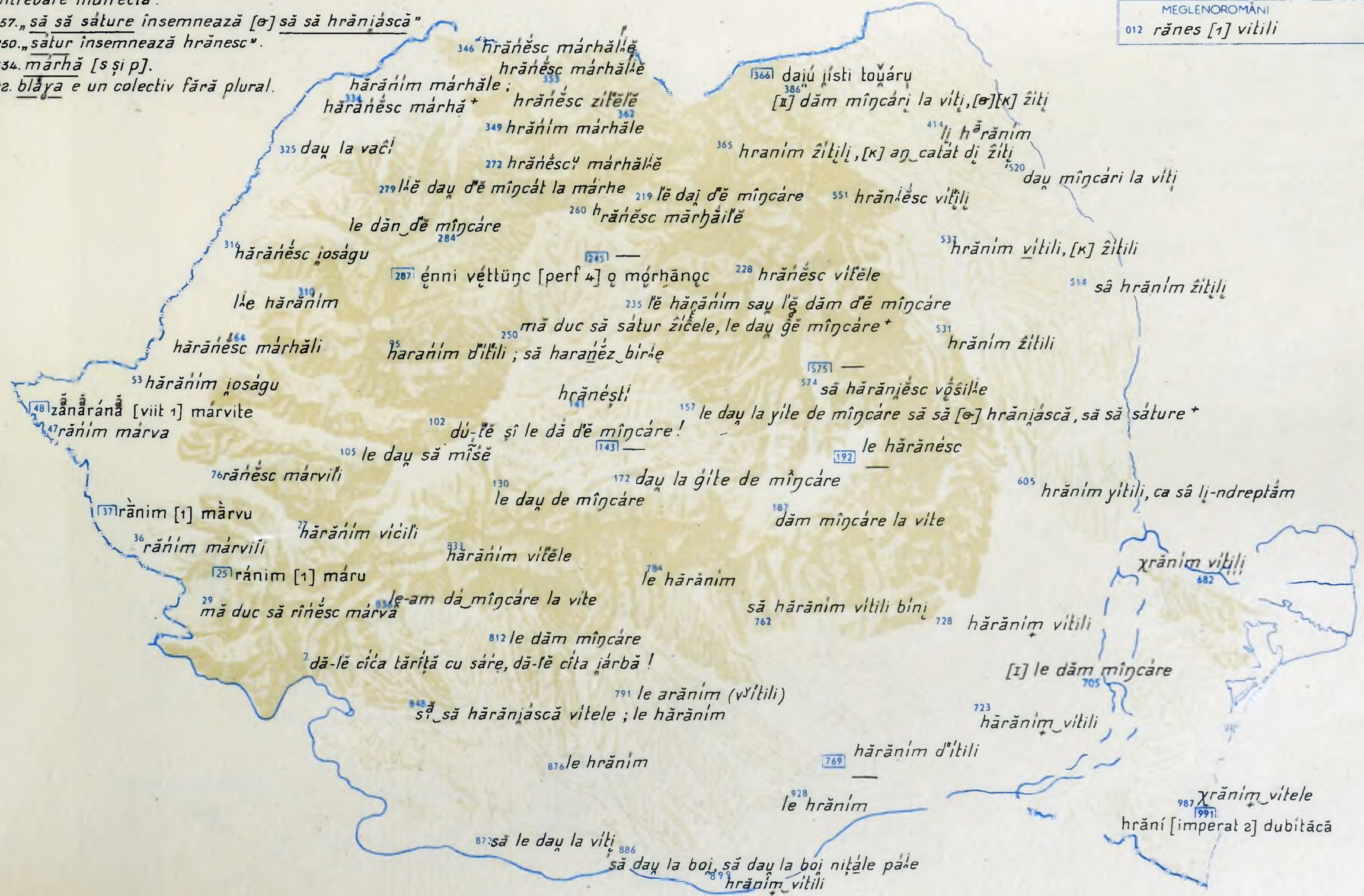
1. 157. „să să sature însemnează [ø] să să hrăniască”

250. „satur însemnează hrănesc”.

334. mărhä [s și p].

02. blăya e un colectiv fără plural.

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] hɾanés blăya +
AROMÂNI
010 hrănescu prăvdîle
MEGLENOROMÂNI
012 rănes [ɾ] vitili

BĂLIGAR

[5588]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți la ceea ce scoateți din grajd de sub vite, ca să faceți curat ?

II 76. „gunoii însemnează baligă amestecată cu paie murdare, bălișgări însemnează baligă goală”.
95. [v] să rînim gunoiul d'ila vaci.

219. Întrebarea a fost pusă direct : Ziceți băligar ? Informatorul a răspuns că nu se zice.

334. Vezi nota precedentă.

349. Vezi nota dela 219.

362. Vezi nota dela 219.

514. rînim cu lopata.

02	ISTROROMÂNI [v] gnoju
010	AROMÂNI baliga
012	MELENOROMÂNI gnoi

ȚESALĂ

[5589]

I. Întrebare indirectă.

II. [1997]. „*uótski dărác* ‘pieptene pentru boi’. *cisálu e* pentru cai”.
 012. „Cu ea *la kaptin cali* ‘piepteni caii?’.”

02	ISTROROMÂNII [v] <i>ștrijílu</i>
010	AROMÂNII —
012	MEGLENOROMÂNII <i>kisálă</i> +

GRĂȚAR (PENTRU CAI)

[5590]

I. *Întrebare indirectă*: Cum îi ziceți la aceea în care li se dă cailor nutreț, care seamănă cu o scară și e prinsă în perete, deasupra ieslelor?

II. *Accentul este pe I.*

219. „La țărani nu este, ci numai la doornii”. *răc*; *răcuri*
 833. „Așali se zice la ieslele cele obisnuite, dar și dac-ar fi sus, tot *ieșc* călie spunem”.

III. Pentru punctul 47, vezi Pl. I, fig. 1.

ISTROROMÂNI	
02	[x] <i>ierămu de fir</i>
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

PĂȘUNE

[5591]

I. Întrebare indirectă.

II. 2. Se zice: *du-că cu vâșili să mișă sêva*!

95. *cîmp* i se zice unui loc cosit pe care pasc vitele.

[192]. *mezûon* "la câmp", o *pustân* "pe pustă".

219. *imăș*: *unê lē pašunādă*, pe locu co-

muni. Mai demult aveam *imăș*.

279. *pășunē* se zice numai dela

1918 *încoace*.

[287]. *lêgelû* e pentru vitele mariș

nômăș pentru cele mici: oi, porci.

386. *toluôcâ* e cea de lângă *șat*,

pascatuôri e cea dela munte.

605. Forma [ɪ] *iamăș* a

fost auzită de anchetator

în conversație.

848. *Sau pasc la locuri*.

ISTROROMÂNII	
02	[ɤ] <i>poășe</i> , [κ] <i>pașura</i>
AROMÂNII	
010	<i>pășune</i>
MEGLENOROMÂNII	
012	<i>păștiri</i> , <i>pășcaviști</i>

STANIȘTEA VITELOR

[5592]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți locului unde se odihnesc vitele la amiaz, când sunt la pășune ?*

II.2. „Se odihnesc la umbră la apă”.

29. „văcăriji să diși la pustă [regiunea din jurul orașului Biserica Albă]”.

47. la fîntînă, acolo dac la amiază.

53. indē tirlesc jēle.

102. „Se odihnesc la colibă”.

[192]. [*] diērelneç “se odihnesc la amiaz” (diērel [ɛ]).

228. „Târla e în cîmp, staniștea e în pădure”.

284. [B] la merēz la fîntînă.

o viini cu mārħāle-n [ɾ] tirlă.

316. „zăcătōri se numeștē locul unde se culcă vitele noaptea când sunt duse la păscut.

53 tirlă +

[48] tōrna ; tōrnatā [a] ?+

102 ?+

76 dīcālūārē ; -tōr!

37 tōrina

36 tōrinā

27 ?

[25] polōjiștē

29 ?+

2 ?+

836 vācāriiē

812 uobuōr

845 ?+

537. [Acolo] stāniștēsç di-anāz.

723. „vādu vācilor” e lângă lalomița”.

784. „Se odihnesc în mukje, unde bate vântul și nu sunt muște”.

791. la noi vyin tot acāsă.

848. „Se odihnesc undeva la umbră”.

872. „Se odihnesc la fîntînă”.

899. „La amiaz stau la apă”.

928. „Se odihnesc oriunde”.

1991. plannūvā na planne “se odihnește la amiaz”.

02	ISTROROMÂNI
	?
010	AROMÂNI
	amiridʷ
012	MEGLENOROMÂNI
	mirinʷ

La amiaz se odihnesc la fîntînă”.

537. [Acolo] stāniștēsç di-anāz.

723. „vādu vācilor” e lângă lalomița”.

784. „Se odihnesc în mukje, unde bate vântul și nu sunt muște”.

791. la noi vyin tot acāsă.

848. „Se odihnesc undeva la umbră”.

872. „Se odihnesc la fîntînă”.

899. „La amiaz stau la apă”.

928. „Se odihnesc oriunde”.

1991. plannūvā na planne “se odihnește la amiaz”.

CIREADĂ (DE VACI)

[5594]

I. Întrebare indirectă.

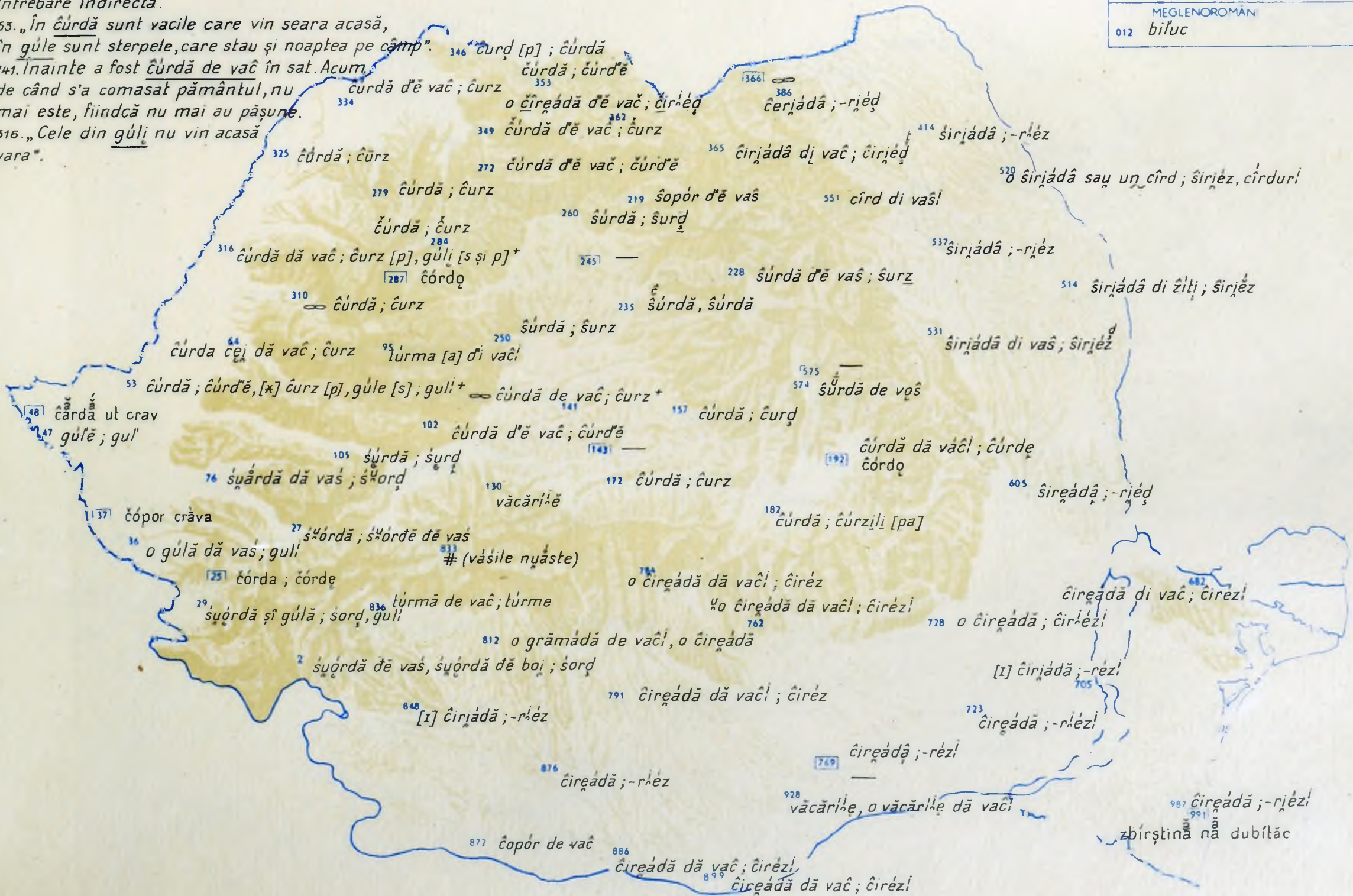
II. 53. „În cîrdă sunt vacile care vin seara acasă,

în gule sunt sterpele, care stau și noaptea pe câmp”.

141. Înainte a fost cîrdă de vac în sat. Acum,

de când s'a comasat pământul, nu mai este, fiindcă nu mai au pășune.

316. „Cele din guli nu vin acasă vara”.

ISTROROMANI	02 [ʁ] cîreda de blăga
AROMANI	010 vācreață ; vācreațe
MEGLENOROMANI	012 biłuc

HERGHELIE

[5599]

I. Întrebare indirectă.

II. 182. „În altă parte se zice stāvă”.

ISTROROMÂNI	02 [ɣ] čreda de căl'; črede de căl'
AROMÂNI	010 ergelië
MEGLENOROMÂNI	012 argelë di caj

HERGHELEGIU

[5600]

I. Întrebare indirectă.

II. 182. unde zice stāvă [vezi răspunsul de pe h. precedentă], se spune stāvār.

[192]. [*] mōgicrō iārnoç
[cai] umblă singuri.

02	ISTROROMÂNI [ɣ] cʰonâr ; cʰonâri
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

BILET DE VITE

[5661]

I. *Întrebare indirectă* : Cum numiți hârtia pe care o scoateți dela primărie când mergeți cu o vită la târg să o vindeți ?

II. 141 *fac țidulă pe iel* [pe bou].

192. „Ungurește se zice țedulo”.

1366. *trăba brăti cartu na corouu* ‘trebuie luat bilet pentru vacă’.

02	[v] <i>tertificăt</i>
AROMÂN:	
010	—
MEGLENOROMÂN:	
012	<i>bălet di viti</i>

48 pismu
41 pasos

37 pasos

36 carce pra un cal, o vaca; cart

25 chiga; chige

29 cart [p]; carci

2 carci pintru o vaca

842 bil'et de bou sau de vaca

876 certificat

877 cerșificat

884 bil'et

899 bil'et de vizare

53 pasus; -susuri

44 pasus; -susuri

310 pasus

316 pasus; -susuri

287 pocsus

95 carti

279 rad'ie; rad'ii

325 pasus

334 red'ie; red'ii

349 tidula; -duli

346 pasus; -susuri, rad'ie; rad'ii, [r] bil'eturi pe vite
red'ie; red'ii

red'ia marhai; red'ii

362

272 carle pa o marha

260 tidula de marhai

245 —

250 tidula

141 tidula +

157 tidula; -duli

102 tidula; -duli

105 carce de marha

76 carce da marve; cart

130 tidula

172 tidula; -duli

833 cart' de ila primarije

836 bil'et de vizari

784 bil'et

812 bil'et

791 bil'et pentru vizare

876 certificat

877 cerșificat

884 bil'et

899 bil'et de vizare

769 —

728 bil'et da vizare

723 bel'et

[v] bil'et; -leti

987 bil'et

991 bel'eti; -leti

1575 —

574 lingus

192 bel'et + morhotiedulo

182 bil'et da vite

761 bil'eti

728 bil'et

bil'et, bil'et di vizari

605 bil'et

531 bel'et pintru vila

228 lingusa sau bil'et pintru vila

235 [v] posus, [r] bil'et

365 bil'et di vizari. [v] carti pi zila

o peseti pintru vila

551 bil'et

520 bil'et

537 bil'et

514 bil'et; -leti

VITĂ DE PRIPAS

[5667]

I. Întrebare indirectă.

II. 102. s-a pripășit o vită.

192. s-a pripășit.

605. o diclărăm la primăria di pripăs.

791. o dă dă gloabă primăria o declăra [că este] dă pripăs.

833. „am pripășit o vită însemnează

an gasit o vită”.

ISTROROMÂNI	02 [x] p'lerduta blăya
AROMÂNI	010 —
MEGLENOROMÂNI	012 —

CEA !

[5664]

I. Întrebare indirectă : Cum se strigă la boii înjugați, ca să meargă la dreapta ?

II. 95. hōdor e nume de bou.

130. Nu sunt boi în sat.

172. „rie e prescurtarea lui riēnga, nume de bou. La bivoli se strigă čā_hō, [κ] čā_luā. luā = luāmbos, nume de bivol”.

250. vīrāg și rēndes sunt nume de boi.

272. rānde e nume de bou.

1287. [čā să meargă] jōbro ‘la dreapta’.

833. [IV] pe-aiša-i duse de ăță, ca pe cal, nū știe să-i minē : ca să meargă la dreapta ori la stînga, se strigă hăi”.

ISTROROMÂNII	
02	[v, *] čā
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

OS (DE ANIMAL)
[5655]

I. Întrebare indirectă.

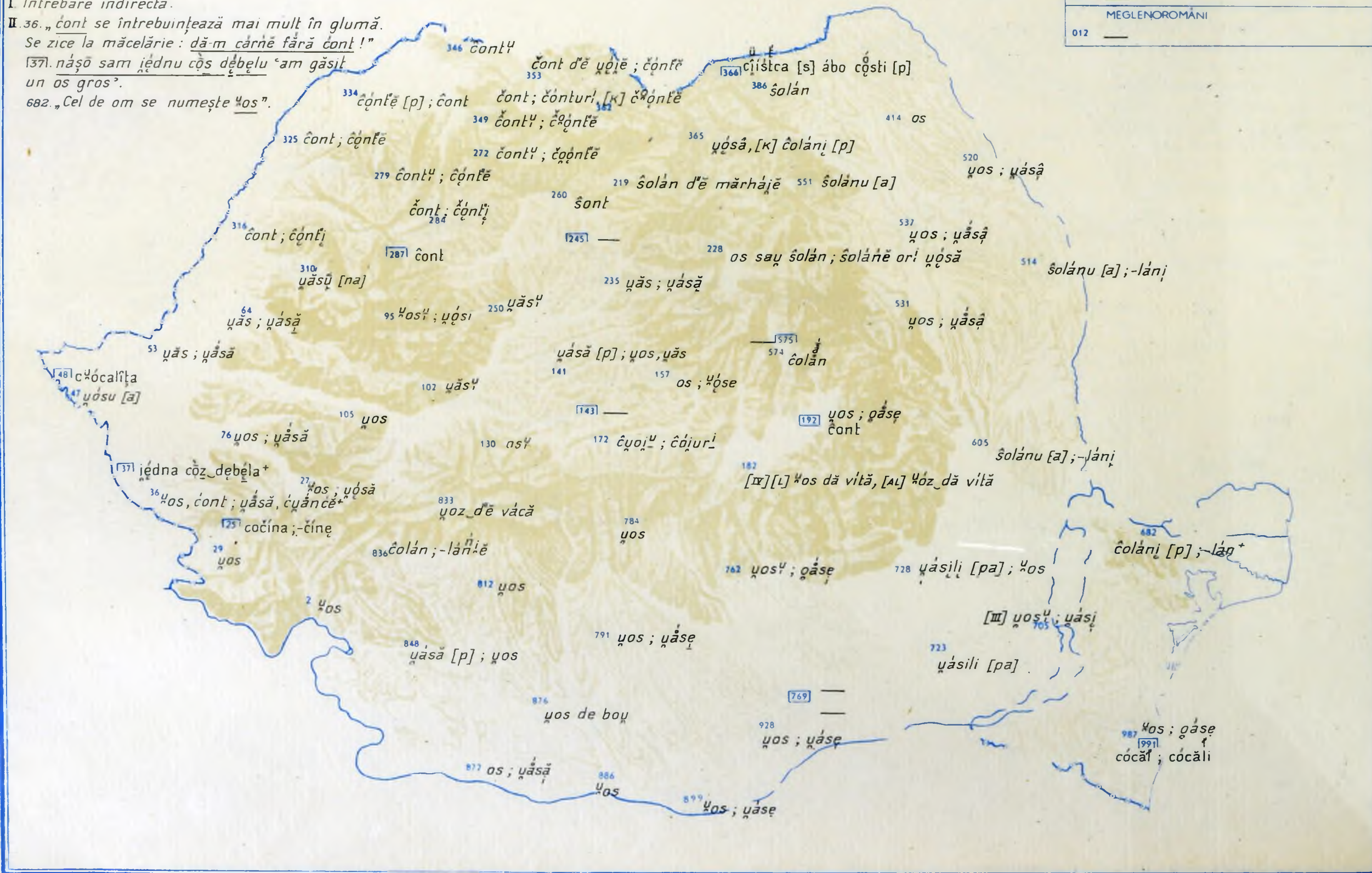
II. 36. „*cont se întrebuițează mai mult în glumă.*”

Se zice la măcelărie : *dă-m carne fără cont !*”

[37]. *nășo sam iednu cōs dēbelu ‘am găsit un os gros’.*

682. „*Cel de om se numește uos*”.

ISTROROMÂNII	
02	[x] uos ; uose
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

CIUMPAV

[5666]

I. Întrebare indirectă: Cum e boul pe care îl dor picioarele, fiindcă a umblat (despotcovit) pe drumuri, petroase?

II. 29. cînd nu pușci - mblă.

64. Cînd îl dore picioarele.

141. „De drum lung”.

219. „Pentru că a mers fără potcoave pe drum”.

228. [Este] șimpav cînd îi mai d'ê tătê picșorele [bolnav].

235. „Se zice că s-o cumpăvit cînd i s'a ros unghia”.

250. Informatorul a mai rostit câteva cuvinte după șumpav, de aceea nu s'a auzit un y final.

272. mere ștopăzîny

310. cumpăveșfi.

365. mî-o cîmpăzit

om bou.

520. șumpăzești.

537. șkopjază.

551. șumpăvești, nu-i potcozit.

574. [Este] șimpav cînd îl d'or tuâte kișuărelle.

682. șkuăpătă.

784. [σ], s-a cumpăvit: s'a tocit unghia dela piciorul de pe care a căzut potcoava”.

ISTROROMĂNI
02 [ɣ] ș'op ; ș'opa [f]
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 <i>crif</i>

346 ș'op
353 cumpav
366 cumpav, [κ] șumpav +
386 cumpav, [κ] șumpav +
414 șkopătiada
520 ștop, [σ] și șimpav +
537 șkop +
514 șumpav di kișuări
531 șkuăpă di-un kișor
574 șkuăpă, șimpav +
571 a cîmpăit
605 s-o bătutu-n talpă, șumpăzești di Kișuări
682 șkop +
723 șkuăpă, bătud la picor
728 s-a bătut la picere
[III] șkop
769
769
928 șkoăpătă
1991
872 șkoăpătă
884 șkiop d-um picor
599 șkoăpătă

VACĂ A FĂȚA

[5671]

I. Întrebare indirectă.

II. [37] „Am o vacă a fătă”.

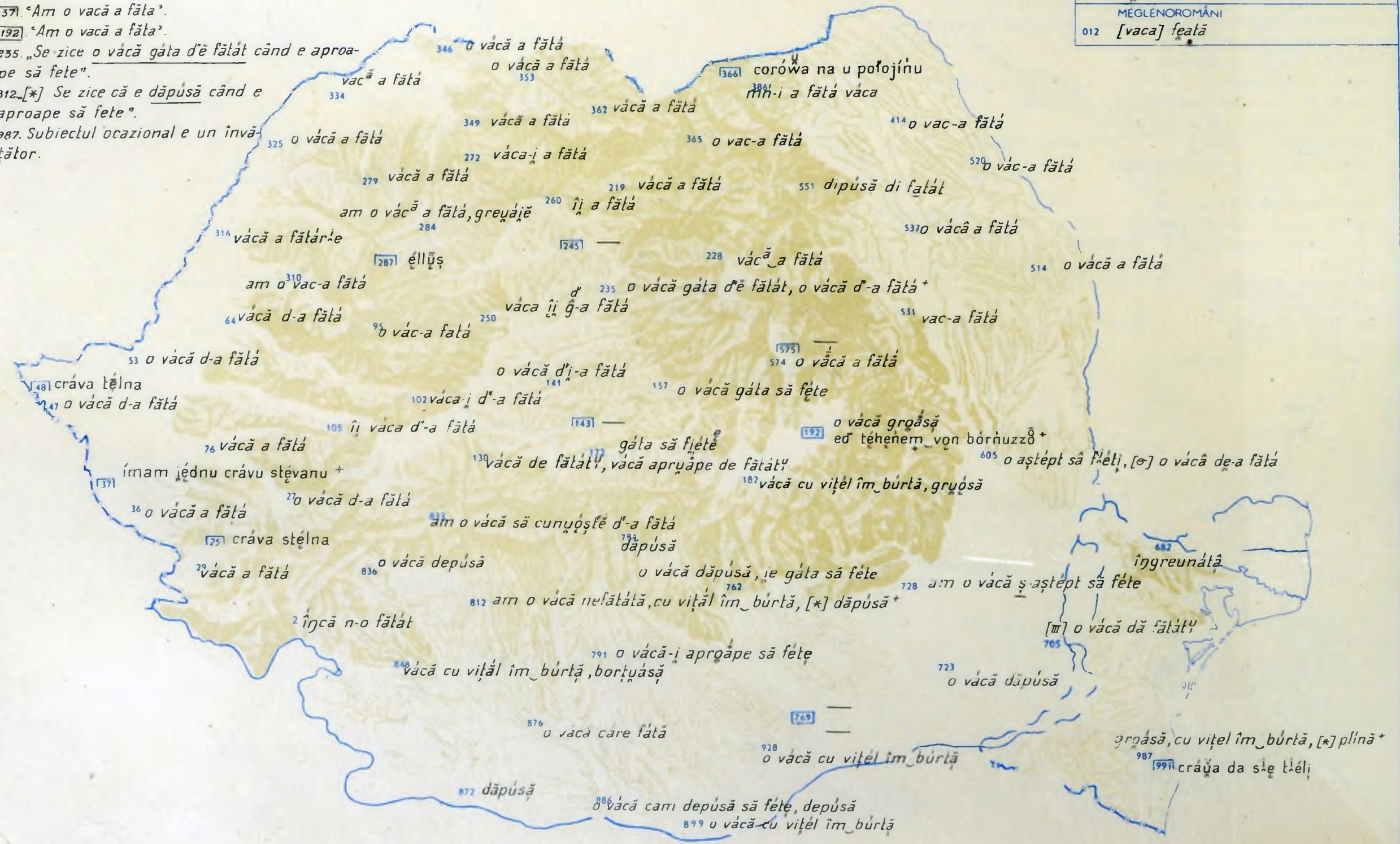
[192] „Am o vacă a fătă”.

235. „Se zice o vacă gata d'ē fătāt când e aproape să fete”.

812. [*] Se zice că e dăpūsă când e aproape să fete”.

987. Subiectul ocazional e un învățător.

	ISTROROMÂNII
02	[x] wăca de oteli
	AROMÂNII
010	afeatǎ
	MEGLENOROMÂNII
012	[vaca] fealǎ

CASTREAZĂ (VIERUL)

[5683]

I. Întrebare indirectă.

II. 272. jugănesc ū hărmăsării, un d'erŷ.
010. „ascuk un vier sau un câne”.

ISTROROMÂNI
02 [ʃ] <i>şcopi</i>
AROMÂNI
010 <i>ascuk</i> *
MEGLENOROMÂNI
012 <i>scupes</i>

(PORCUL) GROHĂE

[5687]

I. Întrebare indirectă.

II. 105. „Când se bał, porcii să gurăje”.

141. „Așa face porcul. Porcii fac curi, curi, curi : să vai^{et}tă”.

Prin h, din hă, e notată o vibrantă faringală.

172. „Ġin puorci dela purcari, to vâj tînu-să. grohotiește scruăfa când fată”.

386. Prin ʹ, din ʹă, e notat un sunet fricativ laringal.

791. „gu^hice de foame”.

02	ISTROROMÂNI
	[x] crul ^e ă
010	AROMANI
	—
012	MEGLENOROMÂNI
	—

48 grufți
47 gîrceșcă

137 grorțe

36 gro^hocășcă

[25] grêca

29 gîrcieșci

2 girtuonē

848 inġurluje

876 coicăje

877 grófoje : graf ~ ~

886 grófăle

899 grófujē : graf ~ ~

346 grohotie

grohotiește

grăhun

349 grohotiește

325 făcē ṽṽ, ṽṽ, ṽṽ, [ə] rohotiește

272 grohotiește

279 grohotiește

skitajescʹ [s]

260 cróhotiește

[245] —

[287] durog

310 gîriješti

grohotiește

95 scuiješti, [v] grohotiești

[face] hă ~ ~, grognărește +

102 gróhăje

105 gujîță +

76 grohucășcă

130 grohotiește

[143] —

172 să vajită +

27 [face] ʹă^h, grohocășcă

gróhăne

836 gróhanie

812 gróone

784 grovnăște

762 gúruje

728 gróhoje

[w] yine [dela turmă] gujîndʹ

791 [face] guʹ, gu^hice, [ε][κ] groonăște +

723 gróhoje

gúrluje : gur ~ ~ ~

928 gujêște, [κ] grăune : ʹă, ʹă, ʹă

[face] x groh, gróhuje, gróhăje

991 vică

366 rōycăt

[face] ʹă, grohăjești +

365 răcniješti, coviț^ăăști

414 zēmi, grohăjești

520 gróhăji

551 zîem^{ie}

537 gróhăji

228 gróhoje

514 [face] gū, covițîji

531 grohăjești : hî, hî

575 —

574 gúrluje

gorăjește

būog, rontot

605 grohăjești

182 grohotiește

682 covițîji

[face] x groh, gróhuje, gróhăje

991 vică

(PORCUL) GUIȚĂ
[5688]

I. Întrebare indirectă.

II. [37]. Accent urcător pe r.
010. „țură porceii”.

ISTROROMÂNI	
02	[x] cvil ^e ă
AROMÂNI	
010	gurleadă, țură ⁺
MEGLENOROMÂNI	
012	gurlează porcu

RÂTUL PORCULUI

[5689]

I. Întrebare indirectă.

II. 682. Informatorul afirmă că PETAC este „pă turcești. Niște bani mari se numeau mai demult PETACI”.

ISTROROMÂNI
02 [v] rilățu; rilți
AROMÂNI
010 zurnă
MEGLÉNOROMÂNI
012 —

(PORCUL) RĂMĂ
[5690]

I. Întrebare indirectă.

II. 1371. „Românește se zice jîmuje”.

ISTROROMÂNI
02 [v] copé ă cu rilățu
AROMÂNI
010 rămă cu zurnălu
MEGLENOROMÂNI
012 porcu romă

BULFEIE

[5603]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți cele două lemne de la jug, care leagă policioara (lemnul de jos) de lemnul de sus ?

II. 762. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

III. Pentru punctul 95, vezi Pl. 1, fig. 2 și fig. dela h. precedentă.

02	ISTROROMÂNI
?	?
010	AROMÂNI
—	—
012	MEGLENOROMÂNI
—	—

ÎNJUG BOII

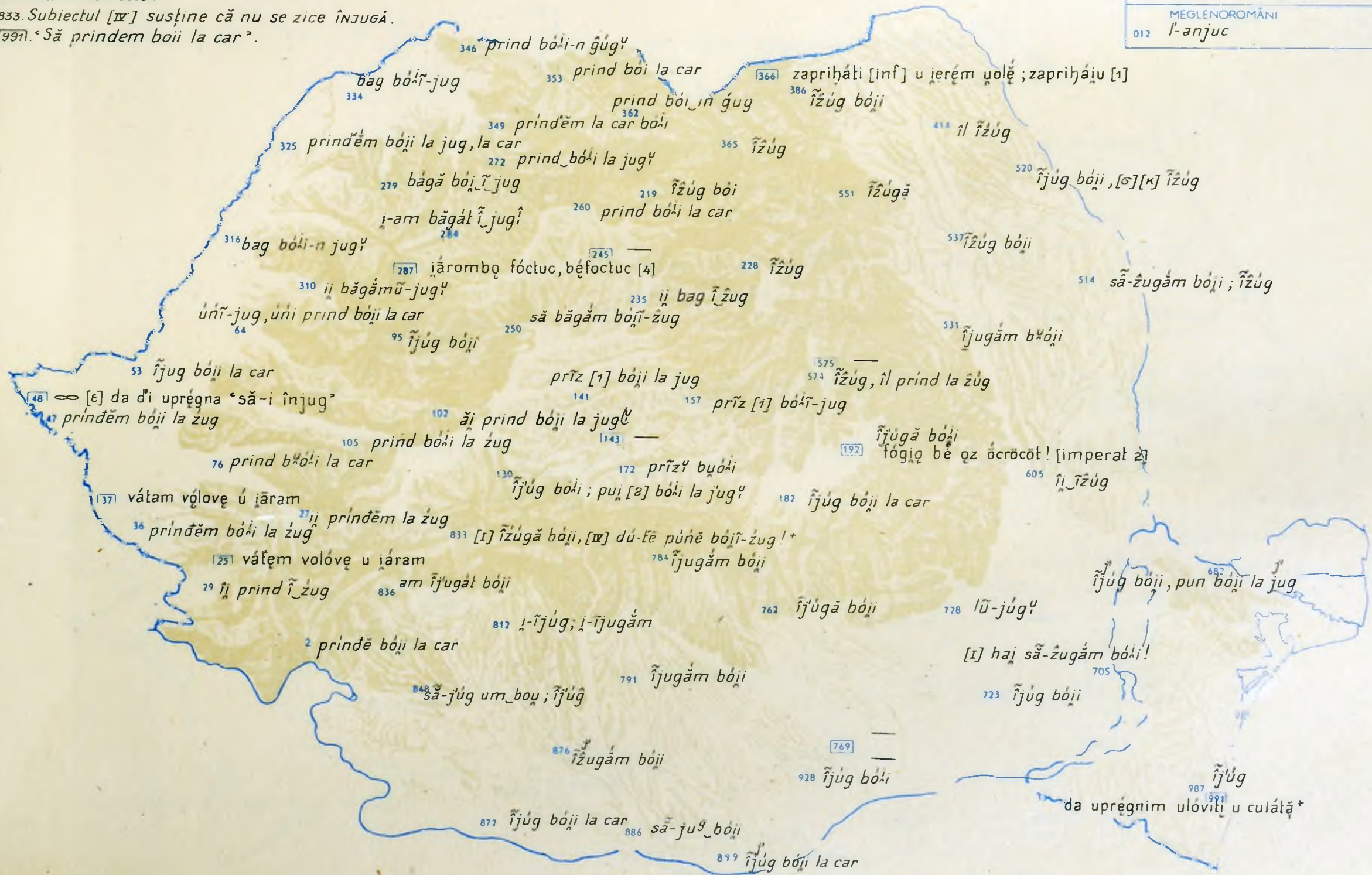
[5604]

I. Întrebare indirectă.

II. 833. Subiectul [ɣ] susține că nu se zice ÎNJUGĂ.

1997. "Să prindem boii la car".

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] în lermim, [κ] ăŋ ^h ermim [4]
AROMÂNI
010 bag boiŋi la ġug
MEGLENOROMÂNI
012 l-anjuc

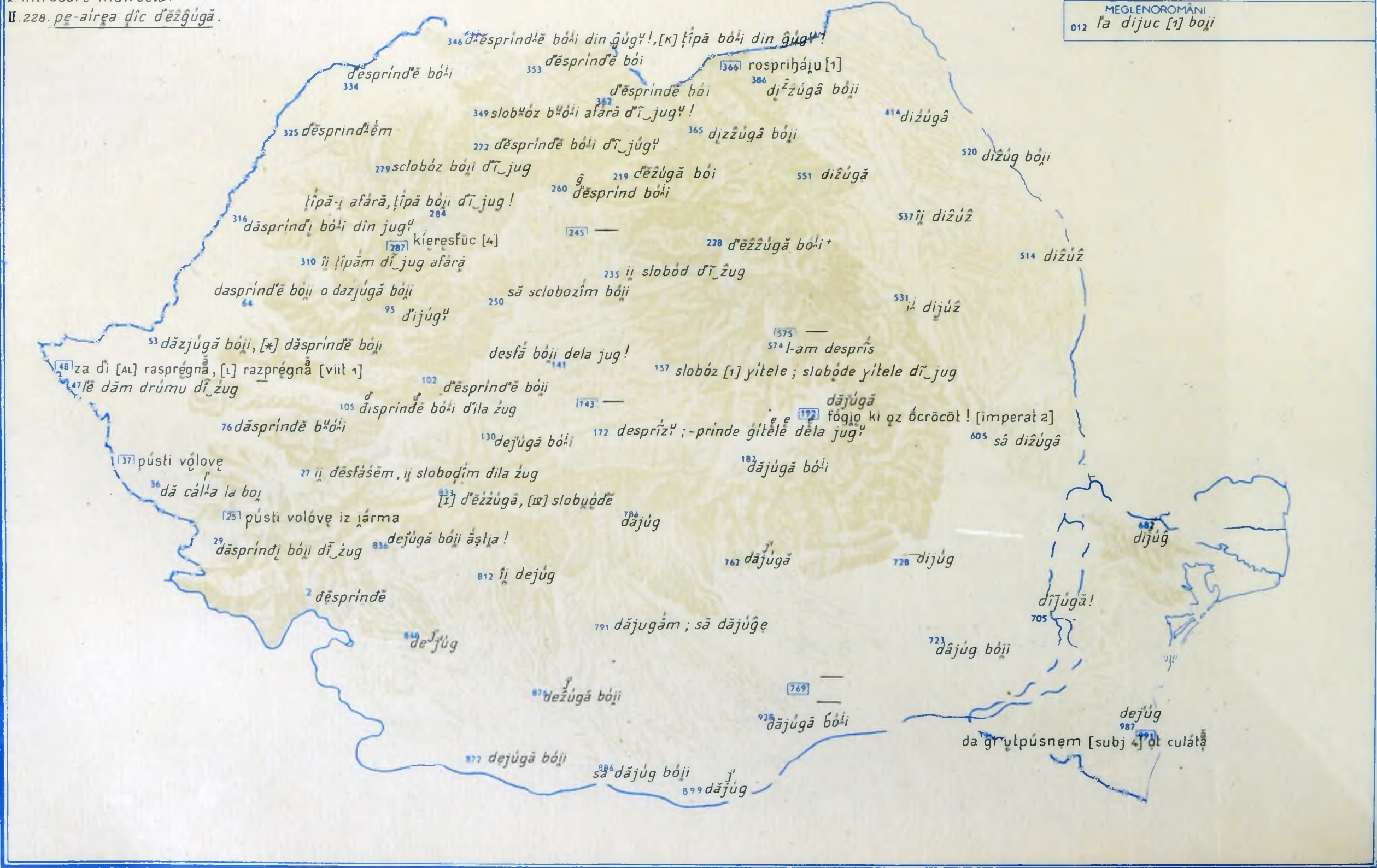
DEJUGĂ BOII

[5605]

I. Întrebare indirectă.

II. 228. pe-airea dîc d'ezgugă.

ISTROROMÂNII	02 [v] razjermim [4]
AROMÂNII	010 scgate boji di gug
MEGLENOROMÂNII	012 la dijuc [1] boji

SINĂ (PE ROATĂ)

[5607]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți cercului de fier dimprejurul roții carului ?*

II. 812. *sîm_multe fără șină. acuma toț a-ncepăt a pune șini pe jele.*

III. *Vezi Pl. VII, fig. 2.*

OSTROROMĂNI
02 [v] șina ; șine

AROMĂNI
010 —

MEGLENOROMĂNI
012 —

BUTUC (LA ROATĂ)

[5608]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți lemnului gros din mijlocul roții, prin care trece osia și în care sunt înfipte spițele ?

II. 36. În forma búșimje anchetatorul n'a distins bine sunetul notat prin î, din cauza scurtimii. De fapt s'a rostit un ú, după cum se vede din forma búșumje.

III. Vezi Pl. VII, fig. 2.

ISTROROMÂNI
02 [v] o oylavina ; dgo oylavine
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 capu di truculaș

CERCURI (PE BUTUCUL ROȚII)

[5609]

I. *Intrebare indirectă : Cum numiți inelele de fier puse pe butucul roții, ca să nu crape ?*

II. 1481. „Dacă e lată (*șărăoca*), i se zice *pânta*, dacă e îngustă (*tesna*), i se zice *grîvna*”.

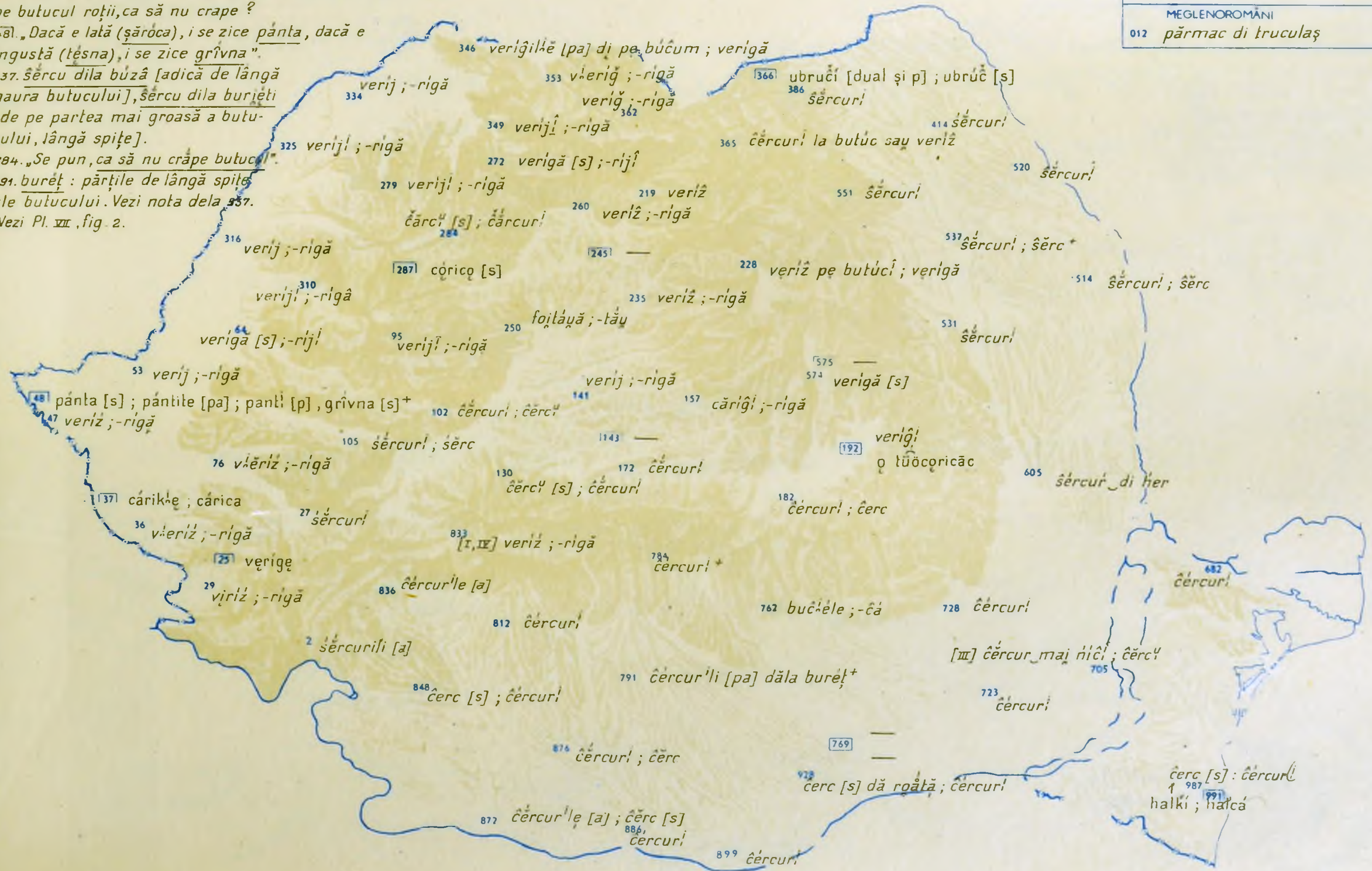
537. *șercu dila bûzâ [adică de lângă gaura butucului], șercu dila burîeti [de pe partea mai groasă a butucului, lângă spițe].*

704. „Se pun, ca să nu crăpe butucul”.

791. *burêț : părțile de lângă spițe ale butucului. Vezi nota dela 537.*

III. Vezi Pl. VII, fig. 2.

ISTROROMÂNI
02 [v] colăc [s] pre oylavina
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 pârmac di truculaș

BUCSĂ

[5610]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți țeava de fier, băgată în butucul roții, care se învârteste pe osia carului sau a căruței ?

II. 141. „La carul cu osiile de lemn, când se lărgea prea mult gaura din butuc, pune o bucșe : băga în gaura butucului o bucată de lemn, pe care apoi o găurea”.

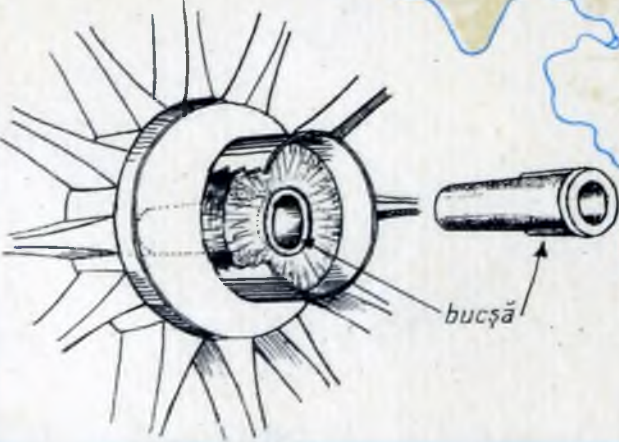
172. „BUCELELE sunt răsfrânte înafară, ca să prindă și capetele butucilor”.

235. „Cele mai multe roți nu au bucsă”.

346. „La carele cu osiile de lemn sunt pîrși, la cele cu osiile de fier sunt bucsă”.

537. „Roata cu bucsă se zice că e bucsită”.

ISTROROMÂNI	
02	[ɣ] pușă
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

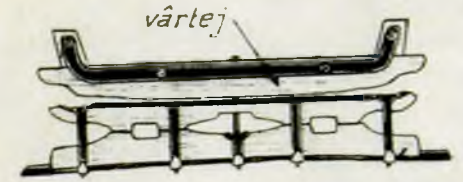
VÂRTEJ (LA CĂRUȚĂ)

[5616]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți bucată de lemn care stă pe podul osiei dinainte, de care e prinsă cu un cuiu gros, în jurul căruia se poate învârti ?*

II. [25]. *na prędnim dricu "pe dricul dinainte". În cuvântul obrtač accentul este pe r. 310. Așa i se zice și bucății de lemn pe care stă vârtejul. 987. „ Stă pe grėsie ”.*

ISTROROMÂNI	02	[x] doliinile oplén
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

BRĂCINAR (LA CĂRUȚĂ)

[5619]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți bucății de lemn care leagă capetele celor doi craci (dinainte) ai căruței (sau ai carului) și stă subt inimă ?

II. 102. Nu prea sunt căruțe în sat, ci aproape numai care. Carul nu are brăcinar. Pentru sensul lui FELEHART în punctele învecinate, să se vadă h. următoare.

260. „Este numai la căruță”.

272. [Este] nūma la car cu cai.

574. AGOȘ “dric”.

III. Vezi Pl. VII, fig. 1.

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] púza; púze
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

CRUCE (LA CĂRUȚĂ)

[5622]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți bucata de lemn care stă de-a-curmezișul peste capetele de dinainte ale cracilor căruței ?

II. 102. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

682. „E prins într'un cui cari țini cantăru.” [Vezi nota dela 987.] Mai demult era canțar stălător.”

833. [IV] ăia vinē-ntr-o vōrbă străjină

987. BARCA SAU CANTARUL e prins în oiște cu un cuiu, în jurul căruia se poate

mișca, pentru ca să tragă caii uniform. Îndărătul BĂRCII este

o bară, numită cruce (crúca

cărúți) — prinsă cu fiare

(fiărili dela crúca cărúți), între roți, de osie — care susține oiștea.

ISTROROMĂNI	
02	[v] <i>ca mǎra wǎya</i>
AROMĂNI	
010	—
MEGLENOROMĂNI	
012	<i>scant</i>

[991]. Este ca la punctul 987.

III. În punctele 260. 279.

325, prin termenii de pe hartă se înțelege crucea cu lambe cu tot (vezi h. următoare), iar în punctul 310, prin felehert se înțelege crucea cu lambe (vezi h. următoare) și cu oricuri cu tot (vezi h. 347). Vezi Pl. VII, fig. 1.

LAMBE

[5623]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți bucățile de fier (sau frânghiile, lanțurile) care leagă, la căruță, capetele crucii de capetele osiilor de dinainte?

II. 260. 279. 310. 325 vezi nota de la h. precedentă, de sub II. [366]. ... to șo se stupăje nohâm? "fierul dela cruce, acela pe care se calcă cu piciorul" - palțauăle felehertului
520. "LAMBE au căruțele cu osiile de lemn".
605. "Erau di țieji, mai târziu de fier. Acum căruțele nu mai au".
723. 728. "Acum nu mai sunt".
987. [997] vezi notele de pe h. precedentă.

III. Vezi Pl. VII, fig. 1.

ISTOROMĂNI
02 ?
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

SPETEZE (LA LOITRĂ)

[5625]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți, la loitră, bucățile de lemn, de obicei lătărețe, care sunt bāgate cu capetele în cele două lemne lungi și rotunde?

II. 95. „Așa li se zice și celor de lemn și celor de fier”.

105. „Cele de fier se numesc fuștei”.

172. „SPETEZELE sunt lătărețe, din scândură, FUȘTEII sunt subțiri”.

[192] „[*] zāp e mai lat”.

[287] „Sunt 7 la o loitră”.

310. „Cei dā fierū se numesc fuștei”.

414. „Sunt 6 la o loitră”.

551. „Lipită de slițā, se pune sulī dā loitri; sul o scāndură, numită scoānța [a]”.

605. „Căruțele nu mai au loitre”.

723. „Căruțele nu mai au loitre”.

948. „Pe speteze pui or blāne or nujele, îngădești”.

III. Vezi Pl. VII, fig. 3.

53 cārfe; cārfa [s] or zāpi [p]

[40] sapț; sãpța
cārfe; cārfa

[37] cārve; cārva

36 bîț; bîț

[25] bāpke; bāpca

29 cārfi; cārfa

2 șcēdā; șcādā

848 spetițzāle [a] +

876 speteze; -tează

877 spetițzuri; o spetițzā

878 spetițzi; -tează

899 spetițzi; -tează

ISTROROMÂNII	
02	[x] șcalin [s]; doj șcaline
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

CARĂMBI (LA LOITRĂ)
[5626]

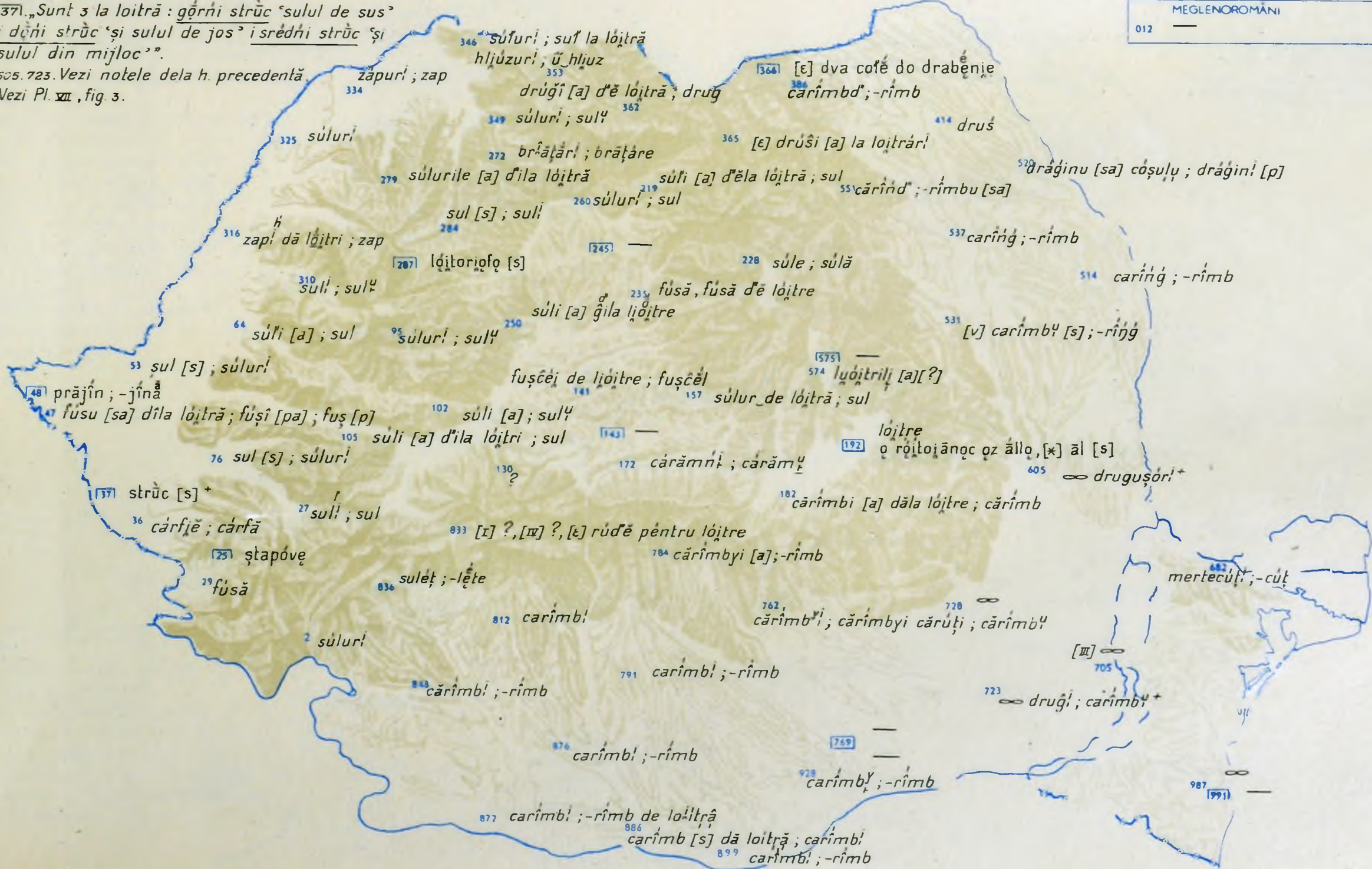
I. Întrebare indirectă.

II. [37]. „Sunt 3 la loitră : görnii struc ‘sulul de sus’
i dėni struc ‘și sulul de jos’ i sredni struc ‘și
sulul din mijloc’”.

605. 723. Vezi notele dela h. precedentă.

III. Vezi Pl. XII, fig. 3.

02	ISTROROMĂNI [ɣ] șcăla [s]; do șcăle
010	AROMĂNI —
012	MEGLENOROMĂNI —

UMĂRUL OSIEI

[5631]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți marginii dinspre butuc a podului osiei ?

II. 279. „mărgăua d'ila uăsîiĕ, la osia de fier ; umăru d'ila uăsîiĕ, la cea de lemn”.

728. „să lovêște bucșă la opór”.

836. „La osia de fier”.

02	ISTOROMĂNI
	?
010	AROMĂNI
	—
012	MEGLENOROMĂNI
	—

STRĂGĂLIE

[5630]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți unul dintre cercurile de fier sau oțel dintre podul osiei și butucul roții sau dintre butucul roții și cuiul din capătul osiei, puse ca să nu se frece butucul roții ?

II. 47. „Se pun numai când se învechește căruța”.

64. „Sunt numai la căruțele cu osiile de fier”.

76. „E prinsă de podul osiei”.

192. „Se pun căriği la tăligă”.

260. „Se pun și între butuc și cuiul din capătul osiei și între butuc și umărul osiei”.

334. „Acum nu se mai pun pengiayă”.

833. „La puține căruțe sunt”.

886. „La căruța cu osiile de lemn, să băgă la umărăș”.

401 —

47 bucșală +

37 —

36 —

25 —

29 virigă

opôru uôsi un cerc dă fer”

987. „Când merge căruța sună ca clopotele”.

III. În unele puncte (ca, de ex.:

64. 76. 105. 723. 728, etc.), între podul osiei și butucul roții nu se pun cercuri de fier, ci există un fel de discuri de oțel solidare cu osia.

02	ISĂROROMĂNI
	șăiba
010	AROMĂNI
	—
012	MEGLENOROMĂNI
	—

COTEȘTI (CU CARUL)

[5637]

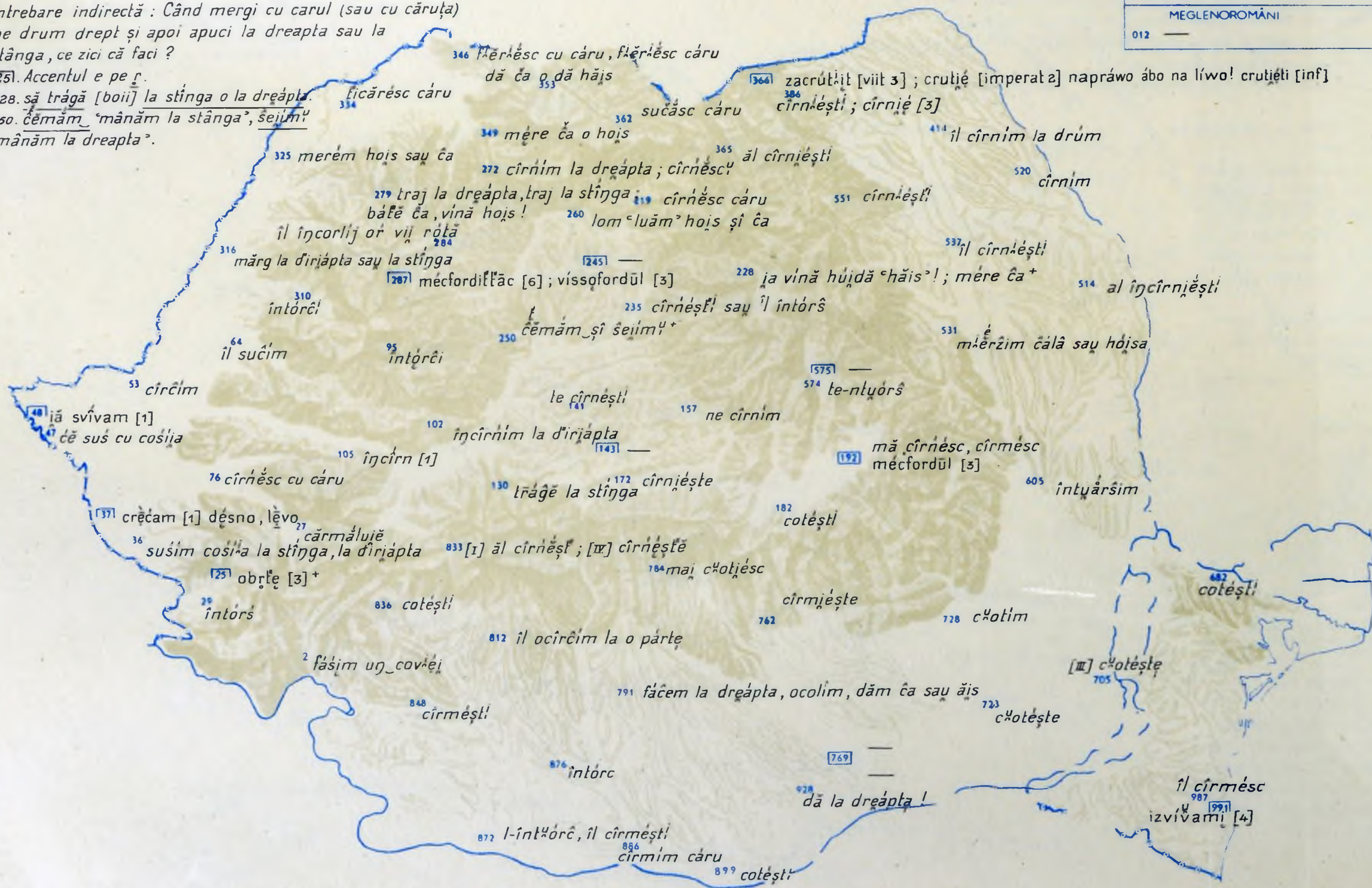
I. Întrebare indirectă : Când mergi cu carul (sau cu căruța) pe drum drept și apoi apuci la dreapta sau la stânga, ce zici că faci ?

II. [25]. Accentul e pe r.

228. să trăgă [boii] la stînga o la dreapta.

250. cēmăm, "mănăm la stînga", șeiim? "mănăm la dreapta".

ISTROROMÂNII	02	[*] napel'ui, [x] trăje
AROMÂNII	010	—
MEGLENOROMÂNII	012	—

MĂ SCUTURĂ (CĂRUȚA)

[5639]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMÂNI
02 [x] me strîșujs
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 mi drăngărești

COTIGĂ

[5641]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți carul acela mic, cu două roate, tras sau împins cu mâna, în care, mai ales la orașe, se cară felurite lucruri ?

II. 172. „Roțile ei se numesc rotile (-tilă [s])”

ISTROROMÂNI	
02	[x] wozic, [*] cuoșu pre doo cole
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

TRĂSURĂ

[5641 bis]

I. Întrebare indirectă.

II. 53. „Cea acoperită e hînteu, cea descoperită e fiacăr”

95. ar „au” dămni.

386. fiacăr „birjă”.

520. [Este] cu poclit „acoperiș”.

728. „Cele acoperite se numesc trăsuri!

cea descoperită e docăr. Cea cu două

roate se numește saretă”.

02	?	ISTROROMÂNİ
010	—	AROMÂNİ
012	—	MEGLENOROMÂNİ

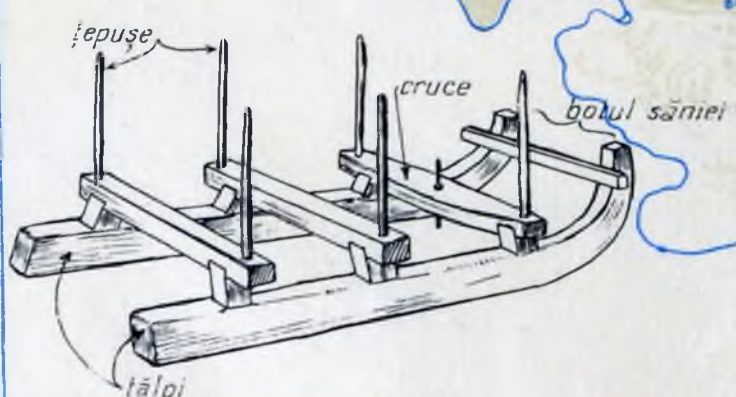
TĂLPI (LA SANIE)

[5645]

I. Întrebare indirectă.

II. 386. pe tălpă-i șină.

ISTROROMÂNI
02 [x] leámna [s] de sáníțe
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

ȚEPUȘE (LA SANIE)

[5644]

ISTROROMÂNI	
02	[ɣ] ruçița ; duo ruçițe
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

I. Întrebare indirectă : Cum le ziceți celor patru pari de lemn, băgați în capetele oplenilor și care sunt puși ca să nu cadă ceea ce se duce în sanie ?

II. 2. „Sania nu are țepușe, ci o ladă de scânduri prinsă de oplenii”

[25]. Accentul este pe l.

987. „Sania n-are mînuș!, ci un cos, care stă între capetele picioarelor, oplenhe ; opleană ieșite deasupra oplenilor”.

III. Vezi desenul dela h. preceden-tă.

BOTUL SĂNIEI

[5648]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți la partea dinainte, încovoiată în sus, a tălpilor sănii?

III. Vezi desenul dela h. 356.

02	ISTROROMÂNI
	[x] yóbele
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

SANIA ALUNGĂ

[5651]

I. Întrebare indirectă: Ce ziceți că face sania când merge singură, de lovește picioarele cailor?

II. [25]. În plzu accentul se împarte între cele două silabe ale cuvântului.

551. Subiectul n'a înțeles întrebarea. Prin să fortuăje se înțelege: (sania) alunecă la dreapta sau la stânga față de direcția în care este trasa de cai sau de boi.

	ISTROROMĂNI
02	[x] trle
	AROMĂNI
010	—
	MEGLENOROMĂNI
012	—

ORĂȚANII

[5693]

I. Întrebare indirectă.

II. 219. *núma domni [zic așa], da noi nu dîșem.*

[287]. Prin termenul *hăziállot* se înțeleg păsările din curte și animalele domestice.

316. *Vocala finală abia se aude. Subiectul susține însă că rostește gáliță.*

325. *Așa se spune ungurește.*

574. *„Ungurește se zice mǎjorșǎg”*. 325 *oprũ *jõ *sãg +*

III. În punctele 95, 102, 130 și 192 s'a răspuns GĂINI, din cauză că nu sunt alte păsări de curte.

ISTROROMÂNII	
02	[x] blăya
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

JUMULEȘTE (GĂINA)
[5695]

I. Întrebare indirectă.

II. 141. Subiectul [I] acceptă răspunsul dat de subiectul ocazional.

ISTROROMÂNI
02 [v] oħulí
AROMÂNI
010 azmulgu [1]
MEGLENOROMÂNI
012 drăpes [1]

PICIOR DE GĂINĂ (FRIPT)

[5696]

I. Întrebare indirectă.

II. [366]. „Așa se numește și cel de animale”.

682. „Se zice: mîncăț kicôr di găjină să spuniț mincunț multi!”

833. „Nu se prea mănâncă păsări. De obiceiu se vînd”.

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] piç ^h oru
AROMÂNI
010 <i>ciçor di găjină</i>
MEGLENOROMÂNI
012 <i>copan</i>

PIPOTĂ

[5697]

I. Întrebare indirectă.

II. 833. acolo are ia phătră [pietricelele pe care le înghite, ca să macine mai ușor mâncarea].
987. În alte părți se zice pipotă. Informatorul a auzit acest cuvânt dela Olteni.

ISTOROMĂNI	02	[x] p̣ṛc̣ăṿățu ; p̣ṛc̣ăṿț̣i
AROMĂNI	010	mamă
MEGLENOROMĂNI	012	mama gălinăjă

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM SE STRIGĂ GĂINILE ?

[5698]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 228. „Puii se strigă : pui ~ ~ ”.

235. „Cloștile se strigă : cotă ~ ~ ”.

279. „Puii se strigă : cîc ~ ~ ~ ”.

1287. Urmează cîr, rostît foarte repede de mai multe ori.

1366. Se continuă a se rosti repede tju, de mai multe ori.

514. „Puii se strigă : turi ~ ~ ~ ~ ”.

551. „Puii se strigă : puî ~ ~ ~ ~ ”.

682. Prin k e notată o ocluzivă laterală formată prin sugere

723. „Cloștile se strigă : clo ~ ~ ~ ~ ”.

1991. Prin k e notat același sunet ca la 682.

ISTROROMĂNI
02 [x] nî ~ ~ , coca nî
AROMĂNI
010 tică_tică
MEGLENOROMĂNI
012 tică_tică

987
1991
pui ~ ~ ~ ~
pui ~ ~ ~ ~ i ~ și ~ k pîli_pîli+

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM SE ALUNGĂ GĂINILE ?

[5699]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

ISTROROMÂNI
02 [ʃ] uş
AROMÂNI
010 cş cş, iş iş
MEGLENOROMÂNI
012 iş iş

(GĂINA) CĂRCĂE
[5700]

I Întrebare indirectă : Ce ziceți că face găina când cere mâncare ori când vrea să ouă ?

II.2. [Atunci] să prisepe de ouăt .

551. „Când imblă d-a ouătulu, când iș căutâ cuibâr! ”.

605. „Când ari uou ”.

728. „Când ari uou ”.

836. cînd îi vine gust să uoie.

012. ca s-facă ou.

ISTROROMÂNI	
02	[v] hraxoriés [e]
AROMÂNI	
010	căcărăgăđă
MEGLENOROMÂNI	
012	căcărăză *

(GĂINILE) SCURMĂ
[5706]

I. Întrebare indirectă.

II. [37]. Accent urcător pe r.

02	ISTROROMÂNI [ɣ] paryés
010	AROMANI —
012	MEGLENOROMÂNI —

(GĂINA) CIUGULEȘTE
[5707]

I. Întrebare indirectă.

II. 64. Adică mîncă boabele, grăunțele.

	ISTROROMÂNI
02	[x] <i>cofeșe</i>
	AROMÂNI
010	<i>kipură</i>
	MEGLENOROMÂNI
012	<i>cuples</i> [e]

CAUTĂ GĂINA DE OU

[5708]

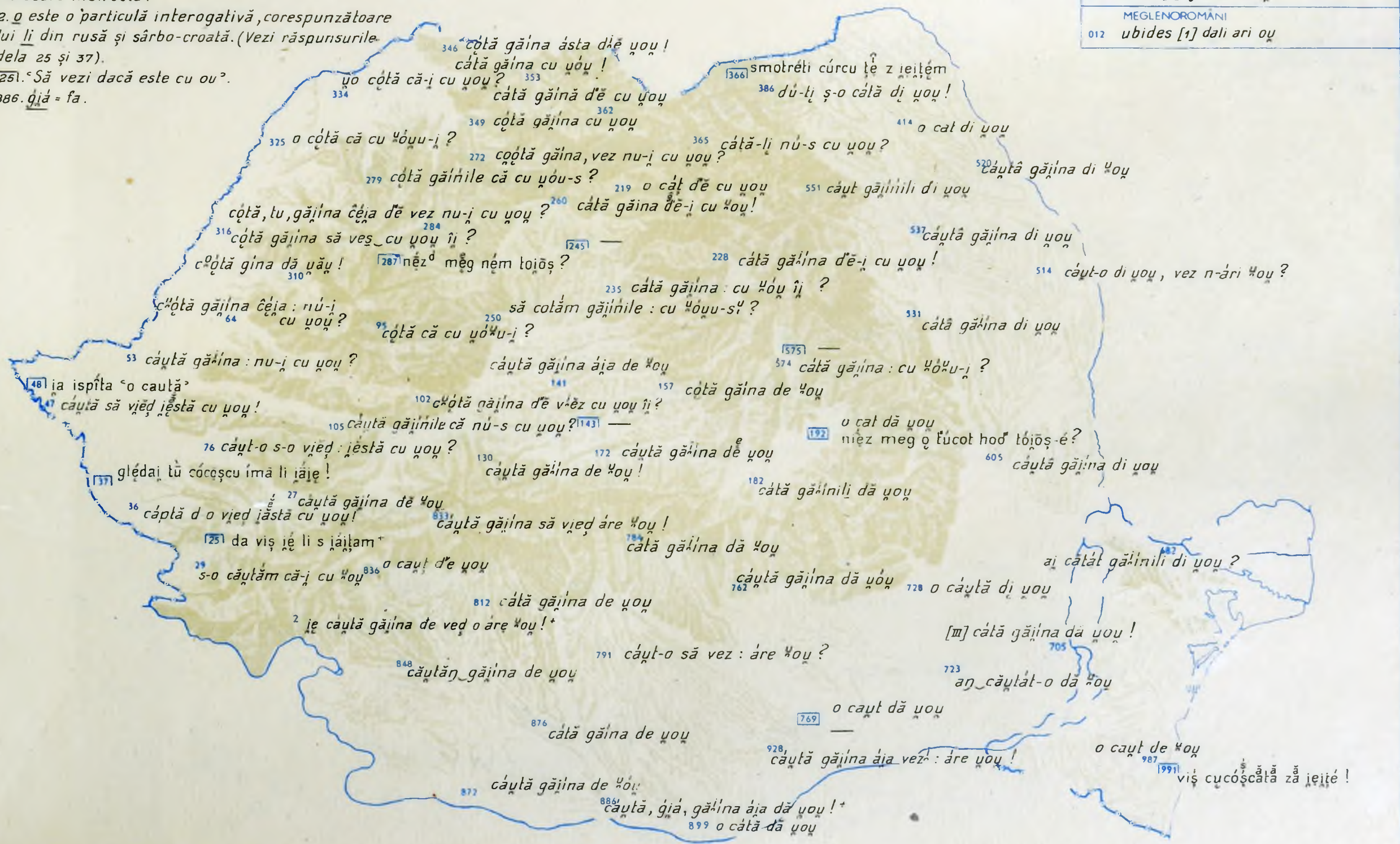
I. Întrebare indirectă.

II. 2. *o* este o particulă interogativă, corespunzătoare lui *li* din rusă și sârbo-croată. (Vezi răspunsurile dela 25 și 37).

[25]. "Să vezi dacă este cu ou?"

886. *gia* = fa.

ISTROROMÂNI
02 [v] <i>căre galira s-are ouor!</i>
AROMÂNI
010 <i>caftu [1] gălina di ou</i>
MEGLENOROMÂNI
012 <i>ubides [1] dali ari ou</i>

[48] ia ispîta "o caută"

caută să vișed iestă cu uou!

76 caut-o s-o vișed : iestă cu uou?

[177] gléda-i tū cōcoșcu imā li iāie!

36 captă d o vișed iestă cu uou!

[25] da viș jē li s iāiām +

29 s-o căutām că-i cu uou

2 jē caută găina de ved o are uou!

848 căutān găina de uou

876 cată găina de uou

872 caută găina de uou!

886 caută, gia, găina aia dă uou!

899 o cată dă uou

[122] u cat dă uou niēz meg o fucot hod tōiōș-e?

605 caută găina di uou

182 cată găinili dă uou

ai catāt găinili di uou?

728 o caută di uou

[m] cată găina dă uou!

723 aṅ căutāt-o dă uou

o caut dă uou

928 caută găina aia vez : are uou!

o caut de uou

1991 viș cucōșcătă ză iēitē!

CUIBAR

[5713]

I. Întrebare indirectă: Cum îi ziceți locului în care ouă găinile?

II. 272. „Cloșca clocește în cuibări”.

325. „De obicei le băgă-sac căre-s cu ou să ușuă”.

ISTOROMĂNI
02 [x] brlôx ; brlôje
AROMĂNI
010 cuibair ^y
MEGLENOROMĂNI
012 pârloc

(PUII) PIUE [5718]

I. Întrebare indirectă.

II. 284. zîcē cā p̄fere.

353. „Când sunt flămânzi, zd'ară”.

02	ISTROROMÂNI
	[ɣ] ciwkes
010	AROMÂNI
	tiură
012	MEGLENOROMÂNI
	pu'ij țicăres

COBE

[5721]

I. Întrebare indirectă : Ce boală ziceți că au găinile când le doare limba, de nu pot mânca, nu pot bea și răsufală greu ?

II. 29. Informatorul știe că numai puii de găină se îmbolnăvesc de limbări.

[792] pipiș [adj].

228. dișe că fağ d'ē sālē.

272. „Se face deasupra cozii”.

551. fac cuobe di sātē.

833. „Se face la coadă”.

836. cobia-i d'asupra d'ē cuodă.

ISTROROMÂNI	
02	[x] kica
AROMÂNI	
010	pifcă
MEGLENOROMÂNI	
012	—

CIOC (DE COCOȘ)

[5724]

I. Întrebare indirectă

ISTROROMÂNI
02 [ʎ] clunu ; doj clunure
AROMÂNI
010 cōfcă
MEGLENOROMÂNI
012 cōpcă ; cōpki

(cocoșii) SE BAT

[5729]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMÂNI
02 [x] cocoți se bălu
AROMÂNI
010 cucotli s-alumtă
MEGLENOROMÂNI
012 cacotij z-bat

CLAPON

[5730]

I. Întrebare indirectă.

II 574. „Ungurește se zice coppon. copponcocoșoc = cocoși, zugănit”.

682. „Sunt pe la Tulcea”. Informatorul crede că nu fac parte din specia cocoșilor obișnuți.

723. „Mai demult se castrau cocoși și pe aici”.

769. ie pă la curț boierest!.

791. [*] [Este] cuvânt adus.

987. Nu știe ce este.

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMÂNI
012	—	MEGLENOROMÂNI

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM SE STRIGĂ GĂȘTELE ?

[5731]

- I. Întrebarea pusă ca în titlu.
- II. 95. „Nu se zice, c-aică nu trăies gîștîli, cã nu-i apă.”
 130. „Pușini au găște.”
 1287. Se zice lib-lib de mai multe ori, repede.
 682. „Bobocii de găscă se strigă: bobocei”
 ~ ~ ~
 833. „Românii nu au găște, numai străinătăta ‘cei de altă naționalitate’ au.”
 987. „Bobocii de găscă se strigă: báci ~ ~ ~”

ISTROROMÂNII
02 [x] ni ~ ~
AROMÂNII
010 pat ~
MEGLENOROMÂNII
012 —

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM SE STRIGĂ RATELE ?
[5736]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 182. Vezi răspunsul de pe h. 365.

1287. Se zice de mai multe ori ruț^o, repede.

386. Vezi răspunsul de pe h. 378.

02	ISTROROMÂNII
	[ɣ] ni ~ ~
010	AROMÂNII
	—
012	MEGLENOROMÂNII
	—

(RAȚELE) MĂCĂE
[5738]

I. Întrebare indirectă.

II. 219. Subiectul [III] acceptă răspunsul dat de subiectul ocazional.

260. dar mai gros [decât găștele].

414. „Ca și găasca”.

	ISTROROMÂNI
02	[v] cvotes, cocodăcēs
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

(CURCANUL) SE UMFLĂ ÎN PENE
[5740]

I. Întrebare indirectă.

II. 284. Cuvântul *mborât* s'a rostit legat de *să-mboborează*.

12871. E forma obiectivă a verbului. Complementul subînțeles este *coada*.

365. „Când *îj mîniós*”.

ISTROROMÂNI
02 ?
AROMANI
010 s-umflă
MEGLENOROMÂNI
012 si umflă

BIBILICĂ

[5743]

I. Întrebare indirectă.

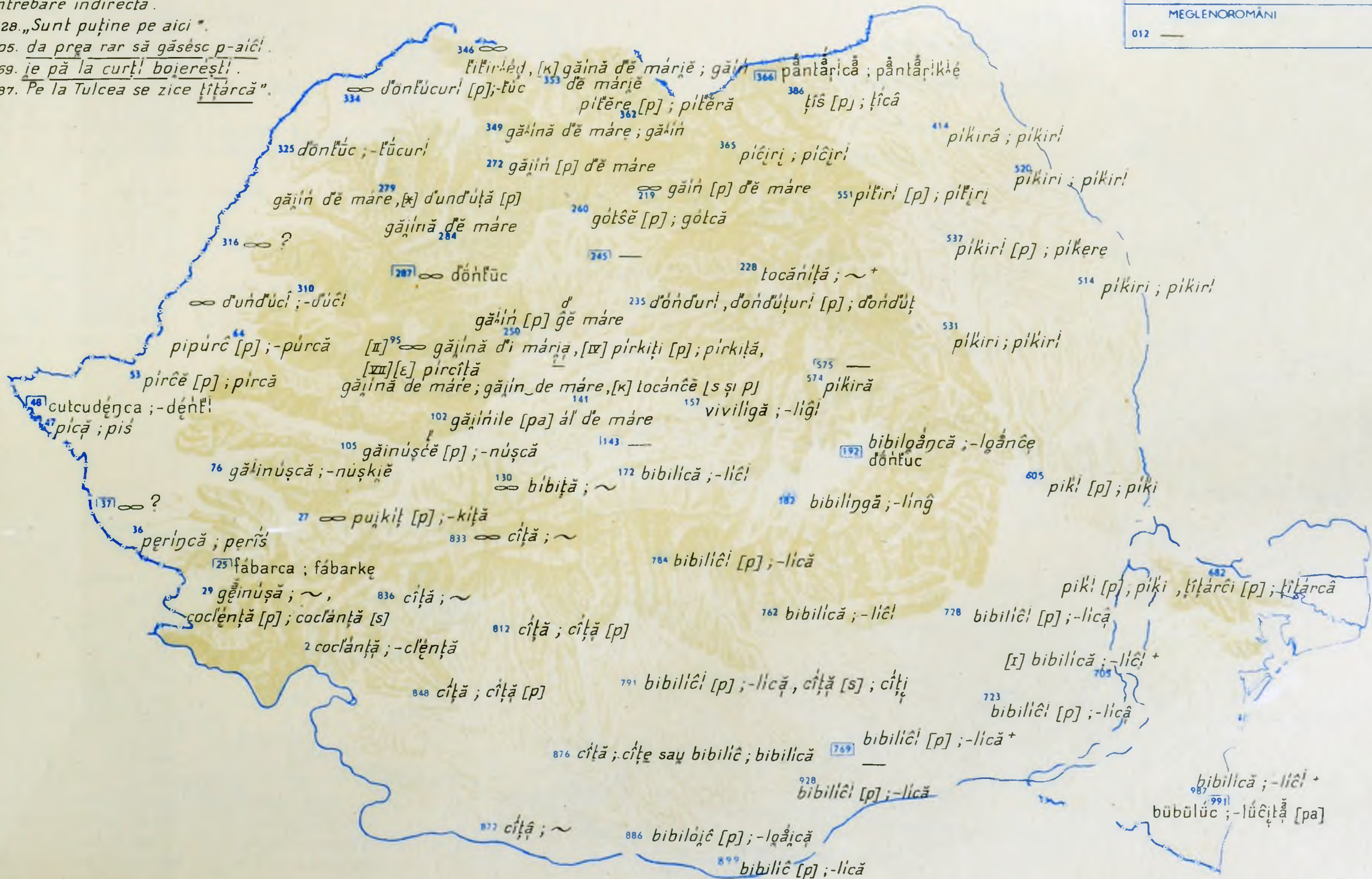
II. 228. „Sunt puține pe aici”.

705. da prea rar să găsec p-aici.

769. je pă la curți bojereshi.

987. Pe la Tulcea se zice țitarcă”.

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMÂNI
012	—	MEGLENOROMÂNI

(PORUMBELUL) **ÎNGURLUE**

[5750]

I. Întrebare indirectă : Cum face porumbelul ?

II. 95. „Așa fac porumbeii sălbatici, d'-ăia d'i păduri”

365. Sunt foarte puțini porumbei.

	ISTROROMÂNI
02	[x] hr̥ceă
	AROMANI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM CHEMI OILE ?

[5326]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 141. săinǎ, băluțǎ, ocărițǎ sunt nume de oi, la vocativ.

192. șic_șic_șic sunt rostite repede.

219. fișcăi "fluieri în degete".

272. Informatorul a precizat că se fluierea

în degete: flișcăim_î_jăjăt.

279. "Mieii se strigă : șugu ~, șoco_șo".

310. "Se strigă hē_jă când sunt risipite, șis [II] hăida uăie, nă uăie

ca să se adune".

605. cș-cș-cș... sunt rostite repede.

872. "O strigi pe nume : cum îi

puj policrele .rița e nume de oaie".

928. mnelușică ~ ~ sunt

rostite repede.

987. mai de grabă-i fluijer.

010. "Așa strigi când le

chemi la sare".

ISTROROMÂNI
02 [ʃ] cs, ~ ~ ~
AROMÂNI
010 ya ~ +
MEGLENOROMÂNI
012 p̄r, ~ ~ ~ +

III. Prin semnele p̄r(ă) 2, tr(ū) 47, pr(seē) 53, t̄p 102, br, t̄pr 219, f(ūscă) 235, t̄pr̄s 260, t̄pr(u) 346, p̄r 349, p̄r(ă) 362, p̄r(o) p̄r(ō) 365, t̄p(ă) [366], p̄s 791, f(ūică) 812, t̄p 833, p̄r 836, t̄p 848, p̄s(ū) 872, p̄s(e) 876, f(o) 899, f 928, f̄s 987 e notată o vibrantă bilabială precedată de o explozie bilabială în 53. 219 (br). 349. 362. 836. 876. 899 sau de una dentală și bilabială în 2. 47. 102. 219 (t̄pr). 235. 260. 346. 365. [366]. 791. 812. 833. 848. 872. 928. 987, vibrantă însoțită de fricativă ș în 260. 791. 812. 836. 848. 872. 876. 899, ș în 928, ș în 987. În br, b̄r, b̄r 27. 36. 105. 141. [366]. 574. 784, p̄r 012 vibranta este apicală.

NOATENĂ

[5332]

I. *Intrebare indirectă : Cum îi ziceți unei miele de un an ?*

II. [251]. *șileje* "noaten".

64. „Până când fată prima dată, i se zice *mnălă*; după ce a fătat, i se zice *uăjē*”.

102. „[i se zice așa] de toamna până primăvara”.

130. „I se zice *nuătină* primăvara până n-o tund”.

228. „[i se zice așa] de toamna până primăvara”.

250. „Până după simpčetru, căță toamnă, i se zice *mnēli*, apoi *noțin* ori *noțină*”.

365. „I se zice așa, toamna”.

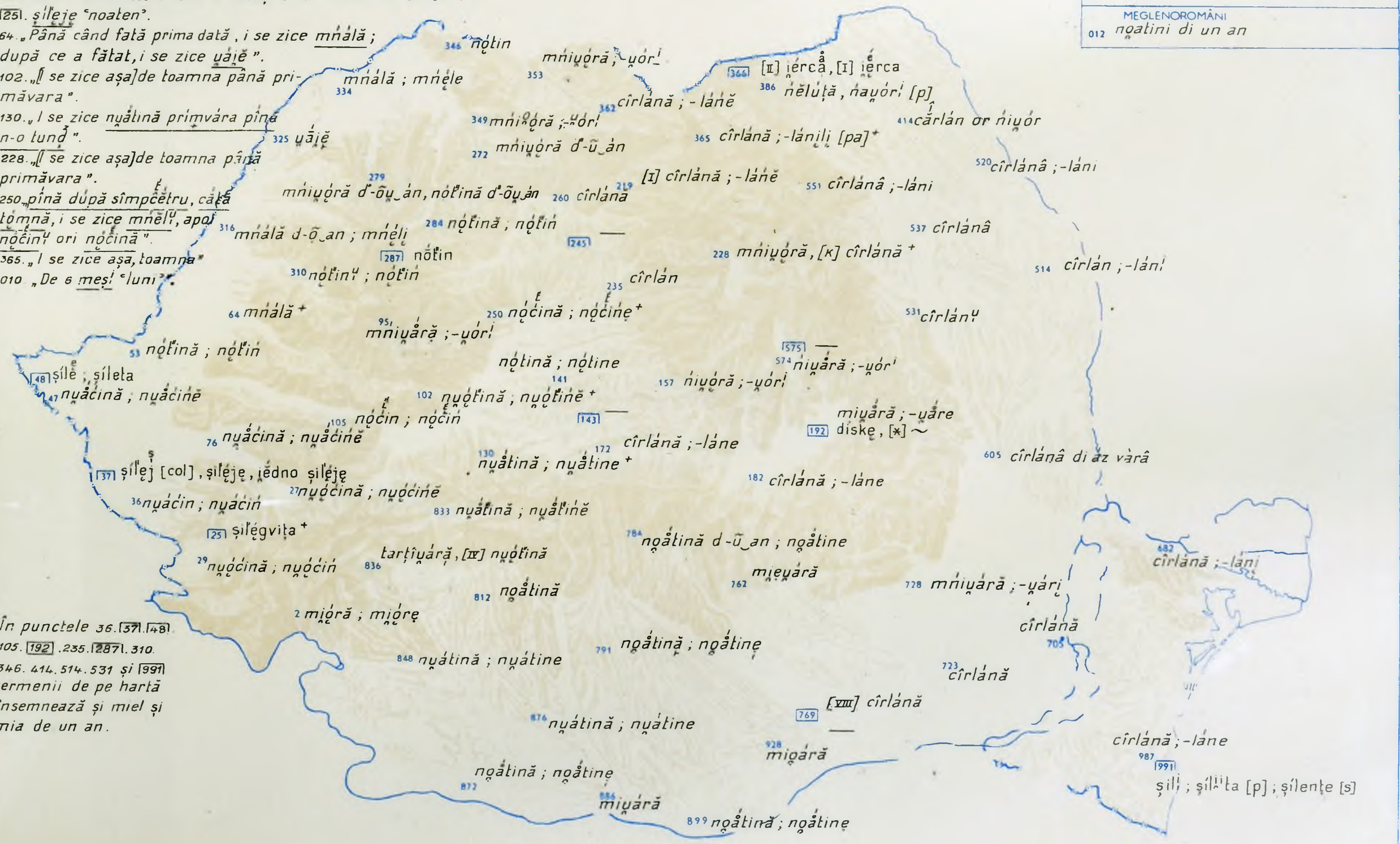
010. „De 6 meși” „luni”.

III. *În punctele 36. [37]. [48].*

105. [192]. 235. [287]. 310.

346. 414. 514. 531 și [991] termenii de pe hartă însemnează și miel și mia de un an.

ISTOROMĂNI	02 [x] nuotire
AROMĂNI	010 noatin *
MEGLENOROMĂNI	012 noatini di un an

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM CHEMI CAPRELE ?

[5340]

- I. Întrebarea pusă ca în titlu.
- II 141. Cele două cuvinte sunt nume de capre.
- 514. Cele două cuvinte se rostesc repede.
- 531. Interjecțiile na_na_na_na se rostesc repede.
- 605. Se spune țc-țc de mai multe ori, repede.

02	ISTOROMĂNI [x] cs ~
010	AROMĂNI țipă ~
012	MEGLENOROMĂNI căzi ~

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM ALUNGI CAPRELE ?

[5341]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 27. „cî-lîe-ntors dē undeva strigi : a-rija !”

365. „Când o-ntorni strigi : ?aj !”

537. tō-ca la uaii. Vezi harta 386.

836. o dud^uoⁱ „alungi” s^ă s^ă ducă.

ISTROROMÂNI	02	[x] k ^{le} ḭ
AROMÂNI	010	tiĉ-e-e tiĉ
MEGLENOROMÂNI	012	ṭiç ~

BOTEIU

[5344]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți unei grămezi de oi care este mai mică decât o turmă ?

II. 29. „O turmă are peste 100 de oi”.

102. „O turmă are 400-500 oi”.

182. „Un cîrd (cîrduri [p]) are 100-900 oi”.

192. un țaclău dă uoi s-a rupt din cîrd.

235. „O grămadă mai mare se numește turmă”.

279. „Nu sunt grămezi de oi mai mici decât o turmă”.

284. „Într'o turmă sunt 300 de oi”.

310. „Într'o stînă sunt 300 de oi”.

346. „Într'un botėj (botje) [p] sunt 100 de oi”.

365. „botėj se zice în Ardeal”.

514. „Într'un cîrd (cîrduri [p]) sunt 100-200-500 oi”.

535. „copór ; -poră”.

547. „sopuăre [p] ; -p^uor dă uoi”.

76. „sop^uor ; -pu^uar^e”.

137. „soporică dă uoi”.

27. „soporel”.

574. „Rar i se zice botje”.

605. „Într'un botėj sunt 300 de oi”.

723. „um vîjdoc^u are 100 de oi”.

784. „o turmă este mai mare”.

836. „[x] O turmă este mai mare”.

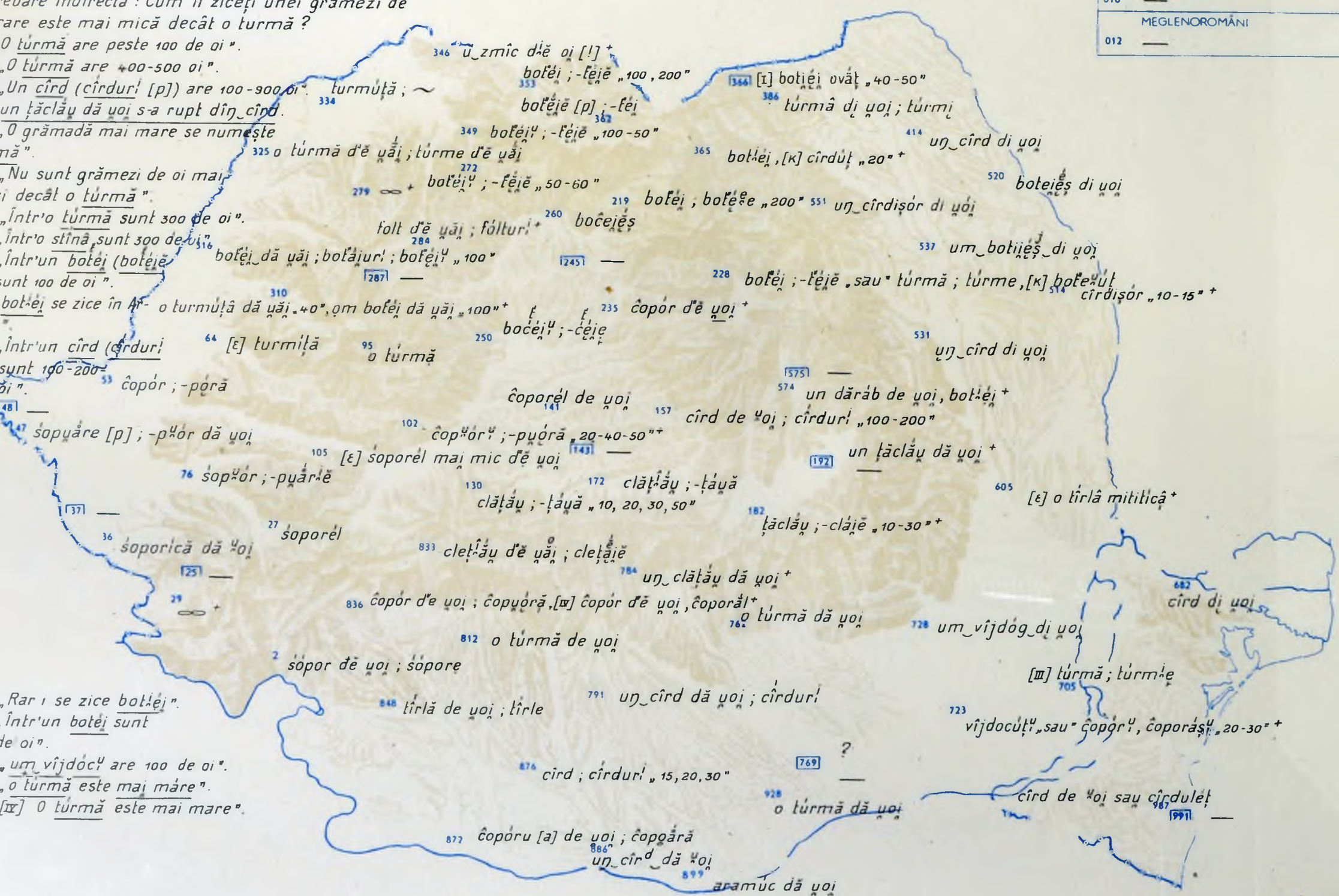
877. „copóru [a] de uoi ; copóară”.

899. „aramuc dă uoi”.

899. „aramuc dă uoi”.

899. „aramuc dă uoi”.

ISTROROMÂNII
02 [x] kâp
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

TÂRLAȘ

[5345]

I. *Întrebare indirectă: Cum îi ziceți aceluia care are în seamă toată târla, fie că are cele mai multe oi, fie că este ales de ceilalți stăpâni ai oilor?*

II. 105. „Cei care au oi le trimet peste vară

îl Lăpuzu-d'i-sus. Nu tocmetesc cioban: singur îi le păstoresc uoile”. Vezi volumul *Texte dialectale* (ALRT I), pag. 69.

235. „paler e cel ce are cele mai multe oi, iubirău e cel ce poartă, dintre tovarăși, grija stânii”

284. „Se întovărășesc vreo 15-20 stăpîni. Toți sunt egali”.

310. „E ales de tovarăși. De obicei are mai puține oi decât ceilalți”.

414. *îel îi sâmeșu.*
531. *cări li-adună la dîsu.*

537. *îel strîzi bani la șobăni. drăgomănia lui iesă 'se termină' tyamna.*

682. „Toți sunt egali. Se întovărășesc, de obicei, pentru a-și vinde brânza”.

723. „El ține socotelile. Poate să aibă oi mai puține decât ceilalți”.

812. *la noi nu să dau [oile] la coban.*

848. *fiecare să dūce cu uoile lui.*

899. *îel are mai multe și îel le păzește pă toate.*

ISTROROMĂNI

02 [ɣ] oŭcăm, ɣospodăru de poărede

AROMĂNI

010 *kehăiă*

MEGLENOROMĂNI

012 —

Corbașiu sau stăpîu sau tîrlăș!

STAUR

[534-8]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți locului îngrădit unde stau oile, de obicei, iarna ?

II. 53. „făcut dă hăldăn, ca o jumătate de cerc, cu deschizătura spre soare”.

95. În staur^u stau vara. Iarna stau în lărușiști, în lărușiști afără”.

105. „De obicei însă oile stau sup șirju libăr”.

130. „Rar se fac stăuă. De obicei ierneză subt cerul liber. Se fac perdele [adăposturi în formă de perete, făcute din stuf] numai pentru oile care fala”.

141. „Ierneză acasă. Ie baj supt ũ șopru”.

172. „Ierneză acasă, în țarc^u”.

53 cărăm ; -rame +

48 zăgrat
47 vorieț

76 stau ; stăurⁱ

371 salăș

36 stau ; stăurⁱ,
scuceli ; scucălă

29 stau ; stăurⁱ

182. „Rar se fac strūj”.

Oile stau pe câmp, ziua și noaptea, unde li se face, iarna, un adăpost, perdeă, ca un perete, spre partea de unde bate crivățul”.

192. „Se face din cătrău vine crivățu, cu gura su^u vînt”.

250. unu pîntu zîua și unu pîntu noapca.

365. „coșăriul e cu birni îngrădit”.

414. plăsă di stu^u, ca n kip di li^ura sî.

514. „Ierneză acasă. Li se face lirlă în curte”.

520. din scînduri sau di stuh, [peste] furs sau parⁱ.

605. „Ierneză acasă, în țarc^u”.

723. „Este un fel dă adăpost din crivăț dincolo bate crivățul”, făcut din strujeni de porumb”.

346 stăul^u ; stăuli^ă

stăuol ; stăuoli^ă

334 corăm d^ă uai ; corămurⁱ

349 stăur^u ; stăure

272 stăur^u ; stăure

279 stăur^u ; stăure

stăur^u ; stăure

316

287 iucufet

310 stăul^u

95 staur^u +

250 ocol^u ; ocol^ă +

102 stăul^u ; stăuli^ă

105 stav ; stăvurⁱ +

76 stau ; stăurⁱ

130 stau ; stăuă +

172 țarc^u ; țarcurⁱ +

27 stau ; staurⁱ

stăuol d^ă uai ; stăuoli^ă +

836 oboru uoilor, [IV] obor sau conac

29 stau ; stăurⁱ

812 uobor

2 stau ; staurⁱ

848 cotirl^ăte

791 oboare [p] ; obor

876 uobor

uobor de perdeă

886 lirlă

899 lirlă +

784. „Ierneză acasă, unde-avem finu. Acasă li se face lirlă”.

833. „Ierneză lângă sat”.

899. „Este o nkisoare ‘îngrăditură’”.

ISTROROMÂNI

02 [ɣ] p^oăredu

AROMÂNI

010 mas^u

MEGLENOROMÂNI

012 cutar

[I] terenca

384 uol

362 stăul^u ; stăul^ă

414 plăsă +

365 coșariⁱ, corlă +

520 perde +

219 [I] stăor ; stăore

551 coșari^u uoilor

537 lirlășuăra lor

514 lirlă ; lirlⁱ +

531 țarci pintru iernatu uoilor^u

[575]

574 coșariⁱ

157 ocol ; ocolă

perdeă +

[192] k^etret, [*] iupoi^o, iuketret, ocoi

605 țarc^u ; țarcu uoilor +

182 strungă ; strujⁱ +

784 lirlă +

728 țarc^u ; țarcu uoilor^u

perdeă (de stu^u)

723 saia sau saivan

saia dă uoi, uoboru uoilor, [VII] saivan

[769]

928 uob^oor

682 oboru lor

987 oborășⁱ

[991] agăț

ȘOPRON (PENTRU OI)

[5351]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți la adăpostul acela, acoperit, sub care țineți oile iarna ?*

II. 64. „Oile se țin iarna acasă, în ceva șopră”.

76. „Se țin iarna acasă”.

102. „Se țin într-un colț”.

141. le baj supt ū șopru.

182. „SRIAUA e ca un grajd. POLATA e

lipită de ceva [grajd, șură, etc.]”

192. „Stau acolo numai oile care fată”.

228. „De bârne. o fost mai naintă

vrême și la noi colniță”.

272. „Se țin în grajd”.

279. trăbă și le făcă uorică

c'olniță.

386. „Facem un garduț

mai mic și dup-ase-e

punim o tablă. Tabla st
reazemă pe o furcă”.

414. „face șură dacă-i
gospodăros bojeriu.

numa nu nânti” [adică,
mai demult nu se făceau șuri].

531. „Făcut din furș și căpri'or! care țin acoperișul”.

705. „Este ca un fel de coșar ‘grajd’.

partea d'j'osu crivățului, [adică] partea d'spre
miazăzi, este fără gard”.

833. „Se face așa : se bat șlămț ‘pari’ în pământ
de jur împrejur. Pe capetele tot a câte doi
șlămț se așează câte-o prăjină, de care se prop-
tesc [în partea din afară] liemhē crepățē, c-on cap
pe prăjină, iar celălalt e pe pământ. Subt aceste
acoperișuri se adăpostesc oile”.

836. „Se face așa : se bat furc în pământ.
Pe ele se pun sl'em'e ‘grinzi, de care se prop-
tesc numa-ntr-o părțē, scânduri. [Vezi nota prece-

dentă]. Pentru capre se face holom : e tot
ca PALÂNGUL, însă de sl'em'e se proptesc
scânduri pe amândouă părțile”.

ISTROROMÂNI	
02	[x] l'ôpa, coliba
AROMÂNI	
010	—
MEGLÉNOROMÂNI	
012	—

836. „Se face așa : se bat furc în pământ.
Pe ele se pun sl'em'e ‘grinzi, de care se prop-
tesc numa-ntr-o părțē, scânduri. [Vezi nota prece-

dentă]. Pentru capre se face holom : e tot
ca PALÂNGUL, însă de sl'em'e se proptesc
scânduri pe amândouă părțile”.

987. „Este ca o casă”.

CIOBAN

[5352]

I. *Întrebare indirectă.*

II. 27. „Şefului PĂCURĂRILOR i se zice vătău. El măsoară laptele”.

53. „Şefului PĂCURĂRILOR i se zice sămădău (-dăi [p])

Celui care păzeşte sterpele i se zice boitâr

mic, celui dela mulgâr i se zice boitâr

măre”.

192. „La un VÂJDOC, cîrd, de oi sunt

trei ciobani : un vătăf şi doi aju

tôr. vătăf la uoi e cel care conduce

vîjdôcu dă uoi dă şase, şapte

sute. hăl mai mic dintre ciobani

e bulitic”.

228. cîn îi tomna d'e le

tomnăză : păstori, cîn îi

la stîină : soban.

[287] „Ciobanii sunt, de

obiceiu, români. rîlfo

êset hod modor”

[48] uşcer ; -eere

[47] păcurâr

[37] cobanin ; cobani

[36] păcurâr ; ~

[25] ovcâr ; -cări

[29] păcurâr

[2] păcurâr

[848] cobân ; -bân!

[791] cobân ; -bân

[876] cobân ; -bân!

[899] cobân

[872] cobân

[886] cobân

[928] cobănu [a]

[769] cobân ; -bân!

[723] cobân ; -bân!

[705] cobân!

[987] cobân ; -bân!

[991] uşcer ; ~

ISTROBOMĂNI	02 [v] owcâr
AROMĂNI	010 picurar
MEGLENOROMĂNI	012 picurar

poculâr leđen "rar se întâmplă să fie cioban ungur"

705. da mai mult [se zice] cobân!

812. „cobân e cite-uj copil de-aj noş!”

[192] cobân ; -bân!

[R] cobân ; cobânoc, iupăstor ; iupăstoroc, [v] [x, *] poculâr

[605] mocân, sobân

[705] cobân!

[723] cobân ; -bân!

[987] cobân ; -bân!

[991] uşcer ; ~

CATA

[5355]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți bățul acela lung, cu cârlig la un capăt, cu care ciobanii prind oile, ca să sugă mieii sau ca să le tundă ?*

II. 64. „Cu el prinde oaia de picior”.

102. „Prinde cu el oile primăvara, când apleacă mîneii sau când le suvîntre”.

105. „Prinde cu el oaia, de lână, pri-măvãra, ca să apleșe mielu să sugă”.

130. „Cu CÂRLIGUL prinde oaia de picior, cu CATA o prinde de lână”.

365. „Aveau ciobanii mai demult. Prindeau cu ea oile de lână”.

514. „CÂRLIGUL e de fier. Cu el se prinde oaia de picior. Cu CATA, de lemn, se prinde oaia de lână”.

531. „Prinde cu ea oile de lână”.

533. „Cu ea prindem ple-cătuoarele oile cãrora le-au murit mieii” [ca să sugă la ele mieii dela alte oi].

836. de prîs uoile care sî spãriușã.

872. „Prinde cu el oile de lână”.

928. ãre mîocãni.

ISTROROMÂN:
02 [x] criewla
AROMANI:
010 cãrlig ^y
MEGLENOROMÂN:
012 cãrlig

833. „Cu ea prindem ple-cătuoarele oile cãrora le-au murit mieii” [ca să sugă la ele mieii dela alte oi].

836. de prîs uoile care sî spãriușã.

872. „Prinde cu el oile de lână”.

928. ãre mîocãni.

BĂGĂM OILE ÎN BRÂNZĂ

[5357]

ISTROROMÂNI	02 ?
AROMÂNI	010 <i>băgăm oile tu stane</i>
MEGLENOROMÂNI	012 —

I. *Întrebare indirectă.*

II. 53. „Până atunci din lapte se face lapte acru”.

84. „La 1 Mai”.

182. *economi* sunt numiți cei care au oi multe. Cei cu oi puține le dau în brânză la *economi*, organizatorii stânei, și primesc brânză conform înțelegerii.

219. *primăvărează* pînă la strîzerea laolăltă [adică pînă le bagă în brânză].

284. *mpreunișu* [subst].

682. „Cei care au pînă la 10 oi le dau la cioban, care în se care seară le aduce acasă, ca să le mulgă stăpînul.

Laptele e pentru copii. Le mînă-m brîză, le bagă-m brîză sau se face din el brânză.

Cei care au 20-40 de oi se întovărășesc:

o bagăt uoili la stîină, o-sêpût a mulzê

le bagăm im brîză cătă săcêră +

le bagă-m brîndă; să bagă-m brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

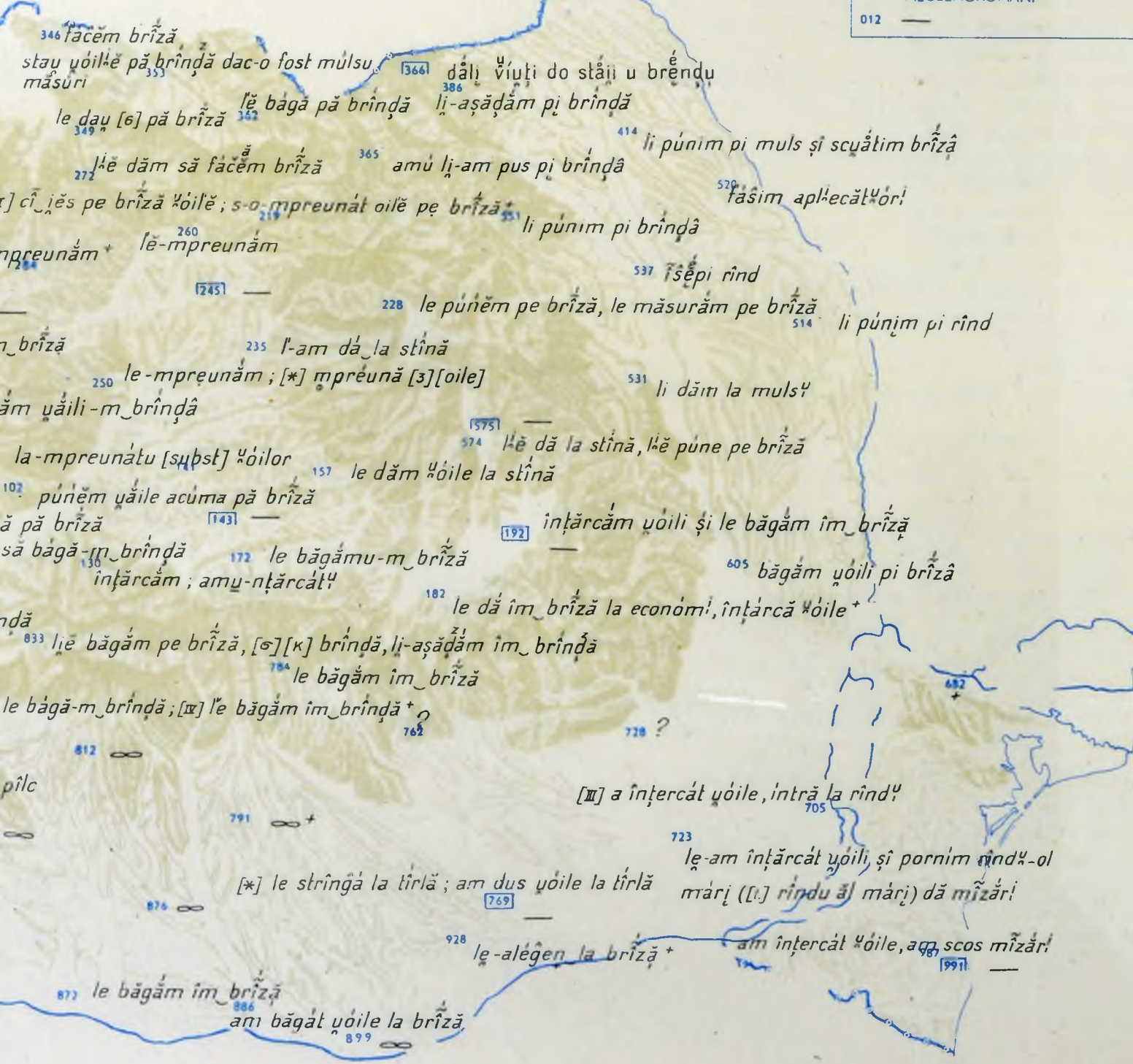
le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le bagă-m brîndă; [σ][κ] brîndă, li-așădăm im brîndă

le duc în baltă la muls, iar laptele îl iau pe rînd”.

791. „fiecare ș-o lăptărește p-a lui. În alte părți le bagă-m brîză”.

836. [II] Când le bagă-m brîndă, le băș-cășasc ‘separă’ d’e mnei”.

928. „Le alegem de cele sterpe”.

[*] le strîngă la tîrlă; am dus uoile la tîrlă

le-am întărcăt uoili, și pornim rînd%-ol mărî ([I.] rîndu ă] mărî) dă mîzăr!

[III] a întercăt uoile, intră la rînd!

le-alégen la brîză +

am întercăt uoile, aș scos mîzăr!

am bagăt uoile la brîză

STRUNGAR (LA OI)

[5364]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți aceluia care mână oile la muls ?*

II. *27. ăla băcē după strungă.*

182. „Strigă la oi : hai la ușe !”

219. [Este] um băielân.

250. dă strungă copcîllu cutare.

316. „Oile se mulg acasă”

723. le dă la ușă.

872. băgă um băiat pocărăș.

876. nū să mulg la cîmp.

886. mîină uoile la strungă.

ISTROROMÂNI
02 [x] hlapčič
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 strungar

TOCMIM CIOBAN

[5367]

I. *Întrebare indirectă.*

II. [25]. *ovcâr pac ima ovfțe și ciobanul are oi [în turmă].*

[De aceea el conduce înlovărășirea].

47. [Mai demult] *să pună păcurări la simiedru, acuma să pună la anu n'ou.*

105. *Vezi răspunsul de pe h. 391.*

[192]. [*] *fogodnoç bācot, o bāc fogod pōculārt* "angajeaza [6] baciul, bă- și-ș căut-um bojtār ciul angajează cioban".

219. ... *d'ela simgōrd pīnā la viñērea mare* "dela Sf. Gheorghe până la Cuvioasa Paraschiva".

310. "În alte părți *āj bāgā păcurări*".

574. *bōșu-z bōgā cobānū*. [oile] *le dām la păcurăriu-ŋ cotāri* "grijă".

728. "Proprietarul sau arendașul pășunii *îș imvoiește cioban*".

48. *zapugdīm ușcēre* "să pună păcurări".

76. *bāg-ām păcurări*.

137. *pōgādamo cobānina* "am tumnit păcurări la uoi".

36. *l-am bāgāt păcurări*.

29. *să tocmim um păcurări* "să tomnim cobāni la uoi, [ix] *îș pun cobān la cōpōr*".

762. "le strīnge pā tuāte [oile] într-ū loc și le dūce la cobān la munte".

791. "Cioban e un bāiat. Ziua le dūce la iarbă, iar seara le aduce acasă".

812. *Vezi răspunsul de pe h. 394.*

928. *A doua oară informatorul a rostit pāzit'ōr, a treia oară iarāși pāzit'ōr*.

[991]. "Să tocmim un cioban".

ISTROROMÂNII	02 [x] am wlāt î hlăpăț de oile păște
AROMÂNII	010 bag' picurar
MEGLENOROMÂNII	012 l-anglăves [1] picuraru

872. *bāgā cobān* "le dā la cobān, am bāgāt cobān la uoi".

886. *le dā la cobān, am bāgāt cobān la uoi*.

928. *pūnem un cobān la jele pāzit'ōr* "da fānem idin ufcēr".

RĂSCOLIM OILE

[5368]

I. Întrebare indirectă : Ce ziceți că faceți când fiecare își ia acasă oile din turmă, după ce nu mai faceți brânză?

II. 2. [*] la vinerea mare [sărbătoarea] Cuvioasa Paraschiva.

29. „Pe la Rusalii li prămsuoră „le măsoară [laptele] din nou”, li prăcintă-rișci „le cântărește [laptele] din nou” [adică se separă oile pentru o nouă măsurătoare].

53. „la vinerea mare [vezi nota de la punctul 2]. Atunci ciobanul aduce oile și i le arată la găz „dă stăpân”. Până la Anul nou oile pasc pe hotăr”.

64. cînd o picăt năua să spărji păcurările
102. la sîmiedru. Atunci fiecare și le duce uăili s-or băgat îsat acasă”
53. uăile le-nțarcăm

47. vin acasă [oile]

76? 27? 36? 105? +

125? 127? 128? 129? 130? 131? 132? 133? 134? 135? 136? 137? 138? 139? 140? 141? 142? 143? 144? 145? 146? 147? 148? 149? 150? 151? 152? 153? 154? 155? 156? 157? 158? 159? 160? 161? 162? 163? 164? 165? 166? 167? 168? 169? 170? 171? 172? 173? 174? 175? 176? 177? 178? 179? 180? 181? 182? 183? 184? 185? 186? 187? 188? 189? 190? 191? 192? 193? 194? 195? 196? 197? 198? 199? 200?

105. [ø] răscolim uoile : [se zice] cî s-alég mjeii dî pã lãptãrețã „oile cu lapte”, [când se bagă oile în brânză].

157. „Se zice : am alés oile pîntru sare [ca să lingă sare]. După ce au lins sare, iarăși le adună la un loc. Se zice : am alés oile pîntru iernat”.

192. „îm pòstu sîntãmãrii, la probeajã [sărbătoarea] Schimbarea la față. Atunci le numără, ca să vadă cât are de plătit fiecare pentru vârat”.

235. „pi la sūzujenē măsorã oile cu gãușã de uou. Cele care au mai puțin lapte de o găoace sunt scoase din turmă”.

365. cîn împlinim brînda.

514. „Toamna”.

537. „Apoi le duci acasă”.

551. „Cele care nu mai au lapte sunt scoase din turmă”.

705. „tuãmna, de sfîntu dimitru, le rãvãșim”. Se face

346. le rãscolim, li-aléggēm
aléggãm oile d’i pã stîna

349. le d’espãrțãz dē cãt-olãltã [ø]
mërem la rãscol s-alégãm uoile

272. le-mprãștiëm

219. sã alég, [ø] sã rãscolësc

260. l-am alés d’in turmã

284? 287? 288? 289? 290? 291? 292? 293? 294? 295? 296? 297? 298? 299? 300? 301? 302? 303? 304? 305? 306? 307? 308? 309? 310? 311? 312? 313? 314? 315? 316? 317? 318? 319? 320? 321? 322? 323? 324? 325? 326? 327? 328? 329? 330? 331? 332? 333? 334? 335? 336? 337? 338? 339? 340? 341? 342? 343? 344? 345? 346? 347? 348? 349? 350? 351? 352? 353? 354? 355? 356? 357? 358? 359? 360? 361? 362? 363? 364? 365? 366? 367? 368? 369? 370? 371? 372? 373? 374? 375? 376? 377? 378? 379? 380? 381? 382? 383? 384? 385? 386? 387? 388? 389? 390? 391? 392? 393? 394? 395? 396? 397? 398? 399? 400?

95. li-aducim acasã d’a-munți, le-alégjim

le-aducem acasã

102. le-mprãștiëm, le-aliejãm +

130. sã alég de aș de vãrã

833. li-alëzēm +

833. le rãscolësc [ø]; [w] le rãscolim

812? 813? 814? 815? 816? 817? 818? 819? 820? 821? 822? 823? 824? 825? 826? 827? 828? 829? 830? 831? 832? 833? 834? 835? 836? 837? 838? 839? 840? 841? 842? 843? 844? 845? 846? 847? 848? 849? 850? 851? 852? 853? 854? 855? 856? 857? 858? 859? 860? 861? 862? 863? 864? 865? 866? 867? 868? 869? 870? 871? 872? 873? 874? 875? 876? 877? 878? 879? 880? 881? 882? 883? 884? 885? 886? 887? 888? 889? 890? 891? 892? 893? 894? 895? 896? 897? 898? 899? 900?

hai să spãrțem pîlcu! [*] li-aliejim dîm pîlc +

844? 845? 846? 847? 848? 849? 850? 851? 852? 853? 854? 855? 856? 857? 858? 859? 860? 861? 862? 863? 864? 865? 866? 867? 868? 869? 870? 871? 872? 873? 874? 875? 876? 877? 878? 879? 880? 881? 882? 883? 884? 885? 886? 887? 888? 889? 890? 891? 892? 893? 894? 895? 896? 897? 898? 899? 900?

876? 877? 878? 879? 880? 881? 882? 883? 884? 885? 886? 887? 888? 889? 890? 891? 892? 893? 894? 895? 896? 897? 898? 899? 900?

897. le scoãtem dîm brîzã +

886. îș ia fiecare uoile acasã

899. le ia fiecare uom și le ducē acas

rozlučilj se [perf 6] vîuti
rãscolim (toamna, la sîmiedru)

365. rãscolim +
sã dã uoile la berbes [acasã]

520. li-aliejim toț, fiicãri-acãs +

537. li-aliez +

228. fãșem sãma, le alëzēm

531. li-aliejzi cîn disfãsi stîna

571. le aliejzēm

157. am alés oile +

le rãvãșim +

182. rãvãșește

605. alëzim uoile, la sfîntu dimitru

728. s-aducim uoile dila cõbãni (la sfîntu dimitru)

728. le rãvãșim +

705. rãvãșim uoile +

723. fiicãre și le trãge acasã la jernãt

769. le-aducem acas, c-a-nțarcãt

928. le-aducem acas, c-a-nțarcãt

987. le-aducem acas, c-a-nțarcãt

987. le-aducem acas, c-a-nțarcãt

987. le-aducem acas, c-a-nțarcãt

ISTOROMĂNI	02 ?
AROMĂNI	010 —
MEGLENOROMĂNI	012 rãscurnes [1]

de aci înainte cu luna”.
723. „cî le scuãtem la mni-riști, ca să vedem dacã a mai pierit d’i jele”.
833. [când] o ieși d’im brîzã.
872. „Toamna”.

CASA DELA STÂNĂ

[5373]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți casa aceea dela stână în care stă baciul și se face brânza?

II. 29. „I se zice stînă până când se face brânză în ea. De toamna, de când nu se mai face brânză, i se zice colibă”.

102. „E ca o casă”.

105. „bășonu e cel căruia i-a venit rândul să primească laptele”.

172. Este stabilă.

182. Este stabilă. „Are trei încăperi.

La un capăt este cea numită fer-bătuare, la celălalt e stîna

brîzi, cea din mijloc [care nu are decât doi pereți]

prin care trec oile la mulș, se numește comárnic”.

53. colibă dă păie

48. colibă; -lib [p]

o stînă colibă

76. colibă; -lib

37. coliba

36. colibă; -lib

25. coliba ieli salăș

29. stînă; stîn, [κ] colibă; colibi +

219. „unde stau vasăte și doarme bășu”.

250. „Se aduce laptele acasă, unde se face și brânza”.

284. „Baciul n-are stînă aici. Turma stă pe lângă sat. În alte părți i se zice colibă. Nu se face brânză în ea”.

1287. „Nu este baci. Toți își fac acasă brânza”.

310. „E lângă oi. Dorm în el ciobanii. bășag = stână”.

346. vătăv = baci.

1366. „de brindu robj unde [baciul] face brânza. tăm se brînda prieçi ‘acolo se frământă brânza’ și doarme baciul. druha colebă ‘a doua colibă’ se numește zăuatra, d-e spjūt ujiușeri ‘unde dorm ciobanii’”.

414. [Este] o șură bună sau șură pi ruati.

520. „Are două încăperi; zândir, unde se mulg oile, și casă-

ISTROROMÂNI	02 [x] <u>cûfița</u> , <u>șatoru</u>
AROMÂNI	010 <u>stane</u>
MEGLENOROMÂNI	012 <u>bucolă</u>

se numesc, una, șerbătuări, cealaltă, brîndăriji, iar cea din mijloc, comárnic. În cea din mijloc [care n'are decât doi pereți] se mulg oile”. [Vezi nota dela punctul 182].

682. „Este dî stuf. ba săpă și m pă mînt cîlî um bordejăș, de teama țanțarilor”.

836. „[IV] stâna e ca o casă. coliba e cu spăle, adică cu corlăt”.

987. ie săpăt îm pămînt. deasupra ie acoperit cu stuf .

III. Pentru punctul 192, vezi Pl. II, fig. 1.

219. „unde stau vasăte și doarme bășu”.

250. „Se aduce laptele acasă, unde se face și brânza”.

284. „Baciul n-are stînă aici. Turma stă pe lângă sat. În alte părți i se zice colibă. Nu se face brânză în ea”.

1287. „Nu este baci. Toți își fac acasă brânza”.

310. „E lângă oi. Dorm în el ciobanii. bășag = stână”.

346. vătăv = baci.

1366. „de brindu robj unde [baciul] face brânza. tăm se brînda prieçi ‘acolo se frământă brânza’ și doarme baciul. druha colebă ‘a doua colibă’ se numește zăuatra, d-e spjūt ujiușeri ‘unde dorm ciobanii’”.

414. [Este] o șură bună sau șură pi ruati.

520. „Are două încăperi; zândir, unde se mulg oile, și casă-

111. unde se face cașul”.

537. „pojată, în care doarme ciobanul. Turmele mici nu au baci, ci numai tur-

mele mari, ale boierilor. Numai boierii au stînă [care e ca o casă]”.

551. „Are trei încăperi. Cele dela capete

STRUNGĂ

[5378]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți deschizăturii strâmte prin care trec oile la muls ?*

II. 36. „strungă se numește îngrăditura înăuntrul căreia stau oile înainte de a fi mulse”.

130. *kar așa le mină : hăi la ușe!*

182. „Sunt trei uși”.

192. [II] *Sunt cinci și șase găuri*. Subiectul ocazional e baciul unei stăni 325 *ușe*

228. *ies [oile] pî spătari*.

250. *pă unde ies uăile*.

1287. *oz olăhoc mōndăc* „Românii zic” *strungo*.

310. *stăulu-i cu struji*.

316. *Informatorul a auzit dela bătrâni că-i zice așa*.

1366. *na struncu sidăjut*

ūi uceri „la strungă stau ciobanii”.

53 *ușiță*

48 *vrăta*

47 *puarta [a] la stîna, strungă*

76 *strungăriță ; -rițetă*

102 *ușa struji*

105 *strungă ; strunguri [p], [k]*

137 *vrăta*

36 *ușă ; uș +*

27 *strungărițili [pa] ; -rițetă [sa]*

25 *dupca u strugi*

29 *ușa lu strungă*

836 *hūdă ; [ε] hūde, huđ, [IV] ușa strungî*

2 *ușa struzi*

848 *ușiță mică [la] cobîrlēte +*

791 *ușă*

876 *puartă*

872 *ușă*

886 *ușă*

899 *ușa tirli*

705. *da maj mult [se strigă] : hăi la ușe!*

848. „Oile se mulg acasă.

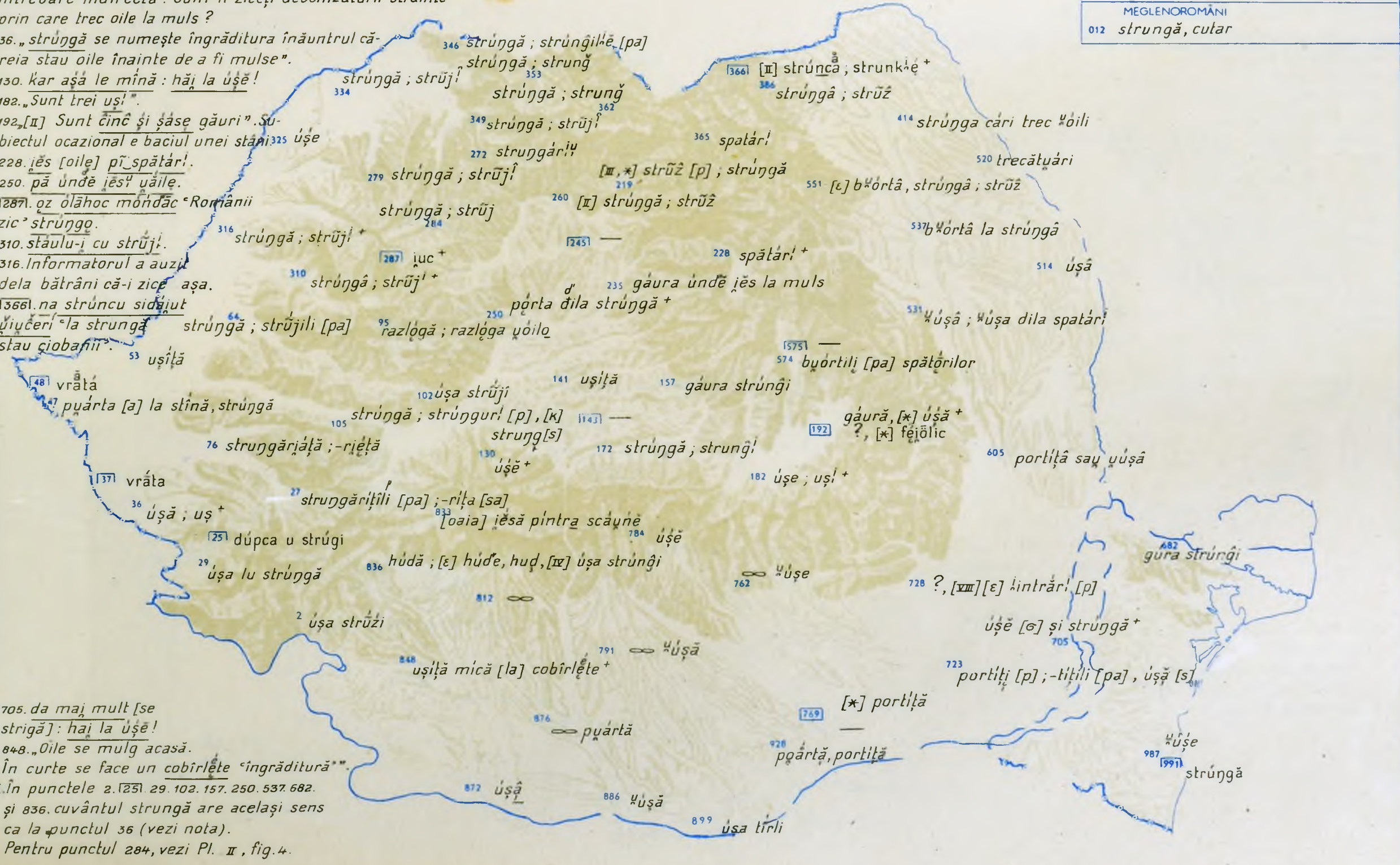
În curte se face un cobîrlēte „îngrăditură”.

III. În punctele 2. 125. 29. 102. 157. 250. 537. 682.

și 836. cuvântul strungă are același sens ca la punctul 36 (vezi nota).

Pentru punctul 284, vezi Pl. II, fig. 4.

ISTROROMÂNII	02 [x] strungă
AROMÂNII	—
MEGLENOROMÂNII	010 —
	012 strungă, cutar

ȚARC (PENTRU MIEI)

[5380]

I. Întrebare indirectă.

II. 36. „Mai demult erau țarcuri pentru miei”.

64. „Mieii stau cu stărpăcunili ‘sterpele’ înt-ō loc: în ocol”.

157. „Acolo dorm și mieii”.

172. „Mieii pasc mai la vârf, în căldăre. Nu sunt închiși niciodată”.

284. [Este] d’ē st’in.

310. „Se face țarc^y la vițaj, la munt^y, cărăm pîntru mneij”.

362. „Mieii stau în țarc primăvara, când sunt mici și când nu sunt lăsați cu oile, de teama lupilor”.

366. „d’ē spjut iehnită ta-i jefoivi ‘unde dorm mieii și sterpele’. țăroc (țark^{le} [p]) se numește o despărțitură mică în grajd, pentru miei și viței”.

537. „Mieii stau cu sterpele împreună”.

705. „Acolo dorm și mieii”.

784. „Mieii sunt ținuți în tîrlă numai când îi înțarcă”.

ISTROROMÂNII	02 [r] <i>paredic</i>
AROMÂNII	010 <i>cutar^y</i>
MEGLENOROMÂNII	012 <i>cutar</i>

COCIORVĂ (SEMN ÎN URECHEA OII)

[5388]

I. *Întrebare indirectă.*

II. 836. [V] *Se face o pișcătură în ureche, dîndărăt sau dînăințe.*

02	?	ISTROROMÂNI
		AROMÂNI
010	—	
		MEGLENOROMÂNI
012	—	

GAURĂ (SEMÎN ÎN URECHEA OII)

[5389]

I. Întrebare indirectă.

II. 2. cu potricăla

1251. "O gaură [făcută] cu potricăla".

76. potricălim.

141. "Se face cu un briboi" potricăla".

349. "Urechea e potricălată".

928. o preducăște.

ISTROROMÂNII
02 [v] o șcule
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

CRESTĂTURĂ (SEMN ÎN URECHEA OII)
[5392]

I. Întrebare indirectă.

II. 53. „Se zice că e pișcat când tăietura e scurtă”.
762. ie crăpătă urekja.

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMÂNI
012	—	MEGLENOROMÂNI

ȘUIETURĂ (SEMN ÎN URECHEA OII)
[5395]

I. Întrebare indirectă.

II. [25]. 'Ciuntit într-o parte'. În ocrnen accentul este pe 182. 'I se zice teșitură când e la partea dinainte, iar șuietură când e la partea dindărăt a urechii'.

353. 'Ij teșită urșeța'.

362. [este] suietă urșeța'.

[366]. 'Doar puțin i-a tăiat urechea'.

02	ISTROROMÂNI
	?
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

CEAUN

[5383]

I. Întrebare indirectă.

II. 130. „Mai obișnuit i se zice căldăre”.

172. „Rar i se zice ceșun”.

235. „De fier”.

250. „Mai demult erau șauone”.

260. „Ciobanii nu-și fac mâncare. În șauon se spală haine”.

310. „În căldări se face balmoș. Măi bogrăc măliga se face în uălă dă pămînt”.

346. „Mămăliga se face în căldăre”.

349. „De aramă”.

353. „În alte părți se zice cașon (-șone [p])”.

13661. „cășunic e mai trînc decât cășun”.

791. „De aramă”.

ISTROROMÂNI	
02	[ɣ] cadăre
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

833. „caldăre de aramă, bad'ic d'ê bad'ic. „tučiu”

cașun ; -șune
[991] —

CĂRARE (DELA STÂNĂ LA IZVOR SAU ÎN SAT)

[5399]

I. Întrebare indirectă.

II. 27. „Sunt două plăjuri! : plăju mic, pe care umblă numai oamenii, și plăju mare, cel mai umblat, pe care se merge și cu calul”.

102. „Cărării făcute prin zăpadă i se zice *pîrfë* (*pîrf* [p])”.

192. „Pe *hățaș* se duc mînzărilor la țarbă”.

836. [IV] Pe *plaj* se merge în sat”

ISTROROMÂNI	
02	[x] <i>stăza</i>
AROMÂNI	
010	<i>cale</i>
MEGLENOROMÂNI	
012	—

URECHI (LA GĂLEATĂ)

[5403]

I. Întrebare indirectă.

II. 27. *Au câte 2 găuri, prin care se trece baierul găleții.*

346. „Sunt găleți care n'au urēf, ci cērc ca la vadră”.

365. urēki îi pi domnii.

514. „Urechile au pātru bōrti”. *Vezi nota delata punctul 27.*

987. „Urechile au cīte două găuri”. *Vezi nota precedentă.*

ISTROROMĂNI	02 [x] <i>urēcla</i> [s] de <i>golida</i>
AROMĂNI	010 <i>mănușe</i>
MEGLENOROMĂNI	012 <i>mănușă</i> [s]

STRECURĂ (LAPTELE)

[5406]

I. Întrebare indirectă.

II. 64. *l-o strecurăt, [x] străcurăt.*

13661. *ṽidiēti moṽoco u pṽtinu* "a strecura laptele în puțină".

705. *iēu strecorṽ; tu strecorṽ; iēl strecurā* ; *noi strecurām*.

836. [v] *străcurām* ; *străcur*.

010. *astricōr* [1] ; *astricōrṽ* [2].

02	ISTROROMÂNI
	[x] <i>ṽide</i>
010	AROMANI
	<i>astricōrṽ</i> +
012	MEGLENOROMÂNI
	—

strecuāră

strecuāră laptele +

strecuāră

ṽidi mliăcu

HĂRZOB

[5408]

I. *Întrebare indirectă: Cum îi ziceți cercului de lemn, în care sunt împletite câteva sfori, care se pune pe gura putinii și pe care se așează strecurătoarea, când strecurăți laptele, ca să nu cadă strecurătoarea în puțină?*

II. *2.1. făcūt de țej, rotocol "rotund" așa:*

[25]. Accentul e pe r.

53. „STRECURĂTORUL are țietori cbeștori, cloambe” cu care se acață de gura putinii”.

95. țini cu brința d'i ja [de strecurătoare].

172. „Strecurătoarea o ține strungării și cu mizărării”.

182. „Peste strecurătoare punem două lemne cruciș care, vârțile prin piță

[vezi răspunsul de pe h. precedentă], se sprijinesc cu

capetele pe gura putinii. Unii prind strecurătoarea cu patru cuie, bătute în doagele putinii”.

228. „Făcută din bețe”.

250. două verzele sî la străcurătorii, care prind păstă torțile subărului.

279. Vezi răspunsul dela h. precedentă.

284. „Strecurătoarea e pusă pe două bețe, așezate cruciș pe gura putinii, ori, mai obișnuit, e ținută cu mâinile”.

310. „STRECURĂTORUL să puni pă torț [adică pe urechile putinii]”.

346. „STRĂCURA se întinde pe gura putinii și apoi se trage un cerc peste gura putinii”.

1366. „E un cerc de nuia, în care e o împletitură de sârmă. Unii

strecoară fără herzob, punând strecurătoarea pe gura putinii”.

605. Vezi nota dela punctul 346.

682. o-ntindj [strecurătoarea] cât i' găljăta și-o liăgă sau, dacă

ISTROROMÂNI

02 ?

AROMÂNI

010 —

MEGLENOROMÂNI

012 —

sîn doj țîși, doj țîn, unu tuárnă.

723. „Strecurătoarea o ține cineva cu mâinile”.

833. o țîn [strecurătoarea] im mîn, [κ] cu mînile.

836. „E un cerc făcūt cu țej”.

872. sādila uo ține uomu cu mînile.

928. sidila are băjeră.

987. „Cea care strecoară ține strecurătoarea cu mîna țej”.

III. În punctele 36. 105. 130. 141. 157. 192. 235. 260. 574 și 784 s'a răspuns că strecurătoarea se pune pe niște bețe (de obicei pe două, încrucișate), așezate pe gura putinii. A se vedea și notele dela punctele 182 și 284.

PUTINĂ

[5411]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți vasului în care se închiagă laptele ?

II. 76. „Ori se închiagă în căldare”.

279. „Ciubărul e mai mare decât DEJA”.

316. „Se închiagă într-o uală mări”.

325. „Se închiagă în Hulcele (o ulcăuă)”.

334. „E de tinichea. Se poate purta în spate”.

605. „Închegătoarea este o puțină”.

682. „Se închiagă într-u vas di tenekia sau di arămă, într-o caldări”.

705. „Hărdăul este tot în forma găleții, da ieste mai mare”.

762. „Se închiagă în căldare”.

784. „Sau se închiagă în cazan”.

791. „Se închiagă și în căldare”.

836. „[II] Se închiagă în cazan”.

848. „Se închiagă în căldare”.

876. „Se închiagă într-o uală”.

899. „Se închiagă în căldare”.

• 010. „Se închiagă tu în talaru, tu bărgace”.

III. A se compara cu h. 190: PUTINĂ PENTRU VARZĂ.

ISTROROMÂNI
02 [v] cadăre
AROMÂNI
010 talaru, bărgace +
MEGLENOROMÂNI
012 găleată

[48] căbăra
[47] subăr

53 cubăr; -bere

310 dobă; dobi

[270] cēberbe "[laptele se închiagă] în ciubăr"

141 cubăr

157 cadă; căd

[575] —
574 cōdă, budocă

[192] puțină
?, [x] cēber

605 închegātuări +

682

76 șofleji +

105 găleată; -lece

77 subăr

107 cubăr (largu); -biere

[143] —

172 cubăr

182 cubăr, închegātuare

728 ? [VIII] hirdău

705 hirdău; -dăie +

705

[37] căbar

36 subăr; -beere

[25] u sirnacu "[laptele se închiagă] în puțină"

81c [IV] hirdău +

807 subăr; -biere

794 hirdău +

762

723 hirdău

705

987 [991] —

784

2 cumpănă

812

812

791 irdău +

762

[769] —

928 găleată

872 irdău de-închegăt briza; irdăie

872

791

814

814

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

876

FRĂMÂNTĂ STRĂGHEATA

[5414]

ISTROROMÂNI
02 <i>munțar^{leș}</i> [1]; <i>munțar^{leș}</i> [2]; <i>munțar^{leș}</i> [3]
AROMÂNI
010 <i>azdrumin</i> [1]; <i>azdrumîn</i> [2]; <i>azdrumină</i> *
MEGLENOROMÂNI
012 —

I. Întrebare indirectă.

2. Apoi îl strîji la una 'laolaltă' cu mîinili.

[25]. 'Taie în formă de cruce laptele [închegat], [apoi] sparge străgheata'. În pricrsti accentul e pe r.

27. 'La început îl crușește cu un cuțit de lîemn'.

37. '... i mēca ga u țedilo 'il taie

[laptele] cu un cuțit de lemn și îl pune în strecurătoare'. În

drvenim accentul e pe r.

228. 'o tājē-ηcrușiș ș-o maj

lāsă puțin ș-apoi...

250. 'întāi ie zmîntina,

apoi îl criapā în șubāi

'putinā', îl punē-ηcā-

dāre pînā șe sā-η-

cālzā șincālzește

preberī

șo spārzē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

șil zdrobēșcē

puțin ș-āpāi îl puñēm im_vēșcā

279. 'il dēmnicā după ce l-a apāsāt și a scos zerul din el'.

334. 'Numai trei inși au oi'.

362. 'Înainte de a-l frămānta, îl stoarce cu mānile'.

386. Adică îl face din nou subțire, ca laptele.

514. 'și pi urmă sâ strîji grāmādā cu lopățica sau [cu] mîinili'.

605. '... [cu] cāri urdīm 'facem urda', [apoi] l-amestecām'.

[997]. 'Se frāmāntā cu mānile'.

010. *azdruminām* [4]; *azdruminaț* [5].

CRINTĂ

[5422]

I. *Întrebare indirectă* : Cum îi ziceți scândurii sau bucății de lemn scobite pe care se stoarce cașul [subt teasc]?

II. 47. „Peste caș se pun mășcă țigle și se apasă cu mâinile”

141. „Cașul e pus pe crintă și e apăsă cu mâinile, ca să se scurgă zerul”.

172. „pune o lăspede pe țel [pe caș] și apasă cu mâinile”.

182. „Cașul se pune într'o învelitoare pe crintă, iar peste învelitoare se pune o piatră, ca să-l apese”.

192. „Cașul se pune pe crintă

într'o învelitoare. Se întoarce învelitoarea cu gura jos și

se pune o scîndură d-ăsupra ș-ăpoi um bolovân”

219. „Cașul se pune în sac pe crintă”.

02	ISTROROMÂNI	?
010	AROMÂNI	—
012	MEGLENOROMÂNI	—

călcăt gine-Ń crintă.
 605. „Brânza o așternim pe crintă. Crinta e făcută dintr-um butuc”. Cașul ăi frămîntăm în zăgârnă”.
 682. ări mărginî.
 705. „Cașul îl așezăm la crintă și punem un petroi, ca să se strecuare”.
 784. „Cașul îl pune la crintă, pune o blană pă țel și-o păringie care stă băcu pă ța și stoarce”.
 987. ũ fel de țig-ab.
 III. După cum reiese din răspunsuri, în unele localități nu există teasc, ci cașul se apasă cu mâinile, cu o greutate, etc.

235. „Cașul îl punē într-o merindăre ș-ăpoi îl învâlē bine și-l punē-m. vască și-l lasă așa vreo 6 ore să se stoarcă”.

260. „Sunt două crinte, una subt și alta deasupra cașului”.

272. „De obicei, însă, se pune cașul pe țeabă, la soare, să se sorțască și să se scurgă zerul”.

310. „Cașul se pune pã poliță, ca să se stoarcă zerul”.

346. „Cașul se pune pe masă sau pe poliță, ca să se scurgă zerul”.

353. „Cașul se pune pe liasă pe comărnice, ca să se scurgă zerul”.

[366]. člădiē na pōdriju, [k] na pōdriju ‘pune [cașul] pe poliță [ca să se stoarcă]’.

514. „Cașul se pune pe liasă sau comărnice”.

520. „Cașul se pune pe liasă sau pe comărnice”.

531. „Cașul îl puni pe liasă”.

537. „Cașul îl puni pe hîrzob și-l prîndi a strîzi

ș-a să lăsă pe țel. Cu un sãllău di sētluit cășu ăi susești”.

551. „Rare se mai stoarce cașul pe crintă”.

574. I-am pus în crintă, în cîrță ‘învelitoare’. I-am

JINTIȚĂ

[5429]

I. Întrebare directă.

II. 36. „În alte părți i se zice jînciță”.

76. „Zerul mai gros, rămas pe fundul căldării, amestecat cu urdă se numește bîtcă”.

105. „Ceea ce a rămas în căldare după ce s'a scos urda”.

157. „Zerul ce se scurge din caș”.

219. dăru șert.

228. Are același sens ca la 105.

235. „Se zice : să nu sufli jînciță, că fug uâili d'ila strungă !”

325. „Este lot un fel de lapte de oaie lăsat să se prindă”.

812. Informatorul a auzit de jînciță, dar nu știe ce e.

ISTROROMÂNI	
02	[x] <u>strițlăla</u>
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

LINGURĂ MARE PENTRU URDĂ

[5433]

I. *Întrebare indirectă: Cum îi ziceți la lingura aceea mare cu care luați urda din căldare?*

II.2. *E de metal.*

27. [III] *Se ia cu căpa*. Vezi răspunsul de pe h. 410.

29. *De tinichea.*

36. *buturișkie* "găuri".

53. *[Este o] lingură mare, buturiltă, dă plhev* "tinichea".

76. *dă sūtură* "curcubetă".

105. "De lemn".

141. "Cu găuri".

172. "Cu găuri". E de tinichea.

182. "Cu găuri. E dă bleh" tinichea".

192. "dîm bleh. Are găuri".

219. "E de lemn, ca o lopătică".

235. *De tinichea.*

250. *De tinichea.*

279. "Se strecoară jintița prin strecurătoare [care este ca o sită] sau prin prizăre [vezi harta 412] și așa se alege urda".

284. "Se toarnă tătū străiță [adică se toarnă jintița] și se alege urda. n-o țej cu lingură mare".

310. "De lemn".

316. "Ca să aleagă urda, strecură jintița".

362. "De lemn".

365. Vezi nota de la 219.

1366. "Iz diărevă, iz jévora" din lemn, din paltin".

386. *dj bliă* "tinichea", cu borț.

ISTROROMÂNII	
02	[v] ?
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	gărbală

- 537. „De lemn”.
- 574. „De lemn”.
- 791. scură zăru, o stricgără [jintița].
- 833. cu căre bagă țagū lăplē.
- 872. „de tinikița. Are găuri”.
- 886. „Se scoate cu o lingură obișnuită”.
- 928. „Jintița o țoarnă sidilă strecurătoare, ca să aleagă urda”.
- 987. din tablă.

(CAȘUL) SE DOSPEȘTE

[5424]

I. Întrebare indirectă.

II. 29. „Se pune într'o cărlită covată, să sără și se lasă 2, 3 zile să să muriedă cîta”.

47. Îl tăie crișcă felii, [apoi] să zbisješc-o țiră “se usucă puțin”.

53. „5 zile”.

141. [Se pune] pe cîrpător^u pi să doste, ci jera dostit de să găuocă.

219. Îl pui d'e dospesle pe nisfe scinduri, pe nisfe pod'ele.

353. „In bărbăntă”.

362. ...să să sc'ocă d'e dăr.

365. două stamin!

366. „Se lasă o săptămâna sau djāsik djāh ‘10 zile’.

abi vin tam vīstoiușe,

abi vīkis ‘ca să stea

acolo, ca să se

dospescă”.

481. să zbisješc-o țiră+

48. să dospesle+

55. să dospesle+

76. să acriješcē

77. să dospesce

102. să dospesce

105. să dospesce

130. s-o copt' cașu

172. să dospkește

182. să dospesle

192. să dospesle (im_pulină)

251. să dospesle

27. să dospesle

29. să dospesle

36. să uscă

37. să uscă

44. pi comārnic, [adicā pe] o liasā mari.

537. ăl pūni pi comārnic, ca...

723. cînd făce brîzā bătūtā, [cașul]

îl lasă dă să doskēște două, trei zili.

987. [Brânza] o pūnem la dospit pā

p'olită. după ce s-a dospit, o frāmintām

cu mīinele, o sārām, o bāgām im_pulină, o

bāțem blni cu pālma : brîzā dospitā pentru țarnă.

III. În punctele 36. 47. 64. 95. 235. 386. 514. 520. 531. 537. 605 și 769,

după cum reiese din răspunsuri, cașul nu se dospesle, ci e lāsāt numai să se usuce, să se stoarcă bine de zer.

ISTROROMÂNI	
02	?
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	stăfsești

JINTUIALĂ

[5435]

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți zerului gros, ca smântâna, care curge la urmă din cașul stors subț teasc ?

II. 172. „Zerul carl pkică din caș”.

182. „jânțu, adică ce iese când frământă cașul al doilea ‘a doua oară’, îl adună câteva zile, îl pune în putină, îl bate și face unt”.

219. „Străgheata, după ce a fost adunată și stoarsă de zer cu mâna, să zdrobește iară, apoi [laptele încheyat] îl rumpc, stors cu mina jintuittu”.

228. după se să gată dăru [subțire], de prindē a le și puțin dăr alb, apu spărze cășu și-l frământă bine, mărunt, și apă iar îl strize laolaltă și storsē jintuittu?”

250. „Ceea ce curge din veșcă [vezi răspunsul de pe h. 416]”.

260. „Jintuiala se alege când se adună străgheata frământată”.

310. di jintuială să faci unt”.

346. „Zerul ce curge la început din caș se numește jintuittu. Cel ce curge la urmă se numește stredătă”.

jintuim urda în străcură ‘strecurătoare’, până ce iese jintuittu scurt, în forma lăptelui. I se zice scurt, dip_cē-i ‘fiindcă e puțin’.

353. „Spurna, untul, ce se ridică deasupra jintiței”.

362. „Ceea ce se alege când se frământă în budacă laptele prins”.

1366. „Se face din el unt și bănuj ‘balmoș’”.

551. „Cașul al jintuiești în budăcută, al apasă cu minilē și iese jintuittu”.

574. „Se face unt din el”.

784. ci stoarce cășu, cură jânțu-η_găleată”.

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : ÎN CE SE PĂSTREAZĂ BRÂNZA ?

[5444]

I. Întrebarea pusă ca în titlu.

II. 64. CADA e, mai mare decât cele numite *cădută* și *d'obă*.

76. „În *găljată* se toarnă zer amestecat cu brânză sfărâmată mărunt. Zerul se închiagă și astupă găurile brânzei. Peste brânză se pune un petec curat, apoi un capac de lemn, apoi *pună* păs 'greutate' pră brîndă : o piatră de 2-3 kg. Găleata se desfundă în săptămâna albă”.

172. „ȘTEANDUL e de lemn”.

182. „Burduful e de pèle dă uă-jē, bāšic dă bou, etc.”

192. „o făcem cocoloși, ș-o băgăm la burduf. În *putină* se bagă cea tăiată felii”.

[192]. *būrbe* 'în burduf', *hórdôcâbo* 'în putină’.

53 *găljată*
48 *căcițu* [sa]; *căcița* [pna]
1 subăr; -biēri

76 *găljată*; -liēt+
105 *găleată*
137 u căbriți 'în putină’
36 subăr

27 subăru [a] cu brîndă
1251 căbar
29 vas, șobîrnac

228... Mai demult se păstra în burduf’.

250. „Peste brânză se pune un dog’ 'capac', iar pe dog’ o pcatră”

362. „buoaiul e mai mare decât berbința”.

705. Vezi volumul *Texte dialectale* (ALRT II), pag. 232.

723. „Putina se îngroapă în pământ cu gura în jos”.

762. [Cașul] îl băgă la putină și-i dă sare. pune zer peste iel.

784. o făce bulz ș-o băgă-m burduf. coștoBARUL și coșULEȚUL (mai mic decât coșTOBARUL) sunt dă cyoj' dă brad’.

791. o pune la putină. îi dă sare.
928. o pune pă māsă ș-o tăje ș-o făce fālji, o sāră ș-o pune la putină.
[1997]. *tulúm* 'burduf', *băcǎfă* sau *căccă* 'putină' [pentru Telemea].

02	ISTROROMÂNI
	?
010	AROMÂNI
	gale
012	MEGLENOROMÂNI
	putină

Fig. 1

Fig. 2

III. În unele puncte informatorii au precizat care este forma putinii : e ca în fig. 1 în punctele 29. 64. 76. 105. 848 și 876, e ca în fig. 2, în punctele 219 și 353. În punctul 876 e ca în fig. 1 sau ca un cilindru. Pentru punctul 95 vezi Pl. II, fig. 2.

UN LAPTE

[5449]

I. Întrebare indirectă : Cum ziceți la tot laptele care se mulge odată dela toată turma de oi ?

II. 141. ũ_lapte la un_cop [unitate de măsură].

229. „Cei care au oi primesc brânză, nu lapte”. Informatorul a auzit însă zicându-se lăptē (lapț).

250. „Într'un lăpcē (lapț [p]) sunt patru cūpe več”.

260. „Într'un lăpcē (lapț [p]) sunt patru lităre”.

272. „cîm mulj odătă-j ũ_lap-tē, cam 40 de litri”.

284. d'in două cūpe fac ũ_lapț (lapț [p]).

362. „Într'un lăptē sunt 3, 4 sau 5 găleț”.

784. „Sunt trej mul-sôri pe zi”.

872. „Într'ũ_lapte e o găleată (doi lapț)”.

886. „Într'o zî dă lăpte sunt trej lapț”.

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] lăpte; lapț
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 lapți; lactur

(BRÂNZĂ) ÎMPUȚITĂ
[5451]

I Întrebare indirectă.

ISTROROMÂNI	02 [v] smryliw căș
AROMÂNI	010 caș' ampuțâl'
MEGLENOROMÂNI	012 caș ampuțoi, caș cu ștrepîj, caș angîr- minișot

(OILE) NĂPÂRLESC
[5802]

I. Întrebare indirectă.

II. 29. ruž 'muri'.

172. „Înnăpîrlăsc^v găinile”.

250. [*] vita năpîrlăsc^e. Un subiect ocazional din Indol a răspuns: [oile] năpîrlăsc^v.

279. „O pierd [lâna]” oile mai slabe.

284. „d^e vârsăt și când au călbază”.

[287]. ... o iū, o mēiic ōreg ‘își lea-

pădă lâna oaia care e bătrână”.

310. împăiăză ‘crește’ cēēălăltă [lâna].

514. [III] ăre paj cînd ij di tūs.

537. crēști-ū fiul di paj și...

551. „Lâna se desprinde și cade”.

705. [6] năpîrlit: numai la cai.

762. [Lâna] a mică o zvîrle pã á mărē sus^v.

ISTOROMĂNI	02 [IV] se yules
AROMĂNI	010 oile să zmulgu
MEGLENOROMĂNI	012 uoili z drăpes, lona cadi di pri ieali

769. „Lâna prindi um pod, încât se scarmănă greu”.

833. d^e slabă [când e oaia slabă] o d^e rîne.

836. „De vreo boală”.

876. dacă [oile] trăiez rău.

TUND (OILE)

[5805]

I. Întrebare indirectă.

II. 1781 da d'i ustrijem ustete [subj 4]; da d'i ustrijet

[subj 5]; da d'i ustrijat [subj 6] [d'i "pron]le
ustete 'oile'].

157. După tūz s'a mai rostit un cuvânt,
de aceea nu a fost înregistrat y du-
pă -z.

784. [*] tūz [2].

ISTROROMÂNII
02 [ɹ] strijēs; strijēs; strijeā; strijim
AROMÂNII
010 tundu [1 și 6]; tundī; tunde; tūndin; tūndi
MEGLENOROMÂNII
012 io tunt; tu tunt; ief lundi

FOARFECI (DE TUNS OILE)

[5807]

I. Întrebare indirectă.

II. [251]. s. *nójniti* "cu foarfecile".

[192]. "Cu foarfecile".

272. o *păr^oelē dē fōr^ofīc*.

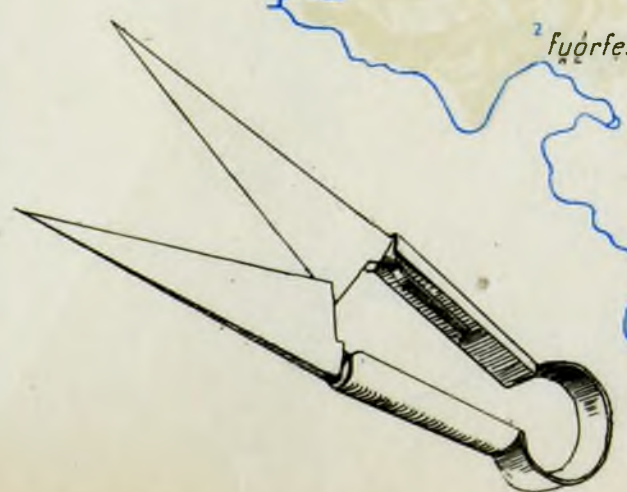
353. o *păr^oelē dē fōr^ofīc*.

514. [ɪ] *iēu zīc mai bătrîn^oēsti : fuār^ofī^ofi^osi^oli*.

682. *sī fār^ofīc anūmi di uoi*.

705. o *perēkē de ,[θ][κ] dā fuār^ofēc*.

ISTOROMĂNI	
02	[ɪ] <i>șc^oărele [a]</i>
AROMĂNI	
010	<i>foartiț</i>
MEGLENOROMĂNI	
012	<i>foarfiț</i>

TUȘINEAZĂ (OILE)

[5809]

I. Întrebare indirectă : Ce face ciobanul când tunde oile pe burtă ?

II. 2. „Când sugă mielul”.

36. „Înainte de Paști. Dacă se cufuresc, nu li se murdăresc, în felul acesta, mițele dela uger și dela coadă”.

102. „Pe la uger”.

172. „Când fată oaia, ca să poată sugă mielul”.

182. „Pe la coadă și pe la pulpă”.

219. Subiectul ocazional e fiica subiectului [I].

228. „Pe la burtă, pe picioare, pe la coadă”.

250. „Când fată oaia”.

284. pînă nu să-mpreună pînă nu fac o turmă”.

53 ?

481 —
o tuzē pă fuălē

105 #
76 o tuzēm pră fuălē

137 —

36 (uoiľē) să codinadă⁺

27 o tūs-o

29 să codesc [6] pri la pulpe și pri la cuade

836 o tușiniază la uđer

812 uo c#odim

848 o codim⁺

791 uo c#odinim

876 să codesc [6]⁺

877 să codim #oile 966

899 o codēște

365. „Când încep să te mulgă ; [*] is linuăsă la pulpă și se mulg greu”.

386. „Înainte de a începe mulsul”.

574. numo o tușinām pi la pulpă, pîntișile și pi la cuadă.

705. tündem pă la cuadă și puțin pă la picēre de diñapoj.

833. tușineză #oile căre-s îmbăligăte, ca să poată sugă mieii.

848. pi la uger, să fie golăș : codială.

876. iarna, după ce fată.

III. Întrebarea ar fi trebuit formulată așa : După ce fată oaia, ca să poată sugă mielul mai ușor și ca să poată fi mulsă oaia mai lesne, să nu murdărească cu mițele lungi laptele din găleată, se

tunde lâna, mițele, de pe la uger. Cum ziceți, ce face atunci ciobanul cu oaia ?

ISTROROMÂNI

02 [IV] io â strijēs pre fole; noj strijim.

AROMÂNI

010 suelū oile la pântică

MEGLENOROMÂNI

012 tundi sup_șali

ISTROROMÂNI

02 [IV] io â strijēs pre fole; noj strijim.

AROMÂNI

010 suelū oile la pântică

MEGLENOROMÂNI

012 tundi sup_șali

SCĂRMÂNĂM (LÂNA)

[5819]

I. Întrebare indirectă și prin gest : Ce faceți cu lâna după ce s'a uscat, când faceți așa ?

II. 29. când o douscăm.

182 „scărmănam se zice în Muntenia”.

192. noi n-o scărmănam, la mașină să scărmănă ; [v] făcăm și sărici în lumpp vekî, [atunci] o scărmănam.

219. [*] ca s-o poț foșăului "dărăci".

260. trăzēm. păru d'înj_căre să tōrșe urzala.

1366. „scubette cu mănile, cistritte cu mănile sau cu pieptenii”.

414. tupa "după" s-o uscăm.

705. „aștērnem o rogojină

sau un polog și pūnem cite-o lînă pã dîsu ș-o lūom

la scuturătî c-un băl,

apoi o scărmănam puțin cu mănile.”

53. a scărmănat-o [perf 4]

14. da ia razdrânca [subj 1]

scărmănam

137. cēșla [3]

scărmănam

23. scărmănam cu mînili

scărmănă [3]

125. cēșe [3] vlnu [accentul pe]

skermenem +

836. scărminam

762. [R] u lăsăm și să usucă ș-o lôm d-acolo

și o dūcem la p'ēptenî ; [v] o scărmănam [imperf 4] ș-u dam în p'ēpten_dă cîlî.

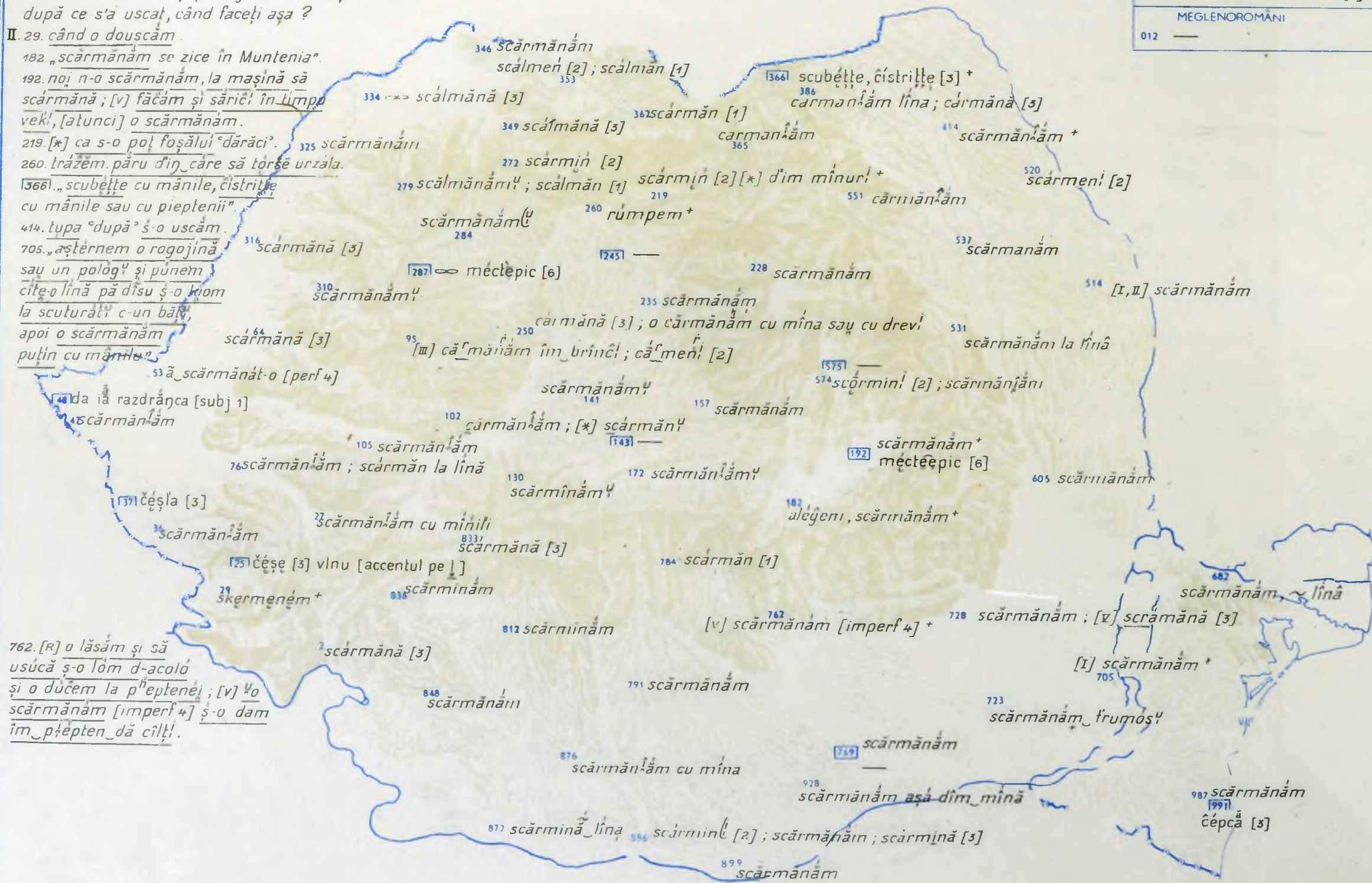
scărmănă [3]

848. scărmănam

876. scărmănam cu mîna

877. scărmină lîna 856. scărmin [2] ; scărmănam ; scărmină [3]

899. scărmănam

ISTROROMÂNÎ	
02	[iv] scubirem lăra
AROMÂNÎ	
010	scarmin [1] lîna, s-cură [3] lîna di scālă
MEGLENOROMÂNÎ	
012	—

RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA : CUM SE NUMEȘTE UNEALTA PRIN CARE TRECEȚI LÂNA PRIMA DATĂ ? [5821]

ISTOROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	pulumarki

I. Întrebarea ca în titlu.

II. 130. „nic nu dicē : pēntru lînă, ci numai: kēptini, ă făcūt în kēptin.”

141. cu dinți niărunt : o făcernu-n țēpten, țēpten de lînă.

172. „lîna ă de bătială, [κ] de bătatură se dă prin kēptenței. foarte rar se mai găsec.”

182. „É un fel de mașină. Se lea gână cu mâna. [Vezi fig. 5] Mai demult se întrebuițau p̄leptenei, [κ] keptenei [p].” [Vezi fig. 1.]

192. „Nu se mai întrebuițeză”

219. Subiectul ocazional e soția subiectului [I].

228. să căptănă cu čēptini

36. piēpcin [p]; piēpcen

76. piēpcēn; piēpcine

37. —

36. piēpcin [p]; piēpcen

29. piēpcin [p]; piēpcin

25. —

235. o țēptănă odala piñ țēptini ăi d'ē cilt și scoțē p̄aru, dup-ēja cănurile lē fășe piñ țēptănūș.

272. o pui in țēptin.

284. trajăm p̄aru afară d'in țēptin, rămînē șlîmu.

353. „o trag î hrebđincă, ca să scoți PĂRUL.”

705. am dărăcîl lîna.

723. scoțeam dă urzeală să torcēm supțiri.

728. darăcu [a], vezi fig. 3; kēptin'li [a], vezi fig. 1.

784. dacă vrei să faci plocăd lățos “pătură mițoasă”, o trag înti in kēpten' mari.

791. uo dărăcim cu dărăcu.

876. „dărăcu e făcut din scânduri, blănele dărăculuj”

fig. 1
Vezi și Pl. III, fig. 1.

fig. 2

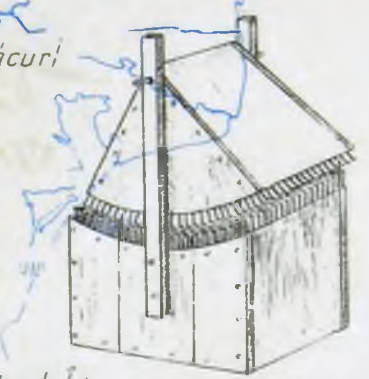

fig. 5.

Pentru fig. 3, vezi Pl. III, fig. 2 și 3, iar pentru fig. 4, vezi Pl. III, fig. 4.

III. În majoritatea punctelor unealta are aspectul celei din fig. 1. În punctele 105. 130. 141. 157. 172. 192. 250. 260. 279. 349. 769 și 833 unealta e ca cea din fig. 2. În punctele 682. 791. 812. 848. 872. 876. 886. 899. 928 și 987 unealta e ca cea din fig. 5. În punctul 346 e ca cea din fig. 4. În punctul 182, ca cea din fig. 5.

PIEPTĂNĂM (LÂNA)

[5823]

I. Întrebare indirectă : Ce ziceți că faceți cu lâna când o treceți prin unealta despre care am vorbit înainte [vezi h. precedentă] ?

II. 172. făcēm lîna-n kēptenėj [vezi răspunsul de pe h. precedentă] ; o kēptănăm : "o trecem a doua oară prin piepteni".

310. lușăm pāru și drūgă [a] : să lăptănă [3].

353. să lăptănă cu căsălă guba "sarica" după ce a fost țesută, ca să scoată (scărmănăm cîlții) tă mițele lungi, să fie mițoasă".

537. o keptănăm acasă î fușalaj.

605. keptănăm lîna sau cîmpă sau cîlț.

705. [o] am kēptănăt.

728. întăi puț [2] lîna-n dărăc și de-acolea keptănăm cu keptin'li.

848. "dărăcîm lâna, pjeptenăm cînepa".

o lăptănă [3]

an lēptănăt-o

ia i minăla [perf 3] na darăca

am pjepcinăt-o ; pjepcenă [3]

am cēptănăt

să pjepcenă [3]

grebena [3] z grebenama

să pjepcină pjepcenăm

vlăci [3] z grebenam

o pipcinăm, scuăcim per

o pjepcină [3]

886. [R] o ducem la dărăc "mașină de dărăcîl".

o pjepcină [3]

o dărăcîm

o dărăcîm

dărăcîm

[v] o da [imperf 3] la dărăc dă rudari, [κ] ursari

[v] îrjîjă [imperf 3] cu pjeptenîj ; [R] o dăm pîn dărăc

o dărăcăm, "apoi" trăgăm cu pkeptene [imperf 4]

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI u trag [1] pi kapșan acasă
012	MEGLENOROMĂNI s-trăpeaști [3]

PĂR (LÂNA CEA MAI BUNĂ)

[5835]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți lâna cea mai bună, care are firul mai lung ?

II. 76. „I se zice pîăr dacă-i tuârsă”.

130. „lînă pârșasă e cea turcănă, cea țigăre ‘țigăe’ e scurtă, cea stogoșe e mijlocie [ca lungime]”.

219. [*] frunța-i pâr.

833. „Lână d-ă lățoșă se numește lână lungă”.

III. Întrebarea ar fi trebuit pusă astfel : Când pieptănați lâna în piepteni, cum numiți partea aceea a lânei pe care o scoateți din piepteni și care are fire mai lungi decât lâna măruntă rămasă în dinții pieptenilor ?

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI arudă
012	MEGLENOROMĂNI

ha mai pârșasă, pâr [a]
o meיעneç vîlõ, o sâlõșșo

câieri

lînă aleasă
plas

DĂRĂCEȘTE LA MAȘINĂ (LÂNA)

[5830]

02	ISTROROMÂNI
	?
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

I Întrebare indirectă.

II. 2. [La] mășină di pepcinăt la lina.

- 27. „Se dărăcește la mășină, în alte părți”.
- 29. „Se dărăcește la meșine pîntru lina”.
- 47. duse [lana] la pjepecnuș.
- 76. o dusem la mășină...
- 95. la albac^y [comuna Albac].
- 105. o dusem la mără.
- 141. duc lina la mașină s-o făcēm.
- 172. huḡu (huḡ^y [na]) o scărmă-nă, marșina o făcē cajerⁱ.
- 182. „MAȘINA și tuărcē sau numai dărăcește și face cajer, după dorința mușterului”.
- 192. „Cea care scărmă-nă se numește scărmănoare”.

- 192. o moșinām feșulic 'la mașină o piaptăna'.
- 235. o dusem la mașină [sau] la țeptănuș.
- 250. o duq la moșină : cărmănoare 'dispozitivul care scărmăna'.
- 310. Subiectul ocazional e un intelectual. Astfel se explică pronunțarea de.
- 414. „[La] mașină di scarmanăt. Lina se lucrează de obicei acasă”.
- 514. [I] la fabrică, [I] scărmănoare.
- 520. la marșină, marșină di tras lina.
- 531. nu duc tuăti fumēli la mașină
- 551. [La] mășină.
- 574. dusem lina la mașină, [așa i se

- spune] pe domnieste; drevuituare, pe prostiește.
- 605. [La] keptănoari sau mașină di keptănat^y.
- 682. la tұлcā.
- 723. mașină dă lina.
- 728. ne ducem cu lina la fabrică.
- 784. [La] fabrica dă lina.

TORC

[5839]

I. *Întrebare indirectă și prin gest.*

II. 53. „*tuorțe pârul 'lâna cea mai bună', îndrugă canura*”.

76. *să tuârse dă urdălă, dă ponevi, dă cotrință.*

îndrugăm pîntru ponevi, pîntru subț, obijețe

182. „*Pârul se toarce la furcă, iar știmul la roată*”.

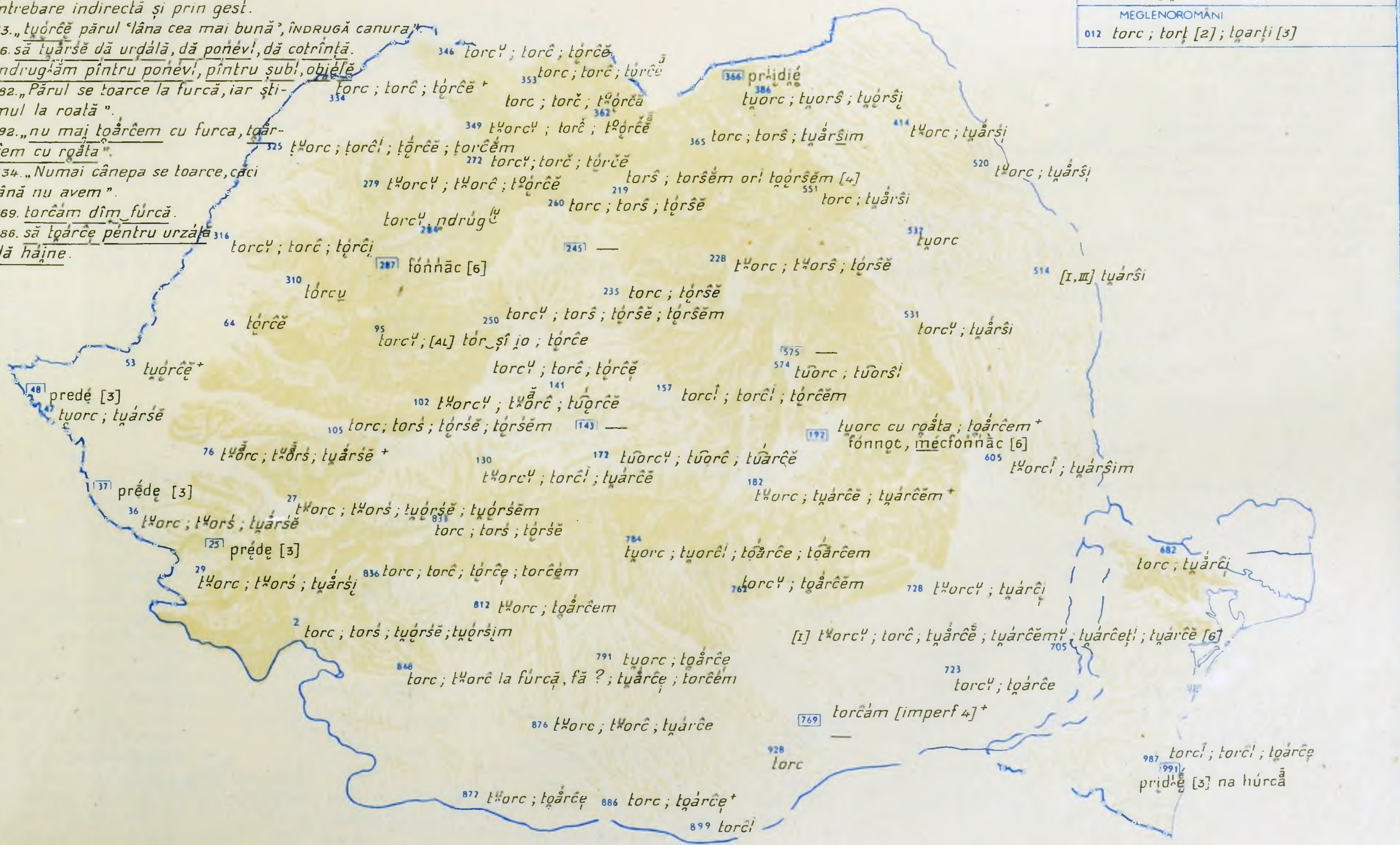
192. „*nu mai toarcem cu furca, toarcem cu roata*”.

334. „*Numai cânepa se toarce, căci lână nu avem*”.

769. *torcăm dim_furcă.*

886. *să toarce pentru urzale dă hăjne.*

ISTROROMĂNI
02 [IV] tuorc ; tuorci [2] ; tuorțe [3]
AROMĂNI
010 torcu [1]
MEGLENOROMĂNI
012 torc ; torț [2] ; toarți [3]

ROATĂ DE TORS

[5844]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți unealta aceea cu care toarceți apăsând cu piciorul?

II. 95. *am văzut torcîn cu roță la țară* 'la câmpie'.

[192]. *Cu cea care se numește fonokêrêc se toarce băteala, cu cea numită [*] rocco se toarce urzeala.*

228. „Sunt puține în sat”.

250. „Este una singură în sat. Subiectul n'a văzut-o niciodată”.

310. „Rar are câte-o femeie”.

325. „Sunt două în sat”.

334. „Rar au”.

346. „Numai pentru tors cânepa”.

349. „A auzit că o femeie din sat are, dar n'a văzut”.

365. *au o sămă*.

386. *pintru cînipă*.

574. *au multe fumej*.

605. „Sunt vreo două trei în sat”.

728. „A fost una singură în sat”.

769. *n-are [6] la țară, n-am văzut*?

836. *torce prea rasucit*.

848. „Subiectul n'a văzut”.

ISTROROMÂNI	
02	?
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

[37] *șvâpsca ili nēmacca prēslița*

[48] *căcrăc*

[47] *fûrcă nēmțâscă*

[36] *mășină*

[25] *mașina za predene*

[29] *meșine de tors*

[2] *mășină de tors*

[848] *mășină de tors*

[872] —

[886] ?

[899] *mășină de tors*

[346] *torcătore + mașină de tors*

[362] *mașină de tors*

[349] *moșină de tors*

[272] *mășină de tors*

[279] *fûrcă cu roță*

[260] *moșină de tors*

[316] *fûrcă cu roță*

[207] *fonokêrêc*

[310] *fûrcă cu roță*

[64] *fûrcă cu roță*

[53] *fûrcă cu ruotă*

[102] *fûrcă*

[105] *mășină di tors*

[76] *fûrcă de tors cu pisôru*

[130] *ruată de tors*

[172] *mășină de tors*

[833] *mașină de tors*

[784] *mașină de tors*

[836] *fûrcă de tors la picôr, mașină de tors*

[762] —

[812] *mașină*

[791] ?

[728] *mașină de tors*

[1] [705] —

[723] *roată de tors*

[876] ?

[769] —

[928] ?

[987] *roata [a] de tors*

[991] *cicrăc*

[364] *cu iucă*

[365] *fûrcă di tors cu lisoru*

[414] *mașină di tors*

[551] *ruată di tors*

[520] *mășină di tors*

[537] *mașină di tors*

[514] *tot fûrcă-i zisim*

[228] *roță de tors*

[235] *mașină de tors*

[250] *moșină de tors*

[531] *sucâlă*

[141] *roță de tors*

[157] *roță de tors; rote*

[574] *ruată de tors*

[192] *roată de tors băteala, roțiță de tors urziăla*

[605] *fônokêrêc, [*] rocco + mașină di tors sau torcături*

[682] *fûrcă, mașină di tors*

DRUGĂ

[5851]

I. Întrebare indirectă și prin gest: Cum numiți fusul acela mai mare și mai gros cu care femeile torc așa? (Arătam cu creionul cum țip femeile drugă.)

II. 2. stran "cergă".

29. „Se îndrugă tot cu fusul”.

47. „Cu ea adun băcăla”.

64. oliacă-i mai mare [decât fusul obisnuit].

102. „Se îndrugă tot cu fusul”.

130. „drugă se numește fusu dela

hóră (hór-ă [p]) "răsucitoare (cu care se răsucește ața, etc.)”.

141. „Se îndrugă tó cu fusul”.

219. „Mai lungă ca fusul și are

roată în capăt, ca să fie mai grea”.

250. fuz de tors canurii,

[*] fuz de-ndrugat”.

284. Informatorul evita

cuvântul drugă. se pare de răs.

48. mahallé

47. drugă; druz +

137. drújnița

76. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

27. drugă; druz

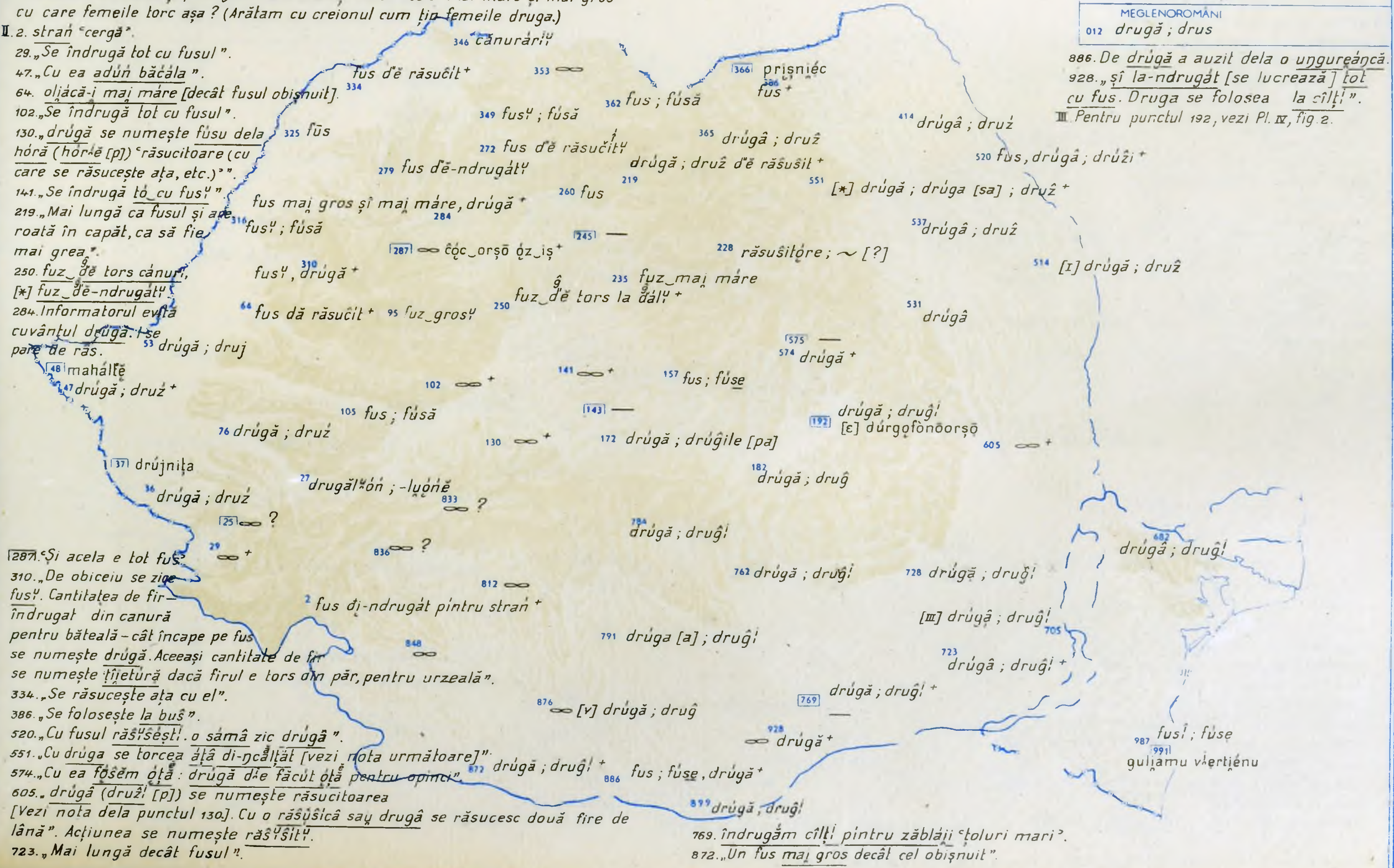
27. drugă; druz

27. drugă; druz

ISTROROMÂNI	
02	?
AROMÂNI	
010	drugă [a]; druđi
MEGLENOROMÂNI	
012	drugă; drus

886. De drugă a auzit dela o ungureanță.
928. „și la-ndrugat [se lucrează] tot cu fus. Drugă se folosea la cilti”.

III. Pentru punctul 192, vezi Pl. IX, fig. 2.

287. „Si acela e tot fus”.

310. „De obicei se zice fusul. Cantitatea de fir îndrugat din canură pentru băteală - cât încape pe fus se numește drugă. Aceași cantitate de fir se numește țijetură dacă firul e tors din păr, pentru urzeală”.

334. „Se răsucește ața cu el”.

386. „Se folosește la buș”.

520. „Cu fusul răsusești. o samă zic drugă”.

551. „Cu drugă se torcea ața di-ncălțat [vezi nota următoare]”.

574. „Cu ea foșem oță: drugă dăe făcut oță pentru opinci”.

605. drugă (druđi [p]) se numește răsucitoare [Vezi nota dela punctul 130]. Cu o răsucică sau drugă se răsucesc două fire de lână. Acțiunea se numește răsuseșit”.

723. „Mai lungă decât fusul”.

769. îndrugăm cilti pintru zăblăji "țoluri mari".

872. „Un fus mai gros decât cel obișnuit”.

ÎNDRUGĂ
[5853]

ISTROROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

I. Întrebare indirectă și prin gest.

II. 29. Vezi nota dela h. precedentă.

47. Luârsēm băcālă, pîntru șubi, cu druga.

53. „Toarce gros, ținând druga în sus.”

141. bătătura ‘băteala’ o-ndrugăm, făcēm

așe [arată cum se ține fusul în sus].

182. „Pentru țoluri.”

192. dă sârică.

250. Subiectul obișnuit susține

că numai la munte se zice

ÎNDRUGĂM.

284. păru-l țorcēm, știm

il îndrugăm, făcēm hir

gros.

362. dă cîrgă.

514. [ɪ] tot tors sâ kămă.

574. Vezi nota dela răsucēște, îndrugă din cîjēr țorcēm-sus, îndrugăm

h. precedentă.

51. îndrugă; îndrúj; îndrúg+

47. îndrúg; îndrúz+

76. îndrúg; îndrúz

36. îndrugăm

27. răsușim

29. îndrúg dă stran+

605. Subiectul a auzit

cuvântul dela niște maici.

682. îndrugătură [subst]

705. „Când se îndrugă, pala de

cănurică se ține în mîna stîngă, fără

furcă, iar druga în mîna dreaptă.”

728. sučēști cînura cu druga, ținând-o

în sus, pentru ciorapi și flaneri. Când se

toarce gros, pentru covoare și scoarțe, se zice

că se îndrugă.”

769. îndrugăm, cu fusu, dă bătătura. Vezi nota

dela h. precedentă.

791. îndrúg dă dimij: îndrugătură [subst].

812. îndrugăm știm cu fusu.

872. țoărce cu druga gîburî de cînepă.

877. țoărce cu druga+

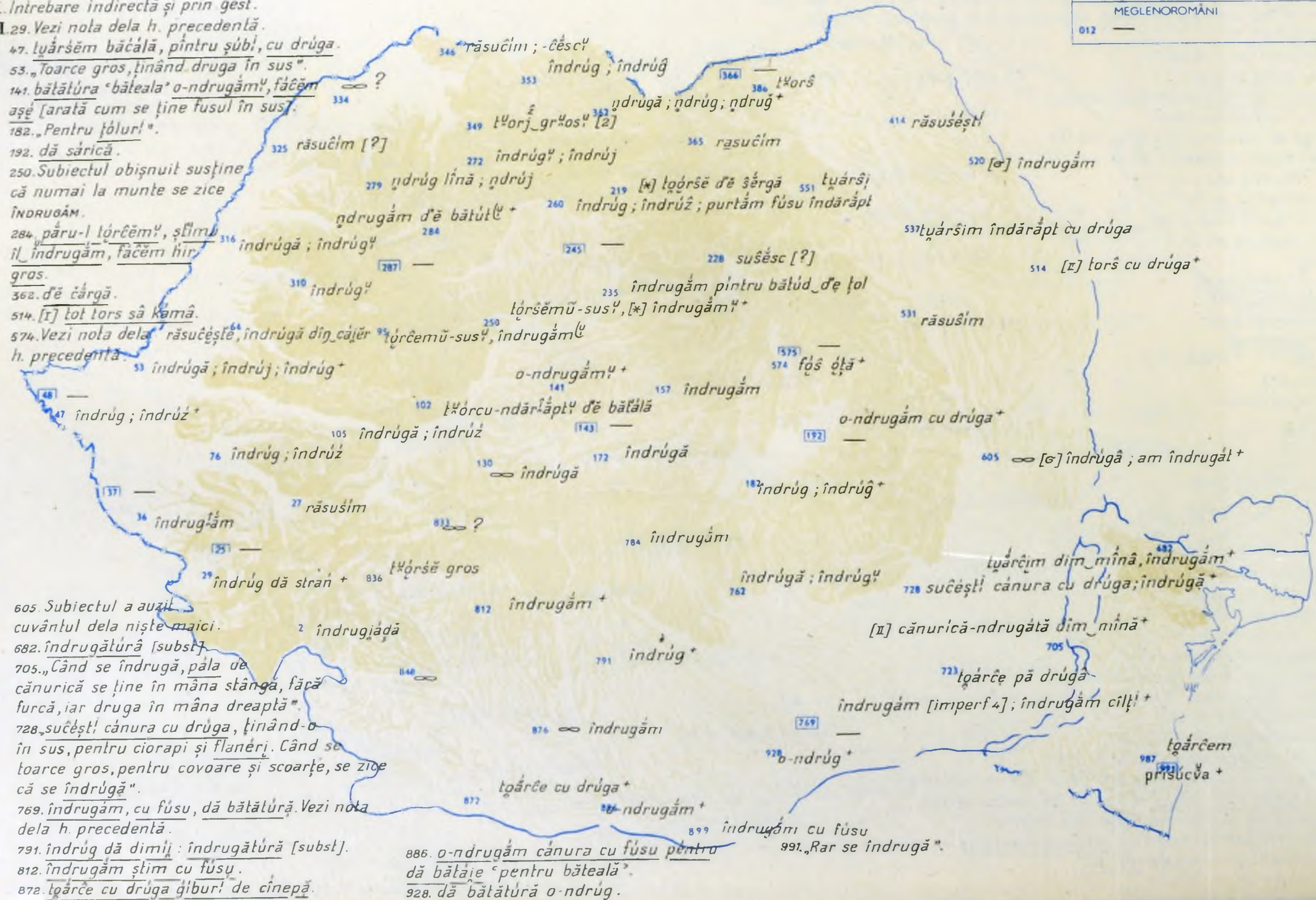
886. o-ndrugăm cînura cu fusu pentru

dă bătăie ‘pentru băteala’.

928. dă bătătura o-ndrúg.

899. îndrugăm cu fusu

991. „Rar se îndrugă.”

(FIRUL) SE SUCEȘTE
[5852]

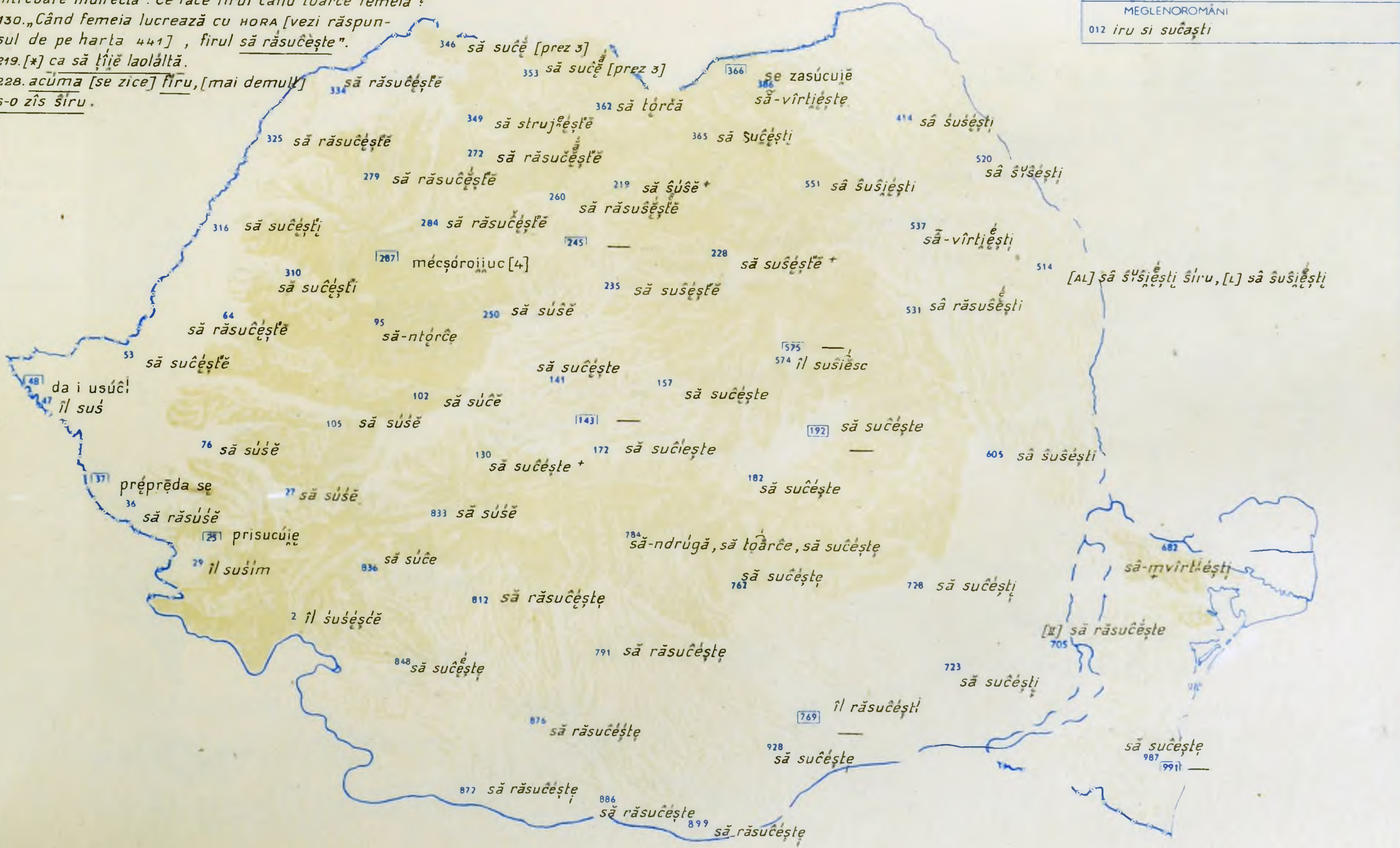
I. Întrebare indirectă : Ce face firul când toarce femeia ?

II. 130. „Când femeia lucrează cu HORA [vezi răspunsul de pe harta 441] , firul să răsucește”.

219. [*] ca să țîie laolaltă.

228. acuma [se zice] firu, [mai demult] s-o zîs şiru.

ISTROROMÂNI
02 [iv] se zasuc ^ă ă
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 iru si sucaști

(FUSUL) SFĂRAIE
[5856]

I. Întrebare indirectă.

II. [37]. Accent urcător pe r.

284. [face] sfîr ~ ~ ~.

310. [Și] topoleşti pă vatră.

346. „puşcă când se toarce fuior, când se toarce lână nu se aude”.

[366]. tac iec kit „aşa ca pisica”.

723. [face] sfr ~ ~ ~.

791. [face] sfîr.

886. [face] sfr ~ ~ ~.

ISTROROMÂNI
02 [x] brnc ^ă
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

DEAPĂNĂ PE RĂSCHITOR

[5862]

I. Întrebare indirectă și prin gest.

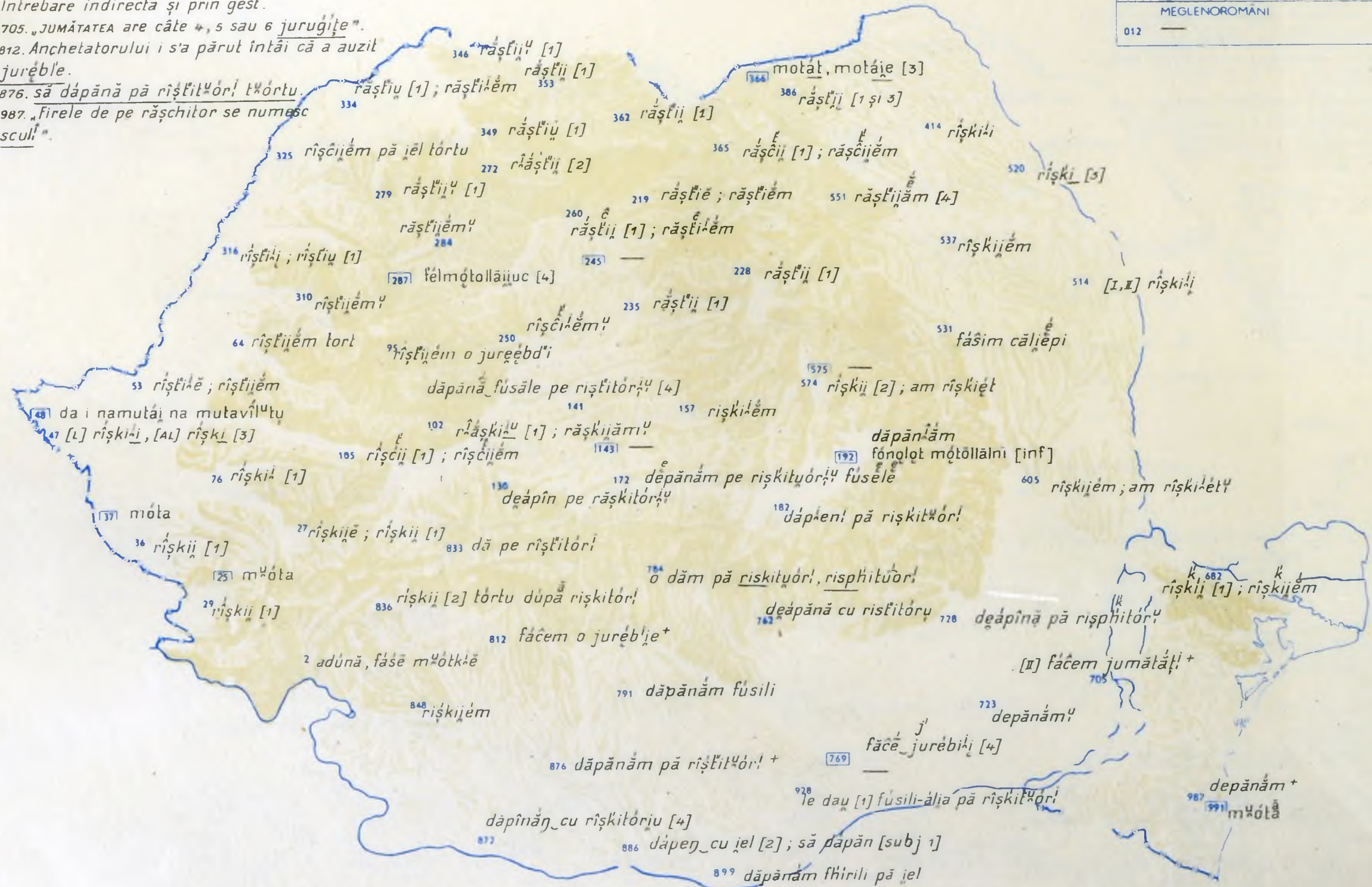
II. 705. „JUMĂTATEA are câte 4, 5 sau 6 jurugițe”.

812. Anchetatorului i s'a părut întâi că a auzit jureb'le.

876. să dăpână pă riștit'or! t'ortu.

987. Firele de pe răschitor se numesc scul'.

02	ISTROROMÂNI
	?
010	AROMÂNI
	lucređ' [1] cu dișclitorlu
012	MEGLENOROMÂNI
	—

RĂȘCHITOR

[5860]

I. Întrebare indirectă.

II 76. Vezi răspunsul de pe h. următoare.

130. „Nu se mai întrebuițează .rășchitorul, ci firul se deapănă de pe fus și se face ghem”.

Rășchitorul cel vechiu era ca o vârtelniță, răștitorî; -tore + care se învârtea vertical. Rășchitorul cel nou, de tipul 2, e adus din comuna Cincul.

172. „Rășchitorul se atârnă cu o ață de grindă”.

228. Vezi răspunsul de pe h. următoare.

325. „Cel de tipul 1 se numește rișcitor rumînesc, cel de tipul 2: rișcitor unguresc”.

334. „Cel de tipul 1 se numește

mutavîlu rișkituori

76. — +

1371 motovilo

36 rișkituori; -tuarie

25 motovilo

29 rișkitor

2 rișkitor

836 rișkitor

812 rișkituori

848 rișkitor

876 rișkitorîu [a]

872 rișkitor

886 rișkitor

899 rișkitor

răștitorî rumînesc, cel de tipul 2, cu

pene [vezi răspunsul de pe h. următoare] la amîndouă capetele, răștitorî unguresc”.

346. Vezi răspunsul de pe h. următoare.

[1991]. d-etu m-otă v-ertinată „pe care se deapănă fusele [de tort]”.

III. În majoritatea punctelor rășchitorul e de tipul 1. E de tipul 2 în punctele 130. 157. 172. 228. 346. 531.

728. Coexistă ambele tipuri în punctele 325. 334. 723.

Pentru punctele 605. 723. 728, vezi Pl. IV, fig. 1, 3, 4.

02	?	ISTROROMANI
010		AROMANI
		MEGLENOROMANI
012		

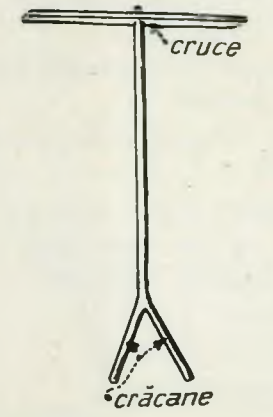

CRUCE (LA RĂȘCHITOR)

[5860 bis]

- I. Întrebare indirectă și prin gest : Cum îi ziceți la partea aceea a rășchitorului care stă așa ? (Așezam vârful degetului arătător stâng la mijlocul degetului arătător drept) Vezi și Pl. IX, fig. 1, 3, 4.
- II. 848. dă firu de dupe cuarne încrucșat.
- III. Vezi nota dela h. precedentă de subt II.

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMANI
012	—	MEGLENOROMÂNI

CRĂCANE (LA RĂȘCHITOR)

[5861]

I. Întrebare indirectă și prin gest: Cum îi ziceți la partea aceea a rășchitorului care stă așa? (Țineam degetul rășchitător și mijlociu în formă de V)

II. 130. „La rășchitorul cel vechiu”. Vezi nota dela h. 447.

334. „La cel numit rășchitor”. rumînesc.

Vezi nota dela h. 447.

682. la căpăt ari-o crăcănă.

723. ăltili și și cu două cruci. Vezi 325 căpătu cël cu crac h. 447, subț III.

728. [*] la c*ojăni [satul Gura Aminoasei Cojănu] rășchitorul are crăcane.

791. tó_cqărne. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

III. Vezi nota dela h. 447, subț III.

Vezi desenul dela h. precedentă și Pl. IV, fig. 1, 3, 4.

02	?
	ISTROROMĂNI
	AROMĂNI
010	citale
	MEGLENOROMĂNI
012	—

ROST (LA RĂȘCHITOR)

[5863]

I. Întrebare indirectă : Cum se numește locul unde se încrucișează firele pe rășchitor ?

II. 172. „N'are nume”.

235. acolo să fășe rōstu.

574. „În crūșe se pune o ață, ca să despartă firele : oță șo diŋ crūșe”.

605. acolo [la crăcane] să făși rōstu.

682. am depănat în crūci.

705. „Acolo sunt firele încrucișate”.

836. „În alte părți se face motcă cu rōst”.

886. are r'ost.

III. Vezi figurile 1, 3, 4 dela Pl. IV.

02 ?	ISTROROMÂNII
010	AROMÂNII
012	MEGLENOROMÂNII

VÂRTELNIȚĂ

[5867]

I. *Întrebare indirectă.*

II. 27. *Subiectul ocazional e din satul vecin Var.*

157. LEANCA se învârtește vertical ; se deapănă bumbac cu ea .VÂRTELNIȚA e mai mică și se învârtește orizontal ; cu ea se deapănă lână și fuior.

310. dăpănăm tortu pã vârteľniț.

386. dăpănãm.

836. adunãm mșotkele pe vârteľnițã.

876. pentru dăpãnãt t.ort.

III. *În punctele 2. 27. 29. 47. 102. 105.*

130. 157. 172. 192. 705. 723. 728.

762. 769. 784. 791. 833. 836.

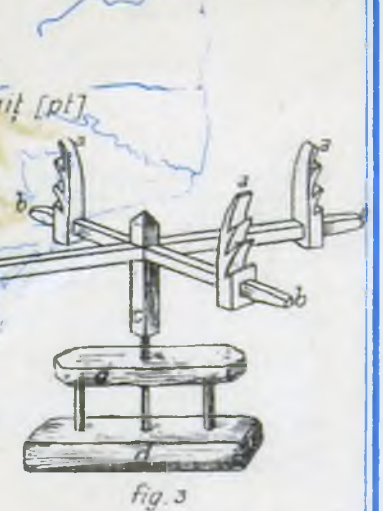
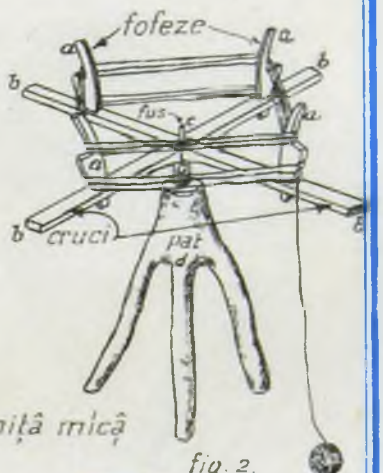
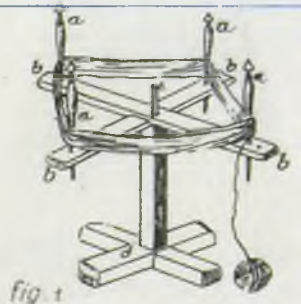
872. 876. 886 vârteľnițã e

ca în fig. 3. În celelalte

puncte vârteľnițã e

ca în fig. 1 și 2.

ISTOROMĂNI	02	?
AROMĂNI	010	aneme
MEGLENOROMĂNI	012	vârteșli

- a) fofeze (fuse)
- b) cruci
- c) fus
- d) pat

FOFEZE (LA VÂRTELNIȚĂ)

[5868]

I. *Întrebare indirectă*: Cum numiți părțile acelea dela vârtejniță care sunt însemnate pe chipul acesta cu o ? [Vezi fig. Nr. 1 dela h. precedentă.]

II. 27. *fusă o "ori" patru bice.*

29. *punim patru fusă cînd punim motca s-adunăm.*

36. *dă liemn.*

53. *"Sunt niște bîle".*

105. *"Ori, în loc de bice, se pun fusă".*

769. *Înig fusă în găurili-elia, că să-ntizi sculu.*

791. *"În unele case se pun pu- peneți mai fuse obișnuite, nu coace".*

833. *nește cune d'ē liemn ur nește fusă.*

836. *fusă sau [se pun] cîrlige.*

848. *Bătele sunt curbe spre exterior.*

53. *pîeni d'ala vârtejniță +*

105. *bice +*

76. *bicili d'la vârtejniță*

26. *cune +*

27. *patru bice +*

833. *cune d'ē liemn +*

836. *cîrlige +*

812. *coace*

876. *noi fusă pun-ent.*

886. *"Sau se pun fuse".*

III. *În loc de fofeze se întrebunțiază fuse obișnuite, de obicei stricate, și în 2. 47. 102. 130. 157. 172. 192. 705. 723. 728. 762. 784. 872. 899. 928. 987. Vezi notele dela 27. 29. 105. 769. 791. 833. 836. 876. 886. Vezi nota dela h precedentă de subt III.*

848. *bite, bitele vârtejniți +* 791. *coace; coacă [s] +*

876. *+*

886. *coace +*

ISTROROMÂNII	?
AROMÂNII	—
MEGLENOROMÂNII	—

CRUCI (LA VÂRTELNIȚĂ)

[5869]

- I. Întrebare indirectă : Cum numiți părțile acelea ale vârteelniței care în chip sunt arătate cu litera b ? [Vezi fig. 1 dela h. 451.]
- II. 157. „Cele dela leaṅcă [vezi răspunsul dela h. 451] se numesc cruci : crucile”. 574. crușe se numește partea centrală.
- III. În unele puncte informatorii au repetat răspunsul reprodus pe h. 451.

	ISTROROMÂNI
02	?
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

FUS (LA VÂRTELNIȚĂ)
[5870]

I Întrebare indirectă: Cum numiți partea vârtelniței arătată în chip cu litera c? [Vezi fig. 1 dela h. 451.]

II. 157. „LEANCA [vezi h. 451] are sul: sulu la leancă”.
219. „Vârtelnița n'are fus ca cea din chip ci un cuiu care intră în cruci”. [Vezi fig. 3, h. 451.]

605. La vârtelnița mare, fusul se învârtește ca la cea din fig. 1 (h. 451).
La cea mică, fusul e imobil ca în fig. 2 (h. 451).

784. stă-loc. [Vezi fig. 2, h. 451.]

III. Fusul vârtelniței poate fi solidar cu crucile; în cazul acesta se învârtește împreună cu crucile (fig. 1, h. 451). Astfel e în punctele 235. 520. 531. 605. În ce-

lealte puncte fusul e solidar cu patul, deci e imobil, și crucile se învârtesc într'un cuiu (fig. 2 și 3, h. 451).

02	?
010	—
012	—

SUCALĂ

[5873]

I. Întrebare indirectă.

II. 47. sucălă—fig. 1, socîrt—fig. 5, Pl. IV.

64. cocîrc—fig. 5, Pl. IV.

130. ruată de țayl—fig. 5, Pl. IV.

157. rotă de țeg—fig. 5, Pl. IV.

172. ruata de depănat—fig. 5, Pl. IV.

182. „Se fac țevi la roata de tors”.

192. Ca la punctul 182.

537. lietcă—fig. 5, Pl. IV.

574. țoc țăz cu sucolă sau cu ruata de tors : în loc de

fus se pune o țevă.

705. [I] SUCALA [fig. 5, Pl. IV] are

următoarele părți : ruată,

pat, mîni [picioarele

rotii], mînjieri, rotiță,

sfuara dala ruată!

705. [II] SUCALA [fig. 5, Pl. IV] are

următoarele părți : ruată,

pat, mîni [picioarele

rotii], mînjieri, rotiță,

sfuara dala ruată!

705. [III] SUCALA [fig. 5, Pl. IV] are

următoarele părți : ruată,

pat, mîni [picioarele

rotii], mînjieri, rotiță,

sfuara dala ruată!

705. [IV] SUCALA [fig. 5, Pl. IV] are

următoarele părți : ruată,

pat, mîni [picioarele

rotii], mînjieri, rotiță,

sfuara dala ruată!

728. ruata di dipănat—fig. 5, Pl. IV.

762. roata—fig. 5, Pl. IV.

769. depănam cu rodănu.

784. rodan—fig. 5, Pl. IV.

812. pat : blănă jos și două picioare-așă-sus—

fig. 2. ćacîr—fig. 5, Pl. IV.

872. ćacîr—fig. 5, Pl. IV.

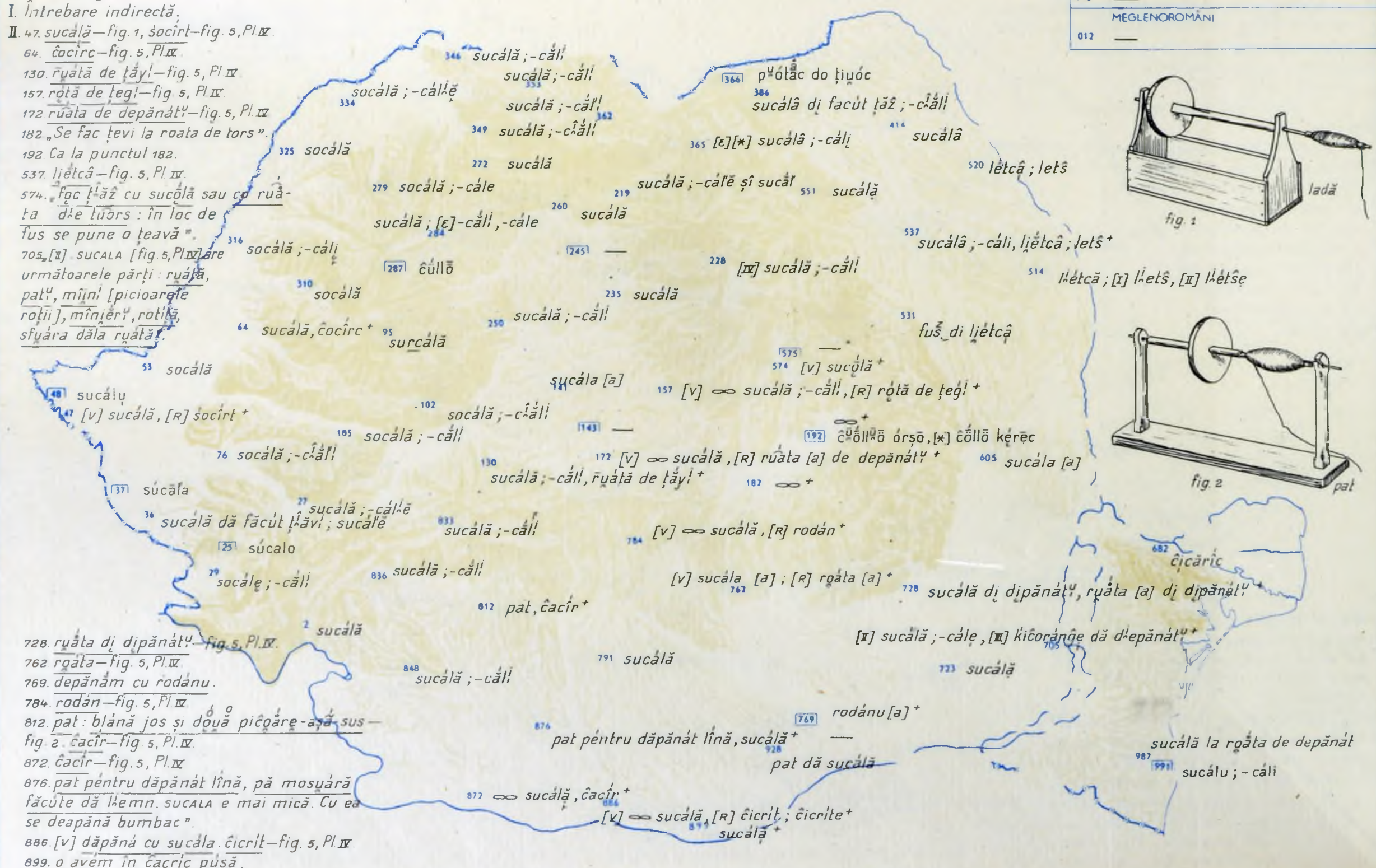
876. pat pentru dăpănat lînă, pă mosuără

făcute dă lem. SUCALA e mai mică. Cu ea

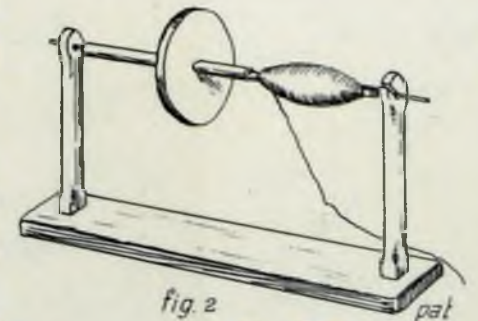
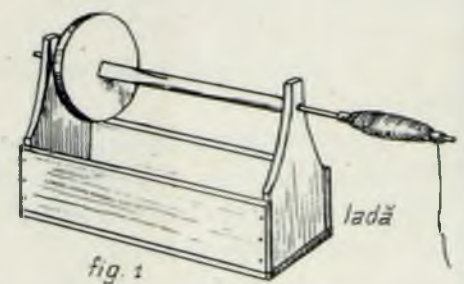
se deapănă bumbac”.

886. [v] dăpăna cu sucala. ćicrit—fig. 5, Pl. IV.

899. o avem în ćacric pūsă.

ISTROROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

LADA SUCALEI

[5877]

ISTOROMĂNI
02 ?
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

I. Întrebare indirectă : Cum numiți partea de jos a sucalei ? [Vezi figurile dela harta precedentă]

II. 27. [Sucala] îj pă t^uoblă.

29. „Se zice : jac-am spart socăla [când sparge lada sucalei]”.

47. scîndură la socîrt, lăduță la sucălă. Vezi răspunsul dela h. precedentă.

53. „Sucala stă pă patru picușore”. Vezi fig. 5, Pl. IV.

228. pentru că pe ja stă.

353. ca o lădiță.

362. ca o lăducă.

537. „pat la lîetcă, cutii la sucălă”. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

728. pkicêrili iej, adică ale roții de depănare. Vezi răspunsul

53

scîndură, [κ] lăduță +

76 lada socăli

36 lădicuța dă tînut t^uoblă + la sucălă

79 socăla +

2 lăduța sucăli

762. „zgebuleț la roată”. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

784. tălpa la rodan. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

812. Vezi nota dela h. precedentă.

876. Picioarele sunt fixate pe blană.

886. „La cicrit”. Vezi h. precedentă.

III. În unele puncte sucala nu are ladă.

872 [stă] pe lémne
856 um pa^d dă lémn, o blană dreăptă +
899 două lémne

SCROBIM (URZEALA)

[5881]

I. *Întrebare indirectă: Ce faceți cu urzeala, ca să nu se roadă de spată?*

II. *2. când îi cușordă, când îi urdit di-i gata.*

53. *lina o scrobești.*

95. *mijim tortul.*

102. *cin urzim cinipa.*

105. *numa cinipa o scrobim.*

141. *bumbacu nu să mijeste; numa fujoru, fără dacă pui u hir de bumbac ș-ún^u de fujor, ap-ala-l mijestli.*

157. *mijim cinepă. [Bumbacu] il innălgim, il herbem: u pūnem pe iarbă verde de mai multe ori-m, mai multe zile tot pe-o parte.*

182. *cu apă fiartă și cu puțină cără și cu mălai.*

219. *la de fujor, la cinepă.*

228. *„Bumbacul cel nerăsucit il întăresc alte părți”.*

235. *când îi mestecat cu cinepă.*

250. *cu kefe „perie”, tortu de cinepă.*

260. *numa tortu-l mijim.*

272. *tortu de cinepă il mijăștli.*

279. *„Numai tortul”.*

316. *tortu să mijăștli.*

325. *tortu.*

334. *tortu.*

346. *„Tortul il perijem”.*

349. *„Firele”.*

353. *lăra*

362. *tortu.*

365. *ungim cu lapți numa t^urtu cari-i di iin.*

386. *„Tortul de cânepă și de in”.*

414. *numa t^urtu di cinipă il mijim.*

514. *numa burăzicu.*

520. *cinipa [o] mijăștli.*

537. *numa cⁱ fășim di cinipă.*

ISTOROMĂNI	02	?
AROMANI	010	—
MEGLENOROMĂNI	012	—

551. *„Cânepa”.*
 574. *„Când toarce saci, etc. de cânepă. Bumbacul nu se mânjește, ca să nu să belișcă”.*
 682. *[Cu] apă fiartă, o mină di făină di piini.*
 769. *cu mălai.*
 833. *„Natra de cânepă, cu o perie”.*
 899. *cu mălai și cu făină ș-cu apă.*

PĂPUȘI (DE BUMBAC)

[5878]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți legăturile mai mari din pachetul de bumbac ?

II. 235. „1/4 de pokēt se numește ō^m font”.

414. pātu ocă-i um_paklēt.

520. păpūș di șăpti la kilā și di uopt.

682. felemjēn ‘bumbac pentru urzeală’;

bumbac : cări bătīm.

705. pātu ocă la um_paklēt’.

ISTROROMÂNII	
02	[ix] <i>ștrēhe</i> [s] ; <i>doo ștrēh</i>
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	<i>jireagă</i>

FUSUL URZITOAREI

[5883]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți bățul din mijloc al urzitoarei?

II. [48]. na c'olcîta [se urzește] pe pari.

157. „Sunt două feluri de urzitoare: urzitor! pe kiçore sau pus în grindă”.

365. „Fusul nu se învârtește”.

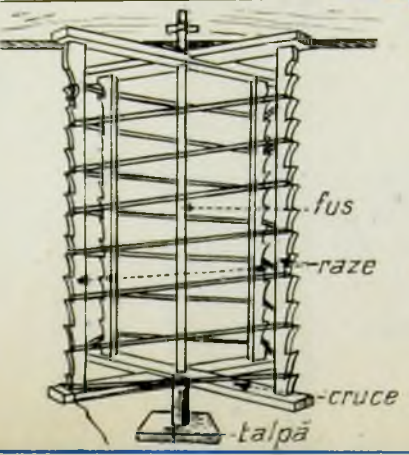
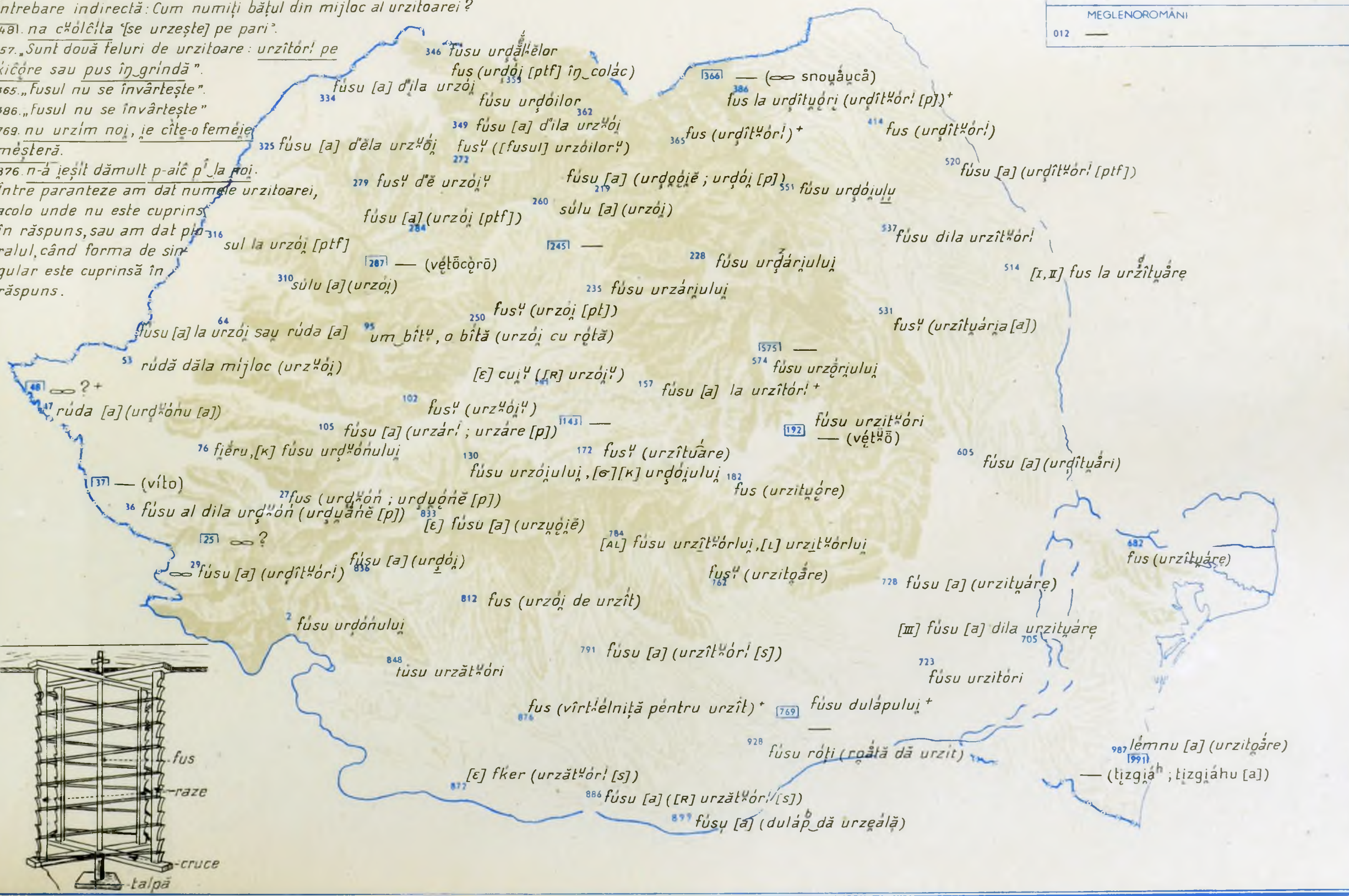
386. „Fusul nu se învârtește”.

769. nu urzim noi, je cite-o femeie meșteră.

876. n-ă ieșit dămunt p-aic p' la noi.

III. Între paranteze am dat numele urzitoarei, acolo unde nu este cuprins în răspuns, sau am dat pluralul, când forma de singular este cuprinsă în răspuns.

ISTROROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

CRUCI (LA URZITOARE)

[5884]

I. Întrebare indirectă și prin gest : Cum numiți cele patru lemne dela urzitoare, două sus și două jos, care stau așa, în cruce ?

II. 53. „De obicei și la mijloc este o pereche de brîncări”.

III. Vezi fig. dela h. precedentă.

02	ISTROROMÂNI
?	?
010	AROMÂNI
—	—
012	MEGLENOROMÂNI
—	—

RAZE (LA URZITOARE)

[5885]

I. *Întrebare indirectă: Cum numiți cele patru lemne ale urzitoarei, prinse de capetele crucilor și pe care se așează firele când se urzește?*

II. 102. „Sunt 4 fuse”.

537. *Vezi răspunsul de pe h. 461.*

899. *n-au lume 'nume'.*

III. *Vezi fig. dela h. 461.*

02	ISTROROMÂNI
	?
010	AROMÂNI
	—
012	MEGLENOROMÂNI
	—

TALPĂ (LA URZITOARE)

[5886]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți bucata de lemn de sub fusul urzitoarei ?

II. 47. [Se pun] țigle.

105. [Se pune] o cărămidă.

141. găurit o țiră la nițoc.

157. „Când se urzește în curte, urzitoarea stă pe kițore”.

192. „Capătul de jos al urzitoarei stă în scîndura podului”.

219. „Urzitoarea stă pe podule”.

228. „N'are nume”.

279. „Butuc mic”.

284. [Urzitoarea] umblă-n grindă.

310. puț acărce lemnu.

346. „E un trunchiu gros”.

349. „Cât un capac”.

414. Subiectul arată încrucișând degetele.

987. ca să nu intri-m pămînt.

III. Vezi fig. dela h. 461.

02	?	ISTOROMĂNI
010	—	AROMĂNI
012	—	MEGLENOROMĂNI

SĂ URZEASCĂ

[5897]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMÂNI
02 ?
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

SE ÎNCĂLCESC (FIRELE)

[5902]

I. Întrebare indirectă : Când nu băgați bine de seamă la urzit, ce se întâmplă cu firele ?

II. 47. când îvălieșc.

141. cînd țasă, să fac sučituri îndărăptu itălor?

310. făcăm crimpitîm pîză cî să urzeshi. zmințală-i crimpitî.

531. să mai făși cit-o strîngiță.

987. s-a-ncilcîcîț pânza.

ISTROROMÂNI	
02	[IV] se leaga
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

LEGĂM GURA PÂNZEI

[5904]

I. *Întrebare indirectă*: După ce urziți, după ce învâliți și după ce năvădiți prin ițe și prin spată, ce faceți cu firele la sulul dinainte ?

II. 2. *nodorârju* - vezi nota dela 141.

105. „Se zice că [innodând pânza] *nodă gura la dujmăh*”.

130. și ci să găă [de țesut]: *lăsăm în gura*.

141. *puj la nodorâr!* (=un dărăbăt de lemn) și *priz gura*.

157. *nodurile la pîză*.

574. *nodorâr!* - vezi nota dela 141.

02	ISTROROMĂNI
?	
010	AROMĂNI
—	
012	MEGLENOROMĂNI
—	

RĂZBOIU (DE ȚESUT)

[5905]

I. Întrebare indirectă.

II. 157. „A început să se întrebuițeze un nou tip de războiu, numit război săsăsc, cu sulurile jos; încape mult pe ele. Celălalt războiu, mai vechiu, e numit război rumînesc”.
365. „[*] stătivă = o talpă, jumătate de războiu”.

1366. E războiu de tip nou, cu sulu
cu pânză din jos.

386. „stătivă = jumătate de răz-
boiu”. Vezi nota dela 365.

414. o sâmbă diși răzbuăii
la părția famăelilor (la par-
ția famăelilor „moșierii”,
intelectualii”).

791. „argă: groapă în
pământ, patru par-

și găură-m pămînt
dă punea picerili-ij
gaură acolo”.

899. „De vreo 30 de ani nu mai
există argă”.

928. n-a fost răzbuăie [mai demult],
a fost cîcă-m pămînt (argă). cum
o hi fost, nu știu.

1991 na stăină „la războiu”.

III. Pentru punctele 219. 279. 386. 728, vezi
Pl x.

02	ISTROROMĂNI
	?
	AROMĂNI
010	—
	MEGLENOROMĂNI
012	—

TĂLPILE RĂZBOIULUI

[5906]

- I. *Întrebare indirectă și prin gest.*
- II. 365. *Vezi nota dela h precedentă.*
987. *Informatoarea a știut răspunde numai după ce a întreat-o pe mama sa.*
- III. *Vezi Pl. X.*

02	ISTROROMĂNI
	? —
010	AROMĂNI
	—
012	MEGLENOROMĂNI
	—

1) MÂNI (LA RĂZBOIU), 2) CARAFTE

[5908, 5909]

02	ISTROROMÂNI
1) 2) ?	
010	AROMANI
012	MEGLENOROMÂNI

I. Întrebare indirectă : 1) Cum numiți bucățile de lemn care sunt băgate cu capătul de jos în tălpile războiului ?
2) Dar pe cele care se încheie în capătul de sus al acestora și pe care se sprijinesc bețele care țin vatalele și ițele ?

II. 29. 1) mîinili cărî țin sulturii, 2) mîin care țin ițele.

102. În cuvântul războiulⁱⁱ - i se au de distinct, iar ⁱⁱ foarte slab.

353. 2) Sunt încrestați.

362. 1) cri-că să dîc [ε] oplⁱⁱ d'ela ca la sanie.

682. În carimur! [în partea pe care stă bățul vatalelor și al ițelor] sunt făcute creștjezur!

III. În punctele 29. 36. 47.

53. 64. 76. 95. 102. 105. 141.

157. 172. 182. 192. 228. 235.

260. 272. 279. 316. 325. 334.

346. 349. 531. 574. 605. 682. 728. 762. 769.

784. 791. 812. 833. 872. 899. 928 și 987 s'a răspuns cu un singur termen la cele două întrebări.

În punctele 2. 353. 386. 414. 514. 520. 836 și

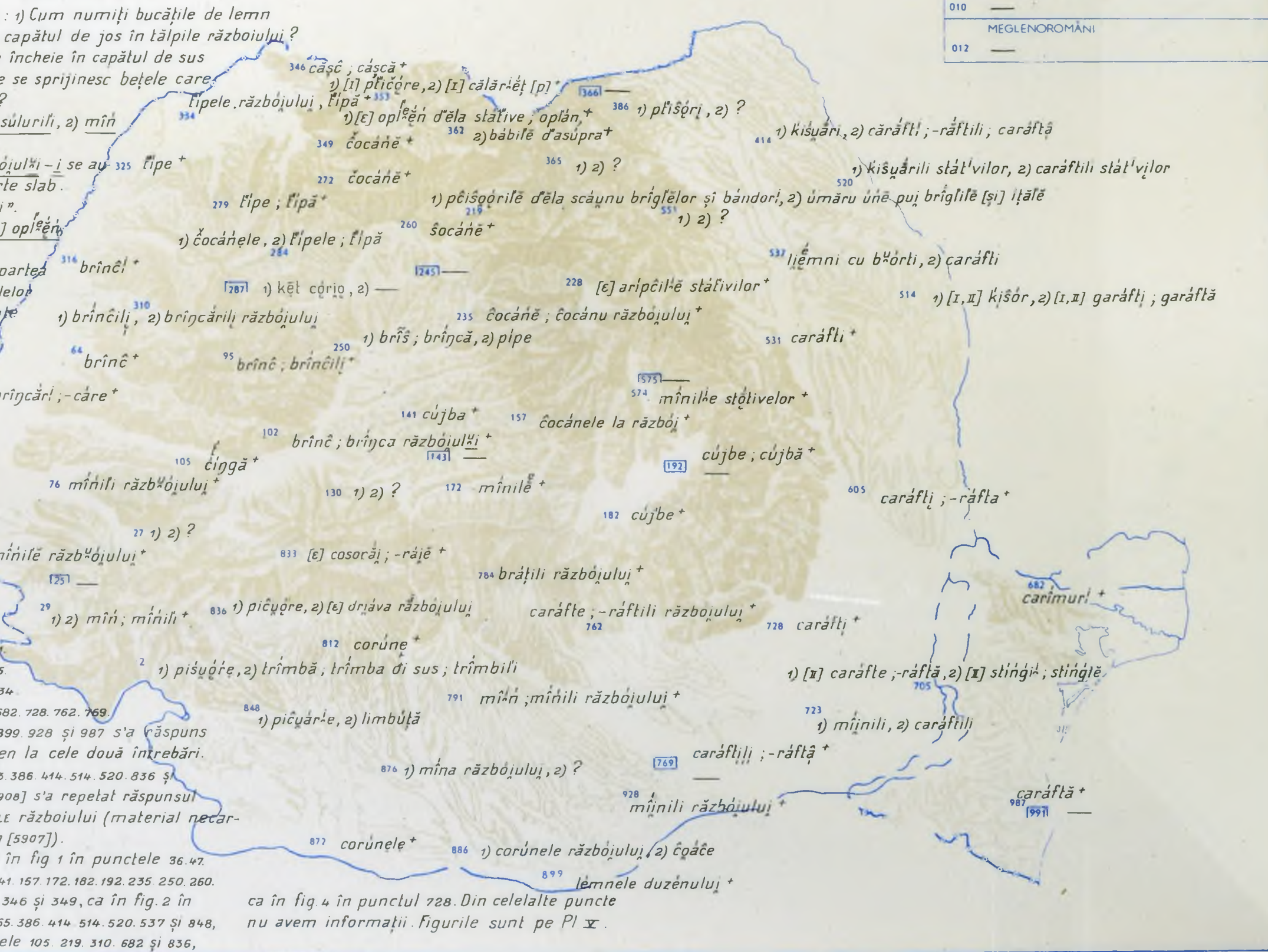
848 la întrebarea [5908] s'a repetat răspunsul dat pentru PICIOARELE războiului (material necartografiat, întrebarea [5907]).

Caraftele sunt ca în fig 1 în punctele 36. 47.

53. 64. 76. 95. 102. 105. 141. 157. 172. 182. 192. 235. 250. 260.

272. 279. 284. 325. 334. 346 și 349, ca în fig. 2 în

punctele 2. 27. 29. 365. 386. 414. 514. 520. 537 și 848, ca în fig. 3 în punctele 105. 219. 310. 682 și 836,

ca în fig. 4 în punctul 728. Din celelalte puncte nu avem informații. Figurile sunt pe Pl. X.

1) BĂTUL IȚELOR, 2) BĂTUL VATALELOR

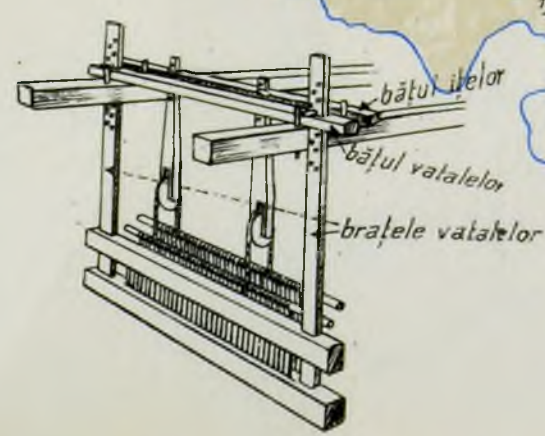
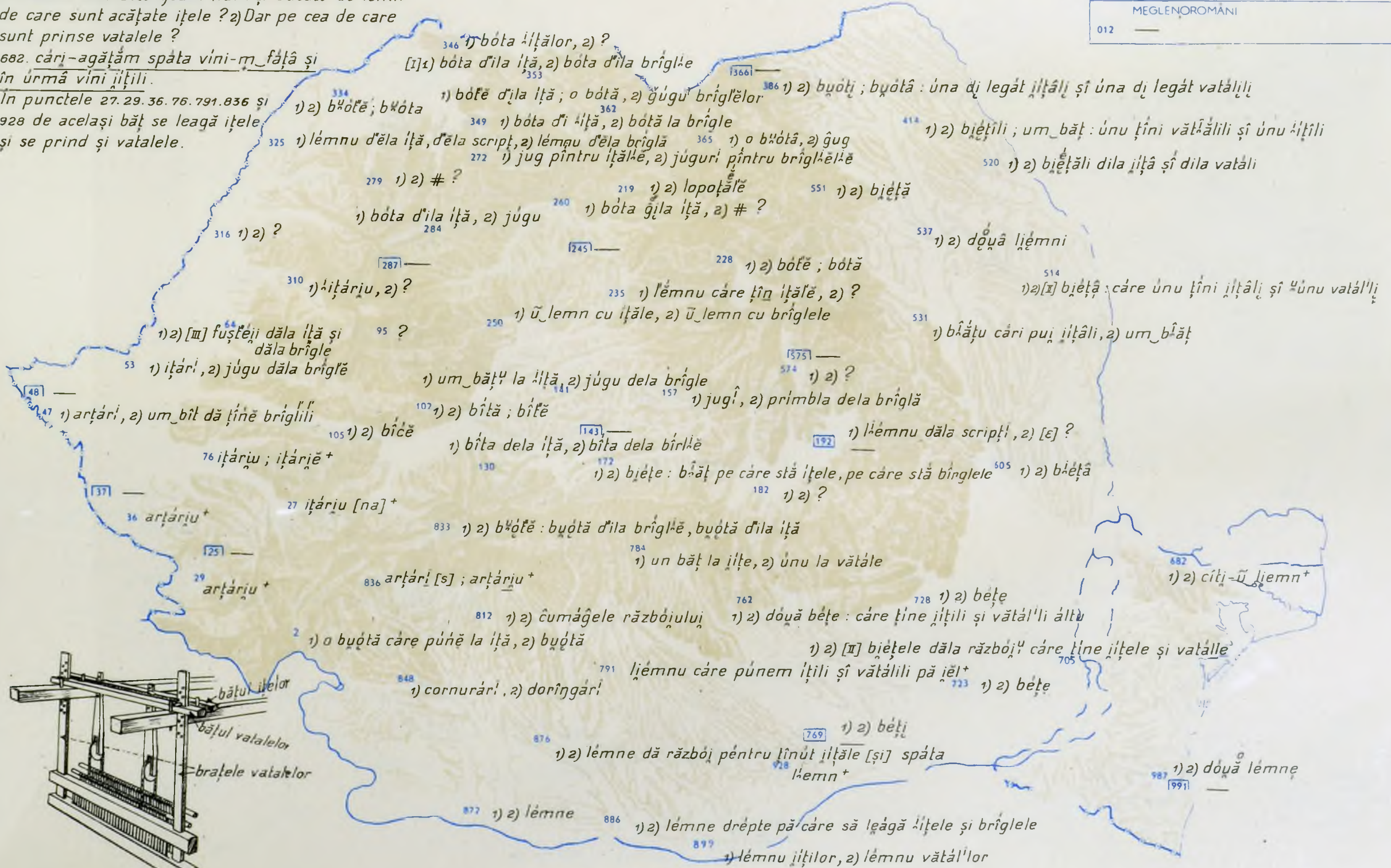
[5910]

I. Întrebare indirectă: 1) Cum numiți bucata de lemn de care sunt acățate ițele? 2) Dar pe cea de care sunt prinse vatalele?

II. 682. Cări-agățăm spăta vini-m_fățâ și în urmă vini ițili.

III. În punctele 27. 29. 36. 76. 791. 836 și 928 de același băț se leagă ițele și se prind și vatalele.

02	ISTROROMÂNI
	?
010	AROMÂNI
	—
012	MEGLENOROMÂNI
	—

- 346 1) bota ițălor, 2) ?
- [1] 1) bota d'ila iță, 2) bota d'ila brîglă
- 334 1) bote d'ila iță; o bota, 2) gugu brîglilor
- 386 1) 2) buoti; buotă: una d' legat ițăli și una d' legat vatali
- 349 1) bota d'i iță, 2) bota la brîgle
- 414 1) 2) bițili; um_băț: unu țini vătălili și unu ițili
- 325 1) lemnu d'ela iță, d'ela scripț, 2) lemnu d'ela brîglă
- 365 1) o bota, 2) gugu
- 272 1) jug pîntru ițăle, 2) juguri pîntru brîglăle
- 520 1) 2) bițăli dila iță și dila vatali
- 279 1) 2) # ?
- 219 1) 2) lopoțăle
- 551 1) 2) biță
- 260 1) bota gila iță, 2) # ?
- 537 1) 2) două liemni
- 284 1) bota d'ila iță, 2) jugu
- 228 1) 2) bote; bota
- 514 1) 2) [x] biță: care unu țini ițăli și unu vatal'i
- 287 1) ițariu, 2) ?
- 235 1) lemnu care ține ițăle, 2) ?
- 531 1) bățu cari puț ițăli, 2) um_băț
- 250 1) ũ lemn cu ițăle, 2) ũ lemn cu brîgle
- 574 1) 2) ?
- 95 ?
- 531 1) um_bățu la iță, 2) jugu dela brîgle
- 157 1) jugi, 2) primbla dela brîglă
- 48 1) arțari, 2) um_bit dă ține brîglili
- 107 1) 2) bită; bită
- 192 1) lemnu dala scripț, 2) [ε] ?
- 47 1) arțari, 2) um_bit dă ține brîglili
- 105 1) 2) bică
- 130 1) bita dela iță, 2) bita dela birle
- 172 1) 2) bițe: băț pe care stă ițele, pe care stă binglele
- 605 1) 2) biță
- 76 ițariu; ițarije +
- 182 1) 2) ?
- 37 36 arțariu +
- 27 ițariu [na] +
- 833 1) 2) bote: buotă d'ila brîglă, buotă d'ila iță
- 784 1) un băț la ițe, 2) unu la vatală
- 125 29 arțariu +
- 836 arțari [s]; arțariu +
- 762 1) 2) bețe
- 728 1) 2) bețe: care ține ițili și vatal'i altu
- 812 1) 2) cumăgele războiului
- 791 1) o buotă care pănă la iță, 2) buotă
- 548 1) cornurari, 2) dorîngari
- 791 1) 2) [x] bițele dala război care ține ițele și vatalle
- 705 1) 2) bețe
- 769 1) 2) beți
- 876 1) 2) lemne dă război pîntru lînut ițăle [și] spăta lemn +
- 987 1) 2) două lemne
- 991
- 877 1) 2) lemne
- 886 1) 2) lemne drepte pă care să leagă ițele și brîglele
- 899 1) lemnu iților, 2) lemnu vatal'lor

CHINGI (LA RĂZBOIU)

[5911]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți bucățile de lemn (de obicei două) care leagă tălpile războiului una de alta ?*

II. 95. [Este] *înjugat războiul cu lîj*.

219. *să strîng cu găvozdă*.

272. *„Războiul are numai o prîsogore”*.

520. [Se prind] *cu pîni (până [s])*.

537. *di-mpănăm stătivili*.

728. *„Se prind cu pîni”*.

762. [I] *ca să șază înkiolăți războiul, se pun două blăni dăltuile*.

791. *l-impănăm [războiul] scob*.

848. [Războiul] *să-înjugă-ro blănă brînel, [κ] lîj; lîngă*.

886. [Tălpile sunt] *îmbușate în două blăni*.

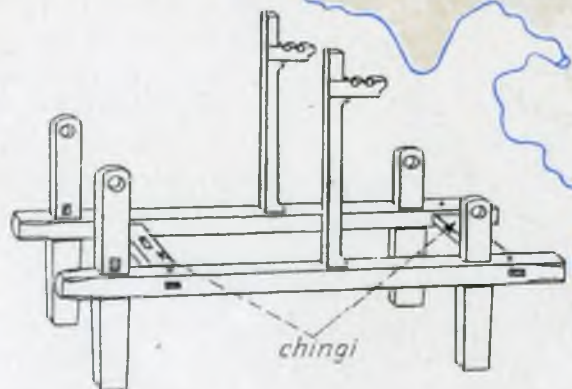
928. *blănă unde sădem*

îca dă țesem și blănă

dă pă urmă, la sul.

lîj; lîngă

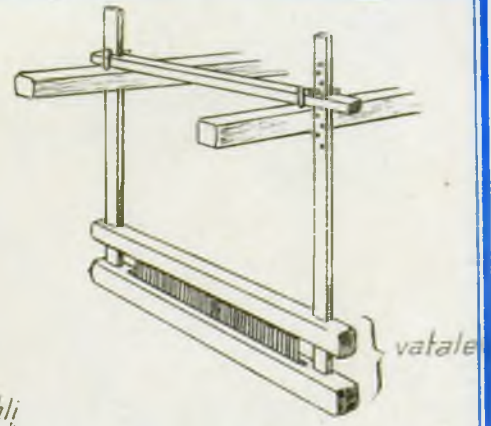
	ISTROROMÂNI
02	?
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

VATALE

[5915]

ISTOROMĂNI
02 ?
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

I. Întrebare indirectă și prin gest.

II. [25]. Accent pe r.

[37] Accent urcător pe r.

219. „Partea de deasupra spetei este brîgla, iar cea dedesubt pôlita”.

284. „Partea dedesubtul spetei se numește fălcă, partea de deasupra este brîgla”.

705. „Se compun din : părtea dă sus și părtea dă jos”.

vatale

BRĂȚELE VATALELOR

[5916]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți cele două bucăți de lemn cu care sunt prinse vatalele de bățul vatalelor [vezi h. 473] ?

II. 130. „ De obicei sunt scurte, legate cu ață de bita dela birlele [vezi răspunsul de pe h. 473] s. 272. Vezi răspunsul de pe h. 473.

346. „ Li se spune pe nume numai cî să vîje „când se întâmplă” dî să să rumpă ”.

02	ISTROROMÂNI
	?
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

SLOBOZITOR

[5917]

I. *Întrebare indirectă* : Cum numiți bățul mai lung care se bagă într'o gaură a sulului dindărăt, pentru ca sulul să nu se învâртеască și să țină urzeala întinsă ? [Vezi fig. 1, 2 dela Pl. V.]

II. *95 ia bîțul și sloboz!*

130. „La unele războaie sulul are o ruată”. [Vezi subț III]

141. „La războiul cel nou e o rôtă cu crește și ū_lemn”. [Vezi subț III]

157. „La războiul rumînesc. La cel săsăsc [vezi nota dela harta 470] e o rôtă cu șpărgă. Se trage de șpărgă și sulul, se întoarce”.

260. *așă o bôtă lungă*.

605. *Anchetatorului i s'a părut că a auzit*

mai întâi *slobozitor*!

bîță, slobozîtorî

481 prăt ; prătă [a]
zâtca [a] dila sul

76 zâtcă

371 zapînața

36 zâtcă

251 tójca

29 zâtcă

27 zâtca [a]

836 zâtcă

833 bîțotă lungă d'ē slobozîț

786 zāvîtoru [a]

762 zāvîtorî

728 [ε] bîățu [a] dila sulî

[II] zāvîtorî

723 zāvîtorî

682 slobozîtor

lăsător
987
991
prătó [a] nă crusnótu ; prăt [na]

886. *dîg_găurile dăla sul dă după ūrmă.*

III. *În punctele 182, 192, 366, 574.*

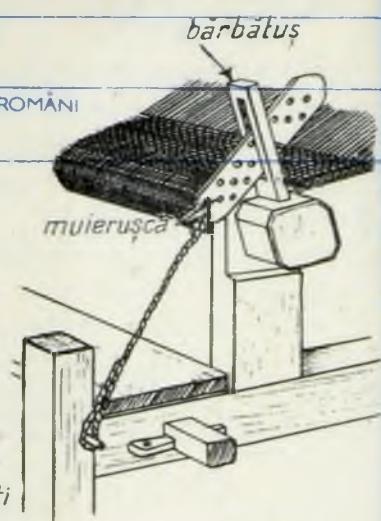
(vezi și notele dela 130, 141, 157), la un capăt al sulului dindărăt e fixată o roată dințată (numită ruată 182, cārigă 192, cōcîțo 366, roată cu creștături 574) și între dinții ei intră capătul unui băț sau cârlig (cîrlig 182, prēpusť 366, slobozîtorîu [a] 574).

02	ISTROROMÂNİ
	?
010	AROMÂNİ
	—
012	MEGLENOROMÂNİ
	—

1) **BĂRBĂTUȘ**, 2) **MUIERUȘCĂ**
[5918, 5919]

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

I. Întrebare indirectă : Cum le ziceți la fiecare dintre bucățile de lemn cu care se ține nemișcat sulul dinainte, ca să stea pânza întinsă 1) Una dintre ele e dăltuită prin mijloc și se bagă cu un capăt printr-o gaură a sulului, 2) iar a doua, cu mai multe găuri, se bagă în dăltuitura celei dintâi?

II. 141. „Războiul mai nou are o roată dințată”. [Vezi și răspunsul de pe h. precedentă.] 250. șogă vorbe.

[366]. Și la sulul dinainte există o roată dințată, numită cōcîfo. Vezi răspunsul de pe h. precedentă.

514. [X] la lopățică puț un cui di strun-eshă.

53 1) bărbătuș, 2) muerușcă

48 1) [E] drășcēt del naviva crusnōtu, [K] utegălfă, 2) unū, săz dūpcītala, [K] utegălfă+

105 1) zūg, 2) întorcūș+

76 1) zūgu [a], 2) zūgariță

37 1) iarmic, 2) dāsca od iarmica

36 1) zūg, 2) surarița [a]

25 1) [E] spēlăda, 2) zapinălca

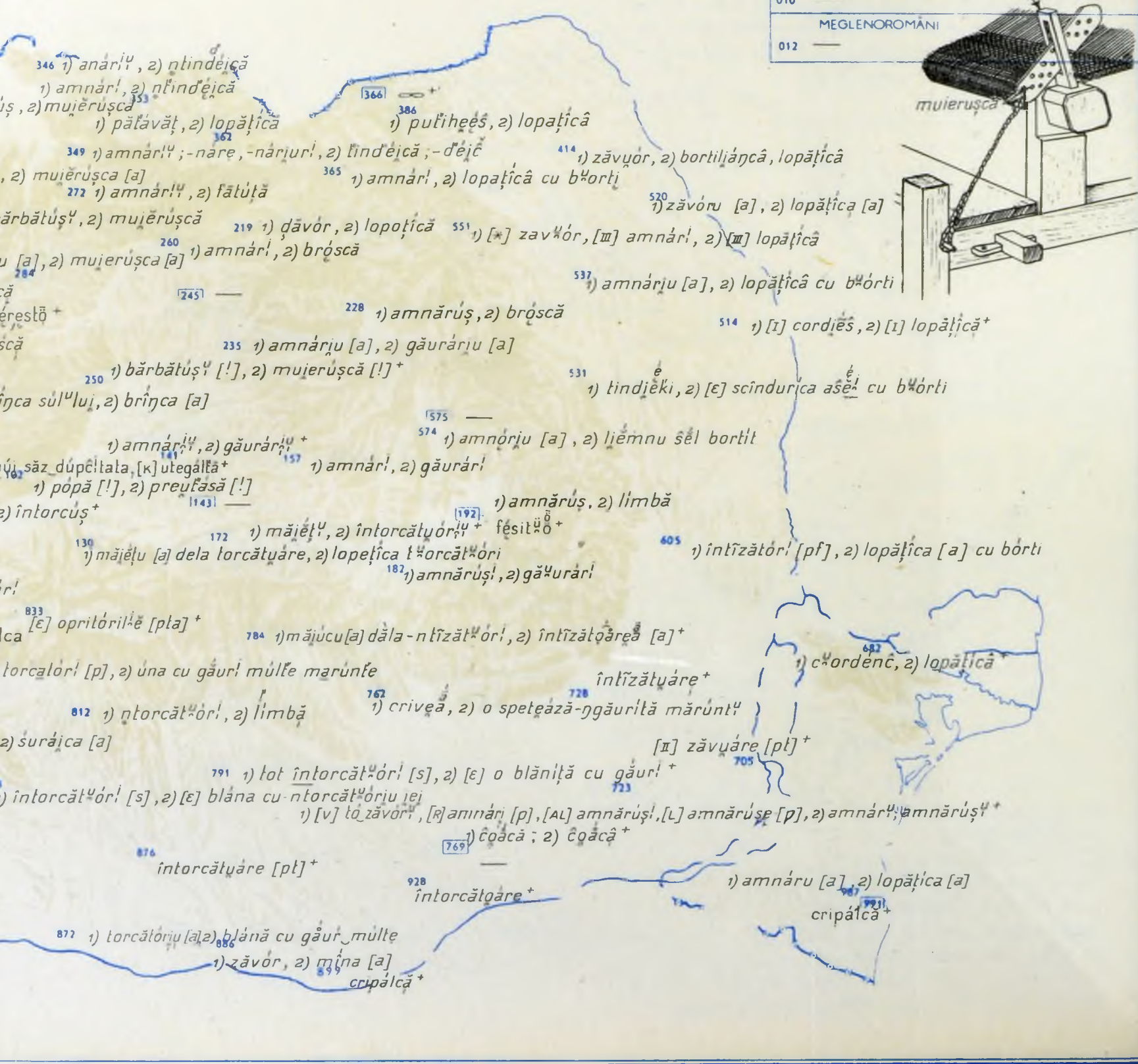
29 1) zūg, 2) încindăjke

682. „În lopățică băgăm cîți-un kiron cuiu”

723. Vezi și răspunsul de pe h. precedentă.

791. Vezi și răspunsul de pe h. precedentă.

III. În punctele [192]. [287]. 705. 728 769 833. 876. 899. 928. [997] s'a răspuns cu un singur termen pentru ambele obiecte. De asemenea în câteva puncte, în afară de răspunsurile de pe hartă, s'a înregistrat și câte un singur termen pentru ambele obiecte : încordătorile 64, întorcūșă [p] 105, întorcătuare [p] 172, întîzătōri 784. Vezi și răspunsul utegălfă dela [48] și răspunsurile dela 723.

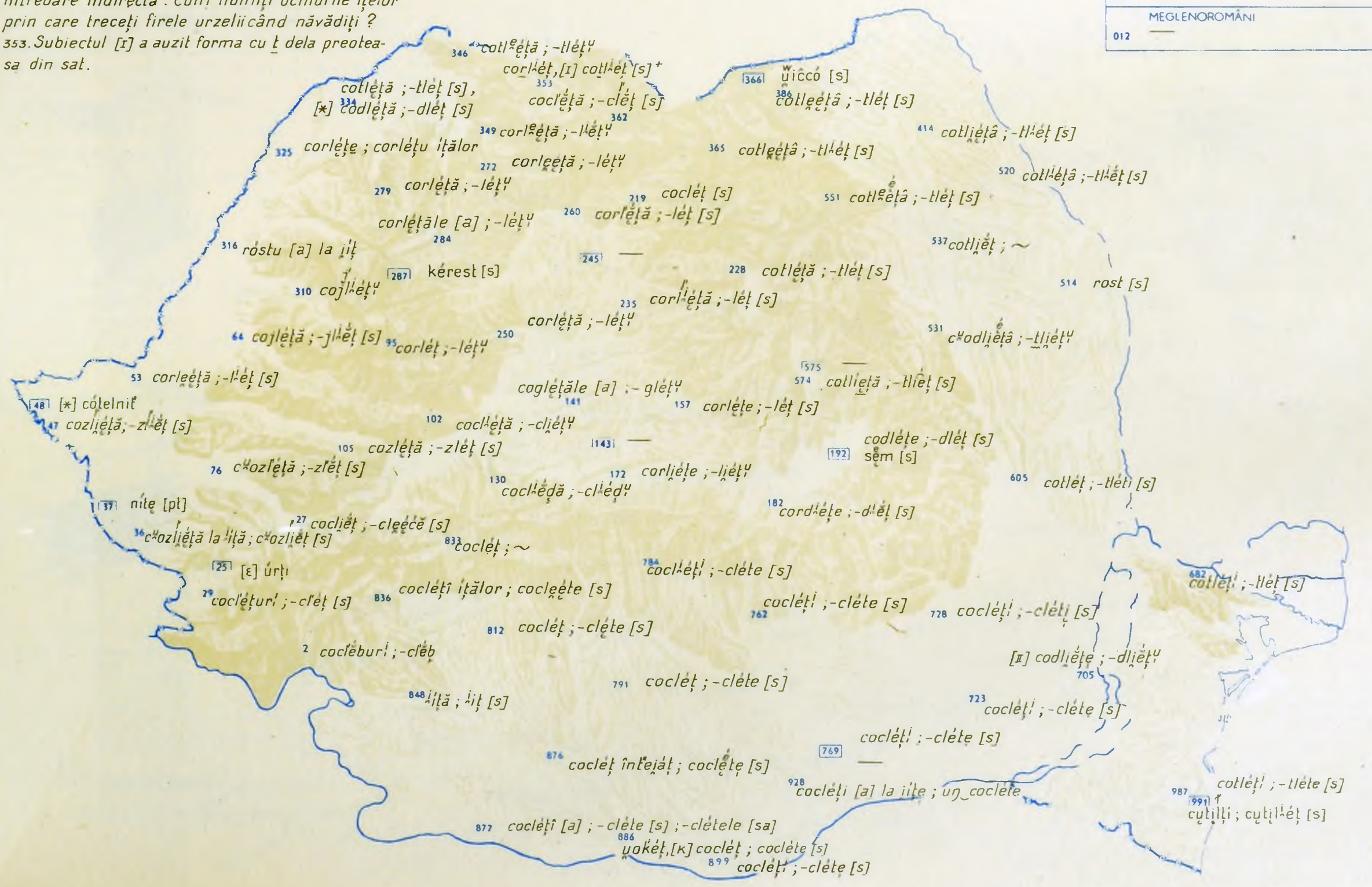
346 1) anariș, 2) nlindeică
 349 1) amnariș; -nare, -nariuri, 2) lindēică, -dēiç
 366 1) amnariș, 2) nlindeică
 367 1) pălavăț, 2) lopățica
 386 1) puțhees, 2) lopățică
 414 1) zăvuor, 2) bortiljanță, lopățică
 441 1) zăvōru [a], 2) lopățica [a]
 520 1) zăvōru [a], 2) lopățica [a]
 551 1) [*] zavhor, [X] amnari, 2) [X] lopățică
 557 1) amnariș [a], 2) lopățică cu bhorti
 574 1) amnariș [a], 2) liemnu șel bortit
 575 —
 576 1) amnariș [a], 2) liemnu șel bortit
 605 1) întîzătōri [pf], 2) lopățica [a] cu borti
 682 1) chortenț, 2) lopățică
 705 [X] zăvuare [pt]
 723 1) tot întorcătōri [s], 2) [E] o blăniță cu găuri +
 728 1) criveă, 2) o spēează-ggaurită mărunt
 769 1) cōacă; 2) cōacă +
 833 [E] opritoril-ē [pta]
 876 întorcătuare [pt]
 899 1) torcătōriu [a], 2) blănă cu găur multe
 928 1) zăvōr, 2) mîina [a] cripalcă +
 997 1) amnariș [a], 2) lopățica [a] cripalcă +

COCLEȚI (LA IȚE)

[5920]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți ochiurile ițelor prin care treceți firele urzețiicând năvădiți ?
II. 353. Subiectul [r] a auzit forma cu ț dela preteasa din sat.

ISTROROMĂNI	02	?
AROMĂNI	010	—
MEGLENOROMĂNI	012	—

SCRIPEȚI (LA IȚE)

[5921]

I. *Întrebare indirectă.*

II. [25]. „Pe cărica este o ață : vrvca [accent pe r]”.

[48]. Unele războaie au, în loc de scripeți, cucita ‘bețe’. Vezi fig. 2.

102. „Cele mai multe războaie nu au rotițe”.

157. „ZGRIPȚII sunt mai noi și se întrebuintează numai cî faci table ‘pătrățele’”. ROTIȚE se numesc scripeții obișnuiți.

250. „Cele mai multe războaie sunt fără scripț”.

284. „La unele războaie sunt măcăuă ‘surcele’ (măcău [s]) în loc de scripeți”. Vezi fig. 2.

362. Sunt războaie fără scripeți, numai cu șfer (șfără [s])”.

scripțetă + rotică

scripțetă + rotică

cărigă [s]

cărica [s] + [ε] mosór, ruată [s] cu ață

scripeț ; scripete

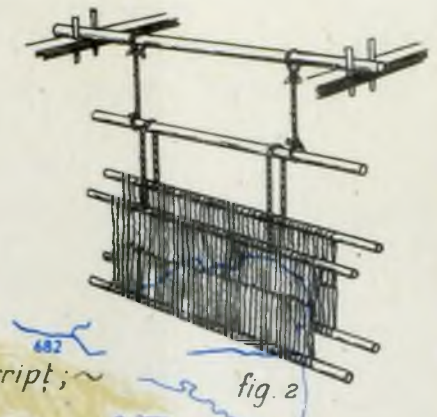
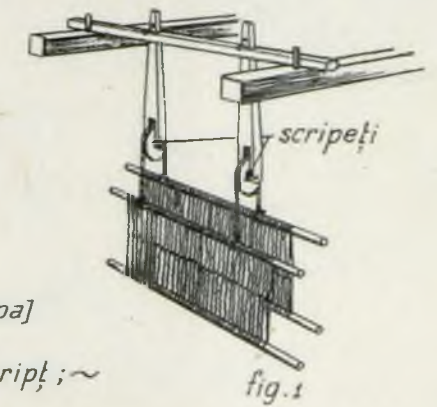
scripeț ; scripete +

scripeț ; scripete +

scripeț ; scripete + [v] scripețori, scripeț + scripeți ; scripete

[R] iepe Vezi nota precedentă și fig. 2.

ISTROROMÂNI	02 ?
AROMÂNI	010 —
MEGLENOROMÂNI	012 —

IEPE (LA RĂZBOIU)

[5924]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți bucățile de lemn pe care se apasă cu picioarele, ca să se schimbe ițele ?

II. 130. „Ațele care leagă ipele de ițe se numesc ponoși”.

791. „Războiul nu are ipe de lemn, ci numai niște sfori din tleji, numite ponoși (ponoșiie [s])”.

812. „ponoșii e de cînepă sau de lemn”.

836. „Mai demult războiul nu avea talpiș, ci numai niște sfori numite iep-e”.

872. „La unele războaie nu sunt iepi de lemn, ci ponoși de sfoară”.

886. „ponoși se nu-

lebedeie, -deauă [s]

53. liebădăuă; -dău

48. cracăta na duzënë

47. tălpișă

76. tălpișă; ~

137. podnojnîk-e

34. tălpișă; ~

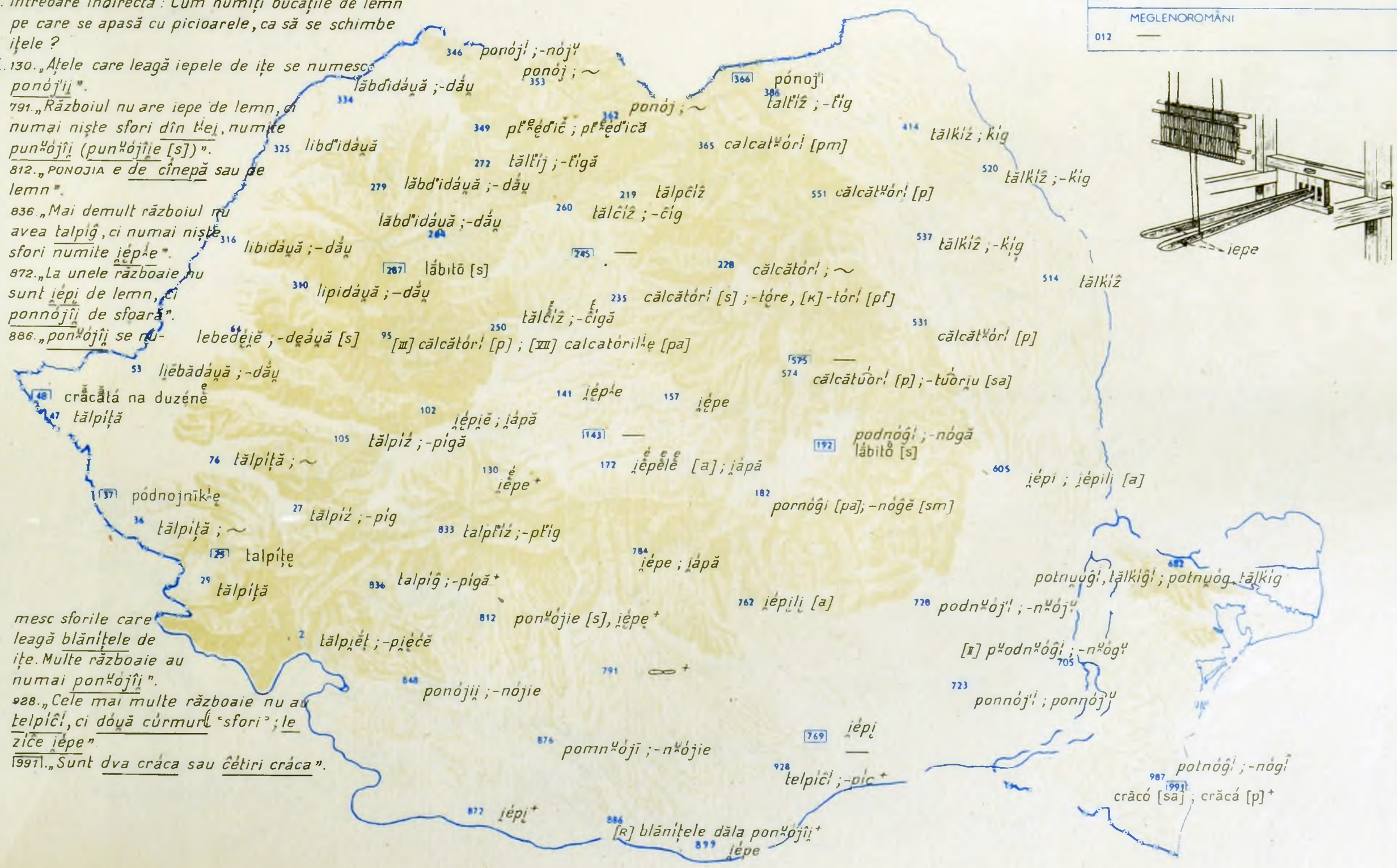
25. talpișe

29. tălpișă

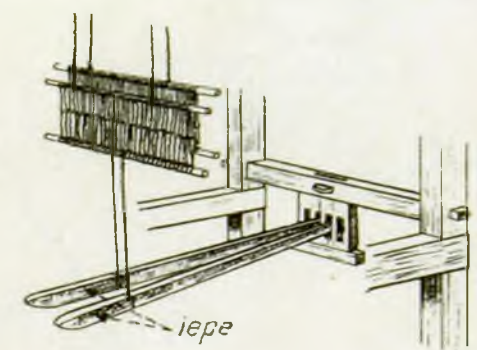
mesc sforile care leagă blănițele de ițe. Multe războaie au numai ponoși”.

928. „Cele mai multe războaie nu au talpiși, ci două cîrmurî „sfori”; le zice iepe”.

1997. „Sunt dva crăca sau cetiri crăca”.

02	ISTROROMÂNI
?	
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

iepe

LEMNUS (LA SUVEICĂ)
[5930]

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMÂNI
012	—	MEGLENOROMÂNI

I. Întrebare indirectă: Cum numiți bățul din suveică pe care stă țeava?

II. Accent urcător pe r.

141. *fușcēlu dela suveică care baj tedā-jēl*

182. „Suveica cea nouă nu are lemnuș, ci pe cuiul de fier se deapănă bătea la roată”.

192. „Este de fier”.

310. [Este] *dă corn*”.

1997. „Este de fier”.

987 *bețigăș*
1997 *călemci* +

FUSTEI

[5935]

02	ISTROROMANI
?	
	AROMANI
010	—
	MEGLENOROMANI
012	fust [p]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți cele două bețe dintre firele urzelii, de lângă sulul dinapoi ?*

II. 27. [Se pun ca] să miărgă r^{ostu}.

192. „Nu se mai pun”.

[366]. [AL] ș^o-u perexr^{est}u, [L] șo-u perx^rest^u „care sunt la încrucișătura firelor”

414. c^{ari} tⁱⁿ cr^usa „rostul”.

531. c^{ari} tⁱⁿⁱ r^{ostu} la p^{iz}ă.

682. „Sunt sl^ufuri „trestii”.

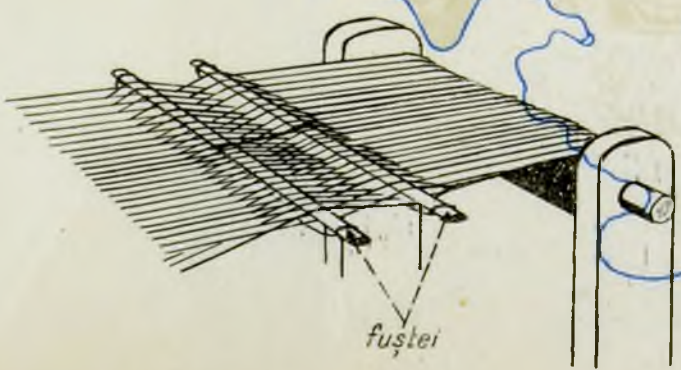
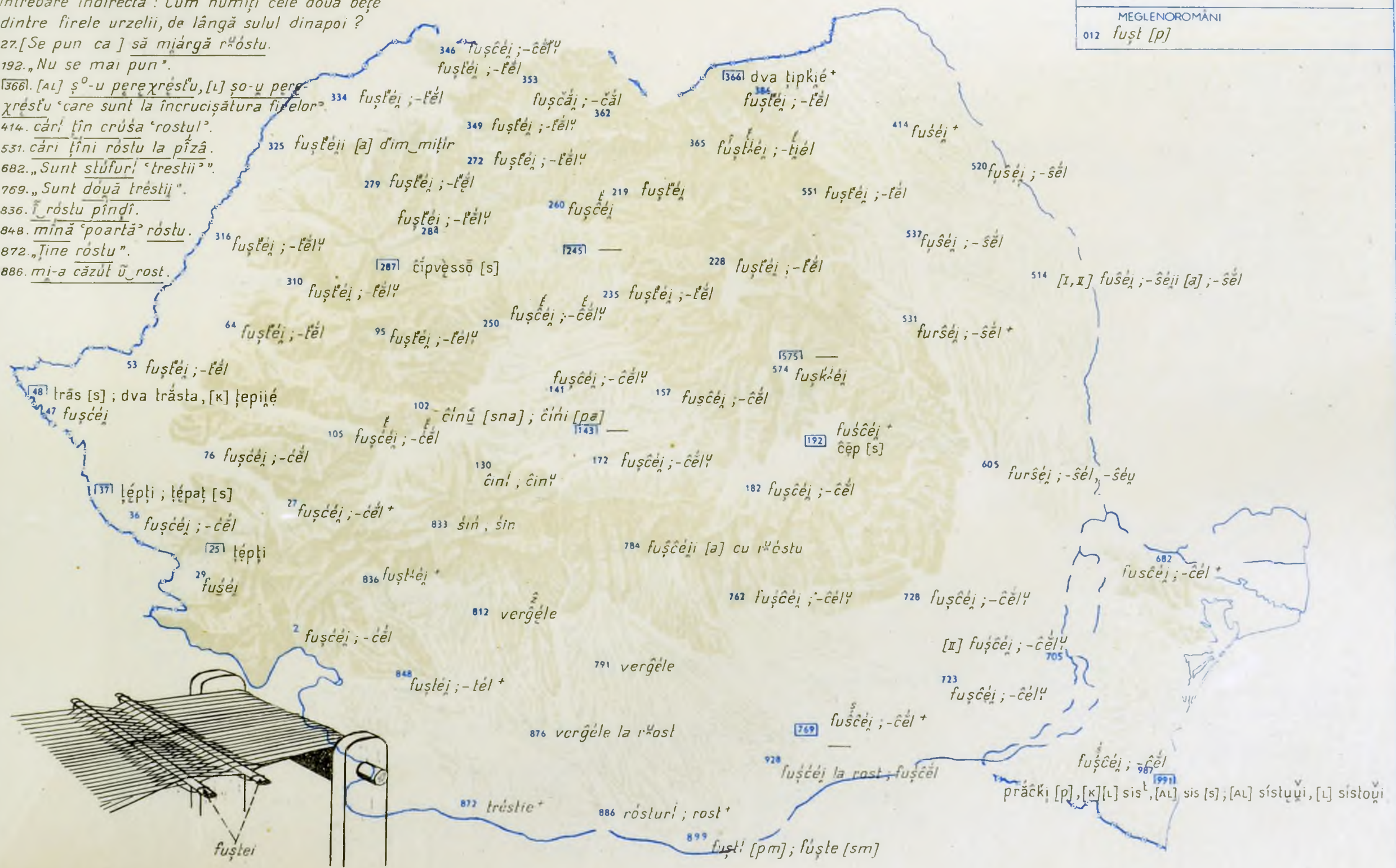
769. „Sunt două trestii”.

836. r^{ostu} p^{ind}i.

848. mⁱⁿă „poartă” r^{ostu}.

872. „Tine r^{ostu}”.

886. mi-a căz^ut ū r^{ost}.

LĂTUNOIU

[5937]

I. *Întrebare indirectă : Ce se face în pânză când se rupe un fir din urzeală și femeia țese mai departe, fără să pună altul în loc ?*

II. *47. Unde vin două fire una pă lingă alta [adică două fire pe un iț] se fac sororișle [p], călărúșcă [s] în pânză ?*

[48]. *"Lipsește un fir ?"*

235. *mere lutunoi în piză.*

260. *"Când sunt două fire pe un iț, se face lăturon (lăturonje [p])."*

272. *"Cîndu-s două hire-nt-ă iț, se face lăturonje."*

310. *o făcu lăturonji-m piză.*

602. *"Dacă au fost năvădite"*

două fire pe u iț, se face lăturonji (lăturonji [p])."

lăturonje ; -ronj [p],

cărăre-m piză

lăturonje ; -ronj [p]

făl iná nișca +

lăturon +

lăturonje [p] ; -ronj

lăturonje ; -ronj [p]

pórednic

lăturon ; -ronje [p]

laturon

laturon

872. *"Când s'au rupt mai multe fire, se face lup în pânză."*

886. *rămune laturonj.*

928. *"Când lipsesc două fire alăturate, se face cărare mare."*

987. *"Se face la țesătura în patru ițe."*

cal ; caj

lăturonje ; -ronj [p]

lăturonje ; -ronj [p]

lăturonj ; -ronje [p] +

laturonj +

laturonj ; -ronje [p]

02	ISTROROMÂNI
?	
010	AROMÂNI
—	
012	MEGLENOROMÂNI
—	

PÂNZA SUBȚIRE

[5951]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți pânza cea mai subțire pe care o țes femeile acasă ?

II. 2. Obiceiul de a țese pânza subțire a fost adus de dincolo de Carpați.

235. „La urzit se pune un fir de burbac, un fir de fuior. Băteala e de bumbac”.

284. „Rar se țese”.

365. „Care nu e di purtat”.

ISTROROMÂNI	02	?
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

PROȘOP

[5952]

I. Întrebare indirectă.

II. 141. „de șters^u pe fălă. Îi zicem de ușe, că-l acățăm la ușe”.

172. „Cele numite kindia^uă servesc de perdele”

574. „Merindea se învelește în șîarbăt (șîarbit^{le} [p])”

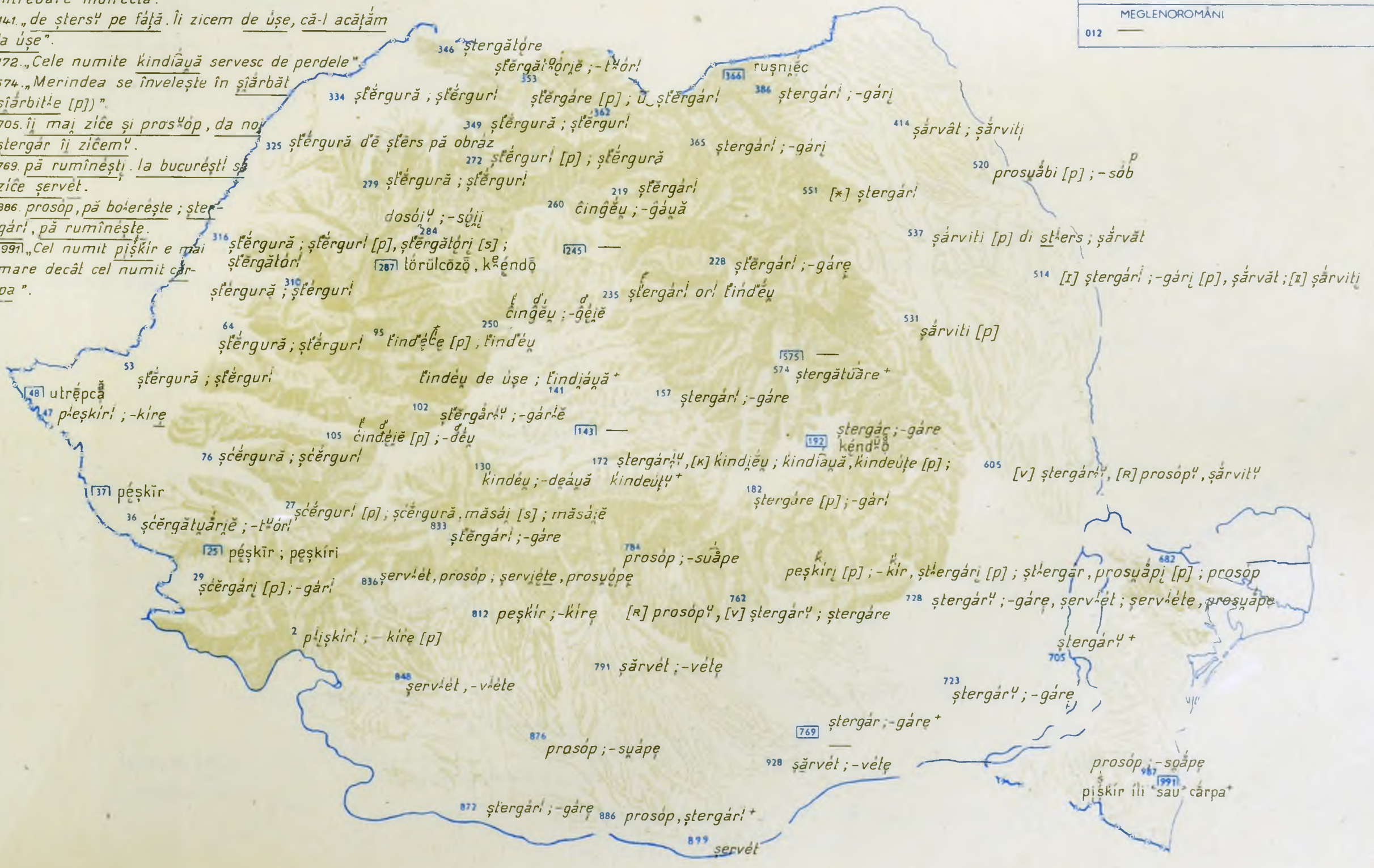
705. Îi mai zice și proșop, da noi ștergăr îi zicem^u”.

769. Pă rumînești. la bucurești să zice șervet.

886. proșop, pă boierește; ștergări, pă rumînește.

1997. „Cel numit pișkîr e mai mare decăt cel numit cîrpa”.

ISTROROMĂNI	
02	[ɪ] faʃolic; faʃolițe [pm]
AROMĂNI	
010	—
MEGLENOROMĂNI	
012	—

DOS DE PERNĂ

[5957]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți pânza aceea deasă în care sunt puse penele pernei ? Deasupra acestei pânze este fața de pernă.

II. 47. *butúc* 'pernă'.
228. *il cumpărăm d'ila bôlt*.
791. *„De obicei fețe de pernă nu sunt”*.

ISTROROMĂNI
02 [ɪ] torbița ; -bițe
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

346 *burdúhuntli* ; *burdúhur!*
 burdujleri ; ~
 334 *loc ; tocuri d'ila perină*
 325 *loc d'ē perină*
 279 *loc* ; *tocuri*
 316 *loc* ; *tocuri*
 310 *loc mai prost*
 64 *loc dă perină ; tocuri*
 53 *loc ; tocuri*
 48 *cărtôn za peră*
 47 *d'hoz dă butúc dă căre pun piene*
 105 *butuș ; -tușă [p]*
 76 *butúc ; -tușē*
 137 *năvlaca*
 36 *butúc ; -tuș*
 251 ?
 29 *cuptușale d'ē perină*
 836 *dos de perină*
 812 *burdúf*
 2 *botuș ; -tușă [p]*
 848 *burdúf ; -dúfe*
 876 *burdúf dă perină ; burdúfur!*
 877 *burdúf*
 886 *fund dă perină , burdúf dă perină*
 346 *burdujleri ; ~*
 353 *locu [a] d'ī pā p'erină ; tocuri*
 362 *dub d'ē p'erină ; dúburi*
 365 *d'hos d'ī piernă*
 414 *coștej ; -teii*
 520 *c'hoșur' d'ī piernă [p] ; c'hoș*
 551 *coștej d'ī piernă*
 537 *coșt'ej d'ī piernă , c'hoș , coștiug*
 514 *[ɪ, ɪ] c'hoș , [ɪ] c'hoj d'ī piernă*
 531 *c'hoșur' d'ī pus piēni [p]*
 574 *cușt'jugu piēri*
 1575 —
 147 *tiocuș* , [κ] *tioc de perină , tioc* ; *tiocuri!*
 157 *tioc de perină ; tiocur de perină*
 172 *tioc* ; *tiocuri!*
 182 *fullúc ; -lúcē*
 605 *coș d'ī perină , dos*
 682 *c'hoș , cliif*
 728 *dos* ; *dosu perni*
 [ɪ] *fullúci [p] ; lúc*
 705 *[v] fullúcă , [R] loc*
 723 *fullúci ; -túci*
 769 —
 928 *pernă ; perne*
 987 *astár*
 991 *astár*

TOL (PE CARE SE BATE PORUMBUL, FASOLEA, etc.)
[5958]

- I. Întrebare indirectă : Cum numiți țesătura mai groasă și mare de cânepă sau de lână , pe care bateți porumbul, fasolea, etc. ?
- II. 141. „Din pânză de sac se mai fac străjăce și țenușure”.
- 192. „Ungurește i se zice pôno”.
- [192]. țelb^ol „din pânză de cort”.
- 353. „De pus pe pat sau la îmblăți”.
- 531. „Pe el bătăm buș”.
- 537. dim patru laț.
- 836. căre să compune d'im m^ol-țe foj.
- 886. dă cîlț.

ISTROROMÂNI	02 ?
AROMÂNI	010 —
MEGLENOROMÂNI	012 —

BAIERĂ LA TRAIȘTĂ

[5961]

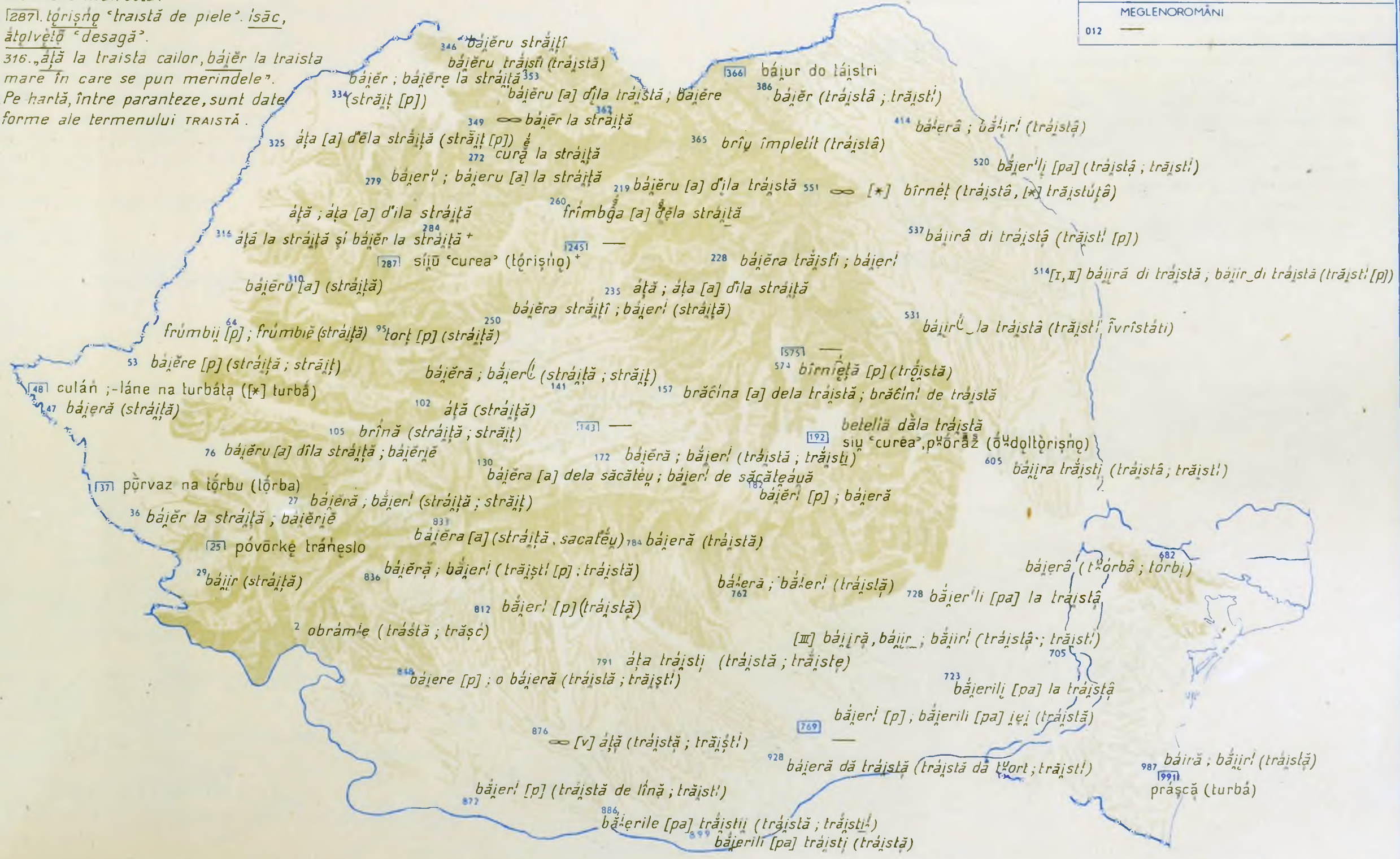
I. Întrebare indirectă.

II. [287] *tōrișno* "traistă de piele". *isāc*, *ātōlvetō* "desagă".

316. „*ăță* la traista cailor, *băier* la traista mare în care se pun merindele”.

III. Pe hartă, între paranteze, sunt date forme ale termenului TRAIȘTĂ.

ISTROROMÂNII	
02	[IX] <i>lehlița de bărșe</i>
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

987 *băiră; băiiri (trăistă)*
1991 *prăscă (turbă)*

UCENIC

[6530]

I. Întrebare indirectă : Cum îi ziceți aceluia care începe să învețe o meserie ?

II. [25]. În cuvântul *șegrți* accentul e pe *r*.

310. *îl duci la-mvățătură*.

362. „*očinic e numai ucenicul morarului*”.

[366]. *uciușe mășter tre rōki ‘a învățat de meșter 3 ani’.*

833. *l-o dat lă-vățăturā dē āsta d’ē āsta*.

872. *îl dām la uocenicīle*.

ISTROROMÂNI	
02	[ɪ] feçorina ce se-mvețave
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

FRĂNGHIER

[6489]

I. Întrebare indirectă.

II. [366]. [Cel care] sucit curmei "sucește frânghii".

514. Își fac singuri frânghii.

520. „Frânghiile se fac la frîngierii”.

02	ISTROROMĂNI
[x] con ^h opar ; -n ^h opari
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

BRUTAR

[6479]

I Întrebare indirectă.

II. 141. ăia să vine pe ungurime, nă-i rumînește.

316. mă duc la pe-căriu ăla.

833. „brutăr! nu e obișnuit”.

ISTROROMÂNII
02 [v] piēc ; pećure
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

TEASC (DE ULEIU)

[64-95]

I. Întrebare indirectă : Unde duceți semințele de floarea soarelui sau de dovleac, ca să vă facă uleiul din ele ?

II. 172. Subiectul parcă a rostit tiască.

279. „Mai demult uleiul se făcea la pliuă”.

334. Moara de ulei este de sistem vechi.

520. „Uleiul se face dî sămință di cîmpă”.

531. „Este la Bacău”.

728. „Este la Buzău”.

769. „La uli-erniță se făcea uleiul mai demult”.

836. „La care se face unt uleiu”.

848. Subiectul a văzut pivă în Moldova.

876. Subiectul a văzut teasc în Moldova.

ISTROROMÂNI	
02	[ɪ] <u>prieșa</u>
- AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

682 Voloniță

987 fabrică de ulei uleniță

[III] fabrică

[VIII] presă de ulei, [V] uli-erniță

[E] mașină, moară

769

723 mașină de ulei

791 teasc de ulei [p] sau storcător [s]; storcătoare [p]

728 fabrică de undilemn

762 teasc; teascuri

784 teasc

182 teasc

192 fabrică [a] de ulei olodario von are presă de ulei

172 teasc; teascuri de ulei [p]

130 kiuă [pt]

141 teasc de ulei

157 kujele [pa] de făcut de ulei

575

574

531 fabrică de ulei

228 oloiște

235 [v] teasc, [r] fabrică

219 oloniță

279 moșină, [κ] moară de ulei

pliuă [pt]; pliuăle [pa]

284 oloi

349 oloniță; oloniț

362 oloniță

365 oloniță

372 șitauă [p]; -tău

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

386 oloi

BĂRBIEREȘTE

[6503]

I. Întrebare indirectă.

II. 769., [XIII] Numai porcii se răde. Bătrânii ziceau răde."

ISTROROMÂNI
02 [*] breă ă bārba
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 bricāsti

CLĂBUCI (DE SĂPUN)

[6505]

I. Întrebare indirectă : Ce face bărbierul din săpun, pe barbă, când bărbierește ?

II. 1251. săpunîta "săpunește".

27. săpunîță "paharul în care se fac săpunele".

47. mă spumiadă "mă săpunește".

ISTROROMÂNI	
02	[IV] spume de jăifa
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

ARCER

[6506]

- I Întrebare indirectă : Cum numiți piatra aceea pe care își ascute bărbierul briciul ?
- II 235. il trăze pe alcéri [și] il trăze pe cure.
 310. „Se ascute și pă curăyă”.
 386. ăi slăifuięști pi lătră.
 537. „Se ascute și pe curălușă”.
 605. il trăzi pi arșeri [și] pi cură.
 723. il dă pă arcéri.
 762. [Apoi] il dă la cureă.
 812. „Arcerul este dim piatră. Briciul se ascute și pe cureă”.
 836. „arcéri se numește lert-nul, cu curele pe amândouă părțile, pe care se ascute briciul”.
 872. „Se ascute și pe cureă”.

ISTOROMĂNI	02	[iv] ȳresa
AROMĂNI	010	—
MEGLENOROMĂNI	012	cúti

TIPAR (PENTRU CĂRĂMIZI)

[6510]

I *Întrebare indirectă. Cărămidarul pune pământul frământat între niște scânduri încheiate și de acolo scoate cărămida. Cum îi ziceți la aceea în care pune pământul?*

II *z. t^{oblē} 'scânduri' di brad.*

02	ISTOROMĂNI
[*] <i>fūrma de opuca</i>
010	AROMĂNI
—
012	MEGLENOROMĂNI
—

CURELAR

[6508]

I. *Întrebare indirectă. Cum îi ziceți meșteșugarului care face sau vinde frâne și hamuri?*

ISTROROMÂNII
02 [IV] comătar
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 amocoj

346 hamurâr! ; ~
 353 ?
 334 sigartăi [p] ; -tău
 362 — ?
 3661 rēmar!
 386 [ε] hamurâr!
 365 curălâr!
 414 curălâr!
 520 ?
 325 sigartău ; -tăi
 349 sid'artău ; -tăi
 272 sigartău
 279 sid'artău ; -tăi
 219 hămâr!
 551 hambăziu
 240 sōclār ; sōclār!
 537 curărâr!
 316 siid'artău ; -tăi
 284 sid'artău
 2451 —
 228 curălâr!
 514 ?
 310 [ε] curălăși!
 235 sid'artău
 64 sigartău ; -tăi
 95 care făce hāmuri
 250 sigartău
 531 ?
 53 curelâr!
 48 iuzdâr
 47 frinâr!
 102 curălâr!u
 157 curelâr!
 574 —
 15751 —
 76 frinâr! ; ~
 105 hămâr!
 11431 —
 192 [IV, V] hămâr sōcler
 605 curarâr!u
 1371 sārăc
 36 frinâr! ; ~
 27 [ε] curărâr!
 130 curălâr!u
 172 curelâr!u
 182 curelâr!
 251 sodler
 29 suăler
 833 curălâr!
 784 [IV] curelâr!
 682 hamurâr!
 836 maistor de hāmuri
 762 hāmurâr
 728 curelâr!u
 812 curelâr!
 791 curelâr!
 848 culărâr!
 705 [III] negustor de hāmuri
 723 curelâr!u
 876 curelâr
 769 [VIII] curelâr
 928 [ε] armurâr [?]
 877 armurâr!, culerâr!, [K] curelâr!, [III] culerâr!
 862 curelâr! [p]
 899 curelâr
 987 hamuțiiă
 1991 hamuțiiă

CROITOR

[6532]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMĂNI	
02	[*] <i>croiăc</i>
AROMĂNI	
010	—
MEGLENOROMĂNI	
012	<i>terziĭă</i>

AC CU GĂMĂLIE

[5756]

I. Întrebare indirectă.

II. 172. *byold^u* (*byoldurⁱ* [p]) ‘gămălie’.

334. *acúț* ‘ac de siguranță’.

762. *cu gămălie*.

ISTROROMĂNI	
02	[x] <i>batonăț</i> ; <i>batonți</i>
AROMĂNI	
010	<i>ac cu cofcă</i>
MEGLENOROMĂNI	
012	<i>bijușcă</i> ; <i>bijuški</i>

CĂPTUȘEȘTE (O HAINĂ)

[5769]

I. Întrebare indirectă.

II. 192. „Ungurește se zice tesünç b'eleș eș”.
876. ăjnă căptușită.

ISTROROMÂNI
02 [v] zafudrê
AROMÂNI
010 bagă astare
MEGLENOROMÂNI
012 pustăves [1]

JUPOAIE (MIELUL)

[6606]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMANI
02 [ɿ] oderes [ɿ]
AROMANI
010 —
MEGLENOROMANI
012 —

ARGĂSEȘTE

[6614]

I. Întrebare indirectă.

II. [251. u ștăvu "în argăseală".

29. „Pielea o băgă-ăpă cu sări și cu tăriță dă grîu și o lasă acolo două săptămâni”

95. o băgă aclo-n dubeli și să dub-ăști

235. „În tăriță cu sare”.

[3661. u cuas traba cfasti škîru z jeb-

niti : cuasiște "în argăseală trebuie

pusă pielea de miel : se argă-

sește" postole dubăște "pielea

pentru opinci se tăbăcește”.

848. „Pielea pentru cojoace

se argăsăște, iar aceea

din care se fac opinci se

tăbăcește”.

886. „Tăbăcarul tăbăcește,

iar cojocarul argă-

săște”.

ISTOROMĂNI
02 [x] stroji
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 tăbăcos [1]

TINICHIGIU

[6527]

I. Întrebare indirectă.

II. 47. *plječ* 'tinichea'.

III. Răspunsul al doilea din punctele 310, 514 și 812 a fost obținut la întrebarea [6796]. Vezi h. următoare.

ISTROROMÂNI	02	[ɫ] <i>tiɲlesar</i>
AROMANI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	<i>tinikiĝiă</i>

(TINICHIGIUL) LIPEȘTE (O TINICHEA DE ALTA)
[6796]

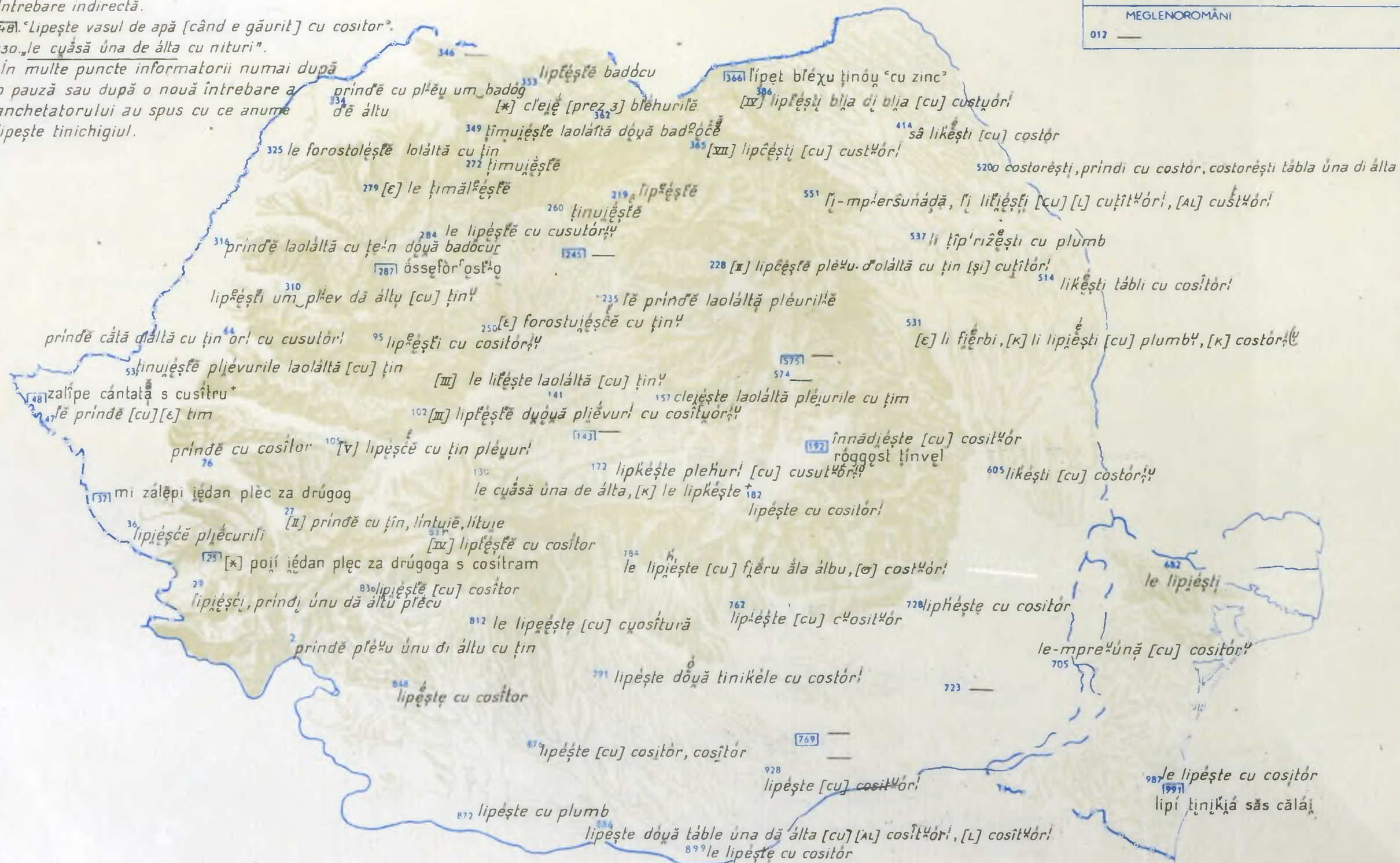
ISTROROMÂNI	
02	[x] cuțlaru zaleă cu ștân o lăta de âta
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

I. Întrebare indirectă.

II. 148. "Lipește vasul de apă [când e găurit] cu cositor".

130. "le cuasă una de alta cu nituri".

III. În multe puncte informatorii numai după o pauză sau după o nouă întrebare a anchetatorului au spus cu ce anume lipește tinichigiul.

ATELIERUL FIERARULUI

[6576]

I. Întrebare indirectă.

II. 64. „Nu este fierar român în sat”.

130. „mă ducu-Ń cǎnîn ‘atelier țigănesc’. covăciie: atelier mai mare.”

141. „Fierarii sunt romi sau unguri”.

157. „Nu este fierar român în sat”.

182. „Fierarul satului este rom”.

325. „Fierarul satului este ungur”.

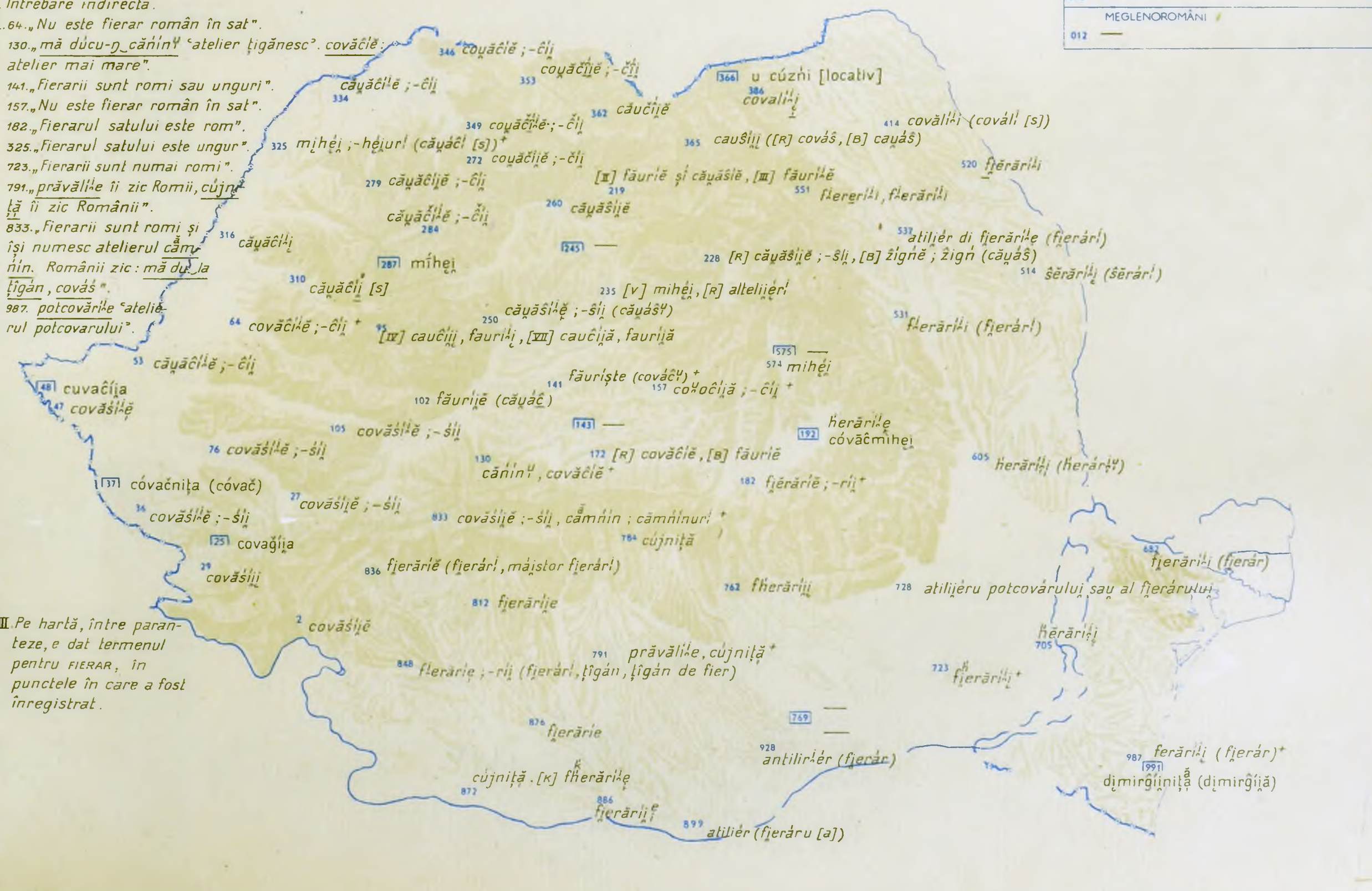
723. „Fierarii sunt numai romi”.

791. „prăvăliie îi zic Romii, cujniță ță îi zic Românii”.

833. „Fierarii sunt romi și își numesc atelierul cămuș în. Românii zic: mă du la țigăn, covăs”.

987. potcovărie ‘atelierul potcovarului’.

ISTROROMĂNI	02 [m] cowaciija
AROMĂNI	010 —
MEGLENOROMĂNI	012 —

III. Pe hartă, între paranteze, e dat termenul pentru FIERAR, în punctele în care a fost înregistrat.

POTCOVAR

[6577]

I. Întrebare indirectă.

II. 260. tăt căuăşu potcoveşlă.

365. „Ńigăn se zicea mai demult fierarului”.

551. „De obicei fierarii sunt romi”.

723. „De obicei potcovarii sunt romi”.

III. În cele mai multe puncte există un singur termen pentru FIERAR și POTCOVAR. A se vedea răspunsurile 325 gē·pis din punctele 102. 141. 228. 365. 537 și de asemenea din 514 și 833 dela h. precedentă. În punctele 2. 64. 260. 353. 362. 537, în formatorii au și menționat că au un singur meșteșugar pentru amândouă meseriile.

02	ISTROROMÂNII
	?
010	AROMÂNII
	—
012	MEGLÉNOROMÂNII
	nalbant

Ńigăn sau meşteşugari, fierări, potcovari
 potcovăre, fierăre [a]
 potcovar

MINGHINEA

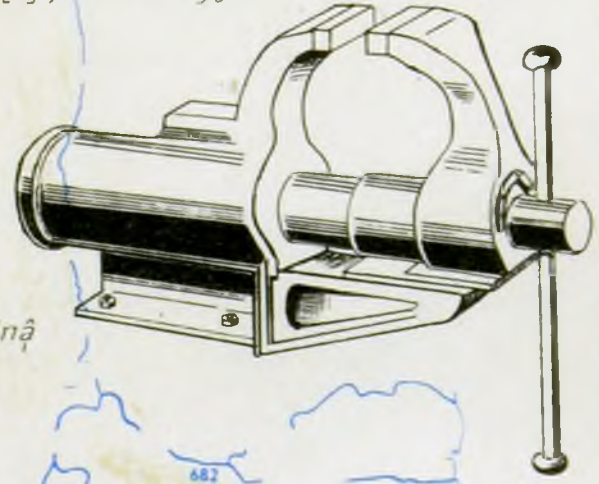
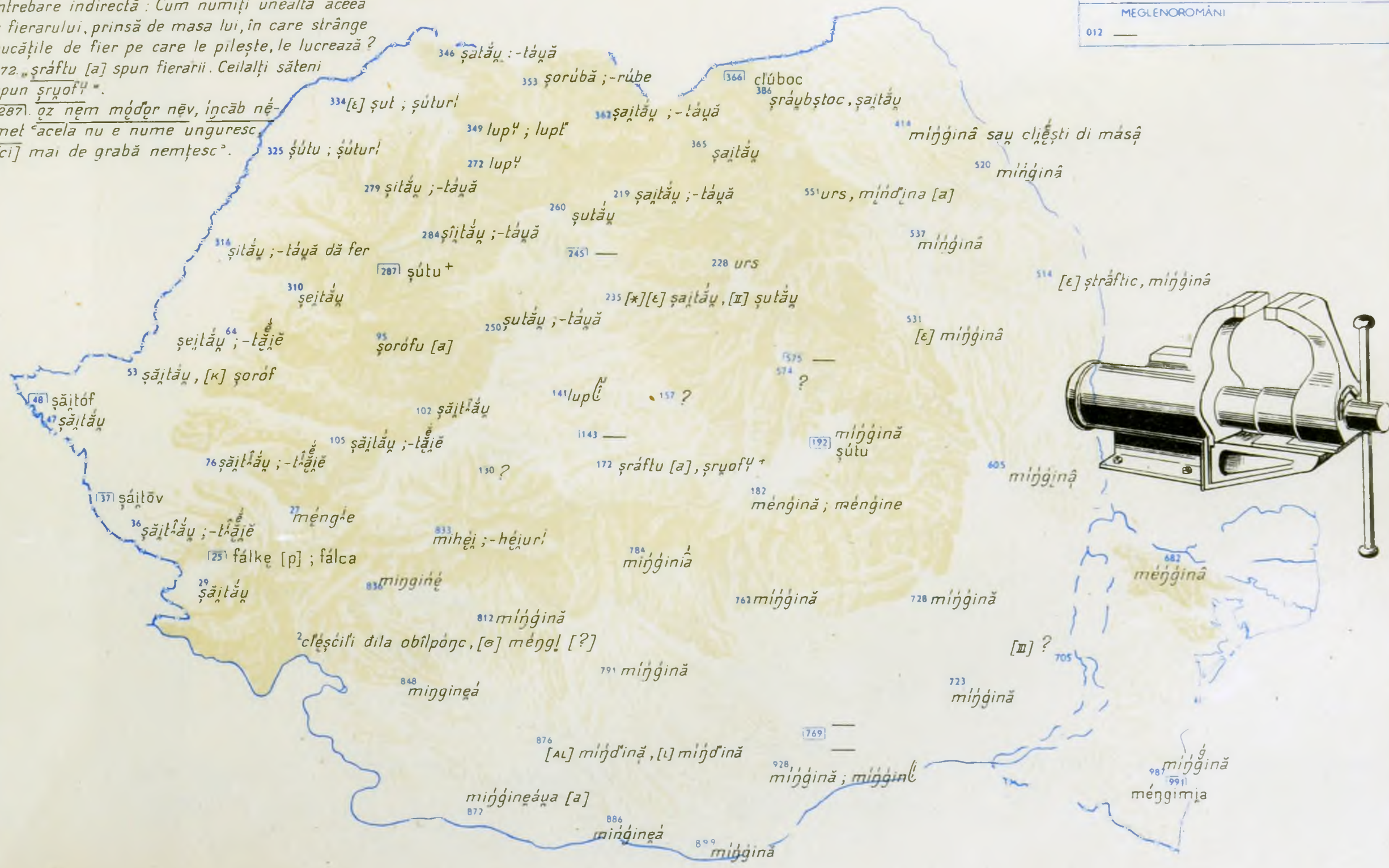
[6590]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți unealta aceea a fierarului, prinsă de masa lui, în care strânge bucățile de fier pe care le pilește, le lucrează ?*

II. 172. *șrăftu [a] spun fierarii. Ceilalți săteni spun șruof^u.*

[287]. *oz nem mōđor nēv, iŋcāb nē-met 'acela nu e nume unguresc. [ci] mai de grabă nemțesc'.*

ISTROROMĂNI
02 [m] morșu ; morșure
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

PILA FIERARULUI

[6582]

I. Întrebare indirectă.

II.235. „răspău se numește o pilă mare”.

ISTROROMÂNI
02 [ɣ] <i>líma</i> ; <i>líme</i>
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 <i>pilă</i>

PRIBOIU

[6593]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți unealta de fier care seamănă cu un cuiu și cu care fierarul face găuri ?

II.95. [VII] să patrundă cercul.

157. „Ungurește i se zice iucostō”.

172. „Fierarii zic dușlăg”.

[366]. „DALTA cu care se face gaură în fier sau în tinichea”.

987. „DORNUL e mai mare decât PRIBOIUL, iar MUTĂRDORNUL e mai mare decât DORNUL”.

02	?	ISTROROMÂNI
010	—	AROMÂNI
012	—	MEGLENOROMÂNI

DALTA FIERARULUI

[6594]

I. Întrebare indirectă.

II. [366]. "Daltă care taie fierul".

[997]. "Daltă cu care taie fierul".

02	ISTOROMĂNI
[III] dleta ; dléte
010	—
AROMĂNI
012	—
MEGLENOROMĂNI

TEJGHEAUA TÂMPALARULUI

[6668]

I. Întrebare indirectă

II. 105. bâncă sau mihej mai bine spus.

[366]. na werstâl "la tejghea".

551. „Sau lucrează pe băncă [o simplă scândură]”.

ISTROROMÂNII	02	[x] morșu, țîșfersca miza
AROMÂNII	010	—
MEGLENOROMÂNII	012	—

FERESTRĂU

[6636]

I. Întrebare indirectă și prin gest. Arătând cu mâna cum se taie lemne cu ferestrăul, întrebam: Cum numiți unealta aceea cu care un singur om taie lemne așa?

II. 260., E lat.

	ISTROROMĂNI
02	[x] ștuosu
	AROMĂNI
010	—
	MEGLENOROMĂNI
012	—

346 *hiris*; -risă
 353 *sirisău*; -săuă
 366 *pefca ručná*
 386 *șiristiuaș*; -uașă
 334 *hiris*; -risuri
 362 *serestăuăș d'-a mînă*
 349 *sirisău d'-a mînă*
 365 *șerăstău*; -tăi
 414 *sărisău di mînă*; sărisăi
 325 *firleț*; -rieze
 272 *sirisăuăș d'e mînă*
 520 *sirisău*; -seii
 279 *hiréz cu mînuț*; *hirieză* 219 ?
 260 *serestău d'o mînă*; *serestăuă*
 551 *fherestău*
 316 *firițez*; -riță
 284 *hirleț*; -reță
 1245 —
 537 *firisău*, [σ] *sirisău*; *șirisăi*
 228 *șarastău d'e mînă*; *șarastăie*
 514 *sirisău mic, di mînă*; *șirisăii*
 310 *firleț mic*
 287 *fūrēs*
 235 *șarastău*; -tăie
 531 *fherestău*; -trăi
 64 *feréz*; -rēză
 95 *hărastău*; -tăa
 250 *șirițez*; -rēză
 15751 —
 574 *ferăstău mic*
 53 *feréz*; -rēze
 141 *herestău*; -tăuă
 157 *hărastău*; -tăuă
 48 *trihôn*; -hōne
 102 *hirițez*; -riță
 143 —
 192 *herăstrău*; -trăie
 192 *fūrîes*, *kiēzifūrîes*
 47 *firizu* [a]; -riză
 105 *firițez*; -riță
 172 *ferestău*; -tăuă
 605 *herăstău*; -tăi
 137 *teștăra măla*
 130 *fierestău*, [κ] *herestău*; *herestăuă*
 82 *ferăstrău*; -trăie
 36 *firiz mic*; *firiză*
 27 *firiz*; -riză
 833 *firéz*; -riță
 784 *firăstrău*; -trăie
 25 *firis*; *firizi*
 836 *ferestău*; -tăie
 762 *fherăstrău*
 728 *firăstrău*; -trăie
 29 *firiz*; -riză
 812 *ferestău*; -tăie
 [I] *ferestău*, [σ] *herăstău*; *herăstăie*
 2 *feriz*; -riză
 848 *ferestău*; -tăie
 791 *fjerăstrău*; -trăie
 723 —
 876 *ferestrău de mînă*
 769 —
 928 *fjerăstrău*; *trăie*
 877 [III] *ferestău*, [I] -trău
 886 *ferestău*; -trăie
 886 *fjerăstrău*; -trăie
 682 *fjerăstău*; -tăi
 987 *fherăstrău*; -trăie
 991 *triyôn*; -yōni

DINȚAR

[6676]

- I. Întrebare indirectă : Cum numiți unealta cu care se împart dinții ferestralui, unul la stânga și altul la dreapta, ca ferestralui să taie mai ușor în lemn?
- II. 95. „Cu cheia rûpi d'înți, iar cu potcov^{er}eriu îi îndrepli”.
- 102. trājă d'înți la hir^{er}erzi, rostiește hir^{er}erzu.
- 105. Nu știe cum se numește unealta cu care să-n:perfe firerzu. De obi^{er}er ceiu se împarte cu pila”.
- 172. i^{er}er făcēm cărare [cu o] mașinā de făcūt cărare la herăstāu. [Cheia e un instrument primitiv.]
- 182. făcē [cu ea] rost la fererstrāu.
- 219. la fabr^{er}eris îi d^{er}erise șrang.
- 33. țer^{er}er dā-mpărțit fererzu
- 48. lui da raspire trihone
- 41. kjer^{er}er
- 76. kjer^{er}er dā-mpărțit
- 137. cluc za rāzmečanē testere
- 36. [II] kjer^{er}er
- 228. dē tras d'înți la piza d'ila șarastāu
- 272. îi fac^{er}er cărare [cu ea].
- 284. îl împărțăște.
- 1287. ...hoi^{er}eruc o fogāt “cu pila îi îndreptām dinții”.
- 605. di lărzini d'înți.
- 682. „li face capraz [ferestralui]”.
- 876. „Dinții ferestralui se împart cu șurupel^{er}erita”.
- 928. „Dinții ferestralui se împart [ε] c^{er}er-o dālă”.
- 987. care făcē gurā la ferestralui.

ISTROROMÂNII	02	[ɣ] clucu de cale dā
AROMÂNII	010	—
MEGLENOROMÂNII	012	—

mașină de capraz^{er}er +
987 [1991] zia^{er}er

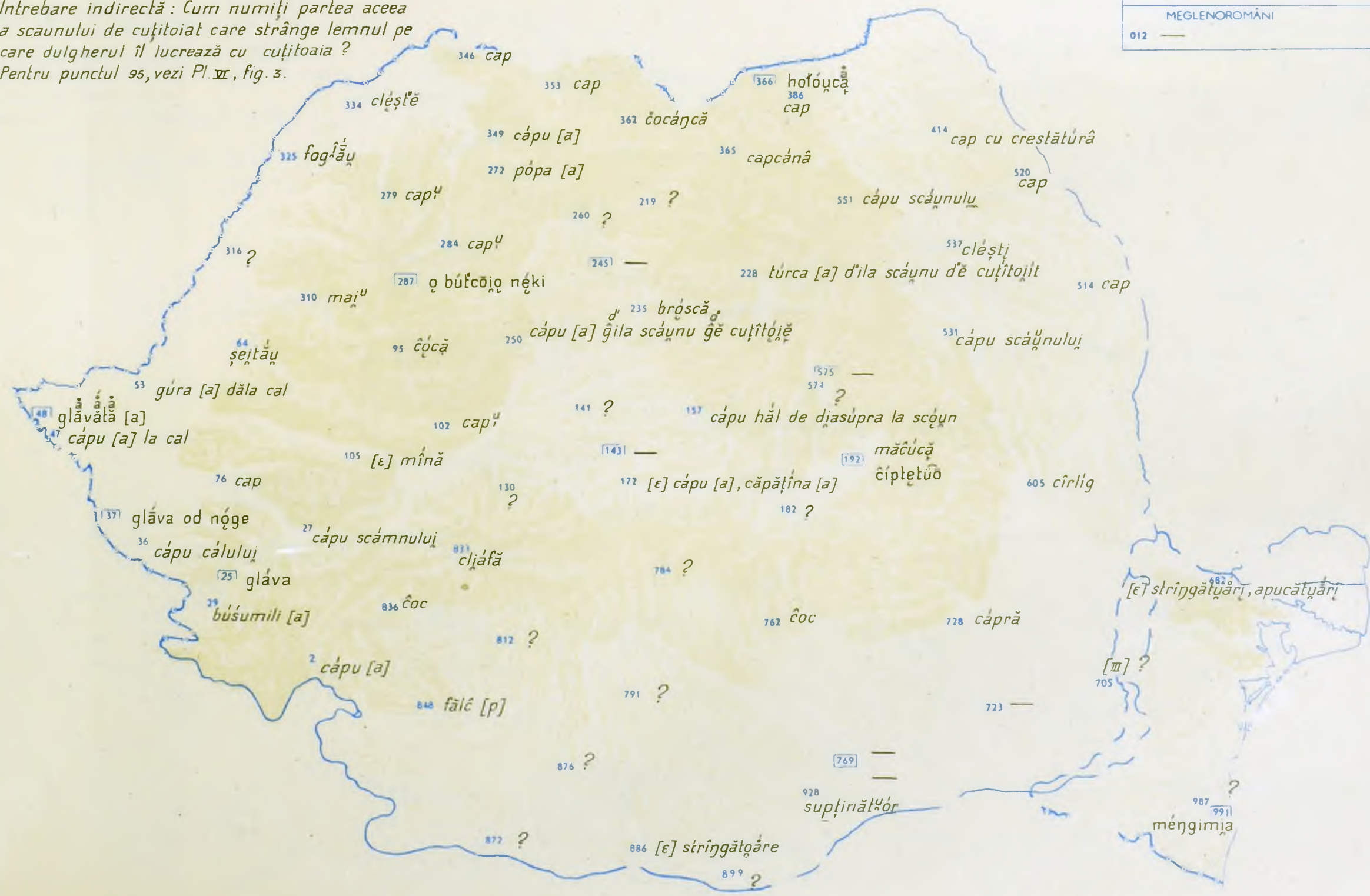
CAP (LA SCAUNUL DE CUȚITOIAT)

[6666]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți partea aceea a scaunului de cuțitoiat care strânge lemnul pe care dulgherul îl lucrează cu cuțitoaia?

II. Pentru punctul 95, vezi Pl. VI, fig. 3.

ISTOROMĂNI
02 [v] d'luca, batița
AROMĂNI
010 —
MEGLENOROMĂNI
012 —

SURUBELNIȚĂ

[6592]

I. Întrebare indirectă.

II. 1481. "Cu care se desșurubează șuruburile?"

172. "Fierarii zic șropențigăr", ceilalți zic răzuș".

284. "Cuvântul nu e românesc".

605. "șurubelniță i se zice șurubului dela cheia franceză".

ISTROROMÂNI
02 [III] șrafanțiger
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

COMPAS

[6671]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți unealta aceea a tâmplarului și a dogarului, cu care însemnează ei pe scândură linii rotunde, ca să taie bucăți rotunde, de pildă fundul la butoiu ?*

II. *279. o 'sau' cum sărăciie zic câtă iel'?*

III. *Pentru punctul 728, vezi Pl. X, fig. 1.*

	ISTROROMÂNI
02	[v] școadra
	AROMÂNI
010	—
	MEGLENOROMÂNI
012	—

LINGURA ROTARULUI

[6684]

I. Întrebare indirectă : Cum numiți unealta cu care rotarul face gaura pentru osie în butucul roții ?

II. 2. „Se lucrează și cu gînu”.

812. [Rotarul] dă-nții cu sfredelul și pe urmă cu lingura.

ISTROROMÂNII
02 [x] sfredălu de oxlavine
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

GEALĂU DE TRAS DOAGE

[6688]

ISTROROMÂNI	02 [x] delăcu de duj
AROMÂNI	010 —
MEGLENOROMÂNI	012 —

I. Întrebare indirectă.

II. 520. [Este] ũ žalău lung.

551. „În comuna Vânători-Neamț, regiunea Bacău, i se zice buhai”.

812. le trăge într-ũ scaun cu gilău.

848. „dă cu dăyaga pe ia, apoi dă cu un gıulău rândea pe doagă”.

III. În următoarele puncte s'a în-

registrat termenul pentru rân-

dea : gilău 2, d'ilău 141, zilău 235,

d'ilău ; -lăuă 316, žalău 531,

žalău 537, rindjă [mai mică] 692,

jalău [mai mare] 692, rindjă 705, d'ilău ; -lăje 833,

gulău 872, iurundea 899.

Pentru punctul 728, vezi Pl. x, fig. 2.

53 îndireptători

481 gilău ; -lăi

76 ?

371 —

36 lamb ; lámbur

251 —

29 strug

27 strug

836 gulău mare

2 gilău al mare ; gilăje

848 masă +

872 ?

876 galău mare de dogărie ; galăje

928 rindje

877 ?

886 masă

899 ?

346 gılău ; -lăuă

355 —

334 ?

349 [e] jilău ; -lăuă

362 —

272 jilău mare

346 —

386 žalău mări pîntru di dat duozi

414 žalău [a] di dat ia muker duăzili

520 robănc +

551 muțeri sau žalău mări +

537 muker

228 scaunu [a] d'ũ zilău d'ũ želužit d'ũž

514 žalău șal mări ; žalăji

279 —

219 —

260 dreptări

284 —

2451 —

287 —

310 jilău

235 ?

250 zilău ; -lăuă

15751 —

574 —

141 — ?

157 — ?

102 jilău ; -lăje

11431 —

105 ștospańc ; ștospońguri

130 — ?

172 — ?

192 kilău

182 ?

605 fețelnicu sêl mări

784 g'alău

682 masă

762 dorobán

728 mășă di traș duăgi

705 [III] ?

773 —

876 galău mare de dogărie ; galăje

928 rindje

877 ?

886 masă

899 ?

987 rindeă

991 —

GIUVAERGIU

[4252]

I. Întrebare indirectă.

II. [25]. Accentul este pe *r*.

346. „aurăr! = țigăni [nomazi] care vând inele, cercei, etc.”

848. Negustori ambulanti.

ISTROROMÂNII
02 [x] zlatăr! ; zlatăr!
AROMÂNII
010 hrisc!
MEGLENOROMÂNII
012 —

ARGINTEAZĂ

[4255]

I. Întrebare indirectă.

II. [37]. *pozlăciva* 'aurește'.

[48]. *gu-i puzlatil* 'l-a aurit'.

ISTROROMÂNI
02 [x] jo pusrebrujs
AROMÂNI
010 fumeadă cu asime
MEGLENOROMÂNI
012 —

ALAMĂ

[4267]

I. Întrebare indirectă.

II. 105. aramă roșie 'aramă'

ISTROROMÂNI	
02	[ɣ] luminio [?]
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

COCLEALĂ

[4259]

I. Întrebare indirectă.

ISTROROMÂNI
02 ?
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

OȚELEȘTE (SECUREA)
[4263]

- I. Întrebare indirectă: Ce ziceți că face fierarul când adaugă oțel la tăișul securii (toporului)?
 II. 36. Oțelirea se face numai prin călire.

ISTROROMÂNI
02 [v] caleă
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

PĂDURAR

[6372]

I. Întrebare indirectă.

II. 29. „[x] codriș zic bătrânii”.

36. după modia nouă [se zice] pădurari.

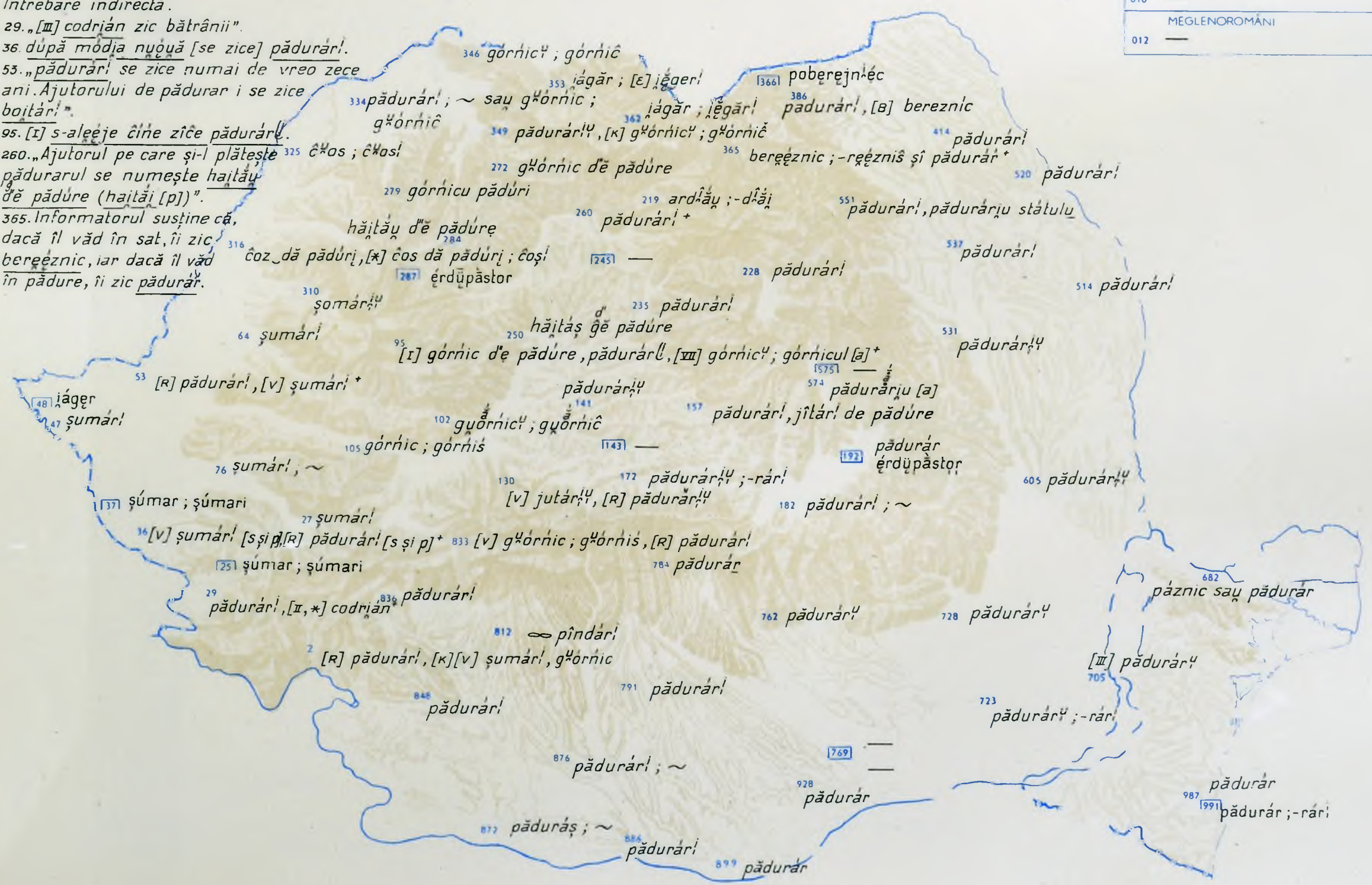
53. „pădurari se zice numai de vreo zece ani. Ajutorului de pădurar i se zice boitar”.

95. [ɪ] s-aleeje cine zice pădurari.

260. „Ajutorul pe care și-l plătește pădurarul se numește haitău de pădure (haităi [p])”.

365. Informatorul susține că, dacă îl văd în sat, îi zic bereznic, iar dacă îl văd în pădure, îi zic pădurar.

ISTROROMÂNI	02	[x] wardișan ; ~
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	—

PĂDURE TÂNĂRĂ

[6369]

I. Întrebare indirectă.

II. 76. lăstâr = pădure abia sădită.

349. sehefbe = pădure tânără, de un an, doi.

1366. ceher = pădure neplantată, mofođ-éj lis = pădure plantată.

705. s-ajung - acuma = crește ja acuma.

ISTROROMÂNI
02 [IV] <i>tirer codru</i>
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 <i>urman minut</i>

HUCIU

[6360]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți la o pădure mică, deasă, formată din copăcei și din tufișuri ?*

II. 95. [I] huč! = *pădurea ca mănîntea*.

130. *pădure mică, măruntă, grămădită*.

250. „*pădure ră, sălbăcișită, cu tot felul de copaci*”.

284. [6] huč!, hučăguri! [p] ‘crenghi uscate și dese’.

362. „*zmînidă este o pădure și mai mică*”.

365. *uni-i paduri tăiată și s zmîniț. zmîniț (zmînidă [s]) ‘tufișuri’*.

386. „*Unde sunt siritjei diș. siritjei = copăseii urîți*”.

414. *Îi păscut di viti și nu crești padu-ria: paduri năcăjilă*.

48. *măneșă gură*

47. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

ISTROROMÂNII
02 [x] șicara
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

514. *tufăr!-asă mai mîș*

705. „*În ostroavele lunării sunt numai păduri de sălcii*”.

728. *căre nu e-n tăiere*.

762. *crîng - mai multe tufe : rug, mărăcine, mur!, sînger, alun, fag, anin, mesteacă-căn, plop, jugăstru, ulm, etc.*

784. *Vezi răspunsul dela h. următoare*.

791. *pădure dișă*.

848. „*Când este pe deal, i se zice un crîng de pădure, când este pe vale, se numește luncă*”.

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

48. ?

VREASCURI

[6378]

I. Întrebare indirectă.

II [37]. Cuvântul *drva* are accent urcător pe *r*.

[192]. ... o *ségēn ôssō* "femeia săracă strânge vreas-curile".

349. „*vriâscuri* se numesc uscăturile mâr-unte, cele mari se numesc *găteje*”.

[366]. *suxâr!* = lemn gros, uscat.

ISTROROMÂNI
02 [x] obilanke
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

[48] cloncița suy
crăez uscace dă foc

[37] sūva drva⁺

36 uscătură [s]

[25] cēplē sūvo

29 crăez uscaci

2 uscătur!

845 uscături!

876 lemne uscate

872 uscături!

886 uscături!

899 lemne uscate

346 găteje; -tēj!
vriâscuri; vriasc

334 uscături!, găteje, gătejuri

vreâscuri

[366] suxiē sūce [col]⁺

386 vriâscuri!

414 uscătură [s]

349 vriâscuri, găteja; -tēj!

365 cēpur!

520 uscături!, vriâscuri!

279 uscături!

272 uscături!

vreâscuri!, [k] găteje

551 cliâmpuri!, crăș uscaț

260 uscături!

clōmbe; clōmbă

537 craș uscaț

316 crēj! uscālē

[287] sārgez āg [s]

228 crēj

514 uscătură [s]

lēmni uscāl!, surcēli

235 uscături!

uscături!

531 crēj! -uscāl!

soroviță uscālē; sorovită,
sōroviță [s și p]

95 lēēmne uscālē, crēj!

lēmne uscālē

[575] —
574 găteje

157 uscături!

53 lēmne uscālē

102 cluōmbe uscālē

[192] crăng uscālē
sēdi o fōrgăcot...⁺

105 crēj uscālē

130 lēmne uscālē

172 uscături!

182 crăc uscālē

605 uscătură [s]

[37] sūva drva⁺

27 cliōmbe uscālē

833 rāngcōtē, cliōmbe, crăș

784 cēpk!

682 uscătură [s]

[25] cēplē sūvo

836 vîrșējē say crēc uscālē

762 lēmne uscālē, crăci!

728 crăc uscālē

812 crēc! -uscālē

791 uscături!

[III] crăc uscāl!

723 uscătură [s]

987 uscătură
[991] sūfi clōni

[769] —

928 lēmne uscāl!

LAZ

[6367]

I. *Întrebare indirectă : Cum îi ziceți locului unde a fost pădure și stau tăiați copacii pentru a se face arătură sau pășune?*

II. [48] *tuca i bló gură* "aici a fost pădure".

102. *Sugerându-i-se termenul laz, subiectul a răspuns : la noi iese aici on dărăb d'ê hotăr d'ê-i zîc-așă laz.*

316. *Subiectul [I] aprobă răspunsul subiectului [*].*

365. *púnim barabuli în cūoti.*

ISTROROMÂNI
02 [IV] lăz ; lăzure
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

LĂZUIM

[6368]

I. Întrebare indirectă.

II. [37]. "Scoate pădurea".

[48]. "Să se curețe [-scoată] pădurea".

102. sâmnă yârză p-acô "pe acolo".

[192]. "Îi scot rădăcina".

[366]. "A scoate și a curăți".

[997]. "O scosei sau o curății".

III. În unele puncte, ca 27. 29. 53. 96

etc., pe lângă verbul dat pe har-

tă se subînțelege: pădurea,

locul, etc.

ISTROROMÂNII	
02	[ɪ] io poseșes tot
AROMÂNII	
010	—
MEGLENOROMÂNII	
012	—

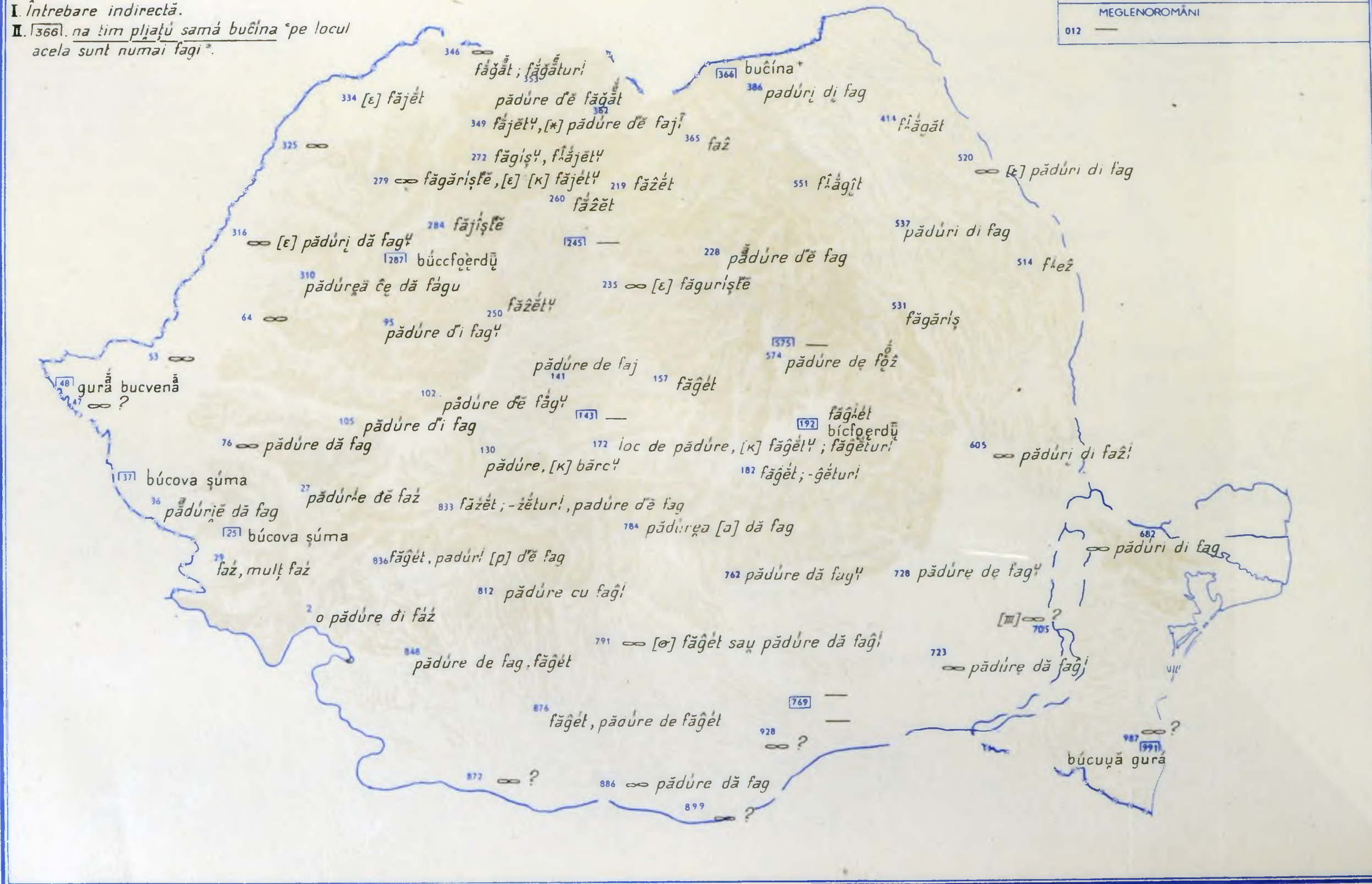
FĂGET

[6384]

I. Întrebare indirectă.

II. [366]. *na tim pliațu samă bucina* "pe locul acela sunt numai fagi".

ISTROROMÂNI	
02	[ɣ] bucovina ; -còvine
AROMÂNI	
010	—
MEGLENOROMÂNI	
012	—

CÂRPINIȘ

[6394]

I. Întrebare indirectă.

II. 141. „Se numește cãrpinîș” o parte din hotãr”

219. „Sunt puțini carpeni”.

365. „Rar se găsește câte unul”.

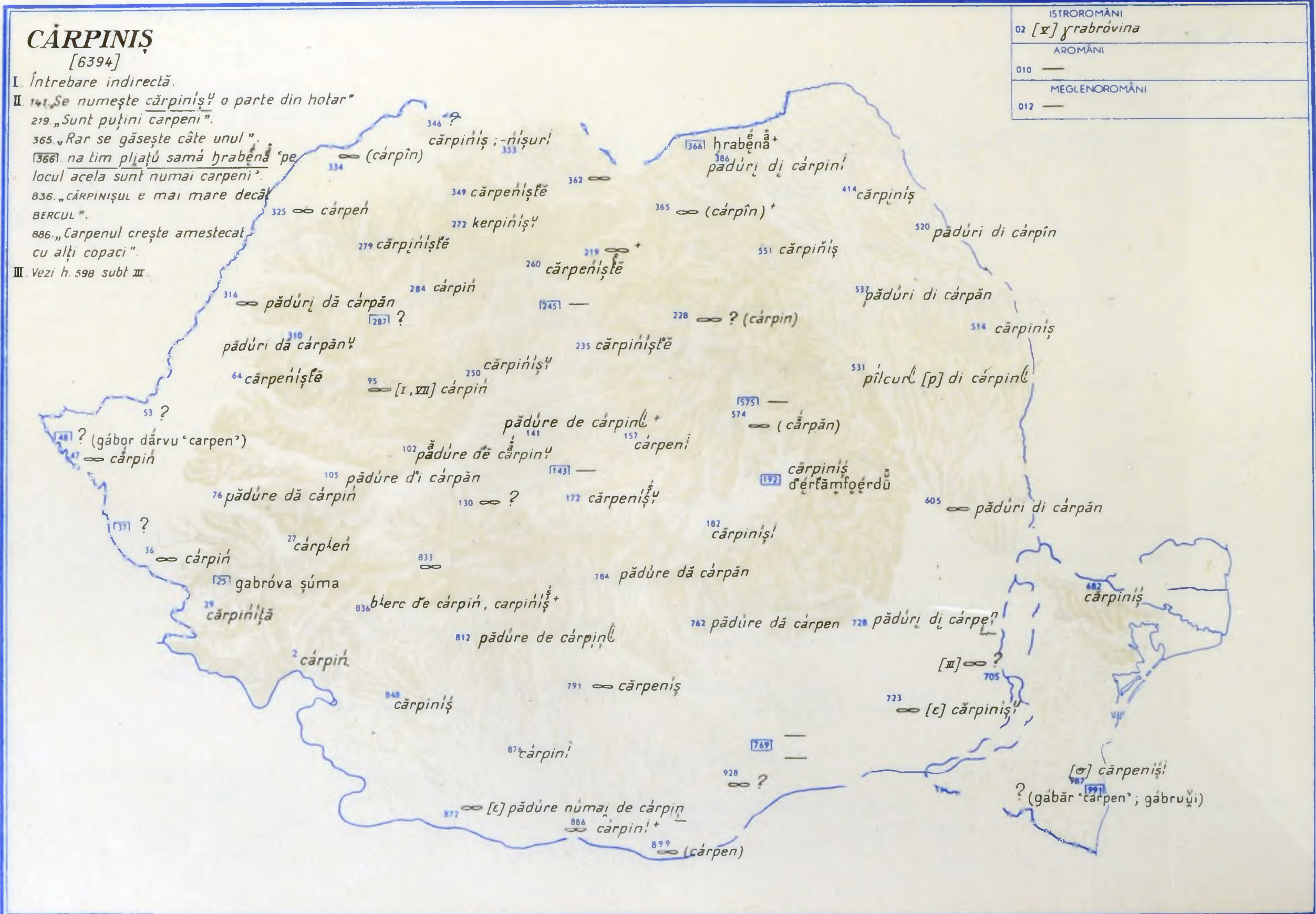
1366. „na tim pliațu samã hrabênã” pe locul acela sunt numai carpeni”.

836. „CÂRPINIȘUL e mai mare decãt BERGUL”.

886. „Carpenul crește amestecat cu alți copaci”.

III. Vezi h. 598 sub III

ISTOROMĂNI
02 [x] hrabênã
AROMĂNI
010 —
MEGLÉNOROMĂNI
012 —

ARINIȘ

[6398]

I. Întrebare indirectă.

II. 219. *poț dișe ariniș.*

[366]. *na tim pliațu samă wilșină "pe locul acela sunt numai arini". wilșă "arin".*

833. *âniți [p].*

928. *niț anin n-avem.*

III. Vezi h. 598 subț III.

ISTROROMÂNI	∞
02	∞
AROMÂNI	—
010	—
MEGLENOROMÂNI	—
012	—

SALCIE PLETOASĂ

[6391]

I. Întrebare indirectă.

II. 25 Cuvântul vrba are accent pe r.

137. Cuvântul vrba are accent lung pe r.

141. stă supărătă.

260. [Sunt] la grofimi 'la grofi'.

310. să dublică pină-m pămînt.

316. Subiectul [r] acceptă răspun-

sul dat de subiectul ocazional.

02	?	ISTROROMÂNII
010	—	AROMÂNII
012	- - -	MEGLENOROMÂNII

∞ salcie ; salcij
mirizliuă vărba

(COPAC) SCORBUROS

[6403]

I. *Întrebare indirectă.*

II. [48]. "A putrezit copacul și e gol"
012. „gurgușlif-cu găuri mari”.

ISTROROMÂNI
02 [x] <i>súplu</i>
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 <i>găuros, gurgușlif +</i>

CIOT

[6407]

I. Întrebare indirectă: Cum numiți o bucată de lemn scurtă și groasă, cu noduri, pe care cu greu o poți crăpa cu toporul?

II. 219. îi cu șep "nod".

ISTROROMÂNI	02	[x]grasu; grósure
AROMÂNI	010	—
MEGLENOROMÂNI	012	nudurlit [adj]

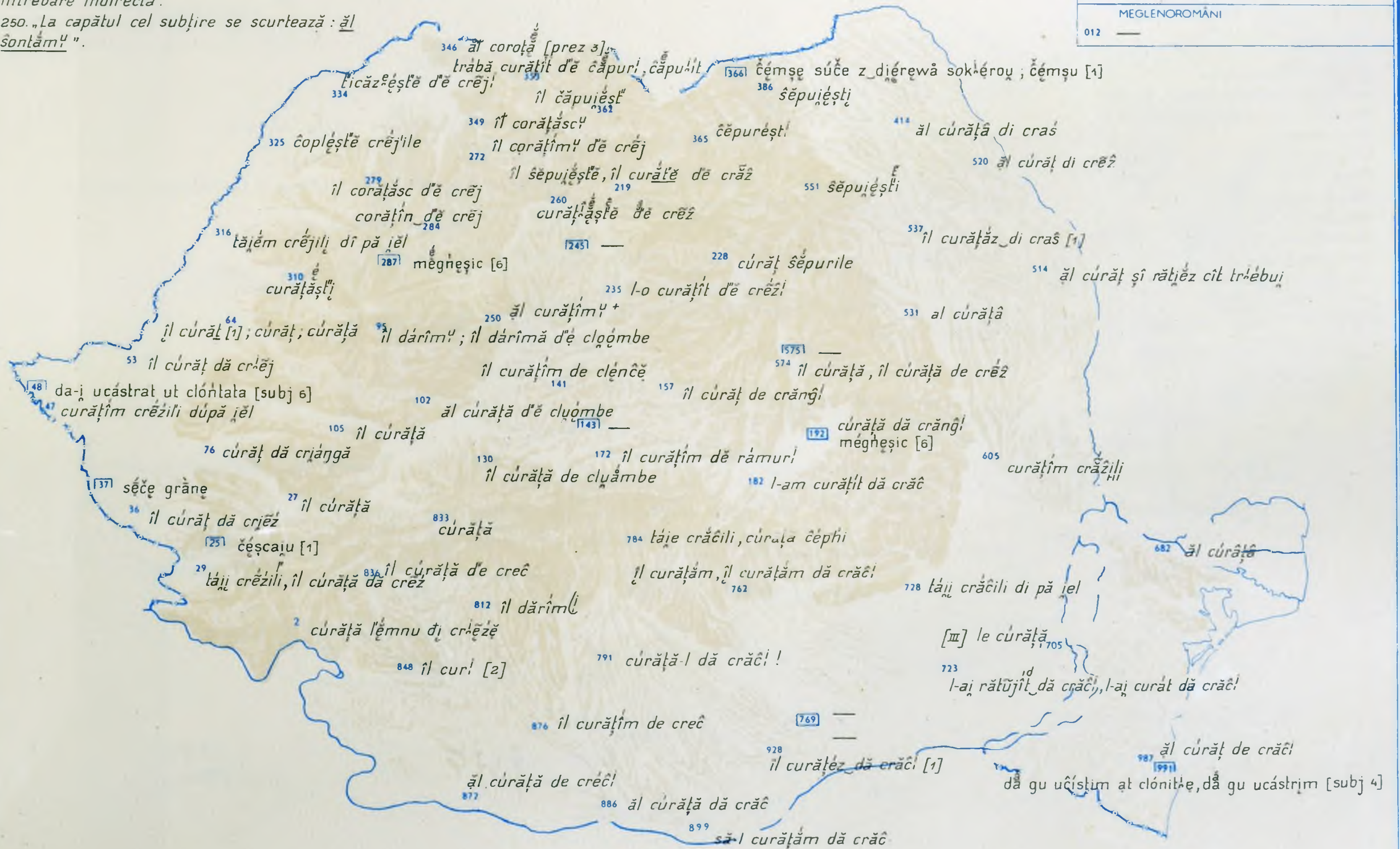
CURĂȚA DE CRENGI (COPACUL DOBORÎT)

[6413]

I. Întrebare indirectă.

II. 250. „La capătul cel subțire se scurtează : ăl sontăm”.

ISTROROMÂNI
02 [x] cleșes
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

ROTUNJEȘTE CAPETELE TRUNCHIULUI

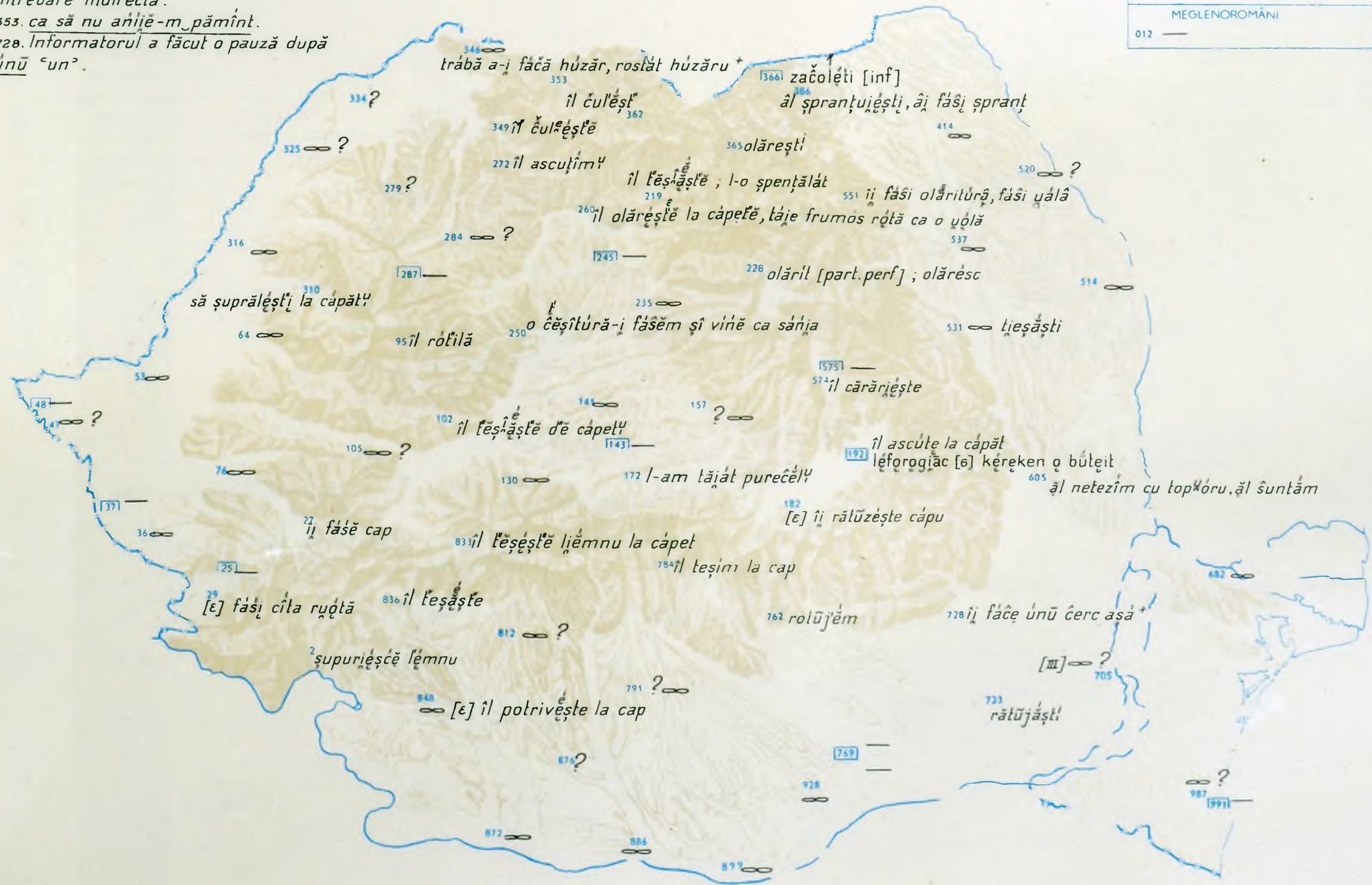
[6414]

I. Întrebare indirectă.

II. 353. ca să nu aⁿlie-m pămînt.

728. Informatorul a făcut o pauză după unū 'un'.

ISTROROMÂNII
02 [v] osrčes
AROMÂNII
010 —
MEGLENOROMÂNII
012 —

GRĂMADĂ DE TRUNCHIURI

[6418]

I. Întrebare indirectă.

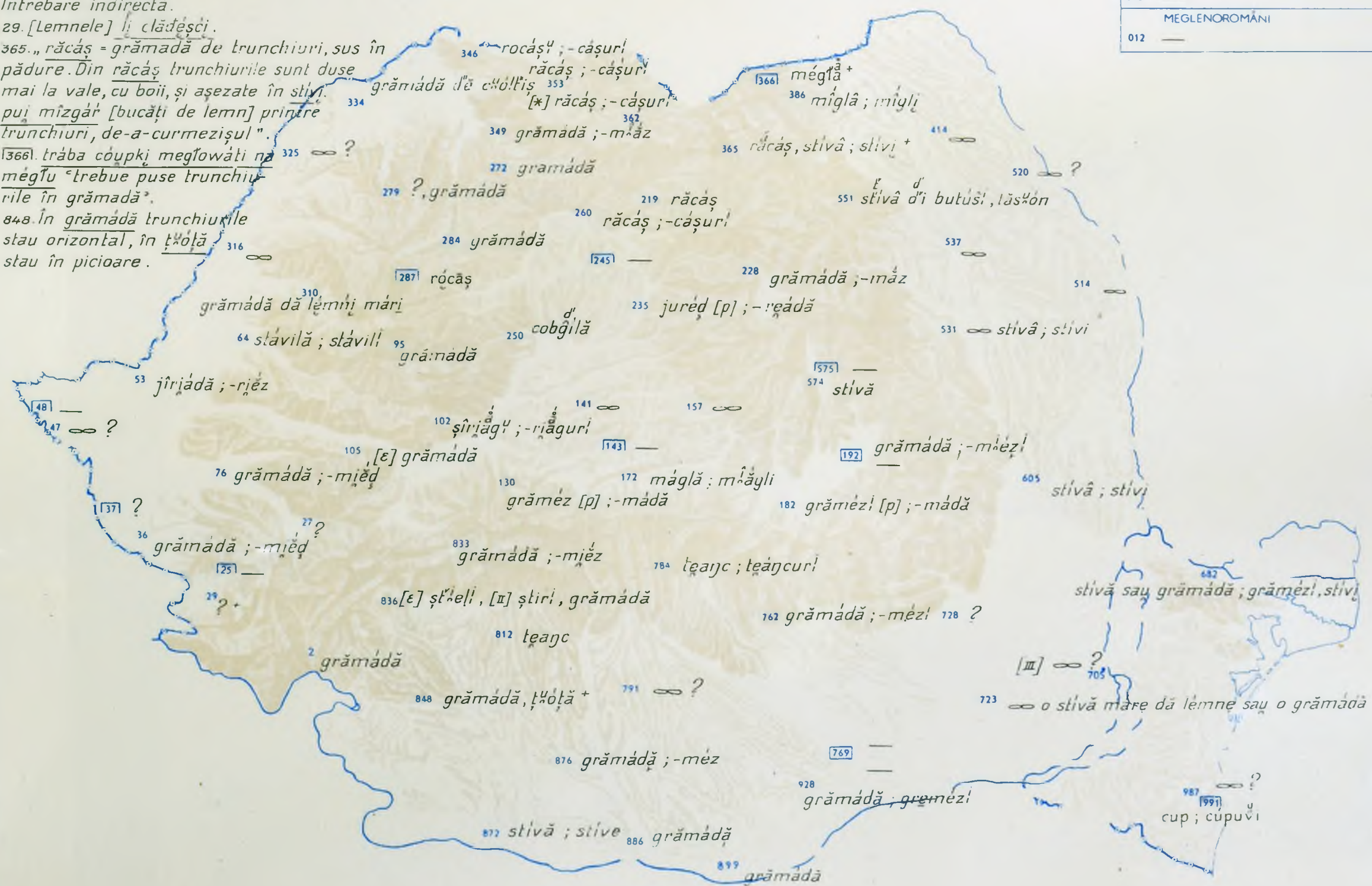
II. 29. [Lemnele] li clădești.

365. „răcăș = grămadă de trunchiuri, sus în pădure. Din răcăș trunchiurile sunt duse mai la vale, cu boii, și așezate în stivi. pui mizgâr [bucăți de lemn] prinzere trunchiuri, de-a-curmezișul”.

[366]. traba cōupki megłowāti na mēglu “trebuie puse trunchiurile în grămadă”.

848. În grămadă trunchiurile stau orizontal, în țhōlă stau în picioare.

ISTROROMÂNI
02 [x] cūpu ; cūpure
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 —

stivă sau grămadă ; grămez, stivă

o stivă mare de lemne sau o grămadă

cup ; cupuvi

CHERESTEĂ

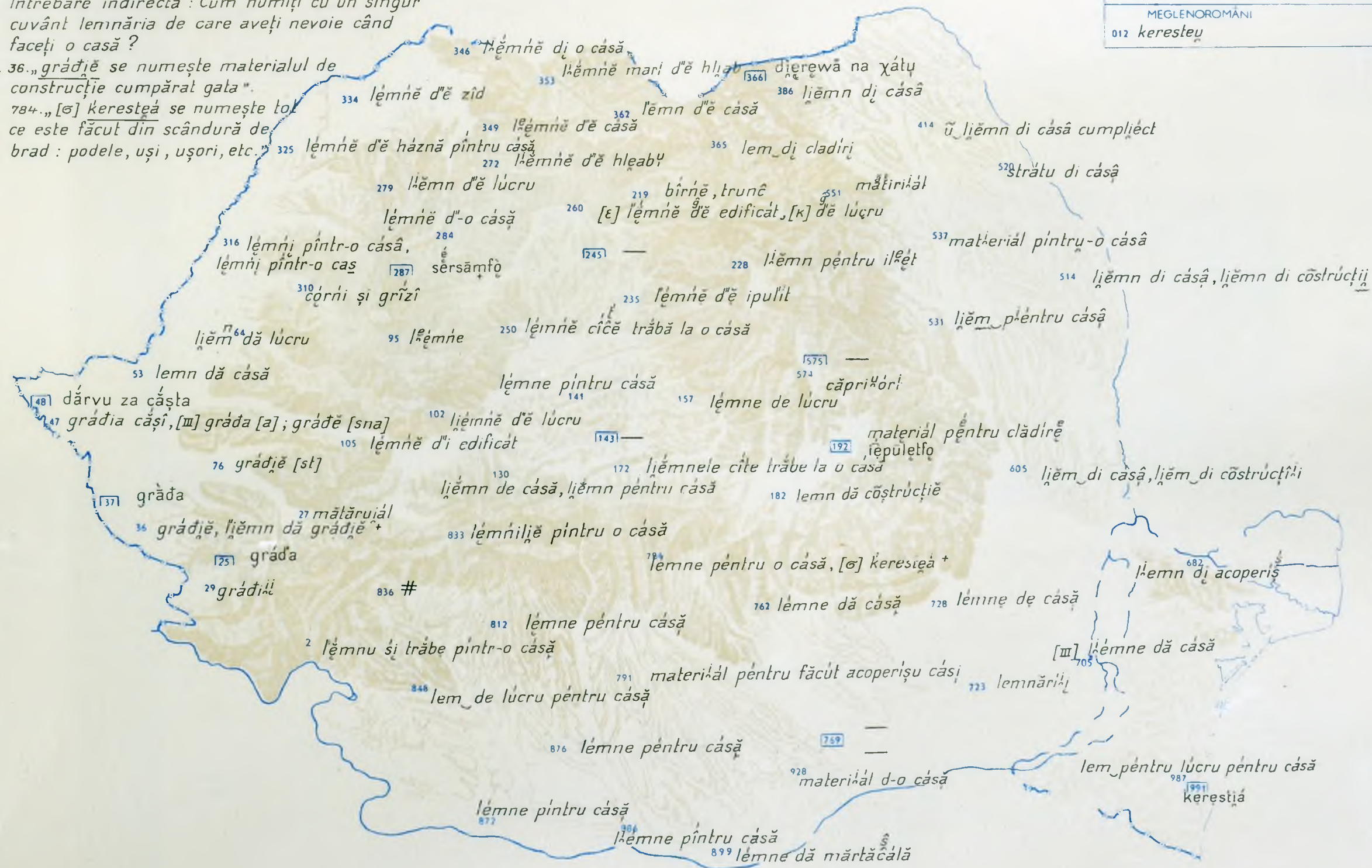
[6409]

I. *Întrebare indirectă : Cum numiți cu un singur cuvânt lemnăria de care aveți nevoie când faceți o casă ?*

II. 36. „grădiș se numește materialul de construcție cumpărat gata”.

784. „[σ] keresteă se numește tot ce este făcut din scândură de brad : podele, uși, ușori, etc.”

ISTROROMÂNI
02 [x] seaba
AROMÂNI
010 —
MEGLENOROMÂNI
012 keresteu

FERESTRĂU CIRCULAR

[6460]

I. *Întrebare indirectă.*

II. [25]. "Ferestruu cu care laie lemnul. Cuvântul

drva are accent pe r.

219. țirculă [se zice] mai pe domnește.

334. nilari = crăpături din cloștare

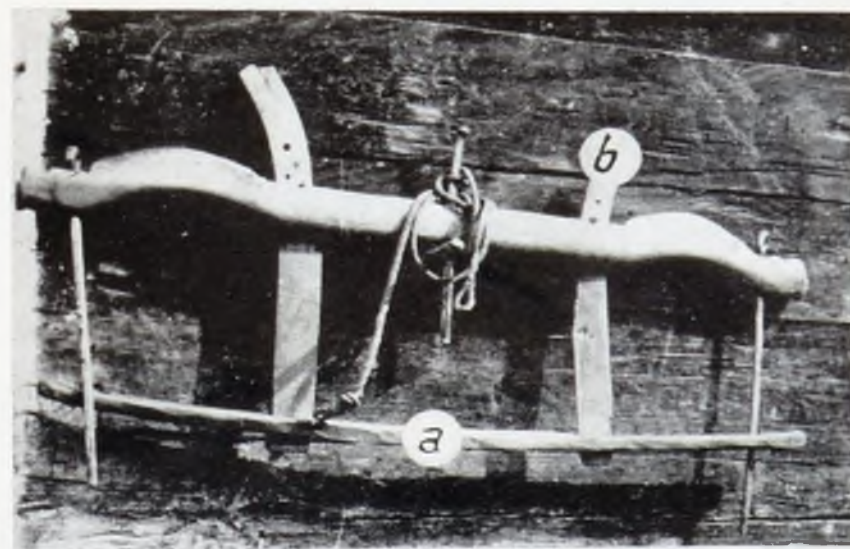
"bucățile de lemn din stânjeni".

02	ISTOROMĂNI
	[v] țircularu
	AROMĂNI
010	—
	MEGLENOROMĂNI
012	—

1. GRĂTAR pentru cai, din Vălceni, punctul 47 (harta 316)

2. JUG din Girda de Sus, punctul 95
a) POLICIOARĂ (harta 335)
b) BULFEIE (harta 336)

1. CASA DE LA STÎNĂ din Covasna, punctul 192 (harta 400)

2. d'obă din Gîrda de Sus, punctul 95 (harta 423)

3. a) HURDOI
b) MÎTCĂ din Gîrda de Sus,
punctul 95 (harta 307, 308)

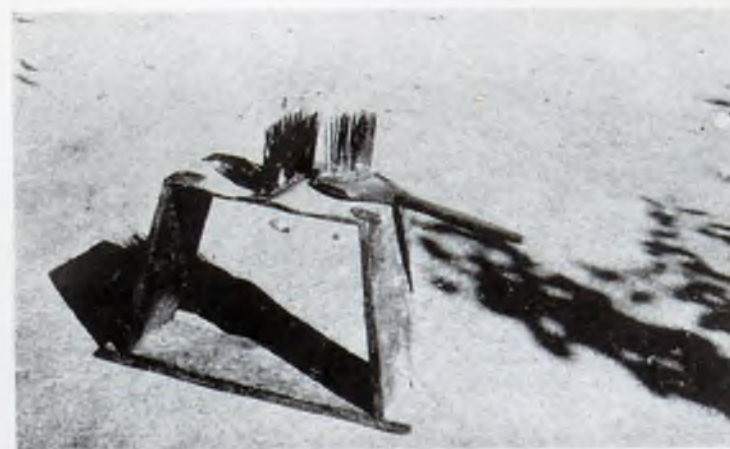
4. MULSUL OILOR la Sînmîthaiul Almașului, punctul 284
Oile trec la muls prin STRUNGĂ (harta 401)

1. *PIEPTENI* din Roșia, punctul 310 (harta 260, volumul I și harta 433)

2-3. *PIEPTENI* din Girda de Sus, punctul 95 (harta 433)

4. *DARAC* din Gura Sărâții, punctul 728 (harta 433)

1. RĂȘCHITOR, tip 1, din Căzănești,
punctul 723 (harta 447)

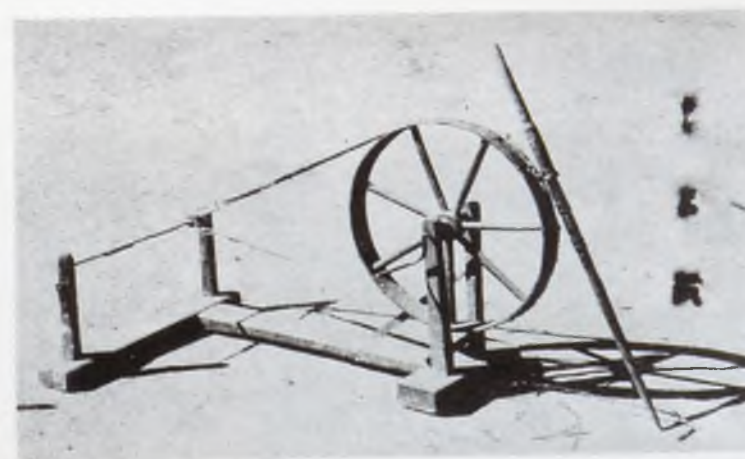
2. DRUGĂ din Covasna, punctul 192 (harta 441)

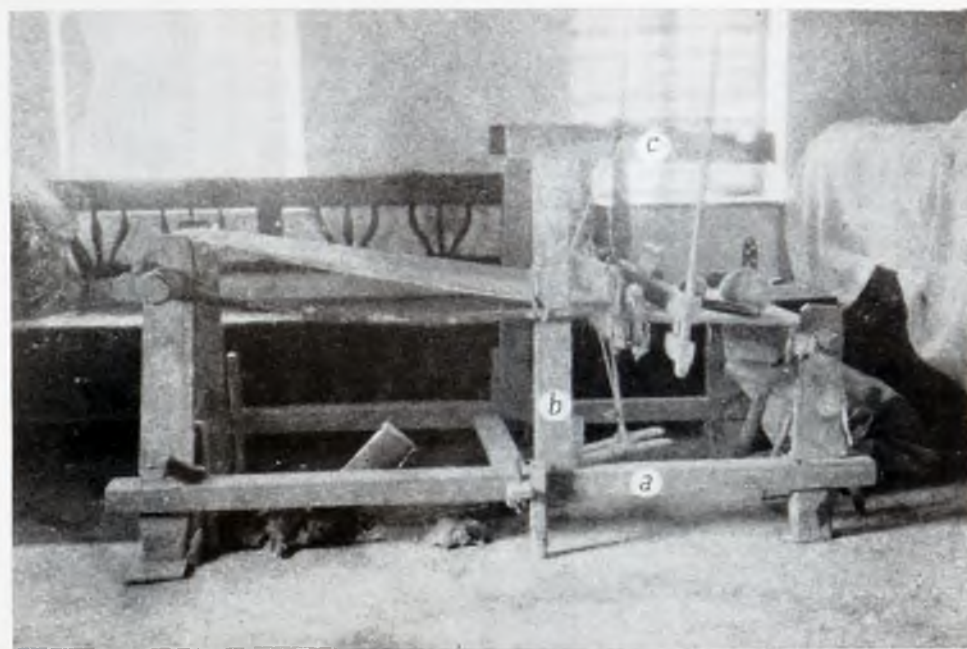
3. RĂȘCHITOR, tip 2, din Gura Sărâții,
punctul 728 (harta 447)

4. RĂȘCHITOR, tip 1, din Furcenti Vechi, punctul 605
(harta 447)

5. SUCALĂ din Gura Sărâții, punctul 728 (harta 456)

1. RĂZBOI de țesut din Bocșa, punctul 279 (harta 470)

2. RĂZBOI de țesut din Marginea, punctul 386 (harta 470)

3. RĂZBOI de țesut din Prundul Bîrgăului, punctul 219 (harta 470)

- a) TĂLPI (harta 471)
- b) MÎNI (harta 472)
- c) CARAFTE (harta 472)
- d) SLOBOZITOR (harta 477)

4. RĂZBOI de țesut din Gura Sărății, punctul 728 (harta 470)

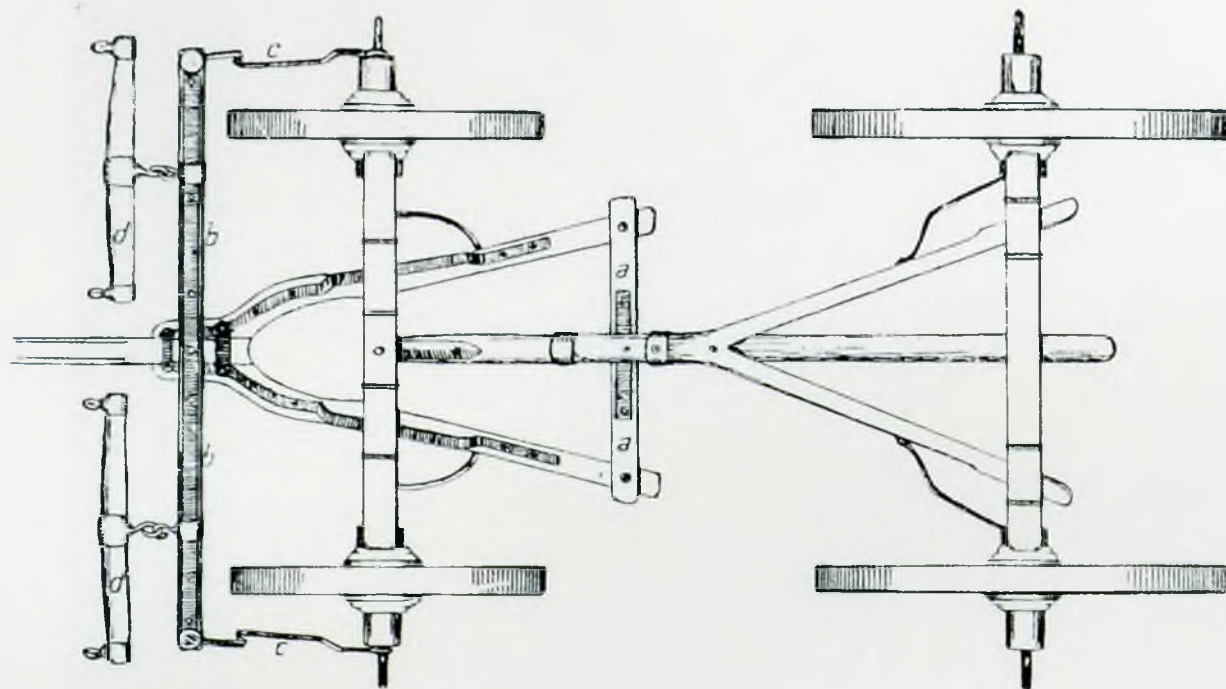
1. COMPASUL dogarului, din Gura Sărății, punctul 728 (harta 564)

2. GEALĂU DE TRAS DOAGE, din Gura Sărății, punctul 728 (harta 570)

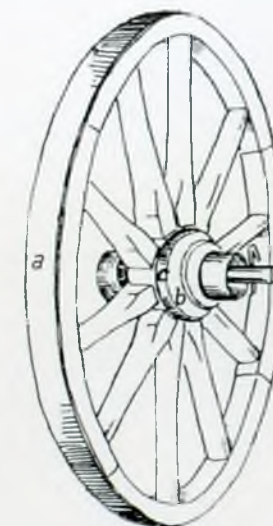
3. SCAUN DE CUȚITOAT din Gîrda de Sus, punctul 95 (harta 556)
 a) CAP (harta 557)
 b) TĂLPIG (harta 558)
 c) LAMĂ LA CUȚITOAIA DULGHERULUI (harta 555)

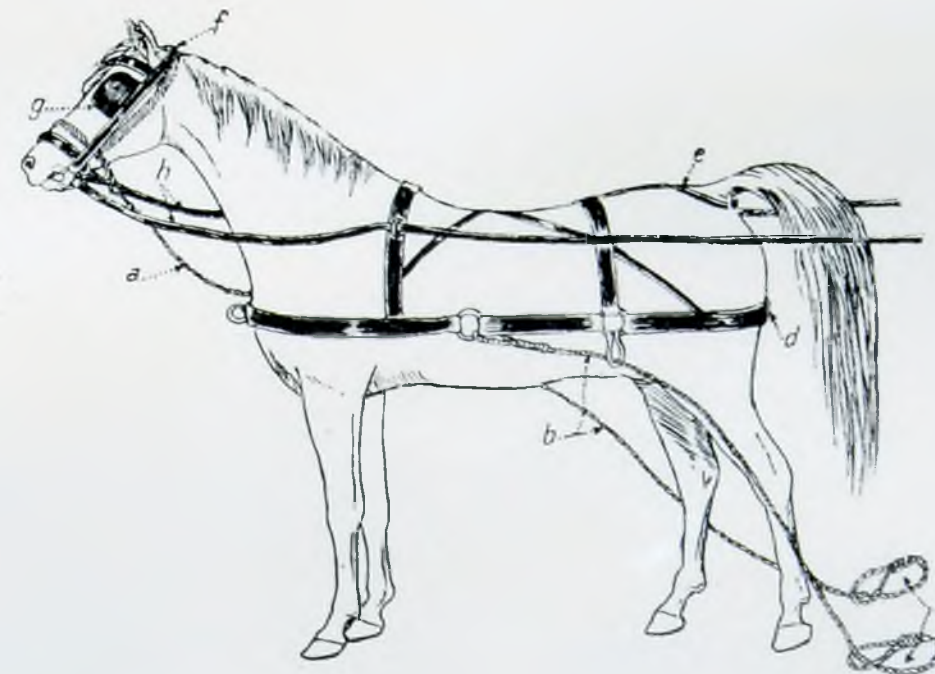
1. SCHELETUL CĂRUȚEI
 a) BRĂCINAR (hartă 344)
 b) CRUCE (hartă 345)
 c) LAMBE (hartă 346)
 d) ORCICURI (hartă 347)

3. LOITRĂ
 a) SPETEZE (hartă 348)
 b) CARÎMBI (hartă 349)

2. ROATĂ DE CĂRUȚA
 a) ȘINĂ (hartă 339)
 b) BUTUC (hartă 340)
 c) CERC (hartă 341)

4. HAMURI
 a) DÎRLOG (hartă 286)
 b) ȘTREANGURI (hartă 287)
 c) OCHI (hartă 288)
 d) CURAR (hartă 289)
 e) POFIL (hartă 290)
 f) CĂPEȚEA (hartă 291)
 g) OCHELARI (hartă 292)
 h) HĂȚURI (hartă 293)

*Dat la cules 22. 11. 1955. Bun de tipar 11. XI. 1955. Hirtie
velină de 120 g/m². 70×100/8. Coli editoriale 79. Coli tipar 89.
Comandă 88/8 11 1955. Indicele de clasificare pentru bibliotecile
mari 459-067.9 (084.4). Indicele de clasificare pentru bibliotecile
mici 4 R (C84).*

Tiparul executat la
Intreprinderea Poligrafică Sibiu, Str. I.V. Stalin 15 · RPR

ERATĂ

<u>NUMĂRUL HĂRȚII</u>	<u>NUMĂRUL CARTOGRAFIC</u>	<u>ÎN LOC DE :</u>	<u>SE VA CITI :</u>
275	legendă 157	<u>sunl</u>	<u>sunt</u>
305	762	<u>lâpcilui</u>	<u>lăptilui</u>
313 (în cuprins)		5886	5586
322	365	<u>vîzări-</u>	<u>vîzări,</u>
331	192	<u>bûûg</u>	<u>bûûg</u>
339	551	<u>şîně</u>	<u>şîně</u>
345	784		<u>lamba [a]</u>
349	53	<u>şul [s]</u>	<u>su! [s]</u>
356	desen	<u>cruce</u> este bucată de lemn transversală
(fără ţepuşe) care leagă tălpile la botul sâni.	
387	172	<u>cîrlănă; -lâne</u>	<u>cîrlănă; -lâne</u>
419	1366	<u>pofođnic</u>	<u>pofođnic</u>
426	514	<u>ştrîcătă</u>	<u>ştrîcătă</u>
432	1251	<u>v!nu</u>	<u>v!nu</u>
485	551	<u>tăzi [s]</u>	<u>tăzi [s]</u>
496	682	<u>şciăg</u>	<u>şciăg</u>

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm tabloul semnelor fonetice întrebuințate în transcriere. Semnele le-am grupat în ordine alfabetică și le-am exemplificat cu câte un cuvânt. După semnul egalității arătăm corespondentul cel mai apropiat al semnelor noastre în sistemul de transcriere al Asociațiunii fonetice internaționale (ASSOCIATION PHONÉTIQUE INTERNATIONALE), publicat de D. JONES în LAUTZEICHEN UND IHRE ANWENDUNG IN VERSCHIEDENEN SPRACHGEBIETEN (Berlin, 1928, p. 18-27).

a (a mijlociu) în munt. cap = între a și a.
ă (cea mai deschisă vocală din se-

b (ocluzivă bilabială sonoră) în munt. bun = b.

c (ocluzivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuințat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ș) în munt. ĉară 'ceară' = între ț și țș.

ĉ (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. ĉur 'ciur' = între ț și țș, dar mai aproape de ț.

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un

đ (africată dentală sonoră) în mold. đic 'zic' = dz.

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ž, corespunzând surdei ĉ) în băn. des 'des' = dz.

đ (fricativă interdentală sonoră) în arom. đălă 'zară' = đ.

e (vocală anterioară cu deschizătură mijlocie, de nuanță închisă) în munt. vezi = e.

e (e deschis) în trans. vede = ε.

e (e și mai deschis) în bucov. vede 'vede' = între ε și æ.

e (e mai închis) în mold. vede = e (mai închis).

e (e și mai închis) în mold. vede

corespunzând s

g (g 'ger' = dz.

g (ocluzivă velară) în munt.

g (fricativă velară) rom. gura 'gur

h (fricativă lar

trans. haină

h (fricativă lar

trans. hohot

h (fricativă pal

h (fricativă pal) punzînd sonor 'haină' = x.

i (vocală cu d

din seria an

i (vocală cu d) fir = i.

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Dăm tabloul semnelor fonetice întrebuițate în transcriere. Semnele le-am grupat în ordine alfabetică și le-am exemplificat cu câte un cuvânt. După semnul egalității arătăm corespondentul cel mai apropiat al semnelor noastre în sistemul de transcriere al Asociațiunii fonetice internaționale (ASSOCIATION PHONÉTIQUE INTERNATIONALE), publicat de D. JONES în LAUTZEICHEN UND IHRE ANWENDUNG IN VERSCHIEDENEN SPRACHGEBIETEN (Berlin, 1928, p. 18-27).

a (a mijlociu) în munt. cap = între a și ɑ.

ǎ (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: u, o, ɔ, ǎ) în istorom. cǎp = ɐ.

â (a posterior) în băn. câp = ɑ.

ă (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: i, e, ɛ, ă) în bucov. păle 'piele' = æ.

ȃ (a anterior) în munt. steȃ 'stea' = ɑ.

Ȅ (vocală cu deschizătură mijlocie din seria centrală: î, â, ă) în munt. păr = ə.

Ȇ (vocala cea mai deschisă din seria centrală: î, â, ă, ȃ) în mold. bărbăt = e.

â (vocală cu deschizătură mai mică din seria centrală) în mold. căsâ = între ə și ɪ.

b (ocluzivă bilabială sonoră) în munt. bun = b.

c (ocluzivă velară surdă) în munt. corb, semn întrebuițat înaintea vocalelor a, ǎ, â, î, o, ɔ, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfârșitul cuvintelor = k.

č (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ș) în munt. čără 'ceară' = între ț și țf.

č̣ (africată alveolo-palatală, cu nuanță mai palatală) în trans. čur 'ciur' = între ț și țf, dar mai aproape de ț.

č̣̣ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ș) în băn. frăče 'frate' = ț.

č̣̣̣ (africată palato-alveolară surdă, al cărei element fricativ este un ș) în maram. čăr 'cer' = țf.

d (ocluzivă dentală sonoră) în munt. dar = d.

d' (ocluzivă dentală sonoră puțin palatalizată) în mold. unde 'unde' = între d și ḍ.

d' (ocluzivă alveolo-palatală sonoră) în mold. din 'din' = între ḍ și ʒ [cf. ʒ].

d' (ocluzivă palatală sonoră) în trans. din 'din' = ʒ.

đ (ocluzivă cacuminală sonoră) în trans. crudă = ḍ.

đ (africată dentală sonoră) în mold. đic 'zic' = dz.

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ž, corespunzând surdei č̣) în băn. des 'des' = dz.

đ (fricativă interdentală sonoră) în arom. đală 'zară' = đ.

e (vocală anterioară cu deschizătură mijlocie, de nuanță închisă) în munt. vezi = e.

e (e deschis) în trans. vede = ɛ.

e (e și mai deschis) în bucov. vede 'vede' = între ɛ și æ.

e (e mai închis) în mold. vede = e (mai închis).

e (e și mai închis) în mold. vede = între e și i.

ē (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e) în băn. fășē 'face' = între e și ɑ.

ē (ē deschis, între ă și e) în trans. așē 'așa' = între ɛ și ɐ.

f (fricativă labio-dentală surdă) în munt. fin = f.

g (ocluzivă velară sonoră) în munt. gol = g.

g̣ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ž) în munt. ger 'ger' = între dz și dẓ.

g̣̣ (africată palato-alveolară, al cărei element fricativ este un j,

corespunzând surdei č̣) în maram. găr 'ger' = dẓ.

g̣̣̣ (ocluzivă velară sonoră palatalizată) în munt. gem 'ghem' = g̣̣̣.

g̣̣̣̣ (fricativă velară sonoră) în istorom. gūră 'gură' = g̣̣̣̣.

h (fricativă laringală surdă) în trans. haină 'haină' = h.

ḥ (fricativă laringală sonoră) în trans. hohol 'hohot' = ḥ.

ḥ̣ (fricativă palatală surdă) în munt. hir 'fir' = ç.

χ (fricativă velară surdă, corespunzând sonorei ɣ) în munt. χaină 'haină' = x.

i (vocală cu deschizătură minimă din seria anterioară) în munt. fir = i.

i (i deschis) în mold. mări 'mare' = i.

î (vocala cea mai închisă din seria centrală: î, â, ă, ȃ) în munt. cînd = ɪ.

î (vocală centrală închisă cu nuanță anterioară între i și î) în trans. rîu 'rîu' = ɪ.

j (fricativă palato-alveolară) în trans. jar 'jar' = ʒ.

j' (j muiat) în munt. jug 'jug' = între ʒ și ʒ̣.

k (ocluzivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuițează numai înaintea lui e și i) în băn. kip 'chip' = k.

k̄ (ocluzivă velară surdă puțin palatalizată) în munt. k̄ip 'chip' = între *k* și *k̄*.

k̄ (ocluzivă velară surdă palatalizată, corespunzând sonorei ḡ) în mold. k̄ișor 'picior' = *k̄*.

l (laterală alveolară) în munt. pălărie 'pălărie' = *l*.

l' (l puțin palatalizat) în trans. jele 'ele' = *l'*.

l (laterală palatală) în arom. hilu 'fiu' = *l*.

l' (laterală velară) în maram. cał 'cal' = *l'*.

m (nazală bilabială) în munt. măsă = *m*.

m (nazală labio-dentală, urmată de f, v) în munt. învăță 'învăță' = *m*.

n (nazală dentală) în munt. mînă = *n*.

n̄ (nazală dentală puțin palatalizată) în mold. pîni 'piine' = *n̄*.

n̄ (nazală palatală) în mold. nel 'miel' = *n̄*.

n̄ (nazală cu ocluziune incompletă, urmată de constrictive și lichide) în munt. înșir 'înșir'.

n̄ (nazală slăbită, urmată de consoană) în trans. munte 'munte'.

ŋ (nazală velară, urmată de c(k), g) în munt. încă = *ŋ*.

n̄ sau n̄ (nazală dentală, de durată mai scurtă, vâul palatului necoborînd îndeajuns, mai ales penru n̄), în pronunțarea lui n̄ in-

tervocalic la moți: cîni, cîni 'cîine'.

o (vocală posterioară cu deschizătură mijlocie și cu nuanță mai închisă) în munt. pot = *o*.

o (o deschis) în trans. pofe 'poute' = *o*.

ō (vocală anterioară labială, cu deschizătură mijlocie, cu nuanță închisă) în ung. cör 'cerc' = *o*.

p (ocluzivă bilabială surdă) în munt. par = *p*.

r (vibrantă apicală alveolară) în munt. rar = *r*.

r̄ (r cu mai multe și mai puternice vibrații) în trans. rîu 'riu'.

r̄ (r cu și mai multe vibrații) în trans. rău 'rău'.

ɣ (r uvular) în arom. (la fărșeroți) gupă 'gură' = *R*.

ɣ̄ (r uvular cu mai multe vibrații) în arom. (la fărșeroți) vepă 'vară'.

r̄ (r apical cu o singură vibrație, foarte slabă) la moți, în cîni 'cîine' = *r̄*.

r̄ (r muiat) în trans. învățător 'învățător' = *r̄*.

r̄ (r bilabial) în interjecția munt. l̄p cu care se opresc caii.

s (fricativă dentală surdă) în munt. soră = *s*.

š (fricativă alveolo-palatală surdă) în bân. fășe 'face' = *š*.

š̄ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu š, dar cu o

articulație puțin posterioară) în mold. făși 'face' = *š̄*.

š̄ (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzând sonorei j) în mold. și 'și' = *š̄*.

š̄ (š̄ pronunțat mai puternic, dînd impresia unui š̄ mai lung) în mold. și 'și'.

š̄ (š̄ cu nuanță palatală, muiată, corespunzând sonorei j) în munt. așă 'așa' = între *š̄* și *š̄*.

t (ocluzivă dentală surdă) în munt. tălă = *t*.

t̄ (ocluzivă dentală surdă puțin palatalizată) în mold. munte = *t̄*.

t̄ (ocluzivă palatală surdă) în mold. frăte = între *t̄* și *c* [cf. *d'*].

t̄ (ocluzivă palatală surdă) în trans. frăte = *c*.

t̄ (ocluzivă cacuminală surdă, corespunzând sonorei d) în trans. clopot = *t̄*.

ʈ (fricativă interdentală surdă, corespunzând sonorei θ) în arom. nădeamă 'puțin' = *θ*.

t̄ (africată dentală surdă) în munt. lin = *ts*.

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară) în munt. bun = *u*.

ü (vocala cea mai închisă din seria anterioară, labială) în ung. fül 'ureche' = *y*.

v (fricativă labio-dentală sonoră) în munt. vără = *v*.

w (fricativă bilabială sonoră) în ucrain. (la huțuli) wodá 'apă' = *w*.

z (fricativă dentală sonoră) în munt. zac = *z*.

ž (fricativă alveolo-palatală muiată, corespondenta sonoră a lui š̄) în bân. žană 'geană' = *ž*.

ž̄ (fricativă alveolo-palatală, corespondenta sonoră a lui š̄) în mold. žană 'geană' = *ž̄*.

y (fricativă palatală sonoră, corespunzând surdei h̄) în trans. yërme 'vierme' = *j* (fricativ).

SEMNE DIACRITICE

- ~ (deasupra vocalelor) nazalitate: ō = *ō̃*.
- ˘ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ō̄.
- ˙ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̇, ṙ = *i̇*, *ṙ*.
- ˚ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ă̄.
- ˙ (sub vocale) închidere: ė.
- ˚˚ (sub vocale) închidere mai mare: ė˚.
- ˙˙ (sub vocale) deschidere: ė˙.
- ˙˙˙ (sub vocale) deschidere mai mare: ė˙˙.
- ˙˙˙˙ (deasupra consoanelor c și g): č̇ africată surdă, între č̇ și č̇; ġ africată sonoră, între ġ și ġ.
- ˙˙˙˙˙ (înaintea vocalelor) ocluzivă glotală (coup de glotte): ė˙˙˙˙ = *ė˙˙˙˙*.

- < după ocluzive, arată o explozie mai puternică, în olt.pa^t 'pat'.
- o (sub consoane) consoană silabică: ŋ = ŋ.
- ~ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u (în dau) = ũ.
- ~ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale, în trans. toate.
- ' (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: vede, tu¹ate = 'vede, 'tute.
- " (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nū vreau.
- \ (deasupra unei vocale) accent secundar: sănăl¹ate = ,sanătate.
- (deasupra unei vocale, lichide sau fricative) lungime: o, r, s.
- < (deasupra unei vocale) scurtime: ŭ.
- + (sub o nazală) arată că articulația nazalei nu e completă, ci analogă constrictivei următoare: îmvă¹t = imvats.
- e, a, ă etc. arată nuanțe vocalice intermediare.
- z, t, z etc. arată nuanțe consonantice intermediare.
- i, u, ă, h etc. (la umărul literei precedente) arată sunete slab perceptibile.

i, u, ă etc. arată sunete și mai slab perceptibile.
i, u, ă etc. arată sunete extrem de slab perceptibile.

ALTE SEMNE

- Se întrebuințează ca în ortografia oficială: dă-l¹e la dri¹apla, n-a văz¹ut.
- Înlocuiește silabele dinaintea accentului cuvântului, reproduse în forma anterioară: lîrnăc¹op; -c¹ăpe.
- Sub litere sau sub cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deși acestea par neobișnuite.
Cuvintele subliniate în NOTE sînt reproduse în transcriere fonetică.
- Pusă în locul unui răspuns, arată că în punctul respectiv n-a fost pusă întrebarea.
- ~ Leagă două sau mai multe cuvinte care formează un singur grup fonetic: sai¹_t¹_sus 'sai în sus'.
- Arată că anchetatorul n-a auzit clar sunetele astfel subliniate.
- ~ Înlocuiește forma precedentă.
- ... Puse în urma sau înaintea unui răspuns, arată că el nu este complet. Completarea este, de obicei, dată în NOTE.

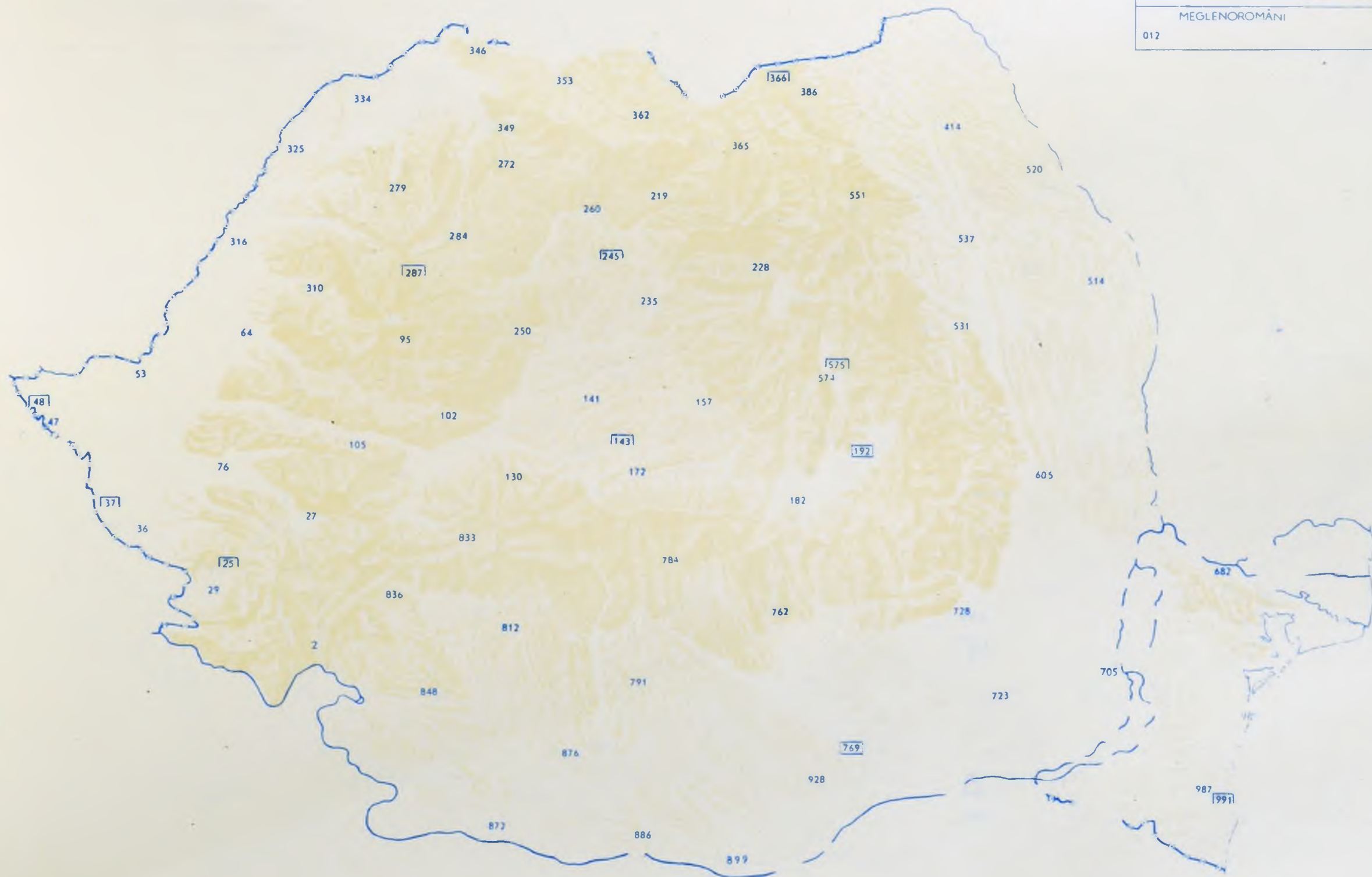
- + Pusă după un răspuns, trimite la NOTE, de obicei sub II și numai în cazuri rare sub III.
- ? Pus în locul unui răspuns, arată că informatorul n-a știut să răspundă; dacă urmează totuși un răspuns, acesta a fost dat după ezitare.
- # Pus în locul unui răspuns, arată că informatorul a declarat că nu există termenul întreat.
- ∞ Pus în locul sau înaintea unui răspuns, arată că obiectul sau obiceiiul întreat nu există în localitate.
, Separă variante lexicale.
; Separă forme gramaticale diferite ale aceluiași cuvînt: singularul de plural, forma articulată de cea nearticulată, persoana I de a II-a etc.
- „ ” Între aceste ghilimele sînt reproduse explicațiile sau completările date de informatori, de obicei netranscrise fonetic și literarizate.
- < > Între aceste ghilimele se dă traducerea literară a răspunsurilor romînești sau traducerea romînească a răspunsurilor din limbile minorităților naționale.
- () Între aceste paranteze sînt reproduse, pe hartă sau în NOTE, explicații sau completări, transcrise fonetic, date de informatori.
- [] Între aceste paranteze se dau completările sau observațiile an-

- chetatorilor sau ale redactorilor.
- Sub titlul hărții, cifrele puse între aceste paranteze reprezintă numărul întrebării din chestionar.
- [κ] Pus înaintea unui răspuns, arată că informatorul s-a corectat.
- [σ] Pus înaintea unui răspuns, arată că termenul a fost sugerat de anchetator.
- [ε] Arată că informatorul a ezitat înainte de a da răspunsul.
- [?] Pus după un răspuns, arată că anchetatorul se îndoiește de exactitatea răspunsului înregistrat.
- [!] Pus după răspuns, arată că întrebarea sau răspunsul l-a făcut pe informator sau pe cei de față să rîdă.
- [*] Pus înaintea unui răspuns, arată că răspunsul a fost dat de un informator ocazional, căruia anchetatorul nu i-a notat numele.
- [**] Arată un al doilea informator ocazional.
- [I],[II] etc. Arată numărul informatorului din localitatea respectivă.
În NOTE:
sub I se arată cum a fost pusă întrebarea.
sub II sînt date explicațiile sau completările primite de la informatori în legătură cu răspunsurile de pe hartă.
sub III sînt date observațiile sau completările anchetatorilor sau ale redactorilor.

A B R E V I E R I

[a]	formă articulată	[F]	așa zic femeile	[perf]	perfect	[sna]	singular nearticulat
[acuz]	acuzativ	[gen]	genitiv	[pf]	plural feminin	[st]	singulare tantum
[adj]	adjectiv	[imperf]	imperfect	[pm]	plural masculin	[subj]	subjonctiv
[adv]	adverb	[imperat]	imperativ	[pna]	plural nearticulat	[subst]	substantiv
[AL]	formă rostită repede
(allegro)	[inf]	infinitiv	[prez]	prezent	[T]	așa zic tinerii
[aor]	aorist	[L]	formă rostită rar
(lento).	[pt]	plurale tantum	[V]	formă veche
[B]	așa zic bătrînii	[m]	masculin	[R]	formă recentă	[viit]	viitor
[col]	colectiv	[p]	plural	[s]	singular	[voc]	vocativ
[cond]	condițional	[pa]	plural articulat	[sa]	singular articulat	[1],[2],[3]	arată persoana I, a
II-a, a III-a singular
[f]	feminin	[part. perf]	participiu	[sf]	singular feminin	[4],[5],[6]	arată persoana I, a
II-a, a III-a plural
				[sm]	singular masculin		

02	ISTROROMÂNII
010	AROMÂNII
012	MEGLENOROMÂNII

02	ISTROROMÂNI
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

HARTA

02	ISTROROMÂNI
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

02	ISTROROMÂNI
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

ATLASUL LINGVISTIC ROMÂN

HARTA

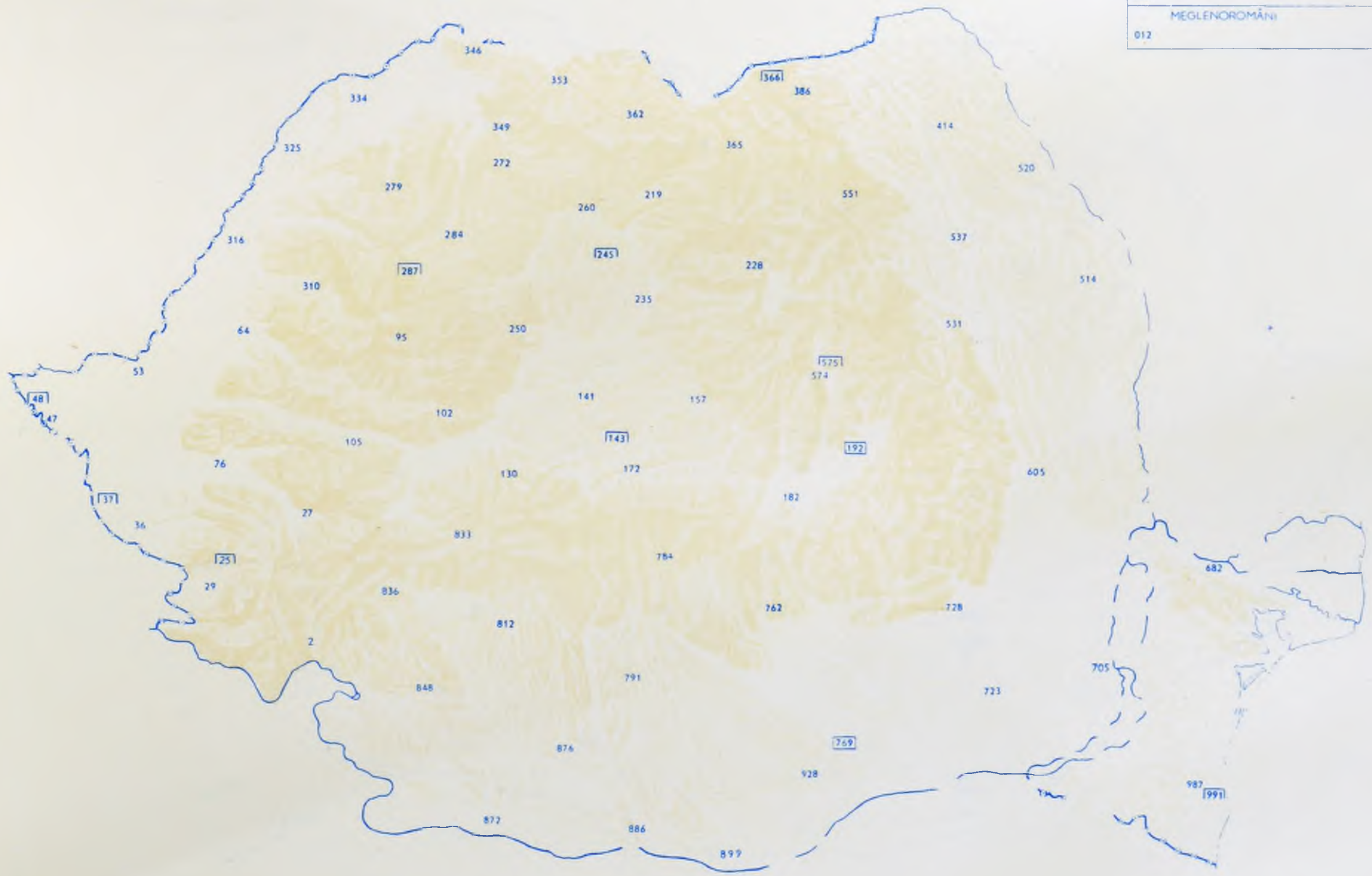
02	ISTROROMĂNI
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

ISTOROMĂNI
02
AROMĂNI
010
MEGLENOROMĂNI
012

02	ISTROROMÂNI
010	AROMÂNI
012	MEGLENOROMÂNI

ISTROROMÂNI
02
AROMÂNI
010
MEGLENOROMÂNI
012

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

ISTOROMĂNI
02
AROMĂNI
010
MEGLENOROMĂNI
012

ISTOROMĂNI
02
AROMĂNI
010
MEGLENOROMĂNI
012

ISTROROMÂNI
02
AROMÂNI
010
MEGLENOROMÂNI
012

02	ISTOROMĂNI
010	AROMĂNI
012	MEGLENOROMĂNI

